

3 1761 07062037 2

کلیاتِ کتاب

ایکٹیویٹریز

اسامی آئدہ

برنجی ترتیب

۷ جلددر

۱۲ کتابدر

اسامی

غروش

اسامی

- جلد جزو
- ۲۵ ۵ [۱] عمائل تاریخی
- ۱۰ ۲ [۲] تاریخ اسلام
- ۰ ۰ [۳] آثار پر اکنده

۳۰ جرؤك فئاتی (۳) غروشدر

کتاب اولرق
برنجی ترتیب
۱ ہر ایک آیدہ بر .

جزو جزو اولرق ہر
ایکٹیویٹریز
اون ہش کونڈہ بر ہر
اولنہ جقدر .

ایکٹیویٹریز
برابر اولرق سرہ سیلہ
منتظماً طبع ونشر اولنور .

- ۳ [۱] رونان مدافعہ نامہ سی
- ۵ [۲] قارہ بلا
- ۲۰ [۳] مقالات سیاسیہ وادیہ ورؤیا
- ۱۰ [۴] وطن، کئنهال، ما کف، زوالی
جو جق
- ۲۵ [۵] اشعار کمال
- ۱۲ [۶] حلال الدین خوارزمشاہ
- ۲۰ [۷] مکاتیب خصوصیہ دن برنجی جلد
- ۷،۵ [۸] اوراق پریشان مجموعہ سی .
- ۲۰ [۹] منتخبات محررات رسمیه
- ۷،۵ [۱۰] جزئی و انتباه
- ۲۰ [۱۱] مکاتیب خصوصیہ دن ایکٹیویٹریز جلد
- ۵ [۱۲] تعقیب و تخریب خرابات
رسالہ لری و سائرہ

ابونہ شرائطی

مقسطاً تادیبہ ایدلک شرطیلہ ابونہ
شرائطی

غروش

- ۲۱۶ ارلر ادارہ خانہ دن آلفق و پھن اولرق ہارم
و متعاقباً ہر اراج آیدہ بر یار عشر لیرا تادیبہ
ایدلک شرطیلہ .
- ۲۴۰ پوستہ اجر شدن طولانی تقسطلر ۶۰ غروش
اولرق ہشین ۳ مجیدیہ و ہر اراج آیدہ ۳ مجیدیہ
و ہر لک شرطیلہ اقامتکاہہ کو ندر لک اوزرہ .

یکونی ہشین اولرق تادیبہ ایدلک
اوزرہ ابونہ شرائطی :

غروش

- ۲۰۰ ادارہ خانہ دن آلفق شرطیلہ .
- ۲۲۵ درسعات و ولایات و مالک اجنبیہ ایچون
پوستہ اجرتی دہ داخل اولرق اقامتکاہہ
کو ندر لک شرطیلہ .

بوجزؤك فئاتی (۳) غروشدر

طسرہ ایچون پوستہ اجرتی ضم اولنور .

دینا پورہ

۱۸۸۰

درج ذیل کے ناموں کے لئے
 رقمیں جمع کی گئی ہیں
 جن کی تفصیل درج ذیل ہے
 اور ان کے لئے
 رقمیں جمع کی گئی ہیں

درج ذیل کے ناموں کے لئے
 رقمیں جمع کی گئی ہیں
 جن کی تفصیل درج ذیل ہے
 اور ان کے لئے
 رقمیں جمع کی گئی ہیں

حاصلی برادر ایشک قنئی جهته باقلسه معترضمک بطلان
 افکارنده شبهه یوقدر مکتوبی اوزرینه اولان مطالعاتم ایسه
 ختام بولدی دهابردیه جکی وارسه یازسون جوابی آسون باقی

[حریت : ۲۳ تشرین ثانی ۱۲۸۵]

بشقه بر طابور عسکر من یوق ، بلکه بر اردویی اداره ایدیه بیله-
 چک قدر خرستیان ضابط پیدا ایتدک، حالاده یتشدیر بیورز.
 برقچ ذاک همت مخصوصه سیله یدواحد حکمنه کیره رک پادشاهک
 مقبول و ملتزم خواصنه بیله تقریبی حرام اولان صدارت و خارجیه
 نظارتی کبی بعض مأموریتلردن بشقه بر خدمت وار میدرکه
 مذاهب سائره اصحابی مأمور اوله مسون. آنلر اجرا مأموریتلرینک
 همان هپسنه نائل اوله بیایرلر ایکن حقوق مشروع علیه لری محافظه
 ایچون مجلس شورای امتده بولندقلری وقتی حکومت اسلامی
 الدن کید. چک ؟ .

مذاهب سائره اصحابنک مطاوعتکارانه حرکتلردن حاصل
 اوله جق فوانده کلنجه : بونک برنجیسی شمدی یه قدر کوریلان
 مضرتلرینک اندفاعیدرکه دولتمزجه اندن بیوک فائده اوله ماز .
 ایکنجیسی ساتزده . ازمیرده ، کریدده ، سائر لرده طوغمش
 بونجه ارمیلر روملر تابعیت اجنبیه یه کیردیلقیاس اولنماز درجه ده
 ثروت حاصل ایتدیلمر آنلرکده کوکلنده آروی وطن وار. سائر
 اوروپا دولتلری کبی بزدهده اثر عدالت کورلر و عثمانیلمغه عودت
 ایدرلرسه ثروت ملیه مز ایکی قات تراید ایدر بوفائده - کلیدر ؟
 بوکون حفظ وطن ایچون سلاح طوتمق بتون بتون اسلامه
 منحصرا کر مذاهب سائره خلقیده وطنی - ورو محافظه سی ایچون
 بزه شترک ایدرسه نسل - لامی انقراضدن محافظه ایتمش اولورز
 بوده می فائده دکلدر ؟

کریده کی روملر ، زیتون طاغنده کی ارمنیلر ، هر ساکده کی خرواتلر دائماً سلاح طوتهرق دولته قارشو طور دیلر روستیه بو قدر همتلر ایتدی ینه بلغارلری عصیان ایتدیره مدی ، نیچون؟ چونکه بلغارستانده سنه لجه مدحت پاشا والیک ایتدی بر درجه یه قدر ظلمک اوکنی آلدی بر درجه یه قدر هرکس حال اسایشده بولندی اکر طونه ولایتی ده حسنی پاشانک فلانک النده قالمش اولایدی کریده بکیزه یه جکنده هیچ شبه می وار ایدی؟

شوراسنی اییجه اکلایه لم که عثمانلیلرک طالب اولدینی حکومت اسلامیته نک معناسی بر قاج مسلمان مسندا قباله کچسون هانکی مذهبه اولورسه اولسون سائر وطنداشلری بارظم آلتبده ازسون ، محو ایتسون دیمک دکدر . بزعملکتمزده بر حکومت عادلہ ایسترز اولا - عثمانلی خاندانک زیر سلطنتنده اولسون . ثاباً - قانون اداره سی شرع احمدی یه مطابق بولنسون . اما مذاهب سائر اصحابنده صابی کبی بر آدم چیقارده شیخ الاسلام حسن افندی بی بحق الزام ایدر ، و یا خود بر مسنده حسنی پاشادن لایق بولنورمش وارسون ایتسون ، وارسون بولنسون . الله ایچون سویلیه لم شمدی بز نه حالده یز .

محاکم سائر دن ایشلک اولان مجلس تجارت بتون مذاهب سائر خلقنک النده خارجیه دائره سنده اللی قدر خرسه تیان مأمورمز وار . یاریسندن زیاده سی ایلیچی ، سفارت مستشاری یا خود باش کاتبی ، پولتیقیه مأموری . خرسیتانندن قزاق الایسندن

خیانتدن حالی اولمیه جقلری مثللو ذاتاً دخی منفعت بخش دولت اوله بیله جک حیثیاتدن بری بولندقلری جهته مطاوعت کارانه حرکتلری بیله حکومت اسلامییه سائرلرینی تشریکدن بشقه بر فائده یی منتیج اولماز» ایمش ،

سبحان الله ملیت اسلامییه یی کیم اونوتدی ! شریعت و اسلامیت نامنه در که بز حریت و اصول مشورت ایستیدورز ملیتمزی اونوتماق لازم کلیرسه قواعد دینی بر طرفه بر اقوبده حجاجک مسلککنه می اتباع ایده لم . اسلامیت حقوقجه نه وقت کیمسه یی کیمسه نک مادوننده طوتمشدر . بر آدمک سائر مذهبه بولنمی حق وعدلدن حر ماتی ایجاب ایتک قننی کتبا بده کورولمشدر ؟ . . .

کله لم مذاهب سائره اصحابنک هر حالده خیاتی بحثنه : بو ادعاده بولنمق عاداتا طبییع بشردن خبردار اولماق دیمکدر . تواریخ عالمده کوریلان امثالنه نظراً اختلاف دیانت انسان ایچون اختلاف مذهبدن اشانی بر شی دکلددر . و قبیله شیعیلر سنیتک محوینه ، خرسستیانلغی قابلدیره قدن آز می صرف همت ایتدیلر ؟ قاتولیکلر پروتستانلغی پترمکه ، مسلمانلغک لغوینه کوستردکلری غیرتک مادوننده می چالشدیلر ؟ حاله بویله ایکن شمدی اینکلترده ، فرانسه ده ، اوستریاده ، حتی روسیه ده بیله بو قدر ارمنی ، بو قدر قاتولیک ، بو قدر پروتستان ، بو قدر یهودی وار ، هیچ برینک ملیت داعیه بیله سلاحه صارلدیغی و محافظه وطن ایچون فدای جانندن قاچیندیغی کورولمشمی ؟ . . .

بزحالا وکلامنک ظلمنی قبول ایدوبده سائر وطنداشلمنزک مساوات حقوقمی قبول ائیمه جکز ؛ شریعت عمومک مساواتنه حکم ایدر ، آئی براقفق . عقل وحکمت عمومک مساواتنه حکم ایدر انیده براقفق . یالکز براقق کشینک هوسات نفسانیسهی مساوات وعدالتک علیهنده بولنیور قیامته قدر آنلرمی تابع اولهلم ؟ سوزیری کلنجه اسلامک شجاعتمنی ، حمیتنی . درایتنی ، کواکره چیقاریرز . حقیقت حال دخی اودر . ایشته میدان امتحان اچیلیور . اوشجاعت اوحمیت او درایتله بزمی فراری اختیار ایدهلم ؟ خیر خیر

« بزاول عالی همم ارباب جهد واجتهادز کیم »

« جهانکیرانه بردولت چیقاردق برعشیرتدن »

او دواتی ینه قانمزله جانمزله محافظه ایده بیلیرز . خارجدن کیم ایسترسه کلسون یا مغلوب اولور یا خود یکریمی ملیونلق بر ملتک لاشهسنی چیکنه مک لازم کلیر . داخلدن کیم چیقارسه چیقسون اکر سوزی طوغری ایسه — داعیه مذهب برطرف — مقبول اولور ، طوغری دکله البته قارشوسنده اثبات حق ایده جک مقاومتلر بولور .

ایکینجیسی « تابعیت پادشاهیده بولنان مذاهب سائره خاتمنک هیچ بر وقت ملیتلرینی اونوتمدقلری کبی بزم دخی اسلام اولدیغمزی اصلا پیش نظر دن آیرمامقلغمز لازم کله جکی کبی مذاهب سائرهیه تابع اولانلر بزمله صورتا بر اتحاد کوسترسه بیلله . لاخره کندی هم مذهبلیرنک ارتفاع شسانی ایچون

نومرو ۸

آرتق بوسفر مباحثه‌نی توآته‌لم . اعتراضلر ایچنده طوبی
برمسآله وارنکه اوده اصول مشورتک مضرتی بحشیدر .
معترضمک قولنجه بزاصل مضرات صحیحه‌نی کورماهشز
اوده ایکی جهت اوزرینه ایتش بریسی « ملل سائره‌نک حسن
تریه‌سی انتضاسنجه هر حالده مجلس شورای امده اسلامه
تقدمی ایتش » .

بز بوسوزی چوق ایشتدک بروقت جوابنه بیله تنزل
ایتمک . شمدی سویلیه‌لم واقعا عثمانلی تابعیتنده بولنان سائر
ملتلك دها منتظم مکتبلی و ار انلرده ده‌اچوق آدم یتشیور
فقط کیمی تاجر کیمی مهندس کمی صراف حاصلی بوکبی ایشلرده
یتشیور آنلرک ایچنده اووقاتی وار دیپلوماتی وار فنون سیاسیه
ایله شهرت بولمش هانکی آدم وار ؟

فقه بزده ، بلاغت بزده ایکن سائر ملتلر بزده نصل تقدم
ایده‌بیلیر . اگر تقدم ایده‌بیلیر لسه بزده بوینمز آلتزده قالسون
دینمکه شایان اولمازی یز . مجلس شورای امده پترا کینک رأی
حسن افتدبئک رأینه غلبه ایتسون دیه استانبولک تحت سلطنته
عبدالعزیزه بدل برالکساندرمی اجلاس ایده‌لم ؟ سبحان‌الله بز
حالا انتباه حاصل ایتیه جکمی یز ، بزحالا روسیه لیلری براقوب
وطنداشمز اولان کدورق ، خرستو ایله می اوغراشه‌جغز ،

ایشامشمیدر ؟ مبالغه یه نه حاجت بزم معترضك دیدیکی کبی بردر-
جهیه قدر صاحب غرض اولدیغمز فرض محال طریقیله قبول
اولنسه بیله حقیقت حالی سـویلك اعتراض ایتدیگمز آدملرك
تاریخچلرده مثلی کورلـامش برر ظالم دون همت اولدیغنی اثباته
کافی دکلیدر ؟

ارباب حکومت خلقلک منقوری دکلسه ایکی کوند برطشره-
دهکی اختلالر ، استانبولدهکی جمعیتلر نهدر ضبطیه اداره سنك
بو قدر مصارف خفیه سی نهدن نشأت ایدیور، وکلا مثلاً قلعه
ویرمک کبی برمسأله ظهور ایدنجه نیچون رشید پاشا زماننده
اولدیغنی کبی مجلس عمومی طویلامغه جسارت ایدمیور، نیچون
مطبوعات نظامنامه سنی لغو ایتدینر، نیچون خلقلک مقبولی اولان
غزته لری قپاتدیلر ، غزته جیلری او خدمتدن منع ایتدیلر ،
نیچون پادشاهه عرضحال ویرمکی یساق ایدیورلر ، نیچون یکی
عثمانلیلرك فریادینه قارشو یالکیز قولاق اوزادیورلرده دیل
اوزاته میورلر ، نیچون بعض کونلر اولیورکه وکلا واپوردن باب
عالیه قدر طابور طابور ضبطیه لرله محاط اوله رق کلیورلر ؟
مسلمی اثبات ایله اوغراشمغه وقتم یوق بو بایده سویلدیگم الویرر
ایلروده سائر مسأللر حقننده دخی بیان رأی ایدرم .

[حریت : ۹ تشرین نانی ۱۲۸۵]

نومرو ۷

بوهفته الم پك طولغون ، كچن هفته دخي مخابره ده دوام ایده. ديكمدن طولايي عرض اعذار ايدر و اصول مشورت حقنده معترضكم امداد ايتديكي محذورلردن اول سرد ايلديكي برادعا اوزرينه اوفاجق بر ملاحظه عرض ايتكم ايسترم .

معترضمك اغقاندنجه خالقك وكلا دن نفرتنه دائر ايراد ايتديكمز سوزلر مبالغه ايمش . عجا بوذات اويله اعتراضات مصنعه ايله بزي سويلتمكمي ايستر . خلقك اداره حقنده اولان كيني نه يرلرده كورلمشدر ؟ قهوه لرده ، واپورلرده وكلا حقنده سويلنيلن سوزلر كيمك اغزندن ، كيمك حقنده ايشيداشدر ؟ فرض ايدم كه خلق ملتني دوشنمز ، وطنني دوشنمز ، برشي بيلمز ، هر حاله قذاعت ايدر ، آچ قالورسه ينه مي مأيوس اولماز ؟

برقوجه قاري سلسان غروشلق وظيفه سني آلمق ايجون سكسان كره ماليه به كلير وپاره آلمدن عودت ايدر ايكن ايكي حمالك آرقه نده برچوق پاره و آردندن باق باق صديق بكلك وياخود عالي پاشا كريمة سنك سهم تقسيطي كيديور صداسيله بر چوق فرياد جيلر كوررسه وكلايه رحمتي اوقور ؟

بوذات هيچ بريره كتمام شميدر ، وهر كوشه باشنده ارباب حكومتك دينه ، ايماننه ، اجدادينه ، جاننه لعنت ايدنلري

شمدی باقهلم ایشک ادیان مختلفه اصحابنی بر برینه
دوشوره جک جهتی نره سیدر . وقت یوق ایلروسی ایلروه .

[حریت : ۲۶ تشرین اول ۱۲۸۵]

یهودیلر هر نه نام ایله اولورسه اولسون شکایت ایتدیکی وقت مبعوثلر کزک دیلی بوقمیدی نیچون اعتراض ایتدی دیر لر .
 حال بوکه دولتک رأی خودیله نشر ایده جکی بر قانوندن شکایت ایتک ایچون دینه تطبیق اولندیغندن بحث ایتک دکل ، یالکز خلقه مراجعت اولنیور دیمک اوروپا نظر نده کافیدر .
 برده بزم معترض اصول فقه اوزرینه یاپیله جق بر قانون مجلسه عرض اولندیغی حالده البته ادیان سائره اصحابندن بولنان مبعوثلر اعتراضه قیام ایدر علما مدافعه به قالدیشور . اخر الامر ملت لریننده اختلاف چیقار و بلکه قان دوکیلور اعتقاد نده بولنیور . او ظن ایدیور که بزم ایستدیکمز ، شورای دولت بر قانون یاپوبده مجلس شورای امته عرض ایلدیکی وقت علی افندی فتوا سنده شویله بر مسأله وار انی قانونه درج ایده لم دیه جک ، خیر ایش او یله دکل ، الله موجود اولان فقه و حقوق کتابلر نده کی مسائلی زمان و مکانک حالنه تطبیقاً التقاط ایده جک ، مذاهب سائره اصحابندن اولان مبعوثلر ایشک بر یرینه اعتراض ایدر لر سه شورای دولتک مأموری دلائل معقوله ایله مدافعه ایلیه جک آندن صوکره « سناتو » یولنده یاپیله جق مجلس — که اسمنی تعیین ایتک وظیفه مدن خار جدر — ، او — کوره جک ، کزک شرعه و کزک ایجاب وقت و حاله مطابق اولوب اولمدیغی بر کره دخی تدقیق ای دیله جک ، اعضا سندن بولنان شیخ الاسلام و سائر علمای کرام افتا ایده جک .

حرب ایتک و یا خود روم ایلی نی بر اقوب اسلیایه چکلمکدن
بشقه چاره اولمدینی بیان اولمشیدی بنده کز بورایک بتون بتون
خلافنده یم اولامعترضمک دلیل قاطع صور تنده ایراد ایتدیکی افکاری
قبول ایتتم .

او دیرکه « ملت اسلامیہ اتخاذایده جکی قوانینی بای حال
قواعد دینیہ بنا قیلمق لازم کله جکی حریتده دفعاتله اعتراف
اولندینی حالده ادیان سائرہ اصحابنک قبول اسلامیت ایتمکسزین
قواعد فقهه متابعت ایتسنه نصل احتمال ویردیکندن طولانی
بیان حیرت ایدرم . »

ظن ایدرم که دنیاده بوندن ساده بر مسأله یوقدر دین
اسلامک قواعد سیاستنی عدالته مدنیتہ ترقیہ تمایله موافق
بولدق . بویله بر امر معقولک سائرلری طرفندن قبولنده تردد
اولنسنه نیچون احتمال ویرهلم خرسیتیانلق سیاسته قارشمازکه
سیاست اسلامیہ ایله تعارضندن قورقلسون بر شی که معقولدر
نافعدر اسلامیتده مشروع اولمسيله ادیان سائرہ اصحابنک قبولدن
استسکاف ایتسی نهدن لازم کلسون .

برده افاده سندن اکلایشیلان قوانین دولت بای حال قواعد
دین اوزرینه تأسیس ایدلمک لازم کله جکنه کندیسیده قائل ،
یا ادیان سائرہ اصحابنه او نصل متابعت ایتدیره جک .

هیچ دوشونمزمی که بر مجلس شورای امت اولورده
بانده بر قانون تصدیق ایدیلورسه اندن خرسیتیانلر یا خود

کمز بزه لازم اولان اجرای عدالتدر عدالت بالطبع قوتی استحصال
ایدر صاحب ظهور فاروق اعظم کبی اولورکه عدل الهینک
منال مشخصی ایدی . حجاج کبی تیمور کبی تأیید ظلم و تحریب
عالم ایله احتشام کوسترمک ایچون چیقه جق واستحصال قوتی
اجرای عدالته ترجیح ایده جک صاحب ظهور لک الله بیک درلو
بلاستی ویرسون .

اوتوز سنه در وطنمزی قورتارمق ایچون شوندن بوندن
امداد ارادق امیدلرمزک هیچ برندن استفاده ایده مدک هان
علی العموم هرکیمی قننی مسنده کلسون دیهارزوایتدک و نائل
امید اولدقسه یاکندی اومدیغمز کبی چیقمدی یابر فائده لی ایش
گورمسنه اساسک فسادی مانع اولدی زمان اوزماندرکه
شو حکومتک بزده اعضاسندن اولدیغمزی بیله لم بزده وجودک صحتنه
المزندن کلن معاوتی دریغ ایتیمه لم .

« فلکدن انتقام آلمق دیمکدر اهل ادراکه »

« ایدوب تزئید غیرت مستفید اولمق ندامتدن »

معترضم بورالردن کچرده اصول مشورتک قبولی ملکمزده بولنان
خزستیانلری خشنود ایده بیله جکنی بتون بتون ردایدرو مخالفت
دینیه نک وجودیله برابر ائتلاف وطنداشینک حصوله اصلا امکان
ویرمز .

روم فترتنده سلطان محموده ویریلن لایحه لرده دخی اسلام
ایچون سلاحه صاربله رق مذاهب سائره اصحابنک کافه سنه اعلان

واقعا ادخالنک کثرتی بزه چوق ضرر ایندی فقط اوضرر
پارده مزی بتدیکندن دکل ، پاره جلب ایده بیله جک منبعلری
قبائغه طویسیله واسطه اولدیغندئر نته کم ثروت عمومییه
داثر حریتده نشر اولنان بندلرده کیفیت تفصیل و ایضاح
اولندی .

اوروپا شرق اوزرنده اولان منافع تجارتنی غائب ایدر
دیملک نه دیمکدر اوزات بیلیرمی استانبوله روسیه استیلا ایدرسه
شمدی مالک اولدینی قوه عظیمیه اوتوز ملیوندن زیاده
جفاکش و جنکاور نفوس علاوه ایدر ، هنده ال اوزاتیر ،
سویس جدولنی طوتار ، آق دکزی و بحر محیطی بتون بیاغانی
آلته آلیر ، انکلتره و فرانسه یه آسیا و آفریقانک منافع ثروتندن
استفاده می حرام ایدر . وقتیه بویکی دولتک فامنک و پورتکیزه
یایدینی کبی .

ظن ایدرکه شمدی معترضمک بطلان مدعای لایقیه
تبیین ایندی و اوروپانک منفعی بزم ثروت و قدرتمزده اولدینی
اکلاشدی بناء علیه اوروپالیر هر حالده بولندیغمز حال تدنیدن
قورتلقلغمزه مانع اولماز ، معاونت ایدر .

ایشته معترضمک ایستدیکی کبی برصاحب ظهور چیقیمور ،
بوندن صکرده چیقیمزسه نه بیالم مظلومیت و سفالت ایچنده می
اولوب کیده لم ، یوقسه صاحب ظهور مالخولیاسیله می اکلنم .
برادر معاونت امت اولمدجه صاحب ظهور کده النندن برشی

اوج تجارتكاهك سرمايه سنى تشكيه كافي اوله ماز . بزى صوميق
 و حال ضعفده طومتق ايسه اوروپانك هيچ ملتزمى دكلدر .
 كتاب استفاده سى مندر اوزرنده ملاحظه اوهام اولان بريوك
 ذات دخى دولت اصلاح اولورسه اوروپالير آچ قالير و همان
 كلور بزى يغما ايدر ظن ايدر و دائما مجلسنده سويلر ياتار .
 زهى تصور باطل ، زهى خيال محال .

بزنه قدر ايلرولرسهك اوروپا تجارتجه او قدر مستفيد اولور
 فرض ايدلم كه شمدي استانبولده سنوى ايكي مليون ليرالق
 معمولات صرف ايديورده بوتجارتى غائب ايدجهك او وقتده
 اناطولى و روم ايلي اسكله لرندن اون منلى يكرمى منلى بلكه دها
 زياده اخراجات اولور چونكه بز صنعتمى اوروپاليردر جه سنه چيقا
 ره جق قدر انتظام حاصل ايدم بلسهك طوپراغمزك فيض طبعيسى
 جهتيه هر گوشه سى بر فردوس معموريت اولمق مقرر در .

او ذات قياس ايتسون كه اوروپالير مثلا بر عملكته بر مقدار
 معمولات كتير و بده بدلنده بر مليون آلتون كتورمكى اون
 مليون آلتون كتير و بده بدلنده محصولات كتورمكه ترجيح
 ايدر . آلتون برواسطه در ثروت ايسه احتياج و يا خود ارزوي
 ايضا ايدن شيلره دير لر . بديهي دكليدر كه بر انكاز فابريقه سى
 استانبوله بيك ليرالق باصمه كوندره چكنه از ميردن بيك ليرالق
 پاموق السه آندن باصمه ياپسه هنده چينه اوتيه برويه كوندرسه .
 آندن ايكي بيك ليرا قزانه بيلير .

اولا بن دیمک که اوروپا لیلر دین افکارندن بتون بتون بریدر و کندی دیندا شلرینی علی العموم مذاهب سائرہ اصحابیلہ مساوی طوتارلر فقط بوکونکی کوندهده اوروپا اهل صلیب زماننه قیاس اولونه ماز روسیه یی مستنا طوتار سهق بشقه مذهبده اولدینی ایچون برامتک انقراضنی ایستر هیسچ بردولت بوله مایز . جزا یرده قحط جهتیله یتیم قالان اسلام چو جقلرینی اورانک بطریق تحت تربیتنه آلهرق خرستیان ایتمک ایستدی کیم مانع اولدی حکومت مدعامک صحتنه بوندن بیوک دلیلمی ایستر .

ثانیاً مملکتتمزک اداره سی خرستیان فرقه لرینه احاله اولنورسه واقعا روسیه نیک تسلطندن محافظه سی محالدر فقط بو اعتراضلری دعوت ایدن مقاله ده دخی سویلشدم یادولتک شمیدیکی اداره سی طور دنجّه البته بش اون سنه صکره حتی خرستیان فرقه لری قدرده روسیه یه قارشو طوره میه جغز . اوروپانک ایسه حقیقت شناسلغی هر درلو تعریضدن مصون اولدینی کبی ترجیح اهورن شره رعاقلک اختیار ایتدیکی قواعد دندر . منافع تجارت بحثنه کلیرسه ک ظن ایدرم که معترض اولان ذات بو تعیردن حقیقه مخالف بر معنا اکلا یور .

اوروپایی بسلین عثمانیلرک نقود و محصولاتیدر دیمک نه غریب سوزدر . واقعا اوروپا ایله معاملات تجارتیه باشلا یه لی کندی سؤ صنعمز اثری اولهرق کندمز کوره پک چوق پاره ضایع ایتدک فقط بونک جمله سی حساب اولنسه یالکوز انکلتزده اولان ایکی

نومرو ۶

قالدی که معترضین شرق مسأله سنه دائر اولان ملاحظاتی تصدیق
ایتمزده دیرکه « اوروپانک بزمله معاملاتنی ایکی اصلدن تفرع
ایدوب بری مسأله دیانتدرکه او اعتبار ایله دول نصرانینک کافه سی
سلطنت سنیه عثمانیه نك انقراضنه چالیشور لر .

ایکنجیسی مسأله سیاست و تجارتدرکه بو ممالکک دول
معظمه بیننده تقسیمی غیر قابل واداره سی فرق نصرانیه یه احواله
اولنسه بر طرفدن روسیه نك پنجه استیلاسنه دوشمامسی محال
اولدیننی کبی بر طرفدن دخی منافع تجارتنی بو حوالده طوتمق
ممکن اولمیه جغندن و باخصوص اوروپایی بسلیان عثمانلیلرک نقود
و محصولاتنی اولدیغندن هر حالده مصلحتک جهت سیاسیه و تجارتنی،
جهت دینیه سنه ترجیح اولنه جنی جهتله استیلائی اجانب و تأسیس
حکومت متفقه بتون بتون موهوماتدن اولدیغنه مبنی بو کونکی
کونده عثمانلیلره لازم اولان اجرای عدالت دکل استحصالی
قوتدرکه بوده تدابیر مجددانه سنی انظار علمدن اخفا و کمال قدرت
واقدام ایله اجرا ایده جک بر صاحب ظهوره محتاجدر .

سبحان الله حقیقت اکر شو عباره نی بوندن ایکی اوج یوز
سنه اول یازلمش بر اژده بیله کورسیدم ینه صاحبنک پولتیقه جه
افکارنده سلامت اولدیغنه بالبداهه حکم ایدردم برادر حقیقت
هیچده آنک دیدیکی کبی دکل ؛

صاريله جق اولورسه استانبول قنارويه دوزر . بو بهانه ايله بلکه
دولتده بتر. همان جناب حق محافظه ايتسون . سوز چوق
وقت يوق ايلروسی ايلروده .

[حریت : ۱۹ تشرین اول ۱۲۸۵]

بر بچق ییل اول یالکز حوادث ویرمکدن بشقه بر شیشه
مأذونیت بخش اولیان مطبوعات نظامنامه سنک لغوینه قالدشمش
ایکن کچنده حریت عامه نك صورت مطلقه ده اعلاننه مجبور
اولدی .

گاه مجلس شورای دولتی ، مجلس شورای امت حاله قویتمق ،
گاه آیریجه برده مبعوثان مجلسی یایمق هر کون وکلا بیننده دخی
مذاکره اولتمقده در . بوکا دائر بر قاچ کره نظامنامه لر قلمه
آلندی حتی فؤاد پاشا ، قوناعی لندن آلتیق ایستنادیکی زمان
اصول مشورت اعلان اولتمازسه بو دولت باته جق دیه باربار
باغردی صکره یینه منافع شخصییه آرزولری فعلیاته مانع اولدی .
فقط بزم اعتقادمزجه حقک طرف خلافی او قدر ضعیفدر که
حامیلرنده نه قدر قوت اولسه سلاح اعتراضه قارشو محافظه سی
ممکن اوله ماز .

شمدی معترضمک دردنجی سؤالی قالدی که شودر « زوره
مراجعتک مخاطره سنی یکی عثمانیلر جمعیتی ادراک ایده میورمی ؟ »
اگر ادراک ایده مسیدی انده قلم یرینه علم بولنوردی بزم
ظنمزجه واقعا کردنمزده ظلم آدلی بر زنجیر اسارت باغلی فقط
رفعی قان بهاسنه آله جق قدر مشکل دکل لکن بیلورمیسکنز که
بن نهدن قورقارم درایت وحمیتله اعتراض مقامنه چیقانلر یینه
بویله طریق اعتدالده استحصال مقصده چالیشوب طوررکن
آچلق صوسزلق آباق طاقنک جاننه کارایدردی بر کره آنلر سلاحه

او وقت او استغنا لرك او تكبر لرك آرقه سی كسیلیر؛ ذات شاهانه ده استقلال مشر و عنك لذتی بولورسه او زمان بولور .

ایکنجی سؤال شودر « ذات شاهانه اصول مشورتك قبولنه قائل اولمش فرض اولندیغی حالده بوکا وکلا رضا کو سترمی ؟ » وکلا کیم ، امت که بر حاکم طبیعیدر حقنك اظهارینی ایستر پادشاه که بر حاکم فعلیدر اکا موافقت ایدرسه آرده آیلقله طوتلش بر قاچ خدمتکارك سوز سویلکله نه حتی اولور بو باده وکلانك رضاسنی آرامق عینله مابینجیلرک ویاخود ضبطه کتبه - سنك رأینی آرامق قیلندندر . هله ایشك جهت نظریه سی بویله فقط فعلاً قوت انلرک اللرنده ، اصلاحات مطلوبه نك اجراسنه آنلر مانع اولیورلر ایشته غالباً معترضنر ایشك بو جهتدن بحث ایتمکی ایستیور که اوچننجی مرتبه ده شو سؤالی ایراد ایدیور « وکلانك رضاسی منضم اولمدیغی حالده آرزو اولنان مقصدی زور ایله استحصال ایتمك قابل اوله بیلمی ؟ » اکا شبهه می وار ؟ زور ایله دکل غلبه افکار ایله بیله استحصال مقصدی بز قابل کوریورز دهایی عثمانیلر میدانه آتیللی ایکی سنه آنجق اولدی اداره مزده کوریلان تبدله بر کره نظر امعان ایله باقیلیرسه مقصدك اکالی ده بر او قدر وقته بیله محتاج اولمدیغی پك قولای اکلاشیلیر .

حریتك برنجی نسخه سنده دخی بیان ایتدیکم کی حکومت

عالی یاشا سندسز حجتسز کمرک یرینی غضب ایتدی خزینه دعوا یه بیه قیام ایده مدی نهایت قیمتندن فضله بیگلرجه کیسه لوریدی اویله استرداد ایده بیلدی .

حال بوکه ذات شاهانه فؤاد پاشانک کندی احسان مخصوصیه یاپدیردینی قوناغی استرداد ایتک ایستدی مقتدر اوله مدی . واقعا پادشاهک اراده سی مغایر نظام ایدی فقط عالی پاشانک بابام بغچه قپوسنک قپوجیسیدی آنک ایچون کمرک محلی بنم اولمق لازم کلیر دیمسی ده مطابق نظام دکلدی یا .

بر قاج کشی بیلیرزکه ذات شاهانهک مغضوبی و فقط وکلایه منتسبدرلر حدلرندن خارج اقباللره مسندلره نائل اولدیلر . بر قاج زاتده بیلیرزکه ذات شاهانه سور فقط وکلا ایله اره لری بوزقدر کنهاسمز قباحتمز منکوبیتدن بروقت قورتیله - میورلر . وکلادن بری هیچ بر لسانده ایکی سطر یازی یازمق بیلیمیان بر آدمی طوتار سفارته کوندرر مناصب دیوانیه یه تعیین ایدر حیدر افندی کبی کامل بک کبی . ذات شاهانه صداقت ودرایتندن امین اولدینی بر آدمی تلغراف اداره سنه تعیین ایدر انده بیه محافظه سنه مقتدر اوله ماز .

استقلال بوکمی دیرلر ؟ یوق یوق نه وقت مجلس شورای امت آچیلور ، نه وقت هرکس حریت میدانلرنده اثبات لیاقته مقتدر اولورده هر اداره اهلنک انه کچرسه ایشته او زمان هر مأمور وظیفه سی دائره سنده حرکتیه باشلار او وقت اورویا شویله یابه جق فلان بویله کیده جک کبی تهدیدلر زائل اولور .

هر نصله منصور اللوا چیقدی و مثلاً وسیم پاشایه قپودان پاشالق ویرلدی برکون کلیر که سردار اکرم ده ایدر لر بویله یا بیلیرسه وسیم پاشا عمر پاشایه معادلی اولور و اشرف امتدن عبارت اوله جق بر مجلسه دخولیمی لازم کلیر ؟

خیر خیر رتبه بشقه حیثیت بشقه در . بویله بر مجلسه او آدم لر ایسترکه علو فطرتی تجربه ایله اثبات ایتمش و امتک روحی مقامنه کچمش اولسون . معترضمز « مجلسک فواید و مضراتندن اول جهت امکانتی دوشونلم » دییورده بر قاج شی صوریور که برنجیسی شودر « ذات شاهانه بویله کندی استقلالنه طوقونه جق بر شیئی ایستیرک یایدیررمی »

اوت یایدیرر . چونکه شمعی یه قدر دولته فائده لیدر دیه هر نه تکلیف ایستدیلیرسه هیچ برینه ممانعت ایتمدی چونکه خاندان عثمانیک معتادی تبعه سنه حقیقه پدرانه باقمقدر چونکه زیر تابعیتده بولنان خدیومصر اصول مشورتی دها بر طرفدن طلب اولتمق سزین مروتندانه اعلان ایدرک وظیفه سنی اجرا ایتمش ایکن خلقک بو قدر آرزوسی اوزرینه ینه غصب حقوقده دوام ایتکی عثمانلی پادشاهی کندینک و خانداننک شانسه دوشورمز . چونکه او استقلال دیدیکی شی موهومدر . پادشاه آندن هیچ مستفید اولیور . اصول مشورت کیسه نی حکم قانوندن خارجه چیقارمیه جق پادشاهک ایسه ذاتاً بر قضا مدیری قدر قانون شکنلک ایتدیک یوق مثلاً

نومرو ۵

ینه بختمزہ باشلایلم : کرچه فرانسهده « سناتو » ایکی کره جمهوریتک ایمپراطورلغه انقلابنه سبب اولدی بناءً علیه حریت طرفدارانک منقوریدر. فقط تفصیلات مشروحه دن اکلایشیلیورکه براداره مشروطیه اوله برهیا نك اشد لزومی وار. بومدعا بیک درلو تجربه ایله ثابت اولمشدر حتی دنیاده نه قدر اداره مشروطه واریسه یا بویله بر مجلسی بولنورویا خود آنک یرینه زادکان مجلسی واردر .

بزده ایسه جمهوریتک عدم امکانی وزاده لك بلیه سنك حقه شکر اولسون فقدانی جهتیله دولت مزهر نه وقت مشروطیت اداردسنی اعلان ایدرسه بویله بر مجلسه لزوم تحقق ایدر .

فقط فرانسه سناتوسنك برحالی وارکه ایمپراطور هرکیمی ایسترسه اورایه اعضا تعیین ایده بیلیر . بزده بوکا جواز ویرمك مجلسك عاتا بتون بتون حکمی قالدیرمقدر . چونکه حیثیت ذاتیه سیله اورایه داخل اولنلردن اکثریت ارایی آلق ایچون هر ایستدیکنی ذکر اولنان مجلسه تعیین ایتمك حکومته کوره پك قولای برشیدر .

حقیقت حال دخی بوجوازه اصلا راضی اولماز . مثلا عمر پاشا سردار اکرم عنوانی حائز اولدی فقط تا ابراهیم پاشا ماننده باشلادی بیوک کوچک دولتک هر محاربه سنده بولندی جمله سندن

بوزولسی مقرردر .

بوندن بشقه مبعوثلر بالطبع دوائر حکومتک تقلیل اقتدارینه
مائل اوله جقلرندن وکلا کندیلرینه تودیع اولنان قوتی
محافظه ایچون نظامات اساسیه یه طیانہ جقلر، مبعوثلر نظامات
اساسیه نک محاکمه سنه و تعدیلانی ایستمه مقتدر اولور لرسه یالا اقل
ییلده بر کره نظامات اساسیه یی دکشدر مک و یا خود مبعوثلرک
ارزوسنه ممانعتله حقوقنه تعرض ایتمک لازم کلیرکه ایکی طرف
دخی خطر دن عبارتدر . بناءً عایه نظامات اساسیه یی دائمی
صورتده محافظه ایتمک و خلقتک او خصوصده اولان شکایاتی
دیکنلرک لزوم کوررسه تعدیل ایتمک ینه بویله بر مجلسه ویرلملیدر .
وقت یوق بخلک ایلروسی ینه ایلروکی هفتیه یه باقی

[حریت ۱۲ تشرین اول ۱۲۸۵]

ایله افکارینی بو مجلسه بیان ایلر .

بویله بر مجلسک اساساً و بزم احوال مزه تطبیقاً لزومی وار میدر یوقیدر ؟ بر آزده بورالزینی آره یه لم بنده کزه قالیرسه اوچ جهته لزومی واردر : برنجیسی معلومدر که دنیا ده تأویل کتور من کلام پک نادر بولنور بناء علیه مجلس شورای امتده بر قانون مذاکره اولنور کن البته نظامات اساسیه به مطابق اولوب اولمدینی حقنده مبعوثان ایله مأمور لر بینده اختلاف افکار ظهور ایدر چونکه هر طرف مسأله به ایستدیکی نقطه نظر دن باقار . بویله بر اختلافک حلنه کیم حاکم اولسون . ایکنجیسی بر جریء متشبت صدارت و یا خود سر عسکر لیکده بولنوب ده تغلباً مجلس شورای امتی طاغتمق ایسترسه پک قولای مقتدر اوله بیلیر . فقط مثلاً شهزادگان عظام حضر آتی ، شرفای مکدن و مصر خاندانندن بر قاچ ذات ، حسام الدین افندیلر رفیق افندیلر کبی اجلهء عاماً ، نامق پاشا درویش پاشا عمر پاشا عبدی پاشا کبی مشیران عساکر و سائر بر طاقم مسن و مجرب وزرا بویله بر مجلسه جمع اولنور سه نظامات اساسیه و مجلس شورای امتک تعرض متعابه دن محافظه سی ایچون مکمل اردولردن بیوک بر قوت حاصل ایدلمش اولور . اوچنجیسی افعال حکومتی تقییح و یا خود نظامات خیریه بی اخطار یولنده تقدیم اولنه حق عرض حاللر ماده سیدر . فرض ایدم که بونلر مجلس شورای امته ویرلسه قدرت تشریح ایله قدرت تنفیذ بیننده هر کون بر یکی اختلاف ظهوری اخرا الامر بوندن بری مغلوب اوله رق صلاح اداره ایچون لازم اولان موازنه اقتدارک

ایمپراطورک اراده سنه تعلق ایدر ایکنجی صنفی رؤسای دین ،
 مارشاللر وقپودان پاشالردر اوچنجی صنفه ایمپراطور ایستدیک
 ذواتی تعیین ایدر .

مجلسک اساس ظهوری قدرت تشریح ایله قدرت تنفیذ
 بیننده بر قدرت تعدیلک تحقق لزومیدر . وظیفه سی ایسه
 نظامات اساسیه وحریت عمومیه بی محافظه ایتمکدر . بوجلسه
 عرض اولندجه بر قانون اعلان اولنه ماز فقط مجلس دخی
 عرض اولنان قانونک بالکنز زیرده تعداد اولنان قاعده لردمغایر
 اولوب اولدیغنی تدقیق ایدر بشقه نقطه نظر دن تحاکمه سنه
 قالیقه ماز . نظامات اساسیه ، ۲ اصول عذبه ، ۳ اخلاق ،
 ۴ حریت مذهبییه ، ۵ حریت شخصیه ، ۶ حضور محاکمه
 مساوات عمومیه ، ۷ املاک تعرض دن مصونیتی ، ۸ حکامک
 معزولیتدن بری قلمسی ، ۹ محافظه مملکت... ایشته «سناتو» بر نظامی
 بوقاعده لردن برینه خلل ویرده جک صورتده کوردیکی حاده رد
 ایدر حکمی ایسه ضروری القبول و تمتع الاستینا فدر حتی بوبابده
 ایمپراطورک بیه موافقتنه مراجعت اولنماز . بوندن بشقه بوجلس
 نظامات اساسیه ده نقصان وارسه آنی اکال ایدر بر نقره سنک
 معناسی تفسیره محتاج اولورسه آنی تعیین ایلر بویه شیلرده ویردیک
 حکم دخی قطعیدر . فوائد عامه ایچون بر نظام جدید یامغنی
 مقتضی کوررسه حکومته عرض ایدر .

افراد اهالیدن بری ، بریکی نظام تصور ایتمدیک ویا خود
 حکومتک بر فعلنی نظامات اساسیه یه مغایر کوردیک وقت عرضحال

نومرو ۴

چڻڪي مڪتوبمده شوراسني اونو تدم :

غريب مطالعه دركه معترض اونوز مليون نفوس اينجده
فياض قدرت دراتي اوج درت كشي به حصر ايتشدر صانيور .
عثمانيلر اونسل كريمدركه معترضك ديديكی (مدرسه محسو -
لرندن) ابن كلار ، سعدالدينر واسه تخفاف ايتديكي كوي
آغازندن كوپريليلر ، محمد عليلر يتشدير مشدر . هله بر كه
ميدان امتحان اولان مجلس حریت آچلسون كوريلور كه
كپسه نك خيال وخاطرينه كليان افنديلردن آغالردن نيجه محير
عقول اوله جق خطبا واذ كيا ظهور ايدر .

حاصلي بوذاتك لسانندن آكلاشيلان كندى ايستر كه
قانون يايق اوج درت ذاتك انده قلسون ، اجرا ايتك ينه
آنلره ، خارجه ينه آنلره ، ماليه ينه آنلره ، محاكم ينه آنلره ،
كندى ايشلرينه نظارت ينه آنلره . باري اولر يمزك وكيل
خرجلغني ده آنلره حواله ايدلم بزصبي اوله لم آنلرده وصي ،
بويله جه آلتى يوزي يالمق قوجه بردوات خراب اولسون كتسون .
برده اوچنجي مجلسك تعريفى قالدی او ايسه « سناتو »

دركه اوج صنف اعضادن مركب بر مجلسدر . اعضاسنك برنجي
صنفي خاندان سلطنتك افراديدر هر برى اونسكز ياشنه كيرديكي
كبي بومجلسك اعضاسندن صاييلور فقط مجلسده بولنه ييامسى

بوزمیه جفکیزی نیچون اعلان ایتدیکنز . نیچون قابل اجرا بر صورت تأمین ارامدیکنزده بویله جلب اعتراض ایدمجهکی بدیهی بر تدبیره قالدشدیکنز. مادامکه بر کره اولان اولدی نیچون قله لرك ترکی ایچون اوروپانك اصرار قطعینسی بکلمیه رك قره طاغك تهدید ضمنی صورتنده کوستردیسی طلب ایله بوکا تشبث ایدیورسکنز. اوروپانك اصرارینه تسلیمیت ناموسه طوقنورده قره طاغدن قورقمق طوقنمازمی . هر نه ایسه مادامکه بو رأیده بولنیورسکنز ، یاغائب ایتدیکنز شیده مقابله نیچون بر فائده استحصال ایتک ایستمیورسکنز « یولو هر طرفدن اعتراضلر کلیه جکی کیم قبول ایدر ولو مجلسك اعضاسی بولتیقه جه مکتب شاگردی تصور اولنسون .

ینه وقت طارلشدی قصوری کله جک هقته به باقی

[حریت ۲۹ ایلول ۱۲۸۵]

غوائل و مسائلك حكيمانه و دلفريبانه صورتله تسويه سی ایسه جهات سائر دن زیاده خدمت ایده جکی مسلماتدن بولندیغندن مستدعیات مبعوثه نك قرین قبول عالی بیورلمسی حسب الحال مناسب اوله جغنده اتحاد آرا حصوله کلسی و چونکه طاغلولر اغفالات سابقه نك نتیجه و خیمه سنی لایقيله مشاهده ایدرک طرف اشرف جهانداری به طوغریدن طوغری به مراجعت ایلدکرندن مظهر اوله جقلمی مساعده و اثر شفقت و عاطفت سنیه تبعه پروری هر نه قدر مکمل اولور ایسه او قدر فواید و محسناتی جالب و بعدما اجانبه میل ایتیه رک جانب دولت علیه به ایصنملرینی و رفته رفته رشته تابعیتلرینک قوی صورتله ارتباطنی موجب اوله جفی ملاحظاتی دخی پک بجا کورنمش اوله جقه سایه موفقیته وایه حضرت پادشاهیده اشپوزدن نقشیکه و ارنجه به قدر آچلمش و الان کمال امنیت و سلامتله سرور و عبور اولنمقده بولنمش اولان و سکیز ساعت طولی بولنان طریقک امنیت استقبالیه و دائمیه سی بر سند قوی به ربط اولنمق و طریق مذکورک اشقودره جانبندن یاپلدیغنی مثللو ممکن اوله بیلور ایسه هر سک طرفنده دخی بر بلوق هاوز انشا اولنمق اوزره بونلرک هیچ بر طرفه مراجعتلرینه محل و وقت براغلمیه رق همان مصلحتک تعدیل و تسویه سنه روی موافقت کوسترلمسی [.

شمدی تصور ایتدی کمز مجلس مبعوثانه بو عرض ویرلسیدی
 « مادام که سزه اسباب تأمین لازم دی قره طاغک هیئت اصایه سنی

نام جلیلی ابقا ایدرک و طاغلولرک حدلرینی بیلدیرمک ملکجه و پولاتیقه جه فوائد و محسنات کثیره قزاندیرمش اولدینی مثللو طریق میحوونک کشادی واستحکاماتک انشامی ماده سی امنیت عمومیه حصولی مقصدینه مبنی بولنسیله موقع اجرایه کتورلمسی ایستنیلورسه ده رئیس مومی الیهک بو دفعه ده کی مراجعتی رد اولنور ایسه ینه دول متحابه یه مراجعتله آنلرک نصایح مصرانه - لری اوزرینه بالجبوریه قول ایلک شایجه و پولاتیقه جه محاذیری مستلزم اوله جغندن بشقه درکار اولان مضایقه مالیه و سیواستو - بولدن بی فرق اولان متانت و مشکلات موقعیه ایجابجه بونک ایچون لازم کلان قوه عسکریه بی اداره ایتمک و مصارف کلیه سنه آچه یتشدیرمک بر امر جسیم ایدوکنندن و شو وقت نازکده بویله دول معظمه بی ناخشنود ایده جک بر حالده بولنلمسی دخی موافق قاعده دور اندیشی اوله میه جفی کبی بر کره طاغلولرک مستدعیات معروضه سنک قبولیله حقلرنده معامله مرحمتکاری کوستریلور ایسه رزش حال و قاللرندن اکلاش - لیدینی اوزره امنیت طریق ماددسی طبیعی حاصل و حسن نیات عدالت آیات ملوکانه یه بیوک دلایل اوله رق بونک قزاندیره جفی فوائد عظیمه دن ماعدا شمده یه قدر طو تئقده اولان عسا کرک تحقینی و روم ایلینک سائر نقاط مهمه سنده عسا کرجه اولان احتیاجک دخی تهوینی ایله برابر دردست اولان تصرفات اصولنده خیلیدجه مدار ایده جکی و سلطنت سنیه جه اتخا زینه لزوم کوریلان اصلاحات مالیه و ملکیه یالکیز تقلیل مصارفه منحصر اولیوب بو مقولنه

وسفارت سښيه دخي تمڼي ودخالت ايدرك آنك اوزرينه واسطه
 اجنښيهه مراجعتدن صرف نظرله رئيس مومي اليه بوماده ده دولت
 عليه نك فتوت و مرحمت جليله سنه مراجعت و بعد ما مطلوب بيورلديني
 اوزره ابراز اثار امنيت و اطاعت ضمننده درس عاده ارسالي
 تصميم و اشعار ايلديكي سر کاتي ايله ديگر بر مأموري بوکره
 و دود ايدرك طرف ثناوري به و مقام والاي خارجه به کلوب
 رئيس طرفندن کتورديكي مکتوبي اعطا و هر حاله سلطنت
 سښيه نك شفقت و عنايت سښيه سنه محتاج بولند قلريني و اوته دن برو
 فريخته اولد قلري بعض اغفالات و تحريکات سيئاتي اوله رق کور-
 دکلري تادييات و مجازاتدن پک پريشان و شمدي به دکن ايتدکلر-
 ينه نادم و پشيمان اولد قلريني افاده و انبا ايلش اولملي به مکتوب
 مذکور ترجمه ايتدير بلوب کچن کيجه باب والاي فتوا پناهيده
 عقد اولنان مجلس مخصوص مشورته قرائت و افادات مسرو-
 ده لري حکايت برله ايجاب حال تامل و مطالعه اولند قدغه
 سايه سطوت و ايه حضرت جهانداريده قره طاغلو لرك تاديب
 و تربيه لري امرنده وقوع بولان حرکات عسکريه و مصارفات
 کليه صرف بيهوده اوليوب چونکه من القديم بو طاغک درونه
 کيرمک و عصياني بو صورتله تسويه ايلک انظار اجانبه بيله
 بر امر عسير حکمنده ايکن جناب حق ولي نعمت بيمتتمز پادشاهمز
 افندمز حضر تلرينه باغشلاسون جنود فيض نمود ملو کانه لرینک
 طاغ اوزرنده افاکير اولان مظفریت متواله لري شان وسطوت
 قاهره دولت عليه بي برقات ده اعلا و سيف صارم عثمانيه نك

[روسیه و فرانسه و پروسیا دولتلری جانبندن طاغلورلرک بو بابه ادعاسنه حق ویریلرک خصوصیه فرانسه دولتی بو صورتله استحکامات یاپیلوب عسا کر قونمسی معناً طاغک ضیطی دیمک اوله جفندن سلطنت سنیه نك مقدمه کی اعلاننده طاغک اداره و حدود حاضره می اصلا تغییر اولنمیوب فقط قره طاغلورلرک مستحق اولدقلری تأدیب و تربیه سیله اکتفا اولنه جفته سوز ویرلمش و شمعی شرط مبحوثک فعله کتورلمسی بوسوزک خلافتنده بولندینی درمیان و محاذیر سائره دخی علاوه و اتیان اولنش و دولت علیه نك بومقوله امور مشکله سنده معاونت خیر خواهانه می مشاهده اولنمقده اولان انکلتره دولتی ، نظر دقتی جاب ایدن مخالفت مشترک یه قارشو بیان رأی وادیسنه کیمیموب اوستریا دولتی دخی آنک مسلکینی طومش اولمسیله باب عالیجه دخی برار وقتدن برو شو اوچ دولتک یعنی فرانسه و پروسیا و روسیه نك دفع اعتراضاتیه تهوین و تسکین افکاری طریقی ایترام اولنهرق مصلحتک بر موجب قرار مرکز اجرایه کلسنی تسهیل ایله جک صورتله کرک بوراده سفارتلره تبلیغات قویه و کرک سفرای سلطنت سنیه واسطه سیله پارس ، برلین و پترسبورغده دلائل مقنعه و هر درلو تدابیر مؤثره اجرا اولنوب امکان زمانک مساعد اولدینی مساعی و اقدامات صرف اولنش ایسه ده اعتراضات واقعه یه و خصوصیه فرانسه ایمراطوری خاندانک فرط التزامنه اصلا تنزل کلام سیله برابر ایشک فعلیاننده دخی قطعاً خلل اولدینی حالده رئیس جبلک باباسی میرقو ویانه ده شوایشه خیلی چاره تحری

تطبیقاً تأدیب و تربیه ایلك اوزره بر عسكری قومیسوننك تشكيل قلمسی و قره طاغلورلك فیما بعد بو مثللو حرکاتی تجویز ایلیه جککری وعد رسمیسنی حاوی بر قطعه تعهد سندى اعطا ایلمری مقارن حقانیت و موافق مصلحت کورنمشدنر] .

معترضم البته دیه جك كه عثمانیلرلك غرور شجاعتی بوکا تحمل ایدرمی ؟ مبعوثلر ، رضیه نه دیمك كیدوب حریفلری تأدیب ایتملی یولنده دعوایه قیام ایله محاربه طلبنده اصرار ایتمزلری ؟ اوت ایدرلر فقط ایتمسونلری ؟ او کوریلان حقارت او چکیلان اذیت نه ایدی اما وكلا اوروپانك پولتیقه سندن قورقارمش مسأله نك مسئولیتنی اوزرلرینه آلهرق هیج ایشی میدانه قویما مقده اللرنده ایدی فقط بو تشبثله قره طاغیلرلك فسادى منع اولنه میوبده تأدیبلرینه لزوم کورندیکى وقت وكلا ایچونینه مسلكلرنده اصرار ایله بز اوروپایى اقناع ایده میز دیه مأموریتلرندن چكلملری لازم کلیردی .

بودرلو مسأله و قوفسزلغه کانهجه : پولتیقه جه اولان خطالرمز او قدر بدیهیدرکه تناقضك بطلانی ادراك ایده بیله جك فیکری اولانلرا کلار . مثلاً بزم قره طاغده کی نهایت محاربه مزکندیلمی تأدیب و حدودمزی تأمین ایچوندى . بك اهلا تأدیبی اجرا ایتمك تأمین ایچون ایسه طاغ ایچنه بر یول آچهرق اوزرینه قلهلر یامغنی قرارلشدیردق . صسکره قره طاغیلر مقوامته و اوروپالیلر اعتراضه باشلادی . قلهلری ترك ایتمك جانب باب عالیدن مسأله سرای هایونه شو صورتله عرض اولندی .

دائم پاشا وقعه سی مجلس شورای امت موجود ایکن ظهور
ایتسیدی و مجلس ، دولتک مسلك حرکتنی صورسیدی باب عالی
یا اوزمان سویلر یا جوابنی نتیجه مصلحته تعلیق ایدردی. اوزمان
سویلسه نه دیه جکدی البته دیه جکدی که بوایشه دائر سفیرلره
بر تعلیمات کوندر دک جان آله جق یری عیناً شو عباره لر در .

[آرتق قره طاغلورک اشبو حرکات خیانتکارانه لری
اوزرینه بعدما سوزلرینه قطعاً امنیت ایتمکه همده اهلیمزی
دها زیاده صورت مؤثرده محافظه ایچون مرقوملرک متجاسر
اولدقلری حقارات و تجاوزات جدیده لرینه مقابل برترضیه
استیصال ایتمکه بر قاندها کسب استحقاق ایلدیکمز بدیهیاتدندر.
مع مافیه سلطنت سینه مصلحتی بر طاقم مشکلات جدیدیه
دوشورمامک ایچون دول معظمه نك انسانیت و حقانیت وعدالتنه
استناداً بر وجهله انغماضی جائز اولیان وقوعات مزبوریه
وقوعی کبی وخالصانه بیان ایله طلبی حقوق ووظائفندن اولان
صورت تعمیر واصلاحی در میان ایلمکی ترجیح بیورمشدر
شویله که تحقیقات واقعه مزه کوره قولاشینده وقوعه اولان خسار
وقتل نفوس ماده لری بالمله دول متمدنه عندنده افعال حیادیدیه دن
معدود اولمغله اشبو افعاله متجاسر اولنلرک حیدود کبی تأدیپ و تریبه
وکتوریلان نسوان و صبیانک محلرینه اعاده و کرک خانه و اموال سائر سنی
ضایع ایتمش اولنلره تضمینات نقدیه اعضا اولنسی و دولت
علیه نك بر ضابطی حاضر بولنه رق متهملری قوانین عسکریه یه

دیرکه : [اسباب مبرمه صحیحاً موجودایسه آنی اثباتده صعوبت اولدینی جهتله سلطنت سینهك عادات قدیمه سندن اولدینی وجهله بومصاحبت بر مجلس عمومی به قولنش و حقیقت حال اطرافیه اکلالتش اولیدی هرکس مجنون اولدیغندن بیوک بیوک مخاطراتی دفع ایچون ائک متعصب و قوفسز بولنازلرک بیله بهر حال بونوع فداکارلقلری کوزه آدیره جقلرنده شهه اولدیغنه نظراً او حالده بومصاحبتك قراری آرای عمومیهك اتحادیه اولور و دولت علیه دخی هر دللو تعریضاتدن و امر اجراده مشکلاتدن مصون بولنوردی و چونکه بوندن مقدم سوخته لر ماده سی و قوعنده اولوقت آرای عمومیه بی و مساع شرع شریفی و آنک اوزرینه متعلق بیوریلان اراده سنیه بی جامع اوله رق الده بولنش اولان سند علنی دفع فساده سالیح قوت اولدینی جملهك معلومی اولدیغندن و بوکره اعلان اولنان نظامات ایسه شمدی به دکین هیچ امثالی کورلماش غایت تتك بر ماده بولندیغندن شمانه سزجه اجرایه مدار اولق و شاید طشره لرده بوکا قارشو حرکت ایدنلر اولورسه او مقوله لری قولایلتله یوله یازمق ایچون الده برسند قوی بولنمی قضیه سندن دخی و کلاجه غفلت اولنماق اقتضا ایدردی] .

بوندن ده اکلشیلورکه دولتك « باخصوص » مسائل خارجیه سی اراده امته کورلمکه محتاج ایمش . شمدی قاعده . عزری خارجه دخی تعلق اولان داخلی مسأله به تطبیق ایده لم که ایضاح حقیقته مدار اولسون : بالفرض قره طاغده حسین

و شره اشترك طبيعى جهتيه البته افعال حكومته نظارت ايدر . مسائل خارجيه ايسه منافع وطنك الكرو حلى جهتلرى اولديغندن اكاخلىقك ، هم مبعوثلرى همده لسان عموم مقامنده اولان غزتهلر واسطه سيله مداخله به ، اعتراضه حق واردر .

دول منتظهده خارجاً بر مهم مسئله ظهور ايدنجه مجلس شوراي امت دولتك مسلك حركتى صورار وكلا ايجابنه كوره يابدائت مصمحتده بيان ايدر يا خود كتم لزومه ذاهب اولورسه هر مسئوليق اوزرينه آلهرق ايضاح احوالى خاتميه صادقلا .

دولت عليه تا اداره حاضره نك زمان استبدادينه قدر مسائل مهمه ي اولدن امته عرض ايدر و حركاتى خلقك اراده سنه توفيق ايلردى . اهالى ايسه بوقاعده نك خلافته هر نه وقوع بولورسه مقاومت كوستر لردي . ايران سفرى رضالرينه مخالف اولديغى ايچون يكيچريلر سلطان سليم اول كبي دهشتدن جهان تتر بر شيرزبانك چايرينه قورشون آتديلر نهايت فتوحاتى اتمام ايتدير مديلر .

بر كره تاريخلره باقلسون بلكه هر صحيفه - سنده بر آياق ديوانك تعريفى كوريلور . هر بابنده ارباب حل وعقدك ديوان صدارته بر محاربه ايچون جمع اولنديغنه دائر تفصيلات بولنور . رشيد پاشا روسيه به اعلان حرب ايتدى فقط اولجه ارباب حل وعقدى طوبلادى امك راني آلدى حتى پارس معاهده سنه وامتياز فرماننه اعتراضى حاوى پادشاهه تقديم ايتديكى لايحه ده .

مثلاً کرید عصیانئ اله‌الالم آنک ظهـورندن اول مجلس شورای امت موجود اولیدی کریدک مبعوثلری خلقک اسباب شکایتندن بحث ایده جکمیدی ائتمیه جکمیدی. اگر هیچ برشیدن شکایت ائتمدن یونانه التحاق نامنه بر عصیان ظهور ایدرسه حکومتک دفع اختلال ایچون عسکر سوق ائتمسه کیم مانع اوله بیلیر. یوق اسباب شکایتی مبعوثلر سویلیوبده مجلسجه قبول اولنسه و او حالده خلق عصیان ائتمسه ده تأدیبلرینه قالدقشلسه مجلس، وکلایی نیچون مسئول طوتسون. اما بویله اولیوبده اسباب شکایت مبعوثلر طرفندن بیان اولنور و مجلس ده تصدیق ایله دولتدن اجرای عدل و احقاق حق اولنسی ایستیرده وکلاینه قبول ائتمسه وارد اوله جق او امر ظالمانه یه مدافعه خلقک حقیدر. او حالده اوزر لرینه سوق عسکر بحق جائز اوله ماز. وکلایله بر معامله غدارانه بی اختیار ائدیکی حالده ایشته او وقت یاقه سنی مسئولیتدن قورتاره مز.

یازمام اداره بی اجرای عدالت ایچون اله‌الانلر کسسون بچسون ایستدیکنی اولدیرسون ایستدیکنی دیری براقسونده ینه می لایسئل عمایفعل مرتبه سنده قالسون بزه اداره حکومت ایچون اله می لازم انسانمی ؟

قالدی امور خارجه. معترض، علاوه ائدیکی «باخصوص» کله سیله بوایشه پک اهمیت ویردیکنی ایما ایدیور اکادائر بنده کزده بر آز اهمیتلیجه بحث ائتمک ایسترم. هر فرد مادام که جمعیتک اجزاسندندر عموم کله جک خیر

ایسه بجادر چونکه یالکمز کمر کدن برقاچ مثلثی فائده کور راهالی ایسه احیا اولور . « بونک اوزرینه دیگر اعضا که وطنک اشرافیدر ایکی طرفک مطالعه سنی دکلدکدن صکره ادرنه یولی زمان ترقیه قالسون ، سر بیج نهرینی آچغه و صوفیه یه بر یول یامغه چاره بولمی قرارینی اتخاذا ایتمه مقدر دکلیدرلر ؟ .

ای رادر اشراف و معتبران وطن ، دکل بویله ساده ایشلری بوندن بیك قات نازک ماده لری تدقیق ایدرلر و فکر سلیم لریله دولته پک چوق خدمت ایده بیلیرلر . فقط سزی تأمین ایدرم که مجلس خاص وکلاده شو مسأله یازدیغم قدر بیله تحقیق اولنه ماز چونکه اعضاسنک برطاقمی ادرنه یی صوفیه یی بیلمز ، برطاقنک دنیا و وظیفه سی دکل سوزه قارشماز ، بیلنلر و سوز سوبیلنلر ایسه طالبک و حامیلرینک خاطرینه فلانسه رعایه مصلحتی التزام ایدنلره غلبه ایده من حریف امتیازی آلیر یولی یاماز و یا خود یابه ماز ، باشلانغچنده بر آرز مصارف اشراف ایدلمش ایسه دولت طاقر طاقر فائضلرینی و بلکه بر آزرده تضمینات ویرر ، صکره رهن آچقه سنی ضبط ایدر آئیده بر بهانه ایله سفارت دعوی ایدر کبری آلیر یالکمز ویردی کمز پاره لر یانمزه کارقالیر نته کم برقاچ دفعه امثالی کورلمشدر .

معترض بیلیم قننی حرکات عسکریه یی صورار . اگر مراد اجابنه قارشو سوق عسکر ایسه اکامطلقا خلقت اراده سی منضم اولمق ایستر زیرا جان و مال تلف ایده جک آنلردر . یوق داخلأ سوق عسکر ایسه اوده برقاچ درلو اولور .

ايستدی؛ اکر مکتب فی الحقیقه بر ترقی کو سترمشسه اکا کیم مانع اولور یوقینه مکتب سائرلرینک حائنده ایسه مثلا «چوجقلر برسنده علم حالی اوقومغه باشلادی دیورسکوز. جمعیت تدریسیه کونده بر ایکی ساعت درس ویریور طلبه سی طاغدن اینه حاملر فلانلر ایکن اوج آیده علم حالی پک اعلا اوقیورلر سزده اویله بر نمونه طوتکده ایستدیککز پاره یی ویرلم» دیه میه جک قدر دنیادن یخبر مجنونلرک مجلس شورای امتده نه ایشی وار.

بر کره نظر انصاف ایله باقملم. ایشتدیکمه کوره بریسی یینه استانبولدن ادرنه به بر تیموریولک امتیازینی طلب ایتمش ویوزده بش اعتباریله فائضنک دولتجه تههدینی ایسته مش بر مجلس شورای امت اولسه ده بو آدمک استدعای آنک تدقیقنه عرض اولنسه و مجلسده ادرنه دن مفتی فلان افندی و فلان بک زاده فلان بک و بلغار تجارندن فلان چورباچی مبعوث بولنسه عجبا آنلر دیه مزلمی که «واقعا بو تیمور یولنک محسنان منسکر دکدر فقط بزم مریمجز وار بونک ایچون اختیار اولنه جق فدا کارلغک یوزده بریله اینوزدن اورایه وایور ایشتلمک قابدر حالا صاللرله بو قدر اشیا اینیور صاللرک نقلیه سی ایسه پک اوجوزدر تیمور یولی آنلره رقابت ایده بیله جکنی عقل کسمز».

اوتهدن طونه ولایتک مبعوثلری شو یله بر مطالعه ایراد ایده مزمی که «بزم صوفیه سنجاغنده هر سنه بر چوق ذخیره مز چورور صمانلری ایسه علی العموم یاقارز. اورادن طونه یه یاخود فلبه یه بر تیموریول یا بلسه و دولت نه قدر فدا کارلق اختیار

نومرو ۳

ينه بچمزمده دوام ايدلم . معترض صورار كه يكي عثمانليلك
ايتديكي مجلس شوراي امت ، وكلايي اداره داخليه و حرڪات
عسكريه وبخصوص امور خارجيه دن مسئول طوته جقميدر
طوته جق ايسه برطاقم مدرسه محصوللري وچفتلك آغالري دقائوق
سياستي خدمت دولته افناي عمر ايدنردن ايمي بيلير ؟

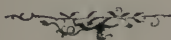
بركره مسأله نك كهني اكلايه لم، بنده كزك افكار مجه داخلي
ادار دنك ايكي اساسلي شعبه سي واردر كه بري اجراي عدالت
بري استحصال ترقيدر . مجلس شوراي امت اجراي عدالتجه
وكلايي البته مسئول طوته جق ، مثلاً دولته « هيچ كيمسه
حماكمه سز تاديب اولنه ماز » ديه برقانون يابلسه ، صكره صدر
اعظم بريني طوتديني كبي سويولتمدن نفى ايتسه ، بو حالده
غزته لر دعوايه قيام ايتسه ، مجلس شوراي امت احقاق حق
اولنمسي مقام سلطتمدن رسماً ايتسيه مسه - ولو اوقانون مشروعمأ
اعلان اولنمش - نه فائده سي اولور . . بونده دقايق سياسي بيله -
جك برشي يوق ، لازم اولان ترتيب اولنمش قانونك اجراسنه
نظارتدر كه چفتلك آغاسي دكل كوي مختاري بيله يابه بيلير .

كله لم ترقي جهتنه ، فرض ايدلم كه معارف ناظري كچن سنه
برحله مکتبني نمونه اوله رق اصلاح ايتديده بو سنه استانبول
مكتبلرينك هپسني اوحاله قويمق ايچون اوچ بيك كيسه مصرف

برقاچ ماده نك بياننه لزوم كوريرم .
 از جمله مجلسك اخفای مذاكراتی بش كشینك طلبنه
 براقلمقدن ایسه اکثریت ارایه حواله اولنمق و غزته لره رئیسك
 یابدیره جنی مضبطه دن ایسه مذاكرات علنیه نك عینی ویرملك
 دهامحق اولور .

برده شایان دقت ، ایمراطورك ایستدیکی وقت مجلسی
 طاغتمدیروبدنه یکیدن اعضا انتخاب ایتدیرمك حقیدر بعض
 مسائل مهمه اوزرینه اکثر دولتلرده پادشاهلر برقاچ دفعه
 مجلسی طاغتمشدر . سلطنته نظاماً بو حقی ویرمكده شوفائده واردرکه
 بر حکمدار جبراً مجلسی طاغتمغه مقتدر اوله بیلیرسه باری بتون بتون
 لغوینه قالقشمازده نظاماً ینه طوپلامق مجبوریتنده بولنور .
 ایشته بو هفته ده پوسته وقتی کلدی ملاحظاتی یتشدیره مدك
 قصوری برقاچ کون صکره یه باقی

[حریت ۲۱ ایلول ۱۲۸۵]

نطق هایون حریت شخصیه یی اعلان ایتدی هر کس جانندن مالندن عرضندن امین اولسون دیدی اگر ضبطیه نك شبهه سی نابجا ایسه ابتدا او آدم حبس اولندینی حالده ایشی ایله مشغول اوله میه جغندن یاره غائب ایدر محبوسیتی ده بالطبع ناموسنه طوقنور بناء علیه بز بوقانونی اساسه مخالف کوریرز قبول ایده میزه دیه مزلمی ؟

مالیه نك یایدینی موازنه اوکلرینه کلنجه بیکلرجه کیسه اجنبی تضمیناتی قلمنی کوردکاری وقت بونه در دیه صورارلرده قارشودن « نه یاهلم دولت ضعیف، مأمورلرده پك چوق شیلرده خطا ایدیورلر انك ایچون اجنیلر برر بهانه بوله رق برطاقم دعوالر آچيورلر تابع اولدقلری دولتدرده مسلط اوليورلر مشکلات چیقارمامق ایچون برر پارچه شی و یروب اغز لرینی قبادیورز » دینجه مبعوثلر « یوق بز اجنیلرک نه اسیری یز نه ده صاغمال اینکی، کیمده حقلری وار ایسه محکمه لرده دعوا ایتسونلر آلسونلر خلق ییه جک اتمک بوله میور اغز اقباقمق ایچون کیمسه نك و یريله جک پاره سی یوقدر » یوللو مقابله ایده مز می؟ شو و وظیفه یی ایفا اتمک ایچون یالکز سلامت افکار کفایت ایدر بز ی اندن ده بری قیاس ایتک عادتا بهایم درجه سنه ۱ تنزیل دیمکدر . بناء علیه عموم عثمانیلر نامنه اوله رق بو اسنادی رد ایده رز .

سائر فقره لرک برطاقمی فرانسه نك مخصوصاتندن برطاقمی تفرع اتدن اولدیغندن آنلرک ذکرندن قطع نظرله یالکز زیرده کی

اوت موازنه دفترینی مجلس شورای امت تدقیق ایلیدر که هر کس ویردیکی پاره نك زرهه کیتدیکنی او کرسون . ممکن اولدینی قدر ایادی سرقه کسلسون قابل اولدینی مرتبه مجرای اسرافات قبانسون . معترضه ایشک بو جهتنه هپسندن زیاده اهمیت ویریده « بو وظیفه بی ایفا ایده جک درایتیلر بزده زرهه بولنوره دیر بنده کز او اعتراضی هیچ قبول ایتم شمدهی فرض ایده لم که پادشاه اصول حکومتی شریعتدن و اساسلی اولان تفرعات اداره بی تجارب عالمدن استنباط ایله برنطق هایونده جمع ایلسه ده دیسه که « حضور محاکمه هر کس مساوی اولسون ، هر کس شخصنجه حر اوله رق جانندن مالندن عرضندن امین بولنسون کیمسه نك خانه سی بر ضرورت مبرمه تبین ایتدجه تحری اولنه مسون مطبوعات لزومی قدر حر اولسون ، اهالی انتخاب ایده چکی مبعوثان واسطه سیله افعال حکومته نظارت ایتسون محکمه لر آچیق طو تلسون ، حاکم عزلندن مصون بولنسون ، موازنه بی مبعوثان تدقیق ایتسون کذا و کذا .

البته هر ایالت . مبعوثلرینی معتبراندن کوندره جک هله او قومه یازمه بیلیمک مطلقا شرط اوله جق مبعوثلر ایسه بونطق هایونی کوره چکار مألنی اکلایه جققلر

آندن صکره مجلس شورای دولت بر قانون حاضرلیه جق مبعوثلره ویریه جک مثلا بویله بر قانونده دینلسه که ضبطیه هر کیمدن شبهه نوره کتورر حبس ایدر مبعوثلر « یوق حریف ابستابر محکمه ده محاکمه اولنمالی قباحتی تبین ایدر سه او وقت حبس ایتلی

هله بر کرد هر کس محاکمه سز آدم نفی اولنه میه جغنی بالفعل ا کلاسون،
شمدی حکومته مقاومت ایده بیله جک اولانلر بشیوزکشی ایسه
یریلده بش بیک کشی اولور هر مقتدر اولان وطنک خیری ایچون
خلقک کوزینی آچغه چالیشیر ارباب حکومت اداره سنی تبدیل
ایتمزسه بالطبع مجلسده معترض چوغالیر اعتراضک کترتی ایسه
بالضروه اداره نک دوزلمسنی موجب اولور بو بر قاعدهء -
سیاستدر که تاریخلرده بیک تجربه سی کورلمشدر .

تفصیلات مشروحه دن ا کلاشلدی که رأی عاجزانه مجه
فرانسز نظامات اساسیه سنک برنجی فقره سی بزده قابل اجرادر .
شریعت ایسه بو ماده یه هیچ ممانعت ایتمز .

کله لم ایکنجی فقره سنه: بزده اعضا کندی مطالعه مجه آلتی سنه
دکلدها آزمدت ایچون انتخاب اولنمیدرتا که بدایت مصلحت اولوق
جهتیهلر ایشه پک چوق حیللر قارشیمی ملحوظ ایکن اهالی منفعت
عمومییه خدمت ایتمبان اعضایی تبدیل اقتدارندن مدت مدیده محروم
اولسون . اما دینیلورسه که . اموریتک امتدادی تزايد تجربه بی
موجب اولور . مدتک آزلغنده دخی او مقصدینه بر درجه یه
قدر حاصلدر . اهالی سودیکی اعضایی انقضای مدتدن صکره
تکرار انتخاب ایده بیلیر .

اوچنجی ماده دخی عینیه فرانسه ده اولدینی کبی اوله جق .
اوت شورای دولتک حاضر لدینی قانونلری مجلس شورای امت
تصدیق ایتملیدر که قدرت تشریح قدرت تنفیدن آیرلسون
وتلقی امت حصوله کلسون ده اجرالری مشروع اولسون .

اولسون؟ خير اعتقاد عاجزانه بجه بوندن دها سربست اولسى لازم كله جك آنى تعريف ايديم ، ومكتوبك بوبابده كوستردىكى اعتراضلرده عقلمك ايردىكى قدر جواب ويرهيم .

شمدى بالطبع مجلس اعضاسنك انتخابى خلقه عائد اوله جق وهر كسك حق انتخابى بالطبع تصديق اولنه جق .

صاحب مكتوب دير كه بزم كويلولر من ارباب درائى انتخابه نصل مقتدر اوله بيلير . و بوبابده حكومتك اغفالاتى نصل منع اولنور . مكر بوذات ظن ايدر مى كه اورويانك هر كويليسى حقى باطلدن ، آحمق عاقلدن ، ظالمى عادلدن ، عالمى جاهلدن تفريقه مقتدر در .

خير انلرده عادتاً بزم خلقه بكنزر يالكيز ايشلرى منتظم اولدينى ايچون ثروتلى زياده . بونلر مبعوثانى نصل انتخاب ايدىيور ؟ حكومت كندينه طرفدار اولان غزته لرله خالقه بر طاقم ادملر عرض ايدىيور . مقاومت طاقمده آنلره قارشو بشقه بر طاقم ادملر توصيه ايليور . حكومتدن خشنود اولانلر آنك ايستديكنى اولميانلر مقاومينك طرفدارينى انتخاب ايدىيورلر . اما بزده خلق غزته او قومغه مقتدر دكل ايمش حكومت ايچون كندى ايستديكنى و مقاومتمده بولنانلر ايچون دخی كندى ايستدكلرينى اهالى به بيلدير مكه دنيا ده بشقه واسطه يوق دكل يا ! احتمال كه معترضمك فرض ايتديكى كې « تهديدات ضمنيّه واغفالات متواليه ابله » اكثر اعضايى حكومت ايستدكلرنندن انتخاب ايتديره بيلير . فقط بو مخاطره نك حكمتى برايكى سنه در

استحقاق اساسی اوزرینه بوابده بر نظام یاپلسه واعضانک شفیع مجبر تسلطندن مصونیتی ایچون معزولیتلرینه هیچ جواز کوسترلسه هر حالده دهها خیرلی اولور .

ایکنجیسی « قورله ژسالاتیف » دینیلان واضع قانون مجلسیدرگه بزم ایستدیگمز شورای امت بو اولیور بو مجلسک اعضای اهالی طرفندن انتخاب اولنور هر مرد رشیدک حق انتخابی وازدر اعضا آلتی سنه ایچون منتجیدر مجلس شورای دولتک حاضر لدینی قانون لایحه لرینک رد و قبولی وموازنه دولتک تدقیق بو مجلسک حقوق مخصوصه سندندر .

مجلس معتاد اوزره اوچ آی آچیق طورر حسب الایجاب تمید اولندینی واردر مذاکراتی عموم قارشوسنده در کیم ایستره کیدوب استماع ایده بیلیر . فقط بر مسئله مذاکره اولنور کن اعضادن بش کشی طلب ایدرسه مجلس مذاکراتی خفی طوته بیلیر . مجلسک مذاکراتی رئیس مضبطه ایتدیرر غزته لره نظاماً او مضبطه یازیه بیلیر فقط اکثر خطبا ایراد ایتدکلری نطقک عیناً نشری ایچون مآذونیت آلیرلر .

مجلسک رئیسینی اعضای ایچندن ایمراطور انتخاب ایدر مدت مآموریتی برسنه در وکلا بو مجلسه اعضا اوله ماز . بو مجلسه هیچ بر طرفدن عرضحال وریله مز . ایمراطور مجلسی جمع ایتمک و طاغتمق حقوقنی حائزدر . فقط طاغیتدینی زمان آلتی آی ایچنده بر دیگرینی جمع ایتمکه مجبوردر .

بزم ایستدیگمز مجلس شورای امتک نظاماتی بونک عینیمی

بزم مجلسك وظيفه سی ایسه بکیدن بر قانون الشرع تنظیمی
اوله حق .

(فرانسه نك بيوك ناپوليون زماننده اولان مجلس شورای
دولتی کبی) عجباً بز بو وظيفه یی ایضا ایده بیله جک بر هیئات
طوبیلایه بیلیرمی یز؟.

بنده کنز مأمول ایدرم که اورویایه برانمق ایچون طشره لری
قبو قبو کز و بده مذاهب مختلفه اصحابندن آدم اره یه جغمزه
استانبولده ، ایالات ممتازده ، ولایتلرده اولان علما و عقلایی
لایقیله تحری ایته سک بر قانون منتظم ترتینه کافی اوله بیله جک
ذاتلر بوله بیلیردک . وارسون عددرینک قرقه اللی یه ابلاغی
ممکن اولمازسه اولسون . حقه شکر اولسون خلقک ذکاوت
فطریه سی جهتیله ده اقط رجال ارباب حکومتک ایستدیکی
درجه یه گلدی .

برده شوراسنی دخی عاجزانه بر سانحه قیلندن اوله رق
سویلرم که فرانسه ده اولان مجلس شورای دولت بیوک
ناپولئون زماننده تجدیداً تنظیم اولندینی زمان فرانسزلر
حریتک مقام افراطندن یکی قورتلشلردی آنک ایچون حکومتدن
مأمول دکلدی که اعتدال اوزره یاییله حق قوانین احرارانه یه
ممانعت ایتمسوند طالبرینی عزل ایلسون . بز ایسه حریته فعلاً
دها یکی نائل اوله جغز ، حکومت بویولده الدن کلن ممانعه ده
مساحه ایتمز و اکثرنده موفقده اوله بیلیر . بنساء علیه مجلس
شورای دولت اعضاسنک نصبی یالکنز ارباب حکومته بر اقلمه سه ده .

نومرو ۲

کچنکی مکتوبمده سوز مسئولیت مسأله-سنده کسيلمشدي
شمدي مجلسلر بختنه کلهلم بونلرک برنجیسی «قونسه‌ی ده‌تا»
دیدکلری مجلس شورای دولتر اعضاسی قرقدن اللی یه قدر
اوله بیلیر . عزل ونصلبری ایمپراطورک النده در .

بو مجلسک وظیفه‌سی فوانین حکومت ونظامات اداره‌یی
حاضر لاق وامور اداره‌ده ظهور ایده بيله‌جک مشکلاتی حل
ایتمکدر . تهیئه اولسان نظامات مجلس شورای امته ویاخود
«سناتو» یه عرض اولندیغی زمان وقوع بوله‌جق تعریض-اته
دولت نامه اوله‌رق بو مجلس اعضاسندن بری مدافعه ایدر
او ذاتی ایسه ایمپراطور تعیین ایلر ، وکلانک دخی بو مجلسده
بولنه بيلمک فقط یالکیز مشاوره صورتيله رأی ویرمک
حقوقلری اقتضاسندندر .

کویا بز کچنده بویله بر مجلس یابدق فقط محتاج اولدیغمز
تأسیسات جدیدنک ینه اک مشکلی بو مجلسدر فرانسه ملکی
بوکون بیاغی دارالفنون عالم حکمنه کیرمش مجلس شورای دولت
ایچون او یله اعظم ارباب معرفت بولورز که هر بری فن حقوقده
بر مجتهد صایله بیلیر . حتی بو فنده مأذون اولمدقیجه کیمسه
مجلسک کاتبلسکنه بيله کیره من حال بوکه وقتيله دولترینک
قانونی تنظیم اولنمش شمدیکی ایشلری بعض نفر عاتک تسویه سیدر .

پوسته وقتی صقشدی ملاحظاتمک اوتہ سنی مجبوراً کله جک
ہفتہ یہ تعلیق ایتم ہم سزک ہم دہ معترضک عفوی نی نیاز ایدرم
باقی

(حریت: ۱۴ ایلول ۱۲۸۵)

تعدیلات و توسیعاتی کوسترهیم . بونکله دخی مکتوبک اکثر اعتراضاتی ساقط اولور صانیرم .

نظامات اسامیه اقتضاسنجه شمدهی فرانسهیی بر ایمپراطور ، وکلاسنک و اوچ مجلسک معاوتیله اداره ایدر . وکلا حرکات واقعه لرندن یالکیز ایمپراطور عننده مسؤولدر صورت اداره دن خلقه قارشو ترتب ایدن مسؤلیت ایسه یالکیز ایمپراطوره عائددر .

ایمپراطورک عموم مسؤلیتی کندینه ارجاع ایتسی اداره نک مسؤلیتی ازلتمق ایچون اختیار اولنمش بردسیسه سیاسیهدر . قوجه پادشاهی امور کلیه و جزئیهدن مسؤل ایده بیلمک کیمک لندن کلیر . واقعا بز پادشاهمزی افکلترده اولدینی کبی هرشیدن مستثنا طوتهرق ادارهیی یالکیز وکلایه براقه میز . چونکه پادشاه وظیفه عدالتک اجراسنه شرعاً مأمورددر . فقط مثلاً خزینیه بریغما کر ال اوزاتسه مقام سلطنتده بولنان ذاتده اغماض ایتسه ، یغما کره سرقتی صور میوبده پادشاهی اغماضدن مسؤل ایتک نه دن مناسب اولسون . فلکک چنبرندن کچهرک مسنداقباله واصل اولمش برطاقم دواهی سیاستک هر درلو دسایسندن ترتب ایده جک مسؤلیتلی ناز ونعیم ایله پرورده اولمش ونجابت ووراثت سوقیله مقام سلطنته کلش بر ذاتک اوزرینه ییغمق نصل لایق اوله بیلیر .

ایشته تفصیلات مشروحه دن اکلاشادی که هم شرع وحکمته هم بزم حال وموقعمزه مضابق اولان سورت ، پادشاه کندی وظیفه سندن وکلاده کندی حرکاتندن مسؤل اولمقدر .

اداره سنی نمونه طوته جق قدر بزده قابلیت وارمیدر ؟ اوت واردر
 حتی ایستین وارسون افراطدر مبالغه در دیسون بزبوکون
 فرانسه دن ده احرارانه بر نظام اساسی ایله پک اعلا اداره اولنورز.
 چونکه فرانسه خلق او قدر تربیه سی، او قدر حمیتیه برابر پک
 آتش مشربدر ، پک تجده مائلدر . اساس حرکتی ایسه عقل
 اولدیغندن گاه اولور که ظامری کوزل بر سفسطه نك سوقیله بیك
 استدلالك نتیجه سنی بوزار لر ، لزومی قدر حر بر اقلد قلی حالد
 هیچ ضبط اولمازلر . بودلیل بدیدر که بیسوک جمهورد نبری
 اوتوز قرق در لو حکومت تشکیل ایتدیلر . ینه جمله سنی کندیلری
 بوزدیلر . محاربه لرده بر قاچ ملیون اولاد وطن تلف ایتدیلر .
 بونجه غلبه لرك هیچ برندن لایقیله استفاده ایده مدیلر بلکه
 مضرت کوردیلر . نهایت او چنجی ناپولیون عنان اداره لرینی اله آلدی
 حریتلرینی اخلاق لرینك اقتضا ایتدیردیکی تعدیلات ایله تحدید ایتدی
 ایشته بوگونکی بولند قلی حال سعادتیه اوسایه ده واصل اولدیلر .
 عثمانلی خلقی ایسه ذاتاً مکانت و سکونتله مجبول اولدیفی ایچون
 حرکانده افراطه وار مق مخاطره سی بزجه موجود اولدیفی کبی سیاست مزه
 نصل بر حد وضع ایدلمش ایسه آنی ده تجاوز ایده میز . آلتی یوز سنه ده
 بر قاچ یوز کره اختلال ایتدک هپسندیه اشخاص مدیره دکشدی
 صورت اداره ینه باقی قالدی ایشته یوقاروده بیان ایتدیکم مدعانک
 صحتی بومقایسه دن ثابت اولور .
 فقط ده ا زیاده مدار اقناع اولمق ایچون سزه فرانسه نظامات
 اساسیه سنی عقلمک ایردیکی قدر تدقیق ایده یم . لزوم کوردیکم

اوجومرك بر عطای الهی اولدیغنی اونوتیرده شونك بونك عنایتندن ایسترسه هم شانی مغل هم منفعتنه مضر اولور . بن حر طوغمش ایکن نیچون عتقادن اولدیغمی تصدیق ایدهم نیچون بنی اسپر ایدن حرکتلرک مشروعتنی قبول ایله عودتنه ضمنأ جواز کوسترهیم . شریعت کبی تغیردن مصون بر اساس واریکن نیچون انقلابی ضروریاتدن اولان افعال انسانیهیه اسناد حقوق ایلیهیم . مخبرنه کوزل دیمشدر « نام الهی حمایه سی آلتنده اولان قونستیتو - سیونك بقاوشرفنه شودلیل یتشمز می که دینمزلک ادعا ایدنلریله یایدقلمی نظامک محافظه سنی قسم آلتنه الیرلر ، یمین ایستدیرلر . » شمدی بر کره بو اساس قرارلشدیمی آندن صکره ایشک صور و تفرعاتنده یکی برشی ایجادینه حاجت یوق عالمده موجود اولان دول مشروطه دن برینک نظامات اساسیه سنی نمونه صورتنده اله آلیردم . کلخانه خطی ، مساوات فرماتی کچنکی نطق هایونی ده میدانه قوردم بونلردن زمان ومکامنز واخلاق وعاداتمزجه اقتضایدن تعدیلاتی اجرا ایستدیره رک نظامات اساسیه مزی ترتیب ایستدیرمک ایستردم .

مثلا دول معظمه نك الك منتظملمری آمریقا ، انكلتره ، المانیا ، فرانسه در . آمریقا جمهوردر ، انكلتره ایله المانیاده زادکان وار آنلر بزه نمونه اوله ماز قاله قاله الده فرانسه قالیر . عجیا بوندن بر عصر اول حریت انسانیه یی دنیایه اعلان ایچون میدانه چیقمش وبوقدر مأثر عظمت کوستره رک قرون اخیرده بونان اقوامک همان کافه سنه شرفاً تقدم ایتمش اولان فرانسلرک

نظارت ایتمسنه توکیلدن بشقه نه چاره بولنه بیلیر .

ایستدیکمز مجلس شورای امت برنوع بدعت ایتمش، نه یاپلم اندلسده ملک جوهر بویله بر مجلس اعلان ایتدیکی زمان عجباً بدعت اولدیغنی دوشنمدیمیدی . واپورلرده بدعت، آلمیهلمده یونانک لیمون قایقلمی کریدیمی ضبط ایتمسون . ایکنه لی تفکلمده بدعت، قوللانیلمده پالیقاریالر استانبولیمی آلسون . دنیاده اویله بدعتلر واردرکه بدعت حسنه دکل بدعت بدیعه دینلسه سزادر . مادامکه شرعاً اصول مشورت مقرردر اساس موجود اولدقدن صکره اجرا آتده اولان تفرعاتی اجماع امت تعیین ایدر اجماع امتله یاپیلان شیر بدعت دکل اصول دیندن اولور .

طلب ایستدیکمز نظامات اساسیه نکلصل شی اولدیغنی سؤال اییدیور . ایشته مسأله نکلک آغیر یری بوراسیدر . یکی عثمانیلرک جمله سیله بوبابده مذاکره ایتمدم . وطنی احیاء ایدر جک بر اساس اداره وضعی ایچون اقتضا ایدن معلوماتی ده حائر دکل . بو عرصه ده هیچ بر فرد کوره مم که کندی کندینه دولتمزک نظامات اساسیه سنی وضع ایدر بیلسون . بنم ایسه مجلسم یوق . مستشارم یوق ، فقط بو بابده خیلی شیر او قودم، یک چوق عقلا ایله مداوله افکار ایتمدم بر مطالعه حاصل ایتم صانیورم . سانحه قیلندن اوله رق سویله به بیلیرم مثلاً بو نظامات اساسیه بی ترتیب ایتمک ایچون بر مجلس یاپلسه و حقط رجال سائقه سیله بنده کزده اوراده بولنسه م اولاهر فقره نکل مفتی به اولسنی ایستردم و بورایم قبول اولنمازسه مجلسدن چکیلیردم . چونکه بنم اعتقاد مجله افرادندن بولندیغم امت عثمانیه حریتی ایستر فقط

بیلیر ، ینه شبهه ایدرسه ایستدیکی کبی شبهه لئسون طور سون .
فقط مکتوبده برمسأله وار آنک تدقیقی لازم . اوده شوردرکه
اصول مشورتک قبولی اوروباده موجود اولان مجالس مبعوثانه
تقلیدایله می حاصل اولور دیور .

اوت چاره سز انکله حاصل اوله جق ، زیر ا دولت علیه تا
یکچریلر قالقنجیه قدر ینه اراده امت و بناء علیه بر نوع اصول
مشورته اداره اولنوردی . مبعوثانه ویره جکی حق نظارتی اهالی
بالنفس کندی اجرا ایدردی

هر قشله بیاعی بر سلاحلی مجلس شورای امت حکمنده ایدی .
بواصولک نتیجه سنده نه قدر فتنه لر حادث اولدینی نه قدر قائلر
دو کدیکی معلومدر . وقت اولدی کثرت مظالم دن انتقام آلمق
ایچون یکچریلر حد نظارتی تجاوز ایتدیلر . مظلومیت نامیله
ظالم اولدیلر . زمان اولدی حکومت دفع فتنه نامیله اقتدارینی
توسیع ایدرک اداره یی استبداد درجه سنه چیقاردی . بوکشا کش
برقاچ یوز سنه لر دولتی خراب ایتدکن صکره نهایت اراده امت
آرده محو اولدی کتدی .

بوندنده اکلاشیلورکه عموم اهالی حق حاکمیتنی بالنفس
اجرا ایده مدیکی کبی ایکنجی درجه ده لزومی ترتب ایدن حق
نظارتی ده بالذات اجرا ایده میور نتیجه سنده فتنه لر چیقیور جانلر
تلف اولیور .

انک ایچون حق نظارت ، اجرای حکومت کبی بالضروره
برفرقه ممتازیه قاله جق ، اوفر قه نک مشروع و نافع صورتده اجرای

صاحب اولان ملت اسلامیه آل عثمانی نه قدر سور و بر عادل
پادشاهنک اک ادنا قیلی ایچون باشنی فدا ایدر .
خلقک حاکمیتی دیمک بغیر حق نقض بیعتمی دیمکدر ؟ .
سوزک طوغریسی ملکمزده حاکم بززه همزک حکومتیه اشترا کمز
واردر . فقط حکومتک امر اجراسنی بیعت مشروعه ایله آل
عثمانه تودیع ایتدک دایما آل عثمانی ایسترز دایما اداره مشروطه
طلبنده یز .

عجائب شی ! حاکمیت خلقلک موافق شرع اولدیغنه اهنیم
وارمیدر دیه صوریور سبحان الله بندک ایچنده کی مسئله فقهیه بی
اوقومامشمی ؟

حضرت صدیق (رضی الله عنه) خلیفه اولوبده امام علی
(کرم الله وجهه) حق قرابته استناداً بیان انکسار ایلدیکی زمان
حضرت فاروق (رضی الله عنه) حضرت تارینک سزک فضلکنز
مسلمدر فقط خلق آنی ایستدی یوللو ویردیکی جوانی تارینخلرده
کورمامشمی ؟

حکومت بنم سزک و سائر وطنک ابنای قوتندن عبارت دکلیدر ؟
بنم قوتمه بندن و یاخود اختیار و یا اکثریته تابعیت صورتیه
تودیع ایتدیکم ذاتدن بشقه بحق کیم مالک اوله بیلیر ؟
بوذات اصول مشورتکده شرعه موافقنده شبهه ایدیور .
یکی عثمانلیلر اوروپایه کلدی کله لی بو بجنه دائر بلکه ایجابندن
زیاده تفصیلات ویردی . شیمدی بوراده آنلرک تکرارینه لزوم
کورمه سزده مخبرک حریتک هر نسخه سی واردریا آلوب اوقویه

اولمق لازم کلیر . یوق حقی ایجاب ایتمزسه اوقت ارباب حکومتده زور ایله اداره دینی اله آلمقده حقسنزد . مآئنده برقیاس مقسم ایراد ایدر مکتوبک صاحبنه کوستریکیز حقیقت حال بویله دکلسه سویلسون .

او هیج دوشونماش کدا کر حقوق حکومت ، غالبیت اوزرینه تأسیس اولمق لازم کلسه لفترکده از میر سنجاغنده سلطنت سورمکه ، زامبرا قاکینکده اسفا کیاطاغلرنده پادشاهلق ایتمکه روسیه نکده استانبولی ضبط ایلمکه حقی اولمق لازم کلیر .

خلقک حاکمیت حقی تصدیق اولندیفی صورتده جمهور یایمغده استحقاقی اعتراف اولمق لازم گلزمی ، دیمک نهدیمک او حقی دنیاده کیم انکار ایده بیلیر ؟ اسلام ، ابتدای ظهورنده برنوع جمهور دکلیدی .

جمهورک بزی باتیره جنفی بشقه مسأله ، آنی ده کیمسه انکار ایتمز . بزده جمهور یایمقده کیمسه نک عقلنه گلز . فقط اجر اسنده امکان اولما مقده حق ، باطل اولمش دیمک دکلدیر .

روملر بر جمهور یایمق ایسترمش ، حاکمیت خلقتک تصدیق آنلرک مدعاسنی قبول دیمک اولورمش . روملر کیم ؟ ممالک عثمانیه خلقتک هپسی بریره طویلانسه ایچنده روملری کورمک ایچون خرده بین قولانمغه احتیاج مس ایدر . بونکله برابر آنلرک ایچنده جمهور ایستین یوز بیک کشی یوقدر . جمهور یی یونانستانده یاپدیره مدیلر . بیلعزلرمی که ملکمزده اکثریت ارایه

(اصول مشورت حقنده مکتوبلر)

نومرو

۱

برادر سزه او مکتوبی کیم ویردی؟ بر ماده یه اعتراض ایتمک ایستیور که عندمده بداهت حکمنده در؛ اصول مشورتی براقه یمده نه مقصد اوزرینه حرکت ایده یم؟ دنیاده کوردیکمز بدایع مدینتک قوه مؤجده سی هپ اصول مشورت دکلیدر؛ معترضمنز « حکومت دنیاده شرائط اتفایه ایله حاصل اولماز ، زوج و زوجنهک اجتماعی عائله یی و عائله لریک تکثری جدالی ، وجدال غلبه یی و اوایسه ظهور حکومتی ایجاب ایدر . » دیور کوزل فقط بوندن نه چیقار؟ بن حکومتک اساس مشروعتینی آرازم مثلا انسان بر اوده بر آدم کورسه و حسب الاقتضا اوسه نکمیدر دینلسه ده اوده اوت اوک اسکی صاحبی بکا س و قاقده حقارت ایتدی بنده اونی دوکدم ، صکره قاچدی ، اوی ضبط ایتدم شمدی بنمدر « دیسه هیج بر حاکم صورت احتجاجنی قبول ایدرمی؟ ادبای حکمدان مشهور روسو شرائط اجتماع نام کتابنده (که شمدر ارقداش لردن بری ترجمه سنه همت ایدیور) حکومت غالبانه یی تدقیق ایتدیکی صرده غالبیت ، حتی ایجاب ایدر سه خلقکده اصحاب حکومت الندن زور ایله اخذ اقتداره حتی

حسن تأثيريله حاصل ايديلن ثمراته باقاسون بداهة اكلاتشيلورکه
 بوکون دولتک نجاتی اصول مشورته وانک استحصالی طوتیلان
 مسلك مقاومته مداومته محتاجدر . بزده حب وطنله متصف
 ايسهک او مسلك صوابده ايلرولمکه غيرت ايدلم غيرت ايدلم که بر
 ساعت اول بر آديم ايلری کيدهلم . . .

[حریت : ۳۰ تموز ۱۳۸۵ [۱]]

[۱] حریت ، یکی عثمانیلر جمعیتک سروج افکاری اوله رق عبدالعزیز
 دور سلطنتنده لوندرده ده نامق کمال طرفندن نشر اولنان غزته در .

روملری حمایه کَریده عسکر سوقنه ، کیمی اماکن مبارکه و اوقاف شرعیه تخصیصاتنه معترض اولور سه نه جواب ویریلیر ؟ سبجان اه ایالاتک کافه سنده برر مملکت مجلسی وار آنده هر ملتن اعضا بولنیور جمله سی لسان رسمی ایله مذاکره مصلحت ایدیور . بو بداهت موجود ایکن اختلاف لساندن بحثه نه حق اولور .

شورای امت دیمک اداره سی قانونسز و اعضاسی مختار مطلق بر جمعیت مفسدتمی ظن اولنیور . نظامات اساسیه و مجلسک تعلیمات اداره سی اعلان اولندقدن صکره کریدعصاتی کبی وطنک دائره اتحادندن چیقمق ایستینلری حمایه یه کیمک حدی اولور و مخصوصات دینه کبی بدئنده برقاچ قات املاال ضبط اولنمش بر شینه کیم نه دیه بیلیر .

کله لم جهالت بحثنه . قره ط-اغده ، صرپده ، مصدره برر مجلس شورای امت وار اوراده بوکا مانع اولمیان جهالت بزده نیچون مانع اولسون . بز تربیه ده قره طاغ وحشیلرینک مادوننده می یز . مجلس شورای دولت کبی اعضالنی معارف سیاسیه ده مهارت کامله یه محتاج اولان بر اداره یه طشرمدن جلب اولنه جق ادم بولنیور ایکن اصحابنه تمیز طبیعی کافی اولان مجلس شورای امت مبعوثلغنه می بولنه میه جق ؟

ای احرار عثمانیان ! بویله موهومات اغف-الیه یه نظر اعتماد ایله باقلمسون . وطنک بوکونکی بولندینی مخاضره لایقیله دوشو- نلسون بونلرله برابر برده شمندی یه قدر کوستریلن مقاومتک

آرای عمومیہ حقیقت خالدہ زہر دکل عین عافیتدر طیبیک
 دواسیلہ انسانک صحتی عناصرک یاردمنہ محتاج اولدینی کبی ارباب
 اداره نک تدبیریلہ بر شخص مغوی حکمنده اولان دولتک
 اصلاح مزاجی دخی انک اجزای ترکیبی بولنان خلقک اعانه سنہ
 توقف ایدر . موجود اولان مظالم و اسرافاتی قالدیرہ جق
 و خلقک اعتماد سزلغنی دفع ایدہ جک تدبیر ایسہ انجق اصول
 مشورتک قبولیدر نته کم افادات مشروحه بومدعا بی اثبات ایدر .
 اصول مشورتک قبولنده بعضیلرینک توهم ایتدیکی مضراتہ
 گنجه : حقیقتده انلرک هیچ حکمی یوقدر . برنجی درجہده
 شورای امتک قبولی حقوق پادشاهی یه طوقنور دینیلدور .
 مقدماتمزدن اکلاشدی کہ زده پادشاهک حتی ارادہ امت
 و اصول حریت اوزرینہ اجرای حکومت ایتدکر عنوانہ
 صاحب ملک دیرلر ، مالک الملک دکل . ذات حضرت پادشاهی
 آل عثمان کبی بر خاندان عالیقدرک وارثیدر کہ او خاندان ،
 دولترینی حمایہ دین سایہ سنده تأسیس ایتدیلر او سایہده قبلہ گاہ
 انام وینہ او سایہده خلیفہ اسلام اولدیلر دین احمدی ایسہ
 ارباب استبدادک داعیہ مالکیتنی « لمن الملک لله الواحد القهار »
 نص قاطعیلہ تکذیب ایدر .

ایکنجی درجہده ممالک عثمانیہده بولنان مذاهب و مشاربجہ
 اختلافی، برده اہالینک جہالتی بوکا مانع صایلیور . بیوک بیوک
 ذاتلرک مجلسندہ دینیلدور کہ بویلہ یتمش ایکی لسان سویلر خلق
 بر مجلسندہ نصل طویلانہ بیلیر وکلہ جک مبعوثلرک کیمی مثلا

نظاملری موقع اجرایه کلیرمی ایدی؟. اداره من حال حاضرنده طور دقجه افعال آتیه سی احوال سابقه سنه توافق اتمیه چکنه فصل امارات ایله احتمال ویریله بیلیر. مجربی تجربه ندامتدن بشقه برنمره ویرمدیکی مجربا بدن دکلیدر؟

ثانیاً شوراسنی دخی اونو تمیه لم که خلق مزده اداره حاضره یه فوق العاده بر نفرت، بر اعتماد سزلق وار. لسان رسمیدن هر نه صادر اولسه اکا هر کس بر مدار اغفال نظریله باقیور حتی دولت، امریقا محاربه سی مناسبتیه ایالاته پاره سزجه پاموق تخمی توزیع ایتدیکی وقت بر طاقم اصحاب زراعت قبول ایتدیله و او یله بر عنایتک ردینه سبب سؤال اولند قجه اداره دن خیر کلمز کیم بیلیر بونک التندن نه چیقجه چقدر بزقبوله جسارت ایده میزدیدیلر. یا خلق فصل اعتماد سزلق حائنه کلسون. شمندی یه قدر یوز بیک شی یاپیلدی. اساس فاسد اولق جهتیله جمله سنندن بر مضرت کلدی. قبول عامه یه مظهر اولمش بونجه ذاتلر مساند عالییه کلدیله یته اساسک فسادی جهتیله هیچ بر شینه موفق اوله مدیلر. بوندن صکره احتمال وار میدرکه اهالی بالذات اداره یه نظارت ایتدیکجه حکومتی ایصینه بیاسون.

برده بوندن اقدام فرانسه ایمراطوری کرید مسأله سنندن مناسبت الديره رق اصلاحات لازمه ایچون ترکستان خاقنک آرای عمومیه سنه مراجعت اولنسنی باب عالی یه توصیه ایتدیکی زمان باب عالی « بز آرای عمومیه کبی بر زهر قاتل ایچوبده کندی نفسمزی کندمن اعدام ایده میز » دیمش ایدی. حالبوکه

بیله مقاومت ایتمکه اقتداری قالمیه جقدر . ایشته او وقت اوروبالیر
 اهون شریخی اختیار ایتمکه مجبور اوله جقدر .
 بوبالیری دفع ایتمکه اصول مشورتدن بشقه چاره بولنه ماز .
 اوزمان هر کسک حر اولدیغی میدانه چیمقار . اوزمان اورویا
 بزه بر متمدن ملت صورتنده معامله ایدریوقسه شمدیکی کبی روسیه یه
 قارشی دیکلمش بر بوستان قورقولغی نظریله باقه ماز . اوزمان
 بر ایالتک خلقی مجلس شورای امتده مبعوثلری موجود ایکن
 مظلومیت نامیله سلاحه صاریلیرسه اورویایه مدعاسنی دکلمه من
 بناء علیه دولتک خارجاً نه قدر مهلکه سی وارسه همان بتون
 بتون محو اولور .

شمدی برده مسأله نک جهت داخلیه سنه نظر ایدم : اولاً
 بو کونکی کونده وطن مخاطره انقراضده بولندیغنی وکلا بیله
 انکار ایدم . بونک ایشلی بر سببی ایسه ثروت عمومی نک
 تدنیء صرف حالنده بولنمیدر . اگر بزده شمدی یه قدر اصول
 مشورت قبول اولنهرق مجلس شورای امت تأسیس ایدلمش
 اولسه ایدی مثلاً بنالر فلانلرله خزینه بو حاله کتیر یله
 بیلمیری ایدی ؟ قونسولیده نک تحویل یله یکر می ایکی ملیون لیرالقی
 دیون داخلیه قرق ملیونه چیقارلق ممکن اولور می ایدی ؟ بو صوره ده
 یکر می ایکی ملیون قونسولیده نک اسهام عمومی دن بدلی حسابجه
 یکر می آلتی بحق ملیون لیرادن اشاغی ایکن یکر می طقوز مایوندر
 دیه اعلان اولنمغه جسارت اولنور می ایدی ؟ بیک در لومضراتیله
 بونجه مملکتلری حراب ایدن طوز ، توتون ، تسوییه طریق

وحشیلرینک تسلطدن وقایه ایچون بزى شمديیه قدر محافظه ایتدی و بوندن صکره ده لندن کلدیکی قدر ایدر . فقط بو مظلومیت شکایاتی میدانده ایکن آنلرده بزى تضییق ایتماکه وهیچ اولمازسه مداخلهده روسیه یی منفرد بر اقامق ایچون عاصیلره صاحب چیقماغه مقتدر دکدرلر . بو بر زماندرکه هیچ کسه افکار عمومیه یه قارشى طوره ماز . و « الحکم للغالب » مدعاسی غالبیتک صحیحاً وجودی حالنده بیله بیک درلو پرده تزویر التنده صاقلاندیجه یوریدیله مز . ذاتاً ممالک عثمانیهده بولنان اتوامک هر برینه استقلال ویره رک جرمانیا کی جمله سندن بر حکومت متفقه یایمق اوروپاده چوقدنبری حاصل اولمش بر فکدر .

واقعا بو صورتک تفرقه دن مصون اوله میه جنی و آنکله روسیه نك قارشوسنه دولت علیه نك حکومت واحده سی قدر قوی بر سد چکیله میه جکی کمال انتباهلری معلوم اولان دول غریبه عننده شبهه دن آزاده بولندیغی ایچون بو فکره شمديک او قدر اهمیت ویرلیور . فقط شوراسنی ده هر عاقل دوشنیورکه دولته بو اداره ظالمانه طوردیجه مداخلات اجنبیه نك اوکی کسبله میه جکدر .

مداخلات اجنبیه نك بقاسی ایسه — یالکنز کریداختلالی مناسبتیه خزینه نك اوچ درت ملیون کیسه ضرره اوغرا دیغندن دخی معلوم اولدیغی اوزره — از زمان ایچنده دولتی بر حاله کتیره جکدرکه روسیه نك استیلاسنه . تصور اولنان حکومات متفقه درجه سنده

عمومیه سنه بر دولت مشروطه صورتنه کیرمک و بو تدبیر ایله هم مداخلات اجنبیه بی بتون بتون منع وهم ده بقامزی تمامیله تأمین ایلمک لازم کلیر ایکن طو تدیلر یالکیز خرسیتیانره بعض مساعدلر ویرمکه اوروپای تطیب ایتدیلر و بو مساعداتی پارس معاهده سنه ادخال ایله برابر هم خرسیتیان تبعه نك اصلاح احوالی نام پادشاهی یه اوله رق وعد ایلدیلر همده دول ضامنیه اولیابده بر حق نظارت ویردیلر .

شمدی خرسیتیانلر یلان ، کرچک دولته هر نه عزو ایدرلر سه حق قرانیورلر . چونکه اساس اداره فاسد ، مأمورلر مستقل ، مشورت یوق ، نظارت امت یوق . بو حاللردن طولانی اصلاح احوالی موعود اولان خرسیتیانلره نه قدر مساعدلر ویرلسه ونه درجه رفاهلرندن بحث اولنسه اوروپالیلر اینانیمورلر . وکندیبری حریتله مألوف اولدقلرندن بر مملکت که نظاماتی تدقیق ایده جک ، وکلاسی مسئول طوته جق مبعوثانی اولیه آسایشده می بولنور . و بر ادم که بر ناظرک تقریراً و تحریراً محاکمه احواله مقتدر بولنیه حرمی اولور دیورلر . بر بلاده بوکه ارباب حکومت خلقک راحتندن بحث ایتدکجه اهل اسلامک لذت حریتدن غافل و ربقه ظلمتده بولنمغه مائل اولمسنه ذاهب اولیورلر .

بو حاللرک نتیجه سی نزهیه وارم جق ؛ شبهه یوق که دولت شمدیکی اصول استبدادی دیکش دیر مزمسه البته باتار . واقعا دول غریبه منافع تجارتی حمایه و اوروپا موازنه سنی شمال

یعنی زواندی تنقیح ، مہمائی توضیح ، ومثلاً حاکمیت خلقہ
عائد اولقی مناسبیتلہ سرکسک حکومتہ نظارتی واندن طولای
معاملات دولتک تقریراً وتحریراً محاکمہ سنده ایجابی قدر حریتی
کبی لازم اولان قائمده لرتصریح اولنہرق برنظامات اساسیہ خطی
اعلان اولنسون تاکہ دولت عثمانیہ نیک اداره سی کرچکدن
حریت وعدالت اوزرینہ مؤسس اولدیغنه امنیت حاصل
اولسون .

ایشته بونک نتیجہ ضروریہ سی اصول مشورتدرکہ صد
بمختمز دخی آندہ در . برکرہ اولا شودیللرده دوران ایدن شرق
مسألہ سنک حقیقتی دوشونہ لم : معلومدرکہ روسیہ دولت علیہ نی
باتیرمق ایستیرر دول غربیہ اکامانع اولیور . حالبوکہ روسیہ
کندی مقصدینی خرسیتانندن بولنان تبعہ دولت علیہ نی تحریک
ایله استحصال ایتمکہ چالیشوب طورر ایکن اوروباروسیه نیک
تشویقیہ میدانہ چیقان مشکیلرہ یاردم ایدیور . بادی نظردہ
بومعاملہ لر نہ بیوک برتناقض صورتندہ کورینور فقط
حقیقده اوروپالیلری بویولده بولمغہ ینہ بزم دولت مجبور
ایتمکده در .

روسیہ لی ، ہم مذہب لریہ حمایہ نامیلہ منجیقوفی استانبولہ
کوندردیکی زمان دول غربیہ انک مداخلہ سنہ قارشی طورمق
ایچون بزمہ برابر ماللر ، جانلر تلف ایستیلر . فقط نہایت مسألہ ده
بزده اداره ظالمانہ مزک اصلاحی تکلیف ایلدیلر . او وقت
باب عالی ایچون ، اساس حکومتی دوزلتوبده اوروپانک کفالت

وارد در که برنجیسی اداره نك نظامات اساسیه سی ضمانتدن
قورتاره رق عالمه اعلان ایتمکدر حکومتدن صادر اوله بیله جک
تأویلر ، اختلافلر ، انکارلر بوصورتله مندفع اولور .
ایکنجیسی اصول مشورتدر که اوده قوت تشریحی ارباب
حکومتک الدن آلمقدر .

دولت برشخص معنویدر . قانون یایمق انک اراده سی ،
اجرا ایتمک افعالی حکمنده در . بونلرک ایکیسی برالده اولدجقه
حرکات حکومت بروقت اختیار مطلقدن قورتلماز . ایشته شورای
امتک لزومی بوندن ترتب ایدر .

برکره بزم اداره نك نظامات اساسیه سنه باقلم ؛ بوکون
الده کلخانه خطی وار ، اصلاحات فرمانی وار ، کجکی نطق
هایون وار . واقعا بونلرک هیأت عمومی سنه باقلسه بعض عباره -
لرینک معنای حقیقی ولایمیسندن اولدجقه نظامات اساسیه دینیه
بیله جک برطاقم قواعد استنباط اولنه بیلیر . فقط هیچ برنده
بر متمدن دولتک اساس اداره سی اوله بیله جک قدر وضوح
وانتظام بولمقدن بشقه کیمنده « سربستیت درجه سنه
وارمقسزین » تعیری کبی اها لینک انکار حربتی ایجاب ایدر
قیود ، کیمنده دخی تفصیلات اداره یه متعلق برچوق زواند
کوریلور .

مادامکه حقوق بشر عقل و نقل ایله معیندر و مدنیتمزک بوکونکی
حان و موقعی میدانده در اقتضا ایدر که ذکر اولنان خط و فرمانلرک
شو ایکی اساسی بر بریله توفیق ایده جک صورتده تصحیح -

هیچ حکمی قلماز چونکہ امامت امتک حقیدر « . عمومک او حقہ مترتب اولان وظائفی بالذات اجرا ایتسنہ امکان مساعد اولدیغنددر کہ تعیین امام وتشکیل حکومت ضروریاتدن اولور بو ایسه جمعیتمک ذکر اولنان وظائفی اجرایه بعض افرادینی توکیل ایتسندن بشقہ برشی دکدر . بو حالده پادشاهلرک امت طرفندن بیعت نامیلہ و وکلانک پادشاهلر طرفندن مأموریت صورتیلہ استحصال ایتدکلی وکالتدن بشقہ اجرای حکومت ایتلرینه حق ویرہجک محتملری یوقدر . « سیدالقوم خادمهم » حدیثندہ کی نکتہ دخی بو معنای ایما ایدر .

هر امت ، امر توکیلی اخلاق و احتیاجاتنک ایجابنه کوره وسعتلی طوته بیلیر انجق قواعد حکمیہ دندر کہ حکومت هر نه زمانده ، هر نه مکانده ، هر نه صورتله اولورسه اولسون افرادک حریتنی اک آز تقید ایدہجک یولده اولمق کرکدر . هیچ بر امت مثلا بر فردینی تأییداً حاکم مطلق نصب ایتمک یاخود بر شخصک انہ قدرت تشریح ویرمک کبی شیلرله او قاعدہی اخلال ایتمک ایسته منز ایسته سده بحق مقتدر اولہماز چونکہ نه بر فردک نفسنه ظلم ایتمک ، نه ده عمومک حقوق افرادی اخلال ایتلکہ حق واردر .

برده مادامکہ برقرنک احوالی انی تعاقب ایدن قرونه تأثیر ایدہ کلک قانون طبیعت اقتضاسندندر هیچ بر جمعیتمک ، اخلافی متضرر ایدہجک حرکاتی اختیار ایتلکہ صلاحیتی اولہماز . حکومتی اودائرہ عادلده طوتمق ایچون ایکی اساسلی چاره

— وشاورهم في الامر —

انسان که قدرتدن حریتله مفظوردر بالطبع او عطاى الهیدن استفادهیه مجبوردر . حریت عامه جمعیت ایچنده محافظه اولنور چونکه فردی فردک تعرضندن امین ایده جک بر قوه غالبیه بی جمعیت حاصل ایده بیلیر .

بوندن اکلاشدینی اوزره دنیاچه جمعیتک خدمتی محافظه . حریت ایچون — که بشرک بقاسی اکا محتاجدر — مطلق الوجوب اولان اویله بر قوه غالبه نک ایجادندن عبارتدر . ایشته اقامه حق ورد باطله مؤکل اولان حاکمیتک عنصر ترکیبی او قوتدر که افرادده اولان قوتلرک اجتماعندن حصوله کلیر . بناء علیه فردک کندی اقتدارینه تصرف طبیعی کبی قوای مجتمعه دخی بالطبع افرادک مجموعنه عائد اولدینی ایچون هر امتده حق حاکمیت عمومکدر .

بو مدعاچه دلیل شرعی شو مسأله در که « بر بلده اهالیسی اجتماع ایله بینلرنده ظهور ایده جک، دعاوی بی فصل ایچون بر ذاتی کندیلرینه قاضی نصب ایتسه لر قضاسی صحیح اوله ماز ، حکم ینه طرف سلطنتدن منصوب اولان قاضی ینه عائد اولور چونکه قضا حکومتک حقیدر . فقط بر بلده اهالیسی اجتماع ایله بر ذاته سلطنت ویا خلافت ایچون عقد بیعت ایتسه لر او ذات سلطان ویا خلیفه اونور اندن اولکی سلطان ویا خلیفه نک

كلياتك

برخي زيب

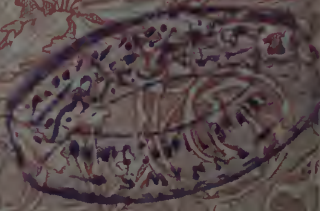
۲

مقالات سيه و ابيه

جزء ۲

استانبول
سلانيك مطبعه سي
۱۴۲۷

كلياتنا

2

ايكنى نىب

اسامى آنا

برنجى نىب

جلددر ۷

۱۲ كتابدر

اسامى

غروش

اسامى

اسامى	غروش	اسامى	غروش
جلد ۵ جزو ۲۵	۳	نان مدافعه نامه سى نشر اولندى	۳
[۱] عثمانلى تاريخى	۵	آره بلا نشر اولندى	۵
[۲] تاريخ اسلام	۲۰	مقالات سياسيه و ادبيه و رويا	۲۰
[۳] آنا ر برا كنده	۱۰	وطن، كلنهال، عاكف، زواللى } جوجق	۱۰
هر جزوك فيئائى (۳) غروشدر	۲۵	[۴] اشعار كمال	۲۵
كتاب كتاب اولهرق } برنجى ترتيب } هر ايكنى آيده بر .	۱۲	[۵] جلال الدين خوارزمشاه	۱۲
جزو جزو اولهرق هر } ايكنى ترتيب } اولق بش كونده بر نشر } اولنه جقدر .	۲۰	[۶] مكاتيب خصوصيه دن برنجى جلد	۲۰
ايكنى ترتيب ده برابر اولهرق صره سيله } منتظماً طبع و نشر اولنور .	۷,۵	[۷] اوراق پریشان مجموعه سى .	۷,۵
	۲۰	[۸] منتخبات محررات رسميه	۲۰
	۷,۵	[۹] جزى و اتنباه	۷,۵
	۲۰	[۱۰] مكاتيب خصوصيه دن ايكنى جلد	۲۰
	۵	[۱۱] تعقيب و تخريب خرايات	۵
		[۱۲] رساله لرى و سائره	

ابونه شرائطى

مقسطاً تأديه ابدلك شرطيله ابونه
شرائطى

يكونى بشين اولهرق تأديه ابدلك
اوزره ابونه شرائطى :

غروش
۲۱۶ اولرل اداره خانه دن آلتق و بشين اولهرق يارم
و متعاقباً هراچ آيده بر يادى نشر ليرا تأديه
ابدلك شرطيله .
۲۴۰ پوسته اجرندن طولاي تقسيطلر ۶۰ غروش
اولهرق بشين ۳ مجيده و هراچ آيده ۳ مجيده
ويرلك شرطيله اقامتگاهه كوندرلك اوزره .

غروش
۲۰۰ اداره خانه دن آلتق شرطيله .
۲۲۵ درسعات و ولايات و ممالك اجنبيه ايچون
پوسته اجرته ده داخل اولهرق اقامتگاهه
كوندرلك شرطيله .

بوجزوك فيئائى (۳) غروشدر

طشره ايچون پوسته اجرته ضم اولنور .

[فاراغوت] که [فرانقلن] اسمنده کی حرب واپوریه و مساعدت فوق العاده ایله استانبوله کیروب طولمه بفرجه سرانی اوکنده تیمور آندیغی و غرائبدن اوله رق روسیه سفیری اغناتیفک و صدراعظم عالی پاشانک ضیافتلرینه کیتدیکی حالده فرانسه سفیری موسیو بوره نیک دعوتنه کیفسزک بهانه سیله موافقت ایلیدیکی و استانبولدن حرکتندن اولجه آمریقا جمهورینک بووجهله یونانیلر حقننده ابراز ایلیدیکی اوضاغ خیرخواهانه دن طولایی لاجل التشکر سفینه سنه کیدن یونانیلری مظهر حسن قبول ایلیدیکی بوکونلرده بتون اوروپا و خصوصیه فرانسه غزته لرینه باشلوجه بر سرمایه مباحثات اولمشدر . باقالم نتیجه زهیه وارر .

وکلا ، بویه بلالی مسأله لرظهورندن ممنوندر لر ، ولوکه دولت وامتک ضررینه اولسون . زیر ایلیلر که بادشاه ، دولتی بویه مشکلاتدن آنجق بونلر قورتارر ظن ایدر و بقای جاه ایسه بوطن سایه سنده حاصل اولور

[حریت ۱۴ ایلول ۱۲۸۵]

قرار سز تشبث مره قالمشدينی کبی کرید مسأله سنک بدایدده روسیه نک شو اینجه مطالعه سنه باقیه رقی یالکز روسیا ایله مأمول اولان اتفاقنه حیولت ایتمک اوزره روسیه پولتیقه سنی ترویج صد دنده بولندی. لکن انکلتره دولتک حقوق دولت علیه یی محافظه ده ثابت اولان پولتیقه سی روسیه نک اورویا به قازدینی قویوبی میدانه چیقاردی. ایشه کرید مسأله سنده اشقیایه صحابت ایچون امریقالیلره عارض اولان غیرتک سر و حکمتی، واطه نک یونانه ویرلمسی بختی روسیه، پروسیا، و آمریقا متفقاً و رسماً دولت علیه به نصیحت ایلدک لری صروده انکلتره نک قارشمیوب بر حال ناخشنودی کوستر مسنک سبب وعلتی، وزوالی یونانستانک کندی حال صنفی دوشنمیوبده روسیه به خدمت ایچون بو قدر فدا کارلق ایتمسک معنای صحیحی شوذ کر اولنان منافع متنوعه و اغضالات متابعه در. حتی امریقالیلر ده کرید ایچون کوریلان آثار مرحمت و انسانیت اوروپا لیلرک شم دیلر ده نظر دقتلرینی جلبه باشلابوب آمریقا غزته لرنده بوکا دائر هر نه کوریلورسه موضوع بحث ابدلکده اولدینی صروده شو آراق استانبوله کیدن جنرال [مرتن] کریدک یونانستانه ترکی چناق قلعه سی داخلنده وقره دکزده قریم معاهده سی ایجابجه هیج بر دولتک سفن حربیه سی بولنماسی مقرر اولدینی حاده بو عهدک فسخیله آمریقا سفینه لرینه مساعدده اولنسی تکلیفندن عبارت ولدینی و موسی الیه آلافرانقه اغسترسک اوتوزنجی کونی عالی پاشا ایله ملاقات ایدره ک استحصال مقصوده مساعدده ایچون وعد آلدینی و آمریقانک بحر سفید دونماسی آمیرالی

شرطیله تدافعی و تجاوزی بر معاهده خفیه عقیدینه موفق اولدی.
 آمریکا جمهوری محاربه داخلیه سندن قورسیلوب فقط کرک
 حربك ظهور و دوامنده و کرک انای استمرارنده فرانسه و
 انکلتره دولتری طرفدن کورمش اولدینی معاملات دلشکنی
 و زبون کشی اوزرینه اورویا ایله اولان مناسبات تجارتیه مدار
 امنیت اوله جق و اورویا قطعهنده جریان ایدن احوال عمومیه
 یارمق صوقغه سبیت ویره جک بر موقع طومغه احتیاج کورمسی دخی
 روسیه نك ترویج مقصدینه مدارکلی اوله رق کندینك شرق
 اوزرنده کی افکارینه اورویا دولتری طرفدن کوستریله جک
 ممانعته قارشو طورمق مقصوده بو جزیره نك آمریکا اداره سنه
 ویرلمسی و عدایلدی و اوزماندن بری آمریقالیلرده کرید اشقیاسنه
 بر محبت حاصل اولوب کریدک یونانستانه ترك و الحاقی موافق
 عدل و انسانیت اولدینی سوزلری آمریکا غزته لرنده ترویج
 اولمغه باشلادی .

واقعا کرید جزیردسی بحرسفیدک اورتهمنه تصادف ایله
 اورویا و آسیا و آفریقا قطعهلرینك سواحلنه مقابل و متعدد لیمان
 و اورمانلری و محصولاتی جهتیله حرب و تجارت سفینه لرینك
 بارندیرلمسنه و اوچ قطعه ایله اوله جق معاملات تجارتی محافظیه
 بک قابل و حصول مقصددن صکره اصل امل اولان اورویا
 امورینه مداخله ماده سی دخی بالطبع حاصل اولمغه آمریکا
 ایچون بوندن اعلا برجهت منفعت اوله ماز . فرانسه دولتی الیوم
 براداره متحکمانه آلتندد بولندینی جهتیله اورویا جهه رسألده

سنه‌لدنبری یونانستانده و آق دکز اطهرینک هر برندوبالخاصه
 کریده پاپاس و یولجی و رسام شکلریله نطولاشوب گز دیلر ،
 دولت علیه مأمورلری بو تحریکاتدن بی خبر اولیوب هربری
 طویدینی واکلا دینی احوالی باب عالی به مره بعد اخری یازدیله .
 لکن چیتسز پتسز ایش کورمک و سفار تله بر ماده معارضه
 چیقارماق وکلای دولت علیه نك تدایر حکمت آمیزدن
 اولدیغندن بونله قارشى یازیلان جواب رسمیلرده قونسولسلرله
 خوش کچوب شو آره لقدم دولتیجه شکایته میدان ویریله چک
 معامله لرده بولنمامسی مأمورک درایت فطریه سنه حواله اولندی
 بو تسیلر اوزرینه عاقبت کرید مسأله سی پاتلاق و بردی . یعنی
 بوبلیه بی صرف باب عالینک قیدسزلغی ، ایش بیلمازلکی و حفظ
 اقبال دردی تولید ایلدی .

روسیه دولتک دولت علیه حقمنده کی افکار معلومه سی و پوز
 سنه دنبری بر دقیقه تحلف ایتمیان پولیتقه سی ایجابجه شو کرید
 حادثه سنی میدانه چیقارنجیه قدریک چوق همتلر صرف ایتدیکی
 صرمده اوچ دولتی دائرة اتفاقه آلمق تدبیری او نوتمدی . بونلردن
 یونان دولتی شکار قالدیر مقده زاغر قوللایر کبی غائله نك اشعالی
 ایچون استیخدا مایتدی . روسیه پر و سیا دولتی ایله قرابت صهریه سیله
 برابر «صادووا» محاربه سی مظفر تی اوزرینه فرانسه نك کو ستردیکی
 صورت رقیبانه سیبیله پر و سیا ایچون ایلر وده بر محاربه محتمله به حاضر لنمق
 و بو حالد بر قوت عظیمه کندینه قوه الظهر بولنمق لزومندن
 استفاده ایله یالکز شرق اوزرنده کی پولیتقه سنده مساعد بولنمق

باشلانندی. حال بوکہ اویونک ال باشلری دخی چیقہ جق نتیجہ پی
 تمام بیلیمیوب مجرد امید منفعتله میدانہ آتدقلرندن مایمونی
 اوینادن کیمدر، پارسہ پی دوشیرن کیمدر؟ دہا یقیندہ بللی
 اولدی آنلردخی پارق ایصیردیلمر کرید اطہسنی یونانستانہ
 الحاق ایتمک و براز صکرہ قبریس و ساقز و سائر جزیرہ لر دخی
 اکا اتباع ایلہ اورایہ و یریلہ رک آق دکزہ متصرف مستقل بریونان
 دولت قویہ سی حاصل اولمق و بو قوتک حصولندہ سلانیک و ترحالہ
 ویکی شہر ویانیہ وارناودلغک برطاقی دخی اوقوتہ منضم اولہرق
 دولت علیہ نک ادارہ حاضرہ سندہ کوریلان استعداد اقتصاسنجہ
 ظہوری قویاً محتمل اولان برقاریشقلقدہ تبعہ دن بولنان روملردہ
 اغفال ایدیلمہ رک استانبولدہ اسکی « بیزانس » دولتی احیا اولنمق
 و آیاصوفیہ نک منارہ لرینہ ناقوسلر و محراب و منبرینہ چلمبار
 وضع ایلہ ظالم ترکلردن انتقام آلمق و بونلری اجرایہ اوروپانک
 افکار و مساعدہ سنی جلب ایچون اوروپا غزتہ لرینک احتیاجات
 نقدیہ لرینی، تشکیل ایدیلان جمعیت و سرمایہ صندوقلری ایلہ
 حسن استعمال و محمدیلرہ قارشو خرسیتیانلنی محافظہ ایتمک
 لازمہ سمیت اولدیغندن و ترکلرک شمعی یہ قدر والیوم خرسیتیانلری
 دیری دیری اکل ایتمک و قاریلرینی و قیزلرینی و اختیار و چوققلرینی
 انواع حقارتلہ اولدرمک کی کویا دستور العمل طوتدقلری مظالم
 و حشیانہ دن شکایتلہ اوروپایی اغفال ایتمک و بوایشلرک آرہ سندہ
 ہرال باشی اومدینگی و جہلہ تاقیہ قایمق شوق و ارز و وسیلہ ایشہ
 کریشلمشدی. بو افکاری القا ایدن روسیہ مأمورلری برچوق

کرید مسأله‌سی ، و روسیه پولتیقه‌سی

کرید مسأله‌سنی روسیه پولتیقه‌سی طوغور دیغندن بوایکی شی
بری برندن آیرماز . ایکی عبارۀ مجمله‌نک تضمینات خارجه‌سند
جریان ایدن شیلر ، صورتده غرابت و حقیقتده اثر ایله مؤثر
بیننده تطابق موافقت کوستردکلرندن مسأله‌نک توضیحی فائده‌دن
خالی دکلر : کرید مسأله‌سی روملرک کریدده سلاح‌نوب طاغه
چیق‌دق‌لری کوندن باشلادی . او یانغینک قونداغی اون بش‌سنه
دنبری قولش و اداره خارجه‌نک مساعده بیقیدانه‌سی و روسیه
دوستمزک‌القات مستمره‌سی ایله کوروکلنه کوروکلنه ، سینه‌سینه
یانان آتش بوندن ایکی سنه اول میدان چیق‌مشدر . کریدک
ویرکوسی سائر ایالاته نسبتله خفیف و اصول التزام اعشار یرلی
بر قاج متمول اشخاص اللرنده محصور و دولتمزده قاعده اولان
اصول اعتسافیه هر ایالتدن زیاده کریدده ضعیف ایدی . کریدلیلر
بدایت مسأله‌ده اورتیه قویدق‌لری عرضحال عمومیلرنده کوستردکلری
وجهله صحیحاً ویرکو و التزامات و مأمورلردن کوریلان تعدیات
سببیلهمی سربرازاده طغیان اولدیلر ؟ خیر بونی عقلی اولان
برکریدلی ادعا ایده‌مز . وقتیله یکیچریلر «ایسته‌میز ، ایسته‌میز» دیرک
باب هایون پیشکاهنده باغریشوب نهی استمدکلرنی بیلمدکلری
کبی ایشک باشلانغچنده کریدک یرلیلری دخی نهدن شکایت
استدکلرنی بیلمزلر ایدی . یالکیز روم مذهبنده اولانلر ایچون
دولت عثمانیه‌دن خشنودسزلق کوسترمک پالیقاریالق شانسه مترتب
بر فریضه کبی اولدیغندن شوپله بویله بهانه‌لر ایله شاته و عریبده

دنیاده هیچ بر امتیاز یوقدر که افساد اخلاق ایتسون !
 استانبولده طشره لره نسبت کثرتی کوردیکمز مفسانک
 سبب اصلیسیده هر درلو تکالیفدن مصونیتی در . کیمسه حکومته
 ویرکو ویرمچک و ویره مدیکی حالده محبوس اوله جق دکل که
 مصرفنی ایرادینه اویدیرمغه چالشسون، کیمسه وطنی اوغورنده
 نفسنی مخاطره یه قویامش که وطنک قیمتنی لایقیله اداراک ایلسون .
 وقتیه فؤاد پاشا مالیه موازنه سنده استانبول ایچون بر
 ویرکو کوسترمش ایدی . انه جق پاره نک نره یه کیده جکی
 صوریه بیلیمک قورقوسندنمیدر ؟ نه در ؟ تحصیلنه قالدیشه مدی .
 شمدی ایسه حکومت خلق نظرنده بر بیوک امنیت و اعتباره
 مظهر اولدیغندن بویله خزینه جه اولان مضرت کلیه سیله برابر
 قواعد عدل و حق اخلاله و اخلاق عمومیه بی افساده بادی
 اولان بر حالک دوامنه میدان ویرلیه جکی امید قویسندیز .
 پای تحت ، سیاسیاته متعلق اولان کافه موادک مرکز انتشار -
 یدر . بو درلو مناسبه سنز لکلر اوراده باقی اولدجه طشره لره
 انتظامنه بالطبع امکان بولونه ماز .
 مأمور لر مزده ویرکو ویرمیدر که مکلفینک حالنی لایقیله
 بیلسونلر ، ضابطه مرکز اوغلاری ده نفر اولمیدر که نفراته
 لزومی قدر رحم ایتسونلر .

[حدیقه : ۱۲۸۹]

عجبا استانبولدن نیچون ویرکو و عسکر آلنماز ؟

بر مملکت پای تخت اولغله وطنداشلق وظائفنك كافه سندن

محروم اولمق نهدن لازم كلسون ؟

دینیهلجك كه دولت علیه نك بدایت ظهورندن بری

استانبول تكالیفدن معاف طوتلش ، اندن نه چیقار ؟ ذاتاً

حقسز اولان بر شی قدیم اولغله حق ماهیتنی بولمقی لازم

كلیر ؟ روم دولتی استانبول خلقنه بغدادیه توزیع ایدرمش .

اوله بر قدیم عادت وار دیه بزده می اتباع ایدلم ؟

دولت مساوات عمومیه بی اعلان ایتمش ایکن نصل جائز

اولور كه عموم ممالك خلقی ویرکو ایله مكلف اولسونده یالکیز

بر شهرک اهالیسی معاف طوتلسون ؟ عموم مملکتك دلی

قانلیلری حفظ وطن اغوزنده عسکر اولسون چانطه طاشیسوند

یالکیز بر شهرک چوجقلرنده - بر قاچ بدلدن بشقه - ملازمدن

اشاغی عسکر بولنسون ؟

قواعد عدل و حقه نه صورتله توافق ایدم بیلیر كه طشرده

بذل جان ایدرجه سنه بر اقدام و مشقتله سنهده بر قاچ کیله بغدادیه

حاصل ایدم بیلن بر رنجبر بر قاچ نام ایله دولته ویرکو ویرسون -

ده استانبولده اریکه راحتته قوریلهرق کونده بیکرله آنتونلر

دور ایدن بانکرلرک خزینیه بر پاره اعانه سی اولسون ؟

استانبولدن بر منتظم ویرکو النسه یالکیز تتمدن سکسان

یوز بیك کیسه حاصل اولور . بو پارویه خزینه نك احتیاجی

یوقمیدر ؟

بر چوق شیلر کیتمش بو نلرک ایچنده ایکی مسأله وارکه ذهنمه
طوقنیور.

آنلرده محاکمه سز آدم نفی ایتمک و فریمان عالی ایله عزلدن
مصون اوله رق دیوان احکام اعضالغنه « تصرفری » تأمین
اولمش بر طاقم ذواتی فرمانلرده مشروط اولدینی اوزره رضایله
بشقه مأموریته تعیین ایتمدن و یا خود بالمحا که تهمتری ثابت اولدن
خدمتلرندن اخراج ایلمک خصوصلریدر .

بونک برنجیسی جزاسز قالیر ایسه امنیت شخصیه و یا تعبیر
آحرله کلخانه خط هایونی ظلم ایله پامال ایلمش اولور .
ایکنجیسی جزاسز قالیر ایسه ممالک دولتعلیه ده سربست
محاکمک وجودینه و اوصورتله عدالتک جریاننه امکان قالماز .

اما نتیجه سی نه اولور ؟ احتمال که بر بندرلی دها چیقار
وطنمزی بر کره دها مخاطره اضمحلاله دوشوره بیلیر !
شمدیکی اداره دن خلقک مأمول ایتمدیکی حمیت و حقانیت ، هم
معدله وهمده سعادت آتیه من ایچون ضرر و لازم اولان
اولیه بر قانون پرور لکک اجراسندن کیر و طور میه جفته کافدر .
نفی و اخراج اولنان ذواتک دخی کچمشه ماضی دیوبده حقلرنده
وقوع بولان معامله یه انظار خلقدنه لیاقت کوستر میه جکلری
مأمولدر .

[دیوژن : ۲۹ تموز ، ۱۲۸۸]

حدك وار ايسه برمسلك طوت ده آنده دوام ايت !

صدر اعظم وصيتنامه سی میدانہ چيقار . محاکمہ ایتک بزہ
قالیر ! توجیہات وقوع بولور ، غزتہ لریمز حضراتی او بایده جدی بر فکر
بیانی ینہ بزہ بر اقیار ! اسکندر کلیر کولسکہ ایدر ، افلاطون
چیقار کوی یوار لر . بیوکلردن بنده بیقدم . فقط نہ چاره کہ حقایق
مخلصمز بویله دیلسز ، بصیرت افندمز بویله بصیرتسز طورر
ایسه زواللی دیوژندن بشقه ایشہ قاریشه جق آدم یوق ، ها
کرچک ! بزم برده روزنامه وار ایدی یوزیکرمی ایکنجی قرنده
بزہ واصل اولان روایتہ کوره کنیدی او قویان اوچ بش کشی
ایچون اوده شمدی کمال عظمتله بندلر یازیور مش نہ مزہ لازم
عاقبتی خیر اولہ !

بز شمدی لطیفہ بی براقہ لمده اولدی اولہ جق بر آزده فکریمزی
سویله یلم : معلومدرکہ دنیاده افرادہ متعلق نہ قدر حقوق وار ايسه
هپسنگ حامیسی قانون جزادر . قانون جزا فاعلدن ساقط طور دقجه
دنیاده دولت تشکیل ایتیکه ، نظام یایمغه ، ترقیہ ، مدنیتہ
اصلا امکان قالہ ماز .

جزا طبعاً منفور برشی ایکن کافہ اديان و کافہ حکما طرفندن
الترام اولنسی بومطالعہ یه مینیدر . شویقینلرده کوردیکمز کی صرف
برینک هوسنه خدمت ایچون دکل !

هر نه ايسه بز غالباشونی دیمک ايستیه جک ایدک : اداره سابقہ نک
(عالی پاشا اداره سی ظن اولنسون) مبالغلی فلانلی بر چوق
سوء استعمالندن بحث اولنیور . روایتہ کوره بر چوق شیراومش

اولمازسه نظریاتی کورمش اولانلره تودیع ایدلسون او زمان
 کورورز که ملکک هر طرفنده هر کس یایدیغنی بیلیمکه باشلار
 وحتى حفظ جاه ایچون دخی بیلمدیکنی یایمق ویا یایدیرمق
 بتون بتون اورتهدن زائل اولور .

[حدیقه : ۱۲۸۹]

استحقاق یرینی طوئد قجه بر دولتک محتاج اولدینی هر خدمت ایچون تعریف ایستدیکمز یولده مأمور بولنسه بیلیمک طبیعتک ابدال قابلیتده هیسج مثل مشهود اولمدق برسفاهتنه توقف ایدر . طبیعتک ایسه بو بایده امساک کی نه درجه لره بالغ اولدینی کوسترمک ایچون مامور لر مزک درایت و اخلاقجه بولندقلری خدمت لره لایق اولان لری بر کره تعداد ایدیوریمک کافیدر . زمان انقلاب مز دنبری رأس اداره یه اهلیت پرور لرده کلدی . فقط یه لزومی قدر اصحاب قابلیت یتشدیره مدیلر چونکه اصحاب اهلیتی یتشدیرمکه مقصد حاصل اولماز . معرفت ، اهلیتی ایجاد ایتمکدر . (رزقی ، خدایی نابت میوه دن عبارت اولان مملکتک اهالیسی آج قالور)

یا اهلیتی ایجادک چاره سی وارمیدر ؟ اوت واردر ! حتی دستکاه لرینه مکتب نامی ویریلیر .

وقتیه کائناتی ، اوکنده سرفرو برده انقیاد ایدن شمشیر عثمانی اون اون بش سنه دنبری دلی باش بوزونتیلرینک لندن لندی حربیه مزک یتشدیردیکی اصحاب فطانته تسلیم اولندی . شمده اردولر مز بریره سوق اولنورسه هیسج اولمزسه یاپه جغنی بیلیر وا کثر تشبثده ده موفق اولور . بر کره ده خدمات ملکیه وامور عدلیه یه آدم یتشدیرمک ایچون لازم اولان مکتبلر تأسیس اولنسون . مأموریتلر قلملردن چیقان دیوان کاتبی قرینتلیله دأرهلردن دوکیلوب کلان قواص باشی اسکیلرینک نچه سندن قورتارلسون ، مسلك ووظیفه سنک هیسج

یتشددیدیکی اتش فکرلی تیمور یورکلی قهرمانلر ایدی .
 بوندن یکریمی بش سنه اوله کلتجه یه قدر انلرک یرینه قائم
 اولنلرک اکثریسی ایسه خدمت دولتی یالکزجه بر سرمایه ثروت
 و پک منصف اولورسه مدار معیشت بیلنلردی .

بر مأموره کوره حرص اقبالی نهایت درجه یه کوتورمک بیله
 جائز اوله بیلیر . فقط انه الدینی مأموریت امرینی عمومک
 خوان احسانه دعوت تذکره سی عد ایتمک هیج بر وقت هیج
 بر ملت ایچون فوز و نجات علامتلرندن معدود اوله ماز . مأمور
 خدمتی سرمایه ثروت بیلیرسه ارتکابی ده کندنجه بر قاعده
 تجارت عد ایتمک طبیعیدر .

مأمور معیشتی خدمته منحصر کورورسه اک بیوک
 وظیفه سی اک کوچوک بر معزولیت خاطر سه نندن قورتارمق
 یولنده فدا ایلک ضروریدر .

مأموره لازم اولان ، خدمت دولته عسکرکی وظیفه نامنه
 کیرمک و معیشتی ، تعیین الیر یولده قبول ایلک در .

بو ایکی قاعده حاصل اولدقندن صکره اره ده " حیثیتی
 اراسون ، اقبالی اراسون ، ترقیسی اراسون هیج برینه تعریض
 اولونه ماز . مکر که بو تحریر صره سنده وظیفه شکنلیکی ،
 غرضکارلنی مرآمنه واسطه حصول ایتمش اوله .

معلوم بر مسأله در که دولت قپوسی هر مسأله کن سر طرفدن
 توجه ایدوب کلسکه اولانلرک کافه سنه اچیق قالدقجه و کثرت
 عیال و قلت معیشتدن بحث ایتمک مأموریت استدعالرنده دلیل

حال بویله ایکن عمر بن عبدالعزیزك حسنات فوق العاده سیله
مثلاً حاکم بامراللهك سیئات ردیئه سی بیننده بیانغی عقلك تحدید
ایده میه جکی درجه لرده فرق کورولمز می ؟

شو قدر وارکه انسان بالطبع میل تعدی ایله مجبول
اولدینی ایچون دنیاده حکومتك ظهوری لازم کلمش ایکن انك
حسن حالتی ینه انساندن بکلمك علنی بر تناقض دگیلدرد
مطالعہ سی بر وقت خاطر خراش اولمقدن خالی قالماز، بونکه برابر
طبیعت بشری وهیچ اولمزسه جمعیته خدمت ایده جک بر فرقه بی
ممکن مرتبه تهذیب ایتمك نظامك کفالتی جزوی، کلی کافه
معاملات اداره به تعمیم ایلمکدن بیك قات سهولتیدر .

بو حاله بناء دینیه بیلیرکه بر دولتك هیئات اداره سی اخلاق
فاضله احبابندن مرکب اولنجه نظاماتی - فنا دکل - فقط
ناقص اولسه بیله ینه حسن اداره تحتده بولنمی قابلدر . لکن
مأمورلرده سیاستجه لازم اولان اخلاق موجود بولمقدقجه
نظاماتده اولان کالاتك سعادت مدنیتجه هیچ بر تأثیری اوله ماز .
مرادمز امر تشریعك اهمیتنی انکار دکل وظیفه سنی لایقیله
بیلیر مأموریتشدیرمه نك لزومنی بیان ایتمکدر . نظر حکیم
احبابی عنده محققدر که دولت علیه نك بش عصر مدتده
ودنیاده هیچ مثلی کورولمك صورتده ظنظنه اقبالی ، نیجه
بیك اختلال اتشرینك نیجه بیك استیلا طوفانلرینك ارسندن ،
شان و ناموسیه چکوب چیقاران یالکمز یکچیری و سرای
دوائر وزرا نامرلیله معروف اولان اوچ بیوک مکتب فضائلک

بر لازمه سیاست

حکومتک عدل وانتظامنه چاره تحریسیله مشغول اولان اصحاب دانشک کندیله نجه اقصی الغایات عد ایلدکلری ماده امر تشریحی هر درلو سوء استعماله مانع اوله بیله جک بر درجه کماله ایصال ایتمکدر .

بویله بر مقصد واقعا مدنیت ایچون کیبوک بر مدار سعادت اوله بیلیر وموانع بر اندازلقدنه بو قدر ایجازلر کوسترمش اولان قوت معارف ایلروده بلسکه اوله بر مطلب اعلائی دخی فعله کتیره بیلیر .

فقط کرک تاریخلرده و کرک زمانمزک احوالنده بو کونه قدر نغماتک آرزو اولندیغی درجه ده دکل بلسکه آنک عشری مرتبه سنده بیله شمول وتأثیری مشهود اولامیسور حتی بو شمول وتأثیرک امکان حصولنه استعداد بیله کورلیبور .

بناء علیه بو نقصانک تلاقبسی اولسه اولسه اجرای احکامه مؤکل اولنلرک انتظام اخلاقیه حاصل اوله بیلیر . اسلام دولتلرینک حالی برر بر نظر تدقیق اوکنه النیر سه دعوا مزک برهانی کندی کندی میدانه چیقار . مبدأ ظهوردن تا یقین وقتلره کلنجهیه قدر دول اسلامیته نک کافه سی اکمل شرایع اولان احکام فقهیه ایله اداره اولنوردی .

هم آدم يتشدير مكده وهم ده آدم يتشدير مك قدر مهم اولان
 حيثيت مليه محافظه كار لغنده بريوك ترقى كوسترلمش و خصوصيه
 اناطوليده كى ابدال حسنيلير كى تسالدين بدأ ايدهرك غاصبقده
 نتيجه ويرن ، اصنافدن بوزمه بر طاقم مأموريت هوسكارلرينك
 حكومت خزينه سندن و ثروت مليه چيقنلر نندن اللرى كسلمش اولور .

[عبرت : ۷ تشرین اول ، ۱۲۸۸]

ایدر قاعده سنه اولان اعتقاد مندر درجه سنده ثابت و مصرز .
 واقعا بزهیچ کیمسه مأمور اولمق ایچون هیسچ بر حمایته مظهر
 اولسون وارده استحقاق دن بشقه بر وسیله اقبال بولمسون دیمکه
 یالکنز حلمزد نظراً جسارت ایدمه یز چونکه هر مأموریتک کافه
 وظائفنی اقتضا ایدن لیاقت کامله ایله اداره ایتمه مقتدر اوله حق
 درجه لرده اصحاب استحقاق بزدن بر قاچ درجه منتظم اولان
 دولتلرده بیله پک قولای بولنیور .

بزده ایسه مثلاً بو کون نه قدر مکتوبیحی وارسه عزل ایدلسه
 ویرلرینه کرک انلردن و کرک سائرلردن بحق او خدمتی ایفا
 ایده جک آدملا آرانسه هیسچ شبهه یوقدرکه تدارکی قابل اوله ماز .
 بولنانلرک دخی هربری البته برویا بر قاچنک فوقنده ویادوننده

کورینور، البته مکتوبیحلیق وظیفه سنی تمامیه ایفایه مقتدر اولنلر
 اولمایانلردن آز ظهور ایدر شوقدر وارکه موجود اولان قحط
 رجال ایله دولت مأموریتنی دنیاده هر شیدن عاجز اولنلره
 مراجعتسگاه اولمق ایچون وقف ایدلمش بر عمارت حکمندن چیقارمغه
 همت و « آجم و فقیر و بی علاج من غیر استحقاق اقوات ضروریه م
 ایچون دولتجه دیده بانلقدن وزراته و دره نه اولورسه اولسون هیسچ
 برینی اداره یه مقتدر اوله مدیغ حالده بر خدمته قالدیرلمغه محتاجم »
 یوللو عمر فخاللرله خدمت دیلنلره : باب دولت اسکدار مسکین خانه سی
 دکلدربورلسده دولتمزده مأمورک بیوک بر صنف عد اولنورکن اک
 اخس وارذل بر فرقه یه بیله یاقشمیه حق معامله لرده بولنیدرلمسه ،

اصول اداره یه مغایر برمسلك اختیار ایتمش اولمايز .

بزواقعا هر معزول اولان مأموره رتبه سنه و یا وقتیه بولندیغی مسنده مناسب بر معاش ویرلمسنی هیچ بروقتده ترویج ایتمک دکل ، خاطر مزه بيله کتیرمه يز چونسکه بویله بر طریق آچیلیرسه وطنمزده ذاتاً واجب الازاله اولان رتب ملکيه برده بهوده یره معاش آلمق خصوصی علاوه اولنه جغندن و مسند ، یعنی ایش ایچون بر آدمک آلدیغی اجرتی قید حیات بولنده وعینيله ابراهیم پاشا زماننده ابتدا ایدرک اندنصکره دائماشو کابو کا یکچیری علوفه لری طرزنده بر ایراد حالنه کتوره جکندن بویولده طوتيله جق برمسلك خزینه مزه ، مثلاً وقتيله رشید پاشا خانداننک و توابعنک بعض اعضاسنه ویریلان قید حیات معاشلری و قباجقی و نخلجی کبی اشقیانک آلدق لری یکچیری علوفه لری قدر مضرت ویره جکنده هیچ شهرت یوقدر .

شو قدر وارکه کیمسه یه سن اولان رتبه یی حائزسک و یا خود فلان خدمتده بولونمشسک عرضحالچیلک و یا تاجرلک ایده مزسک دینلمسه و یا خود ده طوغریسی آره نیلورسه بن فلان رتبه دهیم و یا فلان خدمتده بولندم شمدی عرضحالچیلق و یا تاجرلک ایده مم ، بناء علیه بکا رتبه مه واسکی بولندیغم خدمته مطابق برایش ویرلمک لازم کلیر یوللو بر طاقم ادعاره قالدیشنلره : خیر عرضحالچیلک ده تاجرلک ده ایتمکده مأذونسکز دینیلورسه منافع دولته مغایر برایش طوتولمش اولماز فکرنده ایسه ، بیاغی درت ایله درت سکز .

کوز اوکنه الیویرمک بویله بر آرزونک فعله کلمسی ، مملکتی بتون بتون تخریب ایده جکنی بو بایده قاعده دوشنمکه حاجت بر اقیه جق در جهده کوسترمکه کفایت ایدر .

فقط ، « فلان مأمور فلان یرده اسکیدی بر ازده بشقه بر بنده قایرلسون » دیرک مأموری عزل ایتمکدن فراغت اولنورسه قاعده ویاتجربه یه مغایر بر حرکت اختیار اولنماش اولور ظن ایدرز . بز واقعا بر مأمور نظاماً بر سبب تبیین ایتمکسرین عزل اولنسون فکرنده دخی بولونه مایز . چونکه انفصال ، جنجه یه احتیاج کوسترمیه جک بعض مأموریتلر و بر خیلی مأمورلر وهله بر چوق سبیلر موجوددر . مثلاً بر آدمک یرینه دها مستحق بولنه بیلور بر آدمک فعلی خلاف عدل و نظام اولمدینی حالده دولتجه بر مسأله چیقاره بیلمک استعدادینی بولور ، بر یرک بعض تعدیلاته نمونه طوتمسی لازم کلیر . حاصلی بیک درلو ضرورت ظهور ایدرکه مهم اولمقسرین بر ویابرقاچ مأمورک عزانی ایجاب ایدر . فقط تبدیلی ، ضرورت نظامیه دکل احتیاج حقیقی یه اولسون حصر ایدرده مثلاً ایکی آی اول کریده حانیه یه سوق اولنان بروالی بی « حسب الایجاب » عزل ایتمک و ایکی هفته صکره « حسب الایجاب » بغداده تعیین ایلمک « و حسب الایجاب » اوراده دخی ایکی ای طوردیر مابق کبی تبدل هوسکار لغنی ترک ایدر ، و صحیحاً لزوم اوزرینه مأموریتندن اخراج اولنان بر آدمی مهم ایسه اقتضا ایدن مجازاته و معصوم ایسه تعیشنه خلل ویرمیه جک قدر بر مکافاتنه مظهر ایلر ایسه ک ظنمزه کوره قاعده حقوق و

لزوم کورنمز . شو قدر وارکه اولانسان استقبالی ، دائماً حالک محصولیه تأمینه مجبور اولدیغندن بوکون بر آدم یارین نه اوله جغندن امین اولمقسزین بر خدمته قونیلور و بشقه یردن بر مدار معاشی بولمزشه ، ایلروسنی دوشنه رک بر طاقم نامشروع طریقارله دخی کندی ایچون بر خزینئه احتیاط حاضر لمغه چالیشور چالیشمیانلر یاقرنجه قدر ادرا کسز ویا آشچی بریره کیتدیکی زمان مطبخده کی اتی اغزینک صویب اقدینی حالده عاجزانه یالکز باشنه بکلین کدیله قدر جسار تسزویا خود وطن ووظیفه سی اوغرنده معیشت ورفاهنی تهلیکه یه قویه جق قدر حیثیلدر .

ثانیاً متمدن اولان مملکتلرده عادی یازیچیلر و سایلر بیله بر خدمته بر مدت موقته ایچون مقاوله ایله کیررلر و مقاوله نیک ختامنده زمانی تمدید اولمیه جق ایسه هیج اولمزشه بر آی اول خبر آلورلر آلامدقلری حالده هیج اولمزشه بر آیلق معیشتلرینی تأمین ایچون اقتضا ایدن پاره یی افندیلرینه تضمین ایتدیررلر . مدت مقاوله طرفنده وظیفه لرینه رعایت ایتدیکجه طرفدایله اجر تدرندن محرومیتلری ممکن اولاماز .

یازده کی مأمورلر خادم دکل عادتاً مخدوم عدوانوب طوررکن بشقه مملکتلرک خدمتکارلری قدر اولسون معیشتنی امنیت البته المقدن محروم اولملری نصل جائز اوله بیلیر ؟

شمدی قاعده و تجربه الده طور دجه بز واقعا هر مأمور خدمته بر مدت معینه ایله کوندرلسون دیه میز ، کوندرمک استسهک طشره لرده بولنان ملزمین و حکامک معاملاتنی بر کره

صورت جدید و صحیح‌دهه تعلیم اولنمیدر .

بر کره بوضو رتار حاصل اولور ایسه مأمور لر مرکز لیاقت
جهتی تأمین اولنور فقط مصلحتجه تأثیری بلکه لیاقتدن بر قاچ
قات زیاده اولان غیرت و صداقت یالکمز علم ایله دخی وجوده
کله‌یه جکندن ، اومقصده وصول ایچون دخی بر طاقم تدابیره
تشبث اولنمق لازم کلیر وهله براز زماندنبری وطنمزه دو کیلوب
کلمکده اولان هوای حیات افزای حریت ، ابنای وطنک خون
حمیتی اوغرا-ینی وهاملق ومنفعت پرستلک امر اضندن تطهیر
ایتمکده باشلیه لی ، یتشن کنجلمزده صحیحاً استقبالمزجه مدار
امنیت اوله جق بر محبت وطن ومطاوعت وظائف استعدادی
کور نمکده اولدیغندن ، بوقابلته پرورش وبریلورسه بغیر حق اعدامنه
حکم ایدن دشمننک وجودینه ملتجه لزوم اولدیغنی ایچون بقای
اقبالی توصیه ایدر یولده عظمتی مشهود اولان عثمانلی رجال حکومتنک
صحیحاً اولادی دینلمکده لایق اوله بیله جک پک چوق مأمور لر
یتیشه بیلیر .

بو پرورش استعدادک چاره سی ایسه مکتبلرده هر درلو حسیات
حمینی بیوته جک بر مسلک تربیه اتخاذیله برابر افعال حکومتده
دخی رعایتی ، لیاقتله مجتمع اولان صدق وغیره ته حصر ایتمکدر .
بونکله برابر مأمور لرک تعیشده امنیتنه دخی بر چاره دوشمنک
بویولده طوتیله جق تدابیره متمم اولور . واقعا قاعده بر مأمور
بر خدمتک ایفاسنه تعیین اولنور وانک ایچون معاش الور
بناء علیه خدمته احتیاج قالمدیغنی کبی مأموری بسلمکده دخی

امید اولتان قواعد اصلاحیہ بی دکل ، حتی شمذیکی نظامات ناقصہ بی فعلہ چیقار مق اوزرہ صحیحاً آدمیتشدر مک ایچون اعتقاد . مزجہ دروننده اصول واحکام فقہیہ و حقوق کبی و علم ثروت و فن اداره کبی معارف سیاسیہ تدریس اولنور بر منتظم مکتب وجودہ کتیرمک و بونده او قونہ جق شیرلی تالیف ویا ترجمہ طریقہ لسانمزه نقل ایتدیرمک قطعی الوجوب کورینور بو مقصدک حصولی ایسه بر حسن همت و برایکی بیک کیسه مصرفدن بشقه هیچ بر شیئہ احتیاج کوسترمز .

هرکیم اولورسه اولسون بر فنک مسائلنی اکلایم ایچون کندی لساننده بولدیغی سهولتی بر اجنبی لساننده بوله مامق و حتی اوروپاده مکتبلردن لاینجه درس او قونمق قالدیرلمدجہ معارف عمومیہ نك همان هیچ بر اثر ترقی کوسترمذیکی عقلاً و تجربہ مثبت اولمق جهتیله ، مکتبلر مزده درسلر بای حال ترکیه او قونمق ضرور یاندندر و ملتجه آرزو اولنه جق شی دخی بودر فقط حیفا که لسانمزه استفادہ اولنه جق کتابلرک قلتی و بلکه عادتاً فقدانی جهتیله تزید معلومات ایچون بر منبع موجود اولمدیغندن و حالبوکه لیاقت صحیحہ ، کیریلن مسلکک نظریاتنده ملکه راسخہ و او ایسه پک چوق مطالعہ یه توقف ایلدیکندن ملکمزده همان هر بیوجک مأمور ایچون بر اجنبی لسان بیلکم احتیاجات ضرور یه دن اولمشدر .

بناءً علیہ مکاتب ملکیه و عسکریه مزجہ کثرت آثار ایله معروف اولان لسانلردن هانکیسی اختیار اولنه جق ایسه بر

مبالغ کلیه . مکاتب رشديه نك اصلاحنه ویرمک ورشديه لردن یالکتر
 حربیه به دکل هر درلو مکاتب عالییه کیره بیلمک ایچون لازم
 اولان یاقته مالک شا کردلر یتشدرمک اقتضا ایدر .
 ثانیاً حربیه استانبوله و حربیه به دخون ایسه هان بتون
 بتون استانبول لیلره حصر ایدلمش ، حالبوکه استانبول خلقی
 صفات عسکریه جه هان کافه انبای وطنک مادوننده در . بناء علیه
 طشره لرده بولنان اعدادیه لر حربیه به تحویل اولنمق و هیچ اولمزسه
 هر اردو مرکزنده بره کتب عسکری بولندیرمه نك چاره سی
 دوشونلک احتیاج شدیدایله محتاج اولدیغمز تدیردن کورینور .
 ملیکه مأموریتترینه کلنجه بو معلوم برشیدرکه مالیه ده درکنار
 یازمق و یا باب عالیده مضبطه قیدایتمک و یا خود بردارنده مهر دارلق
 وقواص باشلیق کبی خدمات شخصییه ده بولنمق و یا خودکه بر
 مملکتک مجلس اداره سنده برقاچ سوز ایشتمک هیچ بر وقت
 فنون سیاسییه نك اک دقیق واک دغدغه لی بر شعبه سی اولان احوال
 اداره جه وقوفی اقتضا ایتمز وشو بولندیغمز زمان مدنیتک
 معاملات اداره ده ایجاب ایتدیردیکی دقایق وانتظامی فعله چیقارمغه .
 انده هیچ نظریات اولقسزین یالکتر تجربه ایله ایشه باشلایانلر
 ایچون موفقیت هیچ بر صورتله قابل اولماز حتی وقتیه یاپلمش
 اولان مکتب ملیکه ده بر ازابن خلدون و بر ازتجارت قانوننامه سی
 کبی ششیلر او قومق و برقاچ سطر یازی یازمقله ینه بر ملک
 ایچون مأمور یتشمک ممکن دکلدیر .

عسکرک و ارداتی ییلده بر ایکی بیگ کیسه یه بالغ بولند قجه ،
 تدریس ایله اوغراشه جق علمایی فقه ایله اشتغال ایتک ایستینلردن
 آیرمق ملکمزده طریق تدریسی بتون بتون سدا یلک دیمکدر .
 هر نه وقت بر مدرسده حیثیت و منفعتجه بر قاضی عسکرو یامنلادن
 اشاغی قالمغه و هیچ کیمسه ایکی مسلک ایچون دخی امتحانسر
 رؤس المامغه باشلارسه و بونکله برابر امر تحصیل دخی عصر مزجه
 احتیاج قطعی کوریلان تعدیلاته اوغراسه اوزمان صاحب فتوی
 عبدالرحیم افندی کبی قاضی لر مز و کاتب چلبی کبی مدرس لر مز
 ظهور ایتمکه باشلا یه جغنده هیچ شبهه اولنمسون .
 عسکر دن ظهور ایدن اصحاب معرفتک لیاقتجه نقصانی و عددجه
 قلتی بیاعی درجه ده مکتبمزک آرزو اولندیخی قدر منتظم برحاله
 کله مه مسندندر .

واقعا حربیه ده همان آروپا مکتب حربیه سی درجه سنده
 مکمل درس لر او قوتدیر یلیور فقط اعداد یه مزده تحصیل مسلک نه لزومی
 قدر الشمس و مقدمات معارفده و خصوصیه هر در لو کالاتک محتاج
 الیهی اولان کتابت امرنده او یله بر بیوک مکتبه دخول ایچون لیاقت
 کوستره بیله جک قدر ترییه کورمک بر در لو ممکن اوله میور .
 برده سنده نهایت قرق اللی ضابط یتشدر بر مکتب ،
 آرزو ایتدی کمز « تعمیم وظائف عسکریه » اصولی میدان کلدیکی
 صورتده دکل ، حتی شمدیکی حالدیه بیله دائره حربیه نک اشدید
 احتیاجاتی ایفایه کفایت ایده مز .
 بناء علیه اولا مکتب اعدادینک لفویله اکا صرف اولنان

زده ایسه مدرسه لر دنیوی و اخروی بر طاقم فیوضات
مادیه و معنویه به نائل اولق آرزوسيله ، یدی یاشندن یتیمش یاشنه
قدر وجودینی تحصیل علمه وقف ایدن بر طاقم اصحاب همتله
مملودر . دولت علیه یه و بلکه دنیاده هیج بر دولته کوره خواجه لکه
مستحق آدم پیدا ایتک ایچون بوندن اعلا بر معدن استفاده اوله ماز .
قضا ایله مشغول اولان علما منر ایسه ، کرک استانبوله
و کرک طشره لرده امر عدالتک حامی منفردیدر دینله بیلیر .
شوری و دیوان شعبه لرنده علمادن بر صاحب قدرت بولمدقجه
تشریع و قضانک انتظام التنده یوریمه سی محالاتنددر . هله طشره
حاکمه شرع و فونه واقف اعضا بولق ، مبتلا اولدینغمز
نقصان معارف جهتیه بیانی کیمیا بولق قیلندن اولدینی ایچون
او درلو محاکمه احقاق حق یالکنز حکام شرعک همت
و معلوماتنه متوقفدر .

مدارس و طریقک شمدیکی حالی ، خواجه وقاضی یتشد .
یرمکجه نه درلو تأثیرات کوسه تردیکنه دائر معارف و محاکم
اوزرینه غزته مزده اعلانی مصمم اولان ملاحظات آره سنده
بعض تفصیلات ویره جکنز شمدیلك مطالعات آتیه نك ایرادیه
اکتفا ایدرز .

امر تدریس و امر قضانک اصلاح و ترقیسی مطلوب ایسه
هر شیدن اول بو ایکی مسلیکی بر بوندن تفریق ایتک لازم کلیر .
فقط زمانمزده کورلدیکی کبی بر مدرسک عائداتی نهایت نهایت
آیده بیک بیک ایکیوز غر و شدن عبارت و حالبو که بر قاضی

و تطبيقانده تجربہ بي جامع هيچ بر صاحب لياقت چيقيور
 و چيقيمسنده احتمال يو قدر دينلسه پكده مبالغه ايد مامش اولور .
 دولتمزك آرزو اولنديني درجه ده عظمت و سمادتي احضار
 ايجون لازم كلن تدابيرى فعله ككتورمكه ايسه بو اوچ مسلكك
 يتشديره بيلديكي ذوات معدوده دكل ، انلك اون مثلى قدر
 اصحاب استحقاق موجود اولمش اولسه ينه كفايت ايد مز .
 قحط رجال بودرجه ده ايكن طوته لم كه فتاواى عالمكيري دن منتظم بر
 دستور ياپلمش ، طوته لم كه مشهور مؤلفك محاربه اخيره ده كي تريندن
 دهامكمل برسوق الحيدش لايحه سى ميدانه ككتورلمش ، طوته لم كه سلطنت
 طريقيه اداره اولنور دولتمزك نمونه كالى اولان بلچيقانك اصول
 اداره سندن مكمل بر طاقم نظامات ملكيه ياپلمش ! بونلرى
 ا كلامغه وغيورانه وصادقانه فعله چيقارمغه مقتدر مامورلر
 موجود اولدقجه تايسات واقعه نك نه لطفى كوريله بيلير ؟
 بو باده اتخاڟى لازم كلن تدابيره كلنجه اولا طريق علما
 حد ذاتنده امر قضا ايله تدريس فنون كبي بر برينه هيچ مناسبتي
 اوليان ايكي وظيفه بي جامع اولديني ايجون . مثلا درس و كالتنه
 آره صره فنون مدونه بي اوقوتمقدن دكل حتى كلامقدن عاجز آدملر
 تعيين اولنور ، فقهك تطبيقاتيله هيچ اشتغال اتمامش بر اعلامه
 برسنجاق نيابته كوندريلير . اجراى ماموريت ايجون برنجيسى
 عادى بر مدرسه نشين ملازمك وايدنجيسى علم محضر يدن بشقه
 دنيا ده هيچ بر شينئه واقف اوليان بر محكمه كاتبنك نفوذ
 وبلكه ا ار تى اتنده قاليور .

ایتدکلرندن طولایی ملکمزده موجود اولان — پاره سز درس اوقوتیر — مدرسئر، وایچنده اقامت ایدنلره پاره ویرر مدرسهلر سایه سنده بعض ادملر یتشدره بیلور وکویا که مادرلرینک رحمی بردار الفنون ایمش کبی اکثریت اوزره طوغدقلری کون — بشیکلرینک باش اوچنه رؤس تدریس اصلمقده اولان زادکان علمانک هیچ اولمزسه برثلثی بغیرحق مالک اولدقلری شو مرتبه یه ، بیودجکه ایتدکلری تحصیللر سایه سنده ، غایت جزئی درجده اولسون احراز لیاقت ایده بیلورلر .

عسکرلکده ایسه مکتب حربیه مز ، — اون اون بش سنه اول بوراده وشمدیکی خالد مصرده ؛ تونسده . ایرانده فلانده کوریلان ضابط اغالره بیک قات فائق اوله بیلجک آدملر چیقاریور .

مع مافی نه علما نه عسکری مسلکلرینک میدانه کتیردیکی آدملر ، کرک عدداً وکرک لیاقةً موجود اولان احتیاجه وبلکه اواحتیاجک اونده برینه تقابل ایده بیلیر .

امورملکیه مأمورلر مز ایسه قلملرندن و مأمور دائرهلرندن برده نوادر دن اوله رق طشره زادکانی اره سندن ظهور ایتمکدر . حالبوکه بومنشألرک هیچ بریسنده اداره یه تعلق ایده جک فنون دن ایکی کلمه تحصیل ایدلیدیکی یوقدر بناء علیه زنجیرلر دن یتشان بعض علما کبی ملکیه مأمورلری اره سنده ظهور ایدن واستعداد فوق العاده سیله کندی کندینی تربیه ایتمک مقتدر اولان برقاچ نوادر استئنا اولننجه — بولندیفی خدمتک نظریاتنده علمی

سعی و تأمل احتیاجنده ، بر خانه نك ايشنه قطعاً قیاس قبول ایتیمه چکنه و بر مأمور عادی برو کیل خرج کی بشیوز غروش دکل ، مرتبه سنه کوره یوز بیک غروشدن یوز بیک و بلسکه یدی سکز یوز بیک لیرایه قدر ارتکاب ایده بیله چکنه نظراً بولنه جق درت بیک کشی ایچنده لزومی قدر غیرت و صداقت خصلتلرینی جامع بلکه درت یوز کشی موجود اوله مامق طبعیدر .

ایشته بو مطالعه یه نظراً اکثر یرلرده و باخصه و ص بزم مملکتده مأمورک — خدایی نابت دینله بیله جک بر حال ایله ظهور ایدوب کله سنی بکلکمدن ایسه — تعلیم و تربیه ایله یتشدرلسنه چالشق لازم کلیر . مجالس ادبده دائر اولان محاضرات مشهوره دندر که معهود « آسیاب دولتی بر خرده اولسه دوندیرر » . مصرعنک قائلنه بوغریب اعتقادی ایچون تعریض اولندقجه « بز دوندیرر تعیرندن زمانمزمده کوردیکمز اداره معکوسه یه نظراً دولتک آلتی اوستنه کتیرمک معناسنی مراد ایلدک » دیر ایتمش .

حقیقت حالده دخی چرخ دولتی اولیله بر وصف حماقته شایان اولنلر دکل ، بیانی استعدادده طبیعتک فوقنه چیقانلر بیله پک قولای دوندیره مز .

ممالک عثمانیه ده ایسه مأمورلر علمی و سینفی و ملیکی اعتباریله اوچ مسلکدن یتیشیر . علما ، روحلری شاد اولسرن اجدادمز اولان او قوجه « عبالی کبلی » ترکلرک غنیمت جهاد و ثمره جهد ایله قزاندقلری ثروتی استقبال ملت یولنه وقف

مأمور

بيك درلو دليل وبرهان ايله مثبتدر كه مأمور طاقى معاش ايله خدمت ايدر بر صنفدر .
بناء عليه عادى خدمتكارلرده اولدينى كبي بونلرده اصل ارانيله جق شى، الدينى امرى اكلاته جق قدر در ايت و تماميله اجرا ايدم جك قدر غيرت و صداقتدر .

بر افندى ، مثلا بر خانه كيتسه ده كندينه خدمت ايتديره جك اوشاق آراسه - يك مراقلى بر مشكل پسند اولدينى حالده - كوردىكى آدملىك هيچ اولمازسه ياريسىننى مطلوبنه موافق بولور و مطلوبه موافق بولدينى خدمتكارلر كده هيچ اولمازسه ياريسى - ولو بر درجه يه قدر اولسون غيرت و صداقتله متصف بولنور .

فقط عموم خدمتكارى اوله جق مأمور لر بر افندينك هوس و مزاجنه دكل درت بيك سسه لك تجارب حكمت و حكومتله تدوين اولمش فنون عاليه دن معدود اولان بر چوق قواعد و نظاماته واسطه اجرا اوله جغندن ملكم زده كى قرق مليون نفوس ارسنده وظيفه مأموريتنك كندينه ويردىكى تعليمات صريحه و ضمنيه يي اكلاته جق درت بيك كشى بولنمق وهله امر اداره ،

کندی اخلاص ایتمش اولور .

بوندن اکلشلمدی که اکل ناموس ایدن ، حکومتک متهمه اجرا ایتدیکی جزا دکل ، مغدورک شکایتندن عبارتدر . جزا ایسه متهمی تأدیب ایچون ترتیب اولنق جهتله خفت وشدتنک ناموسه تعلق ایدر یری یوقدر . برده جمعیت داخلنده بولن ان آدمک کندینه عائد بر فعلک جزاسنی ینه کندیسنک تعین واجرا ایتسنه صلاحیت نره دن پیدا اولمش ؟

همده نه جزا ! اکثریت اوزره مغدورک اعدام ویاچرحنی موجب اولور ! مثلا عرضه متعلق بر دوئللو جرح ایله ختام بولور . صکره اغز دالاشندن چیقمش بر دوئللوده آدم اولور ! اما آوروپاده دوئللو وار ایش ، نه یاهلم ؟ آوروپاده بیلانده وار . اوراده موجود اولدینی ایچون بیلان ای حیواندرمی دیهلم ؟ دوئللوی التزام ایدن ذواته معلوم اولماق کر کدر که آنک آوروپاده وجودی عقلاسنک تحسین والتزامندن دکل خلقک اخلاقه یرلشدیکندن در . آوروپانک نه قدر بکنمیوبده الفاسیله اوغراشدینی شیر وار ایسه ، بزم مملکت فربک سوپرندیلیکی ایش کبی بورالره می چکوب طوبلایه جنغز ؟ هرکسک ناموسنه قانون پک اعلا کفایت ایدوب ظوریور . اولیه ابنای جنسنک قاتنی ایچمکله محافظه حیثیت ملت اسلامیه نک اکلایه جنفی معامله لردن دکلدر .

دوئلو

آروپادن الزم بر شی ایمش کبی آریوب آریوبده بورانه
کتیرمهک چالشدیغمز معرفتلدن بری ده دوئلو در . بودوئلو که
ایکی کشی بیننده مبارزه منفرده دیمکدر ، کویا کافل ناموس
ایمش . یعنی قانونک تعیین ایتدیکی جزالر بعض معاملاتن
طولایی بر آدمک ناموسنه ترتب ایدن لکه بی ازاله یه کافی دکل
ایمش ده او یله لکه لک قان ایله ییقانسی لازم کلیر ایمش !
بر شینک ملکجه لزومندن بحث ایتمک استیانلر ایچون بر
کتاب مطالعه سینه اولسون تنزل لازم دکلیدر ؟ هانکی عاقل
دیمش که ناموس بشر بر قورشونک تصادفنه ویا بر قلیجک
تأثیرینه تودیعی اولنه بیلیر ، ناموسی اخلال اولنان، مبارزه ده
غالب کله مزسه انتقام زرده قالیر ؟ مغلوب اولورسه حکم عدالت
زیه کیدر ؟ بر ادبسر بر اهل عرضک ناموسنی اخلال ایدر
وسکره دوئلو نامیله اعدامنه ده مقتدر اولورده ینه جزاسز
قالیرسه بویله بر قاعده یه حقلی ویا لزوملی نظریله باقمق فصل قابل
اوله بیلیر ؟ اکمال ناموسه قانون نه دن کفایت ایده میورمش ؟
بر آدمک ناموسنه بر دیگرینک قول و فعلیله خلل کلز . چونکه
ناموسسزلق مغدور اولانده دکل تجاوز ایدنده در . یالکز
مغدور اولان آدم کوردیکی تجاوزی قبول ایدرسه کندی ناموسنی

فياض قدرت بوسه مادتى بزم اولاديمز ايچون صاقلايور
حالمزدن ممنون اولسه قده فتور كتورميه لم استقبالمزك فيضنى
دوشونه لم هر آتى قريبدر . يشاسون عثمانليمر !

[عبرت : ۱ حزينان سنه ۱۲۸۸]

وجودیله قائمدر.

هردرلو عقایدی وجدان دائره‌سنده قلوبده غیره تجاوزدن
بری اولدقجه حمایت ایتمک خصوصی که حریت افکارک اک صحیح
معناسیدر قرون اخیرده عثمانیلرک ایجاد مروتی اولدیغنی بر
صاحب وقوف انکارایدن مز بومدعا ایلروده بر مفضل بند ایله
دخی اثبات اولنه جقدر .

استقبالنر امیندر . چونکه بودولتک بقاسنده امید یوقدر،
باری بز فرصت المزده، ایکن یوکمزى طوتهلمده ایلروده رفاه
ایله کچینهلم دینلرک اکثری قبرستان فناده یاتسور. فقط بزفانی بز
وطنمز باقیدر بز اولورز وطنمزى احیاء ایدرز دینلرک حالا
استقبالده آبا واجدادینک شهرت حمیتی ادامه ایده جک اولادی
دنیا به کلور .

تنظیماتک پرورش عدل و حمایتیله آغوش وطنده نشونمایه
باشلایان نازنده طفل ترقی طبیعتیله یقینده شو کوردیکمز امکلمه
طرزنده یورویشنی ترک ایله جهان مدنیتک حرکت حقایق
جویانه سیله مسابقه به باشلایه جقدر .

ایشته اووقت برده اقرا نمزه فائق واجدادمزک خیر الخلفی
یزدیمکه لایق اولورز . ایشته اووقت انوار معرفت بومرکزدن
آسیا و افریقا جهتلرینه دخی یاییلور او حالده آوروپا موازنه سنه
قارشو برده شرق موازنه سی حاصل اولور . او حالده ایسه عالم
انسانیتده بر میزان اعتدال وجوده کلور .

محصولات زراعتمز آوروپا دستکاهلرينک شيمدی بلکه اون بیکده برنی بسله میور ، فقط ایلروده جمله سنی اداره یه مستعددر . استقبالمز امیندر . چونکه کرک افرادی و کرک عمومی حکمت و سیاستده معلم عالم اولان کلدان و عرب و یونان و ترکک دارالفنون معرفت و دولتسرای مدینتی بو خاک فیاض اولمشدر . بزده او اعظامک اولادی ، و بناءً علیه وارث استعدادی یز .

استقبالمز امیندر . چونکه اسلامیت وحدت کلمه بی امر ایدر ، جنسیت ولسان کبی عوارض دنیویه بی وسیلهٔ اختلاف ایتمه قطعاً مانعدر . بناءً علیه هر درلو موهوماته وجود ویره رک موجوداتی وهم ایچینده برافنی برهان درایت عد ایدن بعضیلرک ظنی کبی بوراده لازلق ، ارناودلق ، کردلک ، عربلک دواعیسنک ظهوری محال حکمندهدر .

استقبالمز امیندر . چونکه شیمدی بچک سرد ایتدی کمز مقدمه انک استلزامیه ثابتدر که مسلمانلر بو عالم ترقیده البته بر کون کلمه واحده اوزرینه اجتماع ایده جکدر . بو حوالده مادامکه خلافت بوراده درو مادامکه قوتده ، نسبتده ، موقعک قابلیتده ، خلقک استعدادنده ، زمانمیزک وطن مدینتی اولان اوروپایه قریتده ، و حتی ثروتده ، معرفتده بوراسی ممالک اسلامیه نیک کافه سنه مقدمدر . بحث ایتدی کمز اجتماعک البته مرکزی بوراسی اوله جقدر .

استقبالمز امیندر . چونکه اسلام اولمیان وطن داشلر منزه دخی خفی اولمدینی اوزر کندیلرنده نه قدر حقوق مکتسبه وار ایسه جمله سی بودولتک یادکار عنایتدر جمله سی بودولتک بو وطنک

حد ذاتنده دخی ماضی به عودت نصل قابل اولسون، هیچ معدومه یکیدن وجود ویریله بیلیرمی ؟ حالده توقفه نه صورتله امکان تصور اولنه بیلسون . هیچ ساعتک رقاصنی توقیف ایله عمر بشر یولندن قالیرمی ؟

استقبالز امیندر . چونکه بر زماندنبری و بر درجه قدر مدنیت عالنده سلطنت سورمکه باشلادیغنی کورولمکده اولان موازنه دولیه افکارینک مابه الحیاتی بورانک استقلالیدر .

استقبالز امیندر . چونکه خیره وجودلری درت بیک کشیک بر عشرتدن شوقوجه خلافت اسلامیه بی تشکیل ایله درت بشیوز سنه قره دکز حاکم عالم کچین عثمانلی قهرمانلرینک خون شهادتیه یغورلمش اولان ابنای وطن، هر زمان دنیانک اکبرنجی عسکری اولدیغنی حین حاجتده کوسترمکه و بولندقلری یرک هر طاشنی بر جوهر جانه بدل ویرمکه حاضر در .

سلاح مدافعه شیمدیکی قوتده وهله عثمانلی النده اولدجه طونه دن بالقانندن قولایلقله کچیله مز ، موازنه دولیه شیمدیکی حالده و باخصوص دکز لغملری معلوم اولان خاصیتده بولندجه آوروپانک التنی اوستنه کتیرمک کوزه آلمانزسه و یاخود سمواته باد هواسفر ایتمکه عراق اولنمازسه ساحلر مزه یناشیله مز . استقبالز امیندر . چونکه فیاض مطلقک بویرلره احسان ایتدیکی برکت جهتیه طوپراغی طوتسه التوز اولیور . کیم بر ارشون یرقازسه التنده بیاغی بر دینه بولیور . اوچ بیوک قطعه نک اوچ بیوک دکزک حزان تجارتنه بو مملکت کلید اولمشدر .

ایکن دنیاده قازیق قاقه جق صورتده طاشدن یونلش و بلسکه تیموردن دوکمش سرایلرده اوطورمغه چالیشیورلر . بز صرف کندیمز کبی آنجق یوزسنه قابل بقاوهردقیقه بر حادنه نک شرینه فدا اولان تحته چادرلری اختیار ایدیوروز .

آنلر بشیوزسنه صکره ماکنه لرینی اداره ایچون اقتضایدن کمورک شمیدین تدارکنه چاره دوشنیورلر بز بش کون صکره معدنه مزک حرکتی ایچون قطعی الوجوب اولان غدانک اسباب استحصالنی بیله دوشنیوروز .

آنلر ، وطنلرینک هر جهتنده تیموریول یانغنی باعث حیات عد ایدیورلر بز یالکیز پایتخت سلطنتک برکوشه جکننده یاپیلان تراموایی علت نمت بیلوروز .

آنلر اقتضا ایدرسه کندی قرنلرینی آج براقیورلر ، چوجقلرینک فکرلرینی بسلیورلر ، بز دوکوننده احبابنه ضیافت ویرمه مک قورقوسیله چوجقلریمیزی مکته باشلاته میورزده نعمت معرفتدن محروم ایدیوروز .

مع مافیله استقبالز امیندر .

استقبالز امیندر ، چونکه دولتمزک بنیه اصلیه سنی ، عدل الهینک خارجه ظهورندن عبارت اولدینی ایچون ازلیت وابدیت لوازم ضروریه سندن اولان شریعت غرا ترکیب ایدیور .

استقبالز امیندر ، چونکه «قدتغیر الاحکام تبدل الازمان» قاعده فقهیه سی حکمنجه عالمک هر جهتنده ظهور ایدن آثار ترقیاتی تلقی به مامور اولدیغمز ایچون بزه کورده ماضی به عودت ویا حالده توقف جائز دکلدر .

اولادنی آچلقدن اولدیرمک قیلندن اولمازمی؟

انتسابیله مفتخر اولدیغمز امتک تحدیث مفاخری یولنده سویلر زکه بورالرجه اجداد مزک یادمعالیمی ، هرکسک وجداننده عقاید مقدسه قوتنی بولمشدر . بوبر حس علویدر که افکار عمومیده اثرافه تقلید وحاصل اولمش شهرتی وقایه ویبوکسکه نبطه کبی ذاتاً طبیعتده موجود ومکارم اخلاقه خادم اولان بر طاقم سائقه لری بسلیور وبناء علیه استقبالمزک امنیتتجه پک بیوک امیدلر ویریور . دروننده متعیش بولندیغمز دورک تحمید مأثری یولنده شوراسنی ده بیان ایدرزکه صبح صفای معرفت آفاق عربده بارقه فشان اولدجه ضیاسی طبیعتیله بورالره دخی انعکاس ایلدیکندن خیلی زماندر بر طاقم حقایق ، چاره سز کوزیمزه چارمنغه باشلامشدر .

بوبر سوق طبیعیدرکه اخلاق ملیه ده ترقی ایستمک ، حقیقت آرامق ، ادراک نقصانه چالشمق کبی برچوق خواهش لری قوتلندیریور . وبناء علیه اوده استقبالمزک امنیتتجه پک بیوک امیدلر ویریور .

انجق شوراسنی ده کمال تأسفله علاوهیه مجبورزکه بزدها تأمین استقبالك اهمیتنی لایقیله ادراک ایده میورز ؛ طریق ترقیده اولان اقوامک حالتی کوردک ، کندی مسلکمزیده بیلورزیا . آنلرده بزیم کبی بر دقیقه صکره یشایه جفنی حیجآ بیلمز ونهایت یوز سنه دن زیاده یشایه میه جفنی یقیناً بیلمر ، برر موجود فانی

استقبال

لا يقبله دوشونلسون انسانك حياتي يالكز استقبالدن عبارت
دكيدر؟ ماضي نهدر؟ بر موت ابدى . حال نهدر بر نفس واپسين .
كرك فرد ايچون كرك جمعيت ايچون ماضي مسعود ايمش ،
شانلى ايمش ، بوكونه فائدهسى كوريلور حال راحت ايمش ، امين
ايمش يارينه نه لطفى قالور ؟

ياسوا بقمزك حقيقه اك بيوك متال سرمايه افتخار اوله .
ييله جك درجه لرده على اولان عظمت واقبالنى مى اونوتم؟
يازما نمزك بتون عالم انسانيتى اسير اشتغال ايدن الجائتى مى دوشونيمه؟
خير! شوراسنى ده اونوتميمه كه انسان اجدادينك كال وعلويتيله
افتخار ايدر لكن اولادى اجدادينه فائق ايمكه چالشمز ايسه
اخلاف نظرنده اسلافك محصول عمرى ارلايغنه لياقتسزلكنى
كو-ترمش اولور . شونى ده دوشونيمه كه آدم كونك خوش
كچمسنى آرزو ايمكده معذوردر ، فقط همتنى او مقصده حصر
ايدرسه نتيجه سنده ينه او مقصددن محروم قالور . زيرا دنيا ده
بر مسعود كون يوقدر كه سعادتى دوندن حاضر لشمش اولسون .

بو بدهاتلر ميدانده ايكن . انسانه كوره استقبالنك امنيتى
ايستمكنن بيوك برحق ، سعادتى آرامقندن بيوك بروظيفه وارميدر؟
استقبال ، كه ملتك نور ديدهسى ، مدنيتك خلاصه اميدى ،
انسانيتك بمد حياتيدر . خلق ايچون آنك سلامتنه چالشما مق ،

جواب

بزم اعتقاد مزه کوره دنیا ده هیچ کیمسه یوقدر که منسوب اولدیغی ملتده فقدانندن بحث ایتدیکی شیلری کندسی حائر اولغله مکلف اولسون . مثلاً ملک مزده ثروت ملکینه نك نقصانی ادعا ایدنلر غایت زنیکن اولقمی لازم کلور :

تصویر افکار ایسه ادبیانجه آرزو ایتدیکی صورته موافق بر اثر میدانه کتور مکده اولان عجزینی بند مخصوصک ذیلنه بر ملاحظه علاوه سیله اعلان ایتشدی . بو مناسبتله افاده سنی ینه تکرار ایدر .

افاده مشرحه دن آ کلاشیلور که ورقه نك بو فقره سی جای بحث دکلدور .

بزه مراد منک ایضاح مراد من عبارت اولدیغی تأمین ایلرز . و بویله تعریضات دائره ادب داخلنده قالدیجه طوغریدن طوغری یه بزه دخی کوندر لسه غزته مزده بالافتخار نشریله برابر دو قبولی حقننده وارد افکار اوله جق ملاحظات عاجزانه منک لسان احترام ایله بیاننده قصور ایتمز .

[تصویر افکار: ۱۲۸۳]

بو ایکی فقره نك الفاضلی بیننده هیچ اتحاد و ارمیدر؟ یوق ایسه عا کف پاشافن انشایه اصل اعتبار اولنان بر قاعده دن غافل می ایدی؟ بر اترك هر فقره سنده کی الفاضلی دیگر فقره لرینک الفاضله تطبیق دن ایسه او فقره نك معناسنه توفیق ایلك هر حاله اولی اولدینی قابل انکار میدر که تلونه طالب اولان افکاره نسبت بکنرک بر منظره قدر مقبول ایسه ، تبدله طالب اولان افکاره نسبت بکنسق بر اثرده او قدر معتبر اوله بیلیر .

ارباب ادب بیننده لفظك معنایه توافقی او درجه ملزم مدرکه بعض علمای بدیع ، غریب بر معنایی بیان ایچون ، غایر فصاحت اولان الفاظ غریبه استعماله بیه جواز ویر مشلدر

بز بودرجه ایلری کیده میز . بند مخصوصه ایسه بعض تشبیهات موجود اولغله برابر صاحب ورقه نك ادعا ایتدیکی وجهله غایت مغلق عبارله کوره ، یورزه ، اکر و اریسه اراهه بیورلسون ! برده مذکور بنده معقد الفاظ اولدینی ادعا اولمشدر . میزان الادب و سائر کتب عربک بیاننه کوره تعقید لفظی مرجع ضامزده تردد و قوعندن حاصل اولان اختفای مراد دیمکدر . بند مزك هرزه سنده بویله بر قصور کور و لمش ایسه بزده کوسترلسون

[اعتراض]

« بوغزته ینه ادبیانه دائر اولان بند مخصوصه بنده بزده ادبیاتک نقایصندن بحتله بونک استحصالی اسباب اصلاحی ایچون بعض اصول بیان اشدیکی حاله او بنده او اصوله رعایت ایتماسی جای تعجبدر . مطالعات مشروحه یی سرد و آیان ایتکدن مقصد عاجزانه دفع اشکال اولوب بر کونه غرضه مبنی اولدینی تأمین ایده بیلورم . »

افاده مزك مسلك ادبایه موافق اولدیغنی اثبات ایچون
لسانمزده متأخرین تألیفاتنك اك مقبولی اولان عاكف پاشا
تبصره سندن ایکی مثال کوسترملم .

[تبصره نك مبحث اولندن بر فقره]

بو طریق ایله مرسوم استانبوله کلوب فی الاصل یینجزده
معارفه یونغیسه ده سرعسکر پاشایه مناسبت قدیمه سی اولدیغندن
آنلره کلدجه آره صره بنمله دخی کوریشور و چونکه کندیسی
عثمانلیجه براز او قیوب یازمش و ایو فرانسزجه بیلمکله کتب
افر نیجه دن چوق شی مطالعه ایتمش اولدیغندن صحبته اعتبار اولنوردی .

[دیگر بر فقره]

خرخره استلقای افکار ودغدغه کابوس استشعار انناسنده
مفسد مسفورک وترجهاننك سلسله تحریک و اغواسیله جامه
خواب و تشویش و تذبذب دن بردن بره سراسیمه طور انوب شخص
مصروع کبی نه یاپدیغنی بیلمیه رك قتاده دهلیز خدی و خذلان
اوله جق صورتده ساحه سوء اطوار استیکباره پرتاب ایدر ایتمز
هله پرتو پاشا قوجا قلا یوب تیز الدن روی مرانه رشحه پاش
استالت و بازوی سست امیدینه تمیمه بند تقویت اوله رق بر طرفدن
دخی عزایم طلسمات زمین وزمان اعمالنه مشعول اولمغله بالآخره
آنك اضطرانی تسکین صورتیله نیچه زماندنبرو کندویه درد
درون و داغ مکنون اولدیغنی سیمای احوالندن نمایان اولان شهرت
انفرادی بوسایه ده تحصیل و تکمیل ایلدی .

جواب

[فن انشانك تعریفی]

« هو علم يعرف محاسن ترا كيب المنشوره من الخطب والرسائل
من حيث انها خطب او رسائل . »

[مناظر انشا]

یو تعریفدن آ کلاشیلور که فن انشا اتحاد و امتزاج الفاظه رعایتدن
عبارت دکلدور . چونکه بر ترکیب محاسنی یالکیز لفظه منحصر
اوله ماز . ا کر منحصر اولسیدی منطق و معانی و بیار قنلرینک
و بدیعده کی صنایع معنویه جهنتک انشایه هیچ تعلق اولما مق لازم
کلردی . آنلرک ایسه یالکیز اشعار ایچون تدوین اولنمدینی
میداند، در ،

ادبای غرب کوزل یازمغی کوزل دوشو نمکله تعریف ایتشلردی .
واقعا حقیقت حال دخی بومر کزده دکلیدر . ؟ بر اترك که معنا سنده
لطافت بولنیه ؛ الفاظنده اتحاد و امتزاج اولمش نه فائده سی کوریلور ؟
بر بشرک که سیرتنده ظرافت اولیه ، اندامنده اتحاد و ابتهاج
بولنمش نه مزیتی اولور . امتزاج الفاظ، فن انشانک اصلی دکل
فروعاندن اولان بدیعک بر فرعیدر که انسجام و سهولت
صنعتلرینه رعایتله حاصل اولور .

حال بوکه او ایکی صنعتک هر اثرده موجود بولنسی لازم کلر .
بلکه بدیعک ارکانندن اولان (استلاف اللفظ مع المعنی) صنعتی نقض
ایتدکلری ایچون ایکیسی ده مشاهیر ادبانک آ نازنده نادر الاستعمالدر .

نظمده ایسه نفی و ندیم طبیعت فوق العاده ایله متصف عد اولمشلردر . واقعا (دیوان نامیله) فضیلت شاعرانه لرینه برر شاهد تصویر ایده رک بزم ادبایه یادکار ایتمش اولان بوا یکی استادک ایجاد معانیده — که مراتب ادبک منتها سیدر — اقتدار تاملری انکار قبول ایتمز .

اما نفعینک آثاری، عجایب عالمدن بروقتلر (ردوس) لیمانی آغزنده سرکوز بولنمش اولان هیکل عظیمه بکزر ، فی الحقیقه تصنیع نظر فریبنده اولان مهارت استادانه اقتدارک خار جنده در فقط هیئت طبیعتک فوقنده اولدینی ایچون تماشاسی وجدانه حیرتدن بشقه برتأثیر حاصل ایتمز .

ندیمک دیوانی ایسه آنادن طوغمه صونمش بر کوزل قز رسمه مشاهددر . اگرچه ارباب مذاق بر نظرده لطافت حسن و آننه مفتون اولور ، لیکن مفسد اخلاق اولدینی ایچون ندیم افکار ایتمک جائز دکلدر .

حاصلی لسانمزده (متنینک) دیوان اشعاری ویا (لسان - الدینک) آثاری کبی جامع الاطراف برتألیف ادیبانه بولنه ماز .

[اعتراض]

« بوندن بشقه سالف الذکر بندلرک بعض عباراتی پک معلق و بعض عبارتی دخی غایت ساده یازلمشدر . حال بوکه فن انصاف اصل اتحاد و امتزاج الفاظه دقتدن عبارت اولوب، یوخسه معقد و غیر متناسب الفاظ استعمال ایتمک دکلدر . »

بومدعایک بطلانی اثبات ایچون بندخصو صده بیان ایتدی کمز
شرائطه مطابق بر کتاب کوسترملک، ویا اوشرائطک مجروحیتنه
دلیل ارائه اولمق لازم کلور .

نترده ویسی ونظمده نفیدن بحث ایدیشمز ایسه یالکیز
حسن افاده لری جهتته منحصر ایدی . حتی عبارته مزدخی بودر .
« هله معناو تعبیر لر نده اولان غلو و غیر ابته اسکیمش بعض شیوه لر ندن
قطع نظر ، یالکیز حسن بیان ایچون نترده ویسی ونظمده نفی
اک کوزل نمونه اولور . »

بوفاده ادبیاتک نقایصی حقنده اولان ادعایه نهدن مناقض
اولسون ؟

استطراد

بعض ارباب تمیزک تدقیقانه کوره ادبای روم ایچنده انشا
ایله مشتهر اولانلر یابتون بتون طرز عجمی ویا خلقک لسانه
مغایرت کلیه ایله مخالف اولان مسلك ارباب قلمی التزام ایتدکاری
ایچون تقلید اولماز بر کتاب براقه مامشردر .
بزم اعتقاد مزجه بونقصان ماسکمزده معارفک کما بوله مامسندن
نشأت ایتمشدر . مع مافیہ قوه طبیعت وفنون ادبیہ ده مهارت لری
مسلم اولان ادبای اسلافک اثر لر نده انواع محاسنی شامل یک
چوق یارچهلر بولنه بیلیر . بوزمین شرقدر ، تربیتاب معرفت
اولسه ده ینه طبیعت هر جاننده کلفشان لطافت اولمقدن بخامی
قالیر ؟

رداعتراض

[تصویر فنکار - نومرو ۴۳۱ - فی ۱۶ ربیع لآخر ۱۲۸۳]
کرید مسئله سنه ، ولسان عثمانیک ادبیاتنه [۱] داتر تصویر
افکارده نشر اولنان ایکی بند مخصوص حقنده بعض اعتراضاتی
حاوی برذات طرفندن ویرلمش اولان ورقه جریده حوادنک
۵۰۲ نومرولی نسخه سنده اعلان ایدلمشدی .
بوذاتک قوللاندیغی لسان اثنای بحمدده داتره ابدن تجاوز
ایتمه جگنه برهان اولدیغی ایچون اعتراضاتی حقنده اولان ملاحظاتمز -
ک بیاننه ایتدار ایده رز .

[اعتراض]

مذ کور غزته بوندن اقدام ادبیاتنه دایر یازمش اولدیغی بند مخصوصنده
ملت عثمانیه ده آثار ادبیه اولدیغی ایما ایتدیکی حالده برقاچ سطر آشاغیمده
(نظمه نفمینک دیوانی نثرده ریسینک تألیفاتی آثار نفیسه دن) اولدیغی
ذکر ایتمش اولدیغندن بونده دخی ضدیت کورلمشدر .

جواب

بز لسان عثمانیه آثار ادبیه اولدیغی ایما ایتدک . موجود
اولان آثار ادبیه من ادبیاتجه اقتضایدن محسناتک همان جمله سندن
محروم اولدیغی تصریح ایتدک .

[۱] کریده دتر اولان مقاله هنوز نشر اولونمیدغندن یالکیز ادبیات
مقاله سنه داتر اولان اعتراض وردی درج ایله اکتفا ایتدک [للطام]

فقط بويله بر جمعيت اوروپاده اولان بعض امثالی کبی ترتیب ایده جکی لغت کتابنی نص قاطع و کوستره جکی قاعده و نمونه لری حکم شارع صورتنده طوته جق اولورسه ادبیاتمزی مطلوب اوزره تجدید ایتسه ده عمومک افکارینی قرق اللی فردک معلومات و طبیعتیله تجدید ایده جکی ایچون بلکه ضرری فائده سنه غالب کلور .

بو قیلدن اولان جمعیتلرک وظیفه سی اهل ادبه حکومت دکل خدمت ایتمکدر .

طبیعت ادیبانده حریت بر درجه ده در که هیچ کیمسه نیک استقلاله محکومیت شانلرندن اولمדיنی ایچون ارباب قلمک عمومه « جمهور ادبا » تسمیه اولمشدر .

ایشته ملتک دلیل ناطقیتی اولان لسانی اصلاح ایتک کبی بر مقصد جلیلمک احضار اسبابنه هر کیم تشبث ایدرسه یاد جمیلنه بقای ابدی و یرن مجددلردن اولمق شرفنی احراز ایده جکنده شبهه ایتیز که بوده جمله دن زیاده هیئت دولتک شاننه یاقیشور .

خاطره

بومقاله نیک طرز افاده سی ادبیاتک ساده لکنی آرزودن عبارت اولان موضوعته مغایر ایسه تصویر افکارک قول و فعلنده بر نوع تناقص عد اولتمسون . مرادمنر لسانیک اصلاحی ایچون ارباب اقتداره بر مراجعت خالصانه در . یوقسه بویله بر امر خطیرده آثار حقیرانه منری مثال کوسترمک هر حالده خدمتک فرقتده اولدیغنی لسان عجز ایله اعتراف ایدرز .

نصل ندیم افکار ایدہ بیلور؟ دنیاہدہ ہیچ بر صاحب رشد وار میدر کہ غول یبانی حکایہ لرینی استماعدن محظوظ اولسون؟

بدیعک بیانی

«مبالغه مقبولدر . اکر عقلاً وعادۃً وقوعی قابل ایسه
(بوکا تبلیغ تسمیه اولنور)

معقولدر . اکر عقلاً ممکن وعادۃً باطل ایسه . (بوکا
اغراق دینیلور)

مدخولدر . اکر بر مناسب توجیه ایله اغراق درجه سینه
ارجاعی ممکن اوله مامق اوزره عقل وعادتجه امکاندن عاقل ایسه
(بوکا غلوانامی ویریلور .)

اوپنچی نوعک بلا شرط جواز استعمالنه، وار ایسه طبیعتک
محسناتیلہ فقدان قناعت سببدر — طبیعتک محسناتیلہ فقدان قناعت
آثار قدرتک مافوقنی طلبدر — آثار قدرتک مافوقنی طلب
ایدن ادیب دکل نه بیوک بی ادبدر .

نتیجهً مراده کله لم : کر چه بویله بر مقصدی هر یرده اولدینی کبی
ملتمزده دخی آنجق افکارک کالی اکمال ایدر ، فقط شمیدن
اساسنی وضع ایتمک ایچون بالاده تعداد اولنان وسائط نظریه یی
فعله کتوره جک بر ویا بر قاج بیوک جمعیتک وجودی لازمدر که
حسن طبیعتی جواهر معرفتیلہ ترین ایدن ارباب ادبدر مرکب
ومحتاج اولدینی اسباب ایسه دولتک حمایت ومعاونتیلہ مرتب
اولمیدر .

ایندیکی کبی ، بر عالم ادب دخی الفاضلی تزیین مقالدن ایسه تبیین مآله صرف ایتمک لازم کلور . اما بزه قالورسه طبیعت افاده نك جارجه چیقیمه جق قدر تزییناتدن کلامک فصاحتنه بر فأنده کلمسه بیله لطافتنه خلل ترتب ایتمز . نته کیم دأب معروفه مغایر اولمیان لباس فاخر ، باطن و ظاهرک محسناتی تزیید ایتمزسه تمقیصده ایلمز .

بناء علیه لسائزده تزیینات لفظیه نك بتون بتون اعتباردن اسقاطی اقتضا ایتمز . بزه لازم اولان ادبیایتمزی « خیر الکلام ما فهمته العامة بسلاسة مقاله ورضيته الخاصة بحقیقة مآله » تعریفنك دائره سنه ارجاع ایتمکده در . بو ایسه لسائزده ایران شیوه سنك جاری اولان تأثیرینه بر نهایت ویرمکله حاصل اولورکه آثارمزی دشمن حقیقت و منفور طبیعت اولان اعظام و ابهام نقیصه لرندن قور تاره جق واسطه دخی بودر .

اربابنه معلومدرکه اکثر آثارنده ایرانک تحریری تصو-یرینه بکزرر . برنده الوان نه قدر دلنشین ایسه دیکرنده الفاظ او قدر رنگین اولغله برابر ، بری مناظره و دیکری مناظره یه مطابق اولدینی ایچون ایکیسی دخی طبیعتک خلافنده در . حتی عجمک لوایح مرسومه سنه نظر اولنسه بر پهلوانک بیغی مزررا - غندن اوزون ، و مدایح منظومه سنه باقلسه بر مزرانک طولی ماه ایله ماهی بیننده اولان بعد مجرددن فزون کوریلور .

معرفتک سن کالی اطلاقنه شایان اولان بو عصر مدنیتده اوله بر طاقم هیاکل هائله مداحلرینی ، حسن طبیعت اصحابی

اختلاف حاصل ایده جکدر . چونکه عصر مزده حسن طبیعتله شهرت بولان ادبایه مراجعت اولنسه بر چوغنی تریناتک اسکی اعتباریله بقاسنی ایستر . بر طاقمی ایسه بالعکس جوازینی بیله قبول ایتمز، که اولکیسی آثار عربیه وایکنجیسی افکار غربیه یه مفتونیتدن حاصل اوئش برر مطالعهدر .

واقعا کوزل سوزک ذاتنده بر لطافت واردر که آنک محاسن بدیمیه قیاسی حسن فطریتمک زینت عارضیه نسبتی قیلمندن اولور . لکن مادامه اجزای لسانمزمک کیویکی اولان عربیده اشکال کلمات بر انتظام کلی حالندهدر ، ترکیهک آثار ادبیه سنی سادهک لطافتنی غائب ایتمیه جک صورتده بدرجهیه قدر تزین ایتمک قابل وبلکه سجع و توازن کبی بعض صنعتلردن بری اولهرق کوزل بر اثر میدانه کتورمک دهها مشکلدر .

بو حالده صرف اجنبی لسانلرینه تقلید ایچون شیوه افادهنی تقیید نهدن تجویز اولنسون !

مأله لطافت اولنجه افادهک قبی طرزینی قبول ایتمز ؟ مکر که موضوعنی طبیعت اصلیه سندن چیقاره جق قدر کلفت و غرائب اختیار اولنه .

کوزله نه یاقشمز ؟ وار ایسه بعض طبیعتسز مشاطه لریک تزینات قبایح پسندانه سیدر . بر طاقم محله کلینلرینی اعجوبه قیافته کتورن رنکارنک دوز کونلر و آلتونلی . کوموشلی ورقلر کبی . گرچه بر مشهور فرانسز منشیسمنک اعتقادینه کور هر عاقل مؤدب البسهنی آرایش ایچون دکل تستر مقصدیله اکتسا

آرامق قبیلندندر — هیج بر صورتله قابل اجرا اوله ماز . لغت ، عثمانلیلر ایچون یاسیه جق ایسه آنلرک احتیاجنه توفیق اولمیدر . اوچنجیسی — (غلط مشهور دینیلن) استعمال عمومینک (لغت فصیحه اعتبار اولنان) وضع اصلییه ترجیحنه متوقفدر . بو مقصدی ایسه اهل قلمک رغبتی حاصل ایدر . حتی لسانمزک بو بابدیه بعض مرتبه ترقیسی دخی — کئیوکاری مرحوم عاکف پاشا اولان — بر طاقم مجددین ادبانک همتی سایه سنده در .

دردنجیسی — آثار موجوده نك افادات طبیعیه لطافتنه مالک اولان مقاله لرندن مرتب و محاکمه لی بر منتخبات مجموعهمی تنظیم و مکتبلر ده تعلیم اولمغه منوطدر . ادیب مشار الیه ایله تاریخ صاحبی نعیا و اسلاف و معاصریندن سائر بعض ادبانک بوکا خدمت ایدیه جک خیلی اثرلری بولنه بیلور . هله معنی و تعبیر لرنده اولان غلو و غرابتله اسکیمش بعض شیوہ لرندن قطع نظر یالکیز حسن بیان ایچون نثرده ویسی و نظمه نفعی اک کوزل نمونه اولور . فقط بزده کتابتدن مقصد خدمت دولت اولمق اعتقادی غالب و بلسکه عمومی حکمنه کیرمش برظن کاذب اولسنه کوره افلام دولت شمدیکی طرز افاده فی التزام ایتدکجه تجدید شیوه ممکن دکلدرد .

بشنجیسی — لسانمزه مخصوص بر بلاغت کتابنک تألیف و تدریسیله وجوده کلور . بو یولده بر اثر میدانه کتورمکه همت ایدنلر ایچون ظن اولنورکه - تزینات لفظیه نك بحث جوازی افکارده بعض مرتبه

کره دخی ماضی و مضارع کبی) بر چوق صیغه ده و هر صیغه یی (جمع و تأنیث اشکالنه و مزیداته نقل ایله) متعدد هیئننرده استعمال ایتمکده نر. قاموسک اصولی ایسه یالکیز ماده لغتی ضبط ایتمک و اشکالندن معنای اصلی و بنسای معروفه مطابق اولمیانلری علاوه ایلمکدن عبارتدر. بو حوالده طوته لم که قاموس اولکی حروف اعتباریله ترتیب اولنسون. مادام که قواعد عربیه مضبوطی اولمیان بر آدم، دروننده صیغه و اشکال مستعمله دن استدیکی کله یی ینه بوله میسه جقدر، نهایت بر قاج یوز لغتک تحریسنده اولان صعوبتی ازاله دن بشقه بوندن نه استفاده اولنور؟ بوندن بشقه عربی و یا فارسی پک چوق کله لر واردر که لسان عثمانیده بر و یا بر قاج معنا ایله معروف ایکن قاموس و یا برهانده معانی زائده و مبینه ایله مضبوط بولنور. بو صورتده آنلرک مزچندن حاصل اوله جق بر لغت کتابندن یالکیز ترکیجه یی بیلنلره کوره حین مراجعتده تغلیط ذهنندن غیری نه حاصل اوله بیلور؛

برده عرب و عجمک بزجه مستعمل اولمیان بر چوق کلماتی عثمانلی لغت کتابنده ایقا ایله ادبیاتمزده کی نقایصک اک بیوک سبیلرندن معدود اولان غرابت الفاظه بر جواز ضمنی کو سترمه نک نه لزومی واردر؟

ایشته بودلائک اثبات استدیکی وجهله بعض ترتیبانی تغییر ایله قاموس و برهانی ترکیجه یه لغت انخاذا ایتمک تصویری که عرب و عجمک باشلرینه برر فس کیدر مکله ترک ملیتنه ادخاللری

خامساً ، افاده نك حسن طبعیسنه حائل اولان كلفتملی
صنعتلردن تجریدی صورتلردن عبارتدر .

كله لم بوبش صورتك وسائط حصوله :

برنجیسی -- الده موجود اولان قواعد عثمانیه نك تعدیل
واكمالیله تعمیماً و عربی و فارسی نك قواعد و امثال رسائله تقدیماً
تعلیمنه توقف ایدر . زیرا بر آدم كه معارف ادبیه یی بشقه
لسانن تحصیل ایده البته كندی لسانك ادبیاتنده تقلید شائبه سندن
قوزتیه ماز . تجدید ایسه ایجاد دیمك اولدینی معلومدر .

ایکنجیسی -- ترکیه یه مخصوص ممکن مرتبه منتظم و مكمل بر
لغت ترتیبیله حاصل اولور ، و احتیاج بر وقتدن بری عموماً حس
اولمقدمدر . حتی بعض طرفلردن قاموس و برهان مزج اولنهرق
لغاتك ابتدا کی حروفی اعتباریله بر ترتیب جدیده قولتیق آرزو
اولدینی کی بر قاچ كره اجرا آتیه دخی تشبث ایدلمشدی .

تصویر افكارك مطالعه سنه كوره مادام كه بر ملتك موضوعات
خاصه سنی بشقه بر قومه تمامیله تطبیق ایتمك قابل دكلدر . عرب
و عجم ایچون ترتیب ایدیلن لغتلر دخی هر نه صورته کیرسه
ترکیه ده مرجع فصاحت اوله ماز . چونكه بویله بر لغت لسانك
ركن اصلیبسی اولان ترکیه ایله بونجه اصطلاحات علمیه یی . كه
ترقیات زمانه آثارندندر -- شامل اولیه جنی ایچون هیچ بر وقت
مكمل اولتیق احتمالی یوقدر . برده تصریف اولنان كلمات عربیه یی
لسانمزده (اكثریت اوزره مصدر و فاعل و مفعول و صفت مشبهه
و اسم زمان و مكان و اسم آلت و مبالغه و تفضیل و تصغیر و بعض

جلوہ ساز تیزہ اولان ابکار اندیشہ، عرب بادیه لرینک اثمار و افکار کاریلہ روم و ایران چمنزار لرینک ازہار آثارینی جمع ایدہ رک کلدستہ بیاننہ بکندیکی کبی زینت ویرہ بیلور .

. آنکله متکلم اولان خلق ایسه روی ارضک او یله بر عرض اعتدالی ایچنجه یشامقده درکه آفاقده کی لطافتک کوک قبه سنده اصلا نظیری منظور اولماز . مکرکه دریالرینک عکس مائیسى صباح نوبهارک سمائی جوهر دن مصنوع بر آینه آبداری آکدیرن ابر هوائیسنه انعطاف ایله طبیعتک بویله انفس و آفاقی ایکی بدیعه رنگینی بریرده ائتلاف ایلیه .

یا ادبیاتم زده بویله اوچ بیوک لسانک محسناتی ممتزج و زمانم زک فیکر کالی مکانم زک بکر خیالیله مزدوج ایکن آثار من حسن صورتده نه درجه فائق اولمایدرکه زه کوره زاده طبیعت دینلمکه لایق اوله بیلسون .

بو مطالعه یه کوره ادبیاتک حالی دخی ملکمزده اصلاحنه احتیاج اولان نقایص جمله سندن دکلیدر او یله ایسه ظن عاجزانه مزجه اسباب اصلاحی :

اولا ، قواعد لسانک مکمل صورتده تدوین و تمهیدی .

ثانیاً ، کلماتک استعمال عمومی دائره سنده تحدیدی .

ثالثاً ، املا و معناجه اجزای لسان بیننده کی ارتباط صورینک

اتحاد حقیقی حالنه کله جک قدر تشیدی .

رابعاً ، ربط کلام و افاده مرام شیوه لرینک طبیعت لسانه

تطبیقاً تعدیل و تجدیدی .

حکمنه کیردی بندن کلامک بذیه وجودی اولمق لازم کلن معنایک
چوق آناره صاتیلق البسه بی ارئه ایچون استعمال اولنان
آغاچ پارچه لرینه مماندر .

افاده ده مجاز بر صورتله مجاز اولمیه جق قدر رواج بولدیغی
ایچون آثارمن لطافت طبیعیه دن محروم اولدقدن بشقه اکثری
حقیقتدن دخی عاطدر .

استطراد

بوملاحظات ، ادیاتک طرزینه عاندر ؛ ادبای سالفیه
تعریض عد اولنسون . مشاهیر اسلافک تألیفاتق نقیصه لی دخی
اولسه ینه کالترینه دلالت ایدر . زیرا بر مؤلف که دور معارفک
اوائلنه مصادف اولور ، ایجاد قوتنه مالک اولنجه آتاری
بر مرتبه یه قدر صورت غیر طبیعیه ده بولنق طبیعت ادیبانه سنک
قدرینه مناقض دکلدز نته کیم مبادی خلقته ده کی بعض مصنوعاتک
ترکیب اعضا سنده انتظام سنزلق کورلمسکه قدرت فاطره نک
شانه خلل کلز .

تکمله صد

ترکجه من برلساندر که بالقوه شامل اولدیغی محسنانه کوره
دنیا ده اک برنجی لسانلردن عد اولنمغه شایاندر . چونسکه زمین
افاده سی مناقب طبیعیات ایچون ترتیب اولنمش بر نمونه خانه کبی
اوج اقلیم جسمک محصول طبیعتی جامع بولندیغی ایچون دروننده

مباینده بوسهویاتك انضمامی تعیین فصاحتده او قدر صعوبت حاصل
ایتمشد که تصویر افکار « مبحوثة عنها » تعبیر معهودینک
بدهت مرتبه سنده اولان سقامتی انظار عمومیه ده اثبات ایچون
دور و دراز بر طاقم مباحث ایرادینه مجبور اولمشدی .

شیوه لسانی یولنه فدا ایتمدی کمز اسلوب تحریر ایسه او یله
بر طرز غیربدر که لذت شناس ادب اولانلره کوره تخطری
حقیقه موجب تأثر اولور . بعض نقایصک مجملآ زبرده بیاننه
ابتدار اولندی .

ظن و بدهت افاده ایدن کله لر بر معناده قولالانیله جق قدر
الفاظک حکم و قوتی اعتباردن قالمق جهتیله بیاغی دقیقه تصور لرده
ایضاح مرام ناقابلدر .

الناظمه غرابت او قدر معتبردر که مثلاً ترکیبی کبی ملتتمزک
ک مشهور بر تألیف ادیبانه نندن استخراج مال ایتک بزه کوره
اجنبی بر لسانده یازلمش اولان کلاستانی ا کلامقدن مشکلدر .

ترکجهک اجزای ترکیبی اولان اوچ لسان ، که تلفظده
اولدجه اتحاد بولمش ایکن ، تحریرده حالا هیئت اصلیه لرینی محافظه
ایدیور ؛ اقایم نئه کبی سوزده کویا متحد و حقیقه قنده ضد کاملدر .
بر مصلحت نه قدر تفصیل اولدنه افاده ده هیچ فاصله ویرمامک

ملتزم اولدیغی ایچون محرراتک امواج ظلمت کبی بر برینی
تعاقب ایدن سطرلری ، افکاری کشاکش نندن قور تارمق متمتع
برر کرداب هائلدر .

مؤلفات ادیبه ده صنعت وزینت کوسه ترتمک مقصد اصلی

یازہ بیلسون . ایشته ادبیاتمزمک معارف عمومیہ جہ تاثری
بومضرت عظامدر .

ادبیاتک رابطہ ملیہ عائد اولان خدمتدن ایسہ او قدر
محرومتر کہ لسان عرب منتشر اولدینی یرلرده یونانی کبی زماننک
کافہ مآثر علمیہ سیلہ قوت بولمش بر لسانی غلبہ فصاحتہ محو
ایتمش ایکن ترکیہ مزہنوز الف باسی بیلہ اولمیان ارنود ولان
لسانلرینی دخی اونوتدیرہ مامشدر . مناسبات ادبیہ نک فقدان
جهتیلہ مثلا بر بخارالی ترکیہ سویلدیکی حالده بوراده کی ترکر
ایچنده بر فرانسز قدر دیلندن آ کلاہ جق آشنا بولہ مز .

آنلرشویله طورسون استانبولده او قویوب یازمه بیلنلردن
دخی بلکہ اونده بری سبک معروف اوزره یازلمش بر کاغدن
وحتی کافل حقوق اولان قانون دولتدن بیلہ استفادہ مراسمہ
قادر دکلدر . چونکہ ادبیاتمزمہ شرق وغربک بر قاچ اجنبی
لسانندن مستعار اولان شیوملر غلبہ ایده رک اطراد افادہ یه خلل
ویرمش وادوات و تعبیرات و افاداتی تقریردن بتون بتون آیرلمش
اولان اسلوب تحریر ایسہ بیاغی بر بشقہ لسان حکمنہ کیرمشدر .
بر صورتده کہ اکثر ارباب قلم یازدیغی سویلنکن و سویلدیکنی
یازمقدن حیا ایدر . حال بوکده بونده اوتانه جق بر حال وار ایسہ
تبلیغ افکارده اصیل اولان لسانہ بشقہ و وکیل اولان قلمہ بشقہ
ادب تصور ایتمکدر .

بو تخلف سیئہ سیدر کہ لسانمزمده سهویات ادبیہ دن عاری پک
آزائر بولنه بیلور . وضع قاعده ایله عرف استعمال دیننده اولان

فصاحتك قدری بیله معلوم دكلدر .

مؤلفات منشوره مزده افكار و كفتاری طبیعی بر کتاب
یوقدرکه طبیعته تأثیر ایله تهذیب اخلاقه خدمت ایتمسون .
رکن اعظمی مبالغات ریاکارانه و مشرب قلندرانه دن عبارت اولان
منظوما تمزایسه فساد اخلاقی او قدر ترویج ایدر که دیوانی - فرس
جدید اغتلازنده ، شیطان معناسنه مضبوط اولان - دیوک صیفة الجمعی ظن
ایدنلرک قولنه شاعرانه بر توجیه آرانورسه بزم دیوانلری
کوسترمک کفایت ایدر .

ادبیات مزده معنی صنعت اغورینه فدا اولنه کلدیکندن وسعت
تصور او درجه افراطه وارمشدر که بعض کره تخلیله ابعاد
مطقه داخلنه بیله قاعت اولنماز . وظیفه اصلیه سی تمیز حقیقت
اولان افکاره ایسه بویله آثارک مضرتدن بشقه نه تأثیری اوله بیلور ؟
ترکجه ده ، دکل فنون ، حالا ادبیات دخی لایقیله تدوین
اولنمدینی ایچون عرب و عجم رآنلره علاوه اهل قلم لسانلرینی
او کرتمک یولنده زمان تحصیلک برچوغنی افنا ایتمکجه تحریراً
درستیجه افاده مرام قابل دكلدر . حال بوکه او قدر همت ، معارف
سأر مه صرف اولنسه ذکی بر انسانی بیاغی بر عالم ذوقنون ایدر .
واقعا قرون اخیرده کی ملتلك بلغاسی لغات و ادبیاتده لسانلرینک
ماخذی اولان السنه عتیقه یه انتسات ایتمک مجبوریتدن وارسته
دكلدر فقط آنلرده بو مجبوریت ، فننک اکلانی آرزایدنلره
مخصوصدر . بزده ایسه بر آدم عربی و فارسی مقدماتنه آلتی
یدی سنه وقف وجود ایتملیدر که املا و معناسی یرنده بر مکتوب

ادبیاتسر ملت دیلسر انسان قیندن اولور .

فی الحقیقه تاریخ مدینتی نظر حکمتله مطالعه ایدنلر ادبیاتک محافظه ملیتده اولان تأثیرینه هر ملت منتظمه بی بر دلیل ناطق بولملردر . شمدیکی حالدہ دوات و معرفتری منقرض اولمش اولان عربک احوالی بزم ایچون بر عبرت کافیه درکه بعض فرقه لری وحدت کلمه لرینک رابطه سی اولان دیانت اسلامیه بی دخی غائب ایتمش ایکن لسانلری قوتیه حالا قومیتلرینی محافظه ایتمکده درلر .

ایشته ادبیات بوقدر فوآندی حائر اولوق، حسینیه هر ملت عندنده غایت قیمتدار بر فن جلیل اعتبار اولنور . بزده ایسه رغبتی او قدر افراطه وارمشدی که بیاغی کوزلجه کتابت ، کرامت درجه سینده طوتیلور . بونکله برابر شایان تأسفدر که ادبیاتمز یوقاروده تعداد اولنان محسنتک همان جمله سندن محروم کیدر .

کتاب صورتنده قننی تألیف ادیبانه مز واردر که تزینات لفظیه دن آیردینغی حالدہ بحق شایان تحسین اوله بیلسون ؟ صباح معرفت — که ماهیت اشیایی کو سترمک شانندندر — انوارینی هر طرفه نشر ایتدکجه خیالات کبی حقیقت وطبیعتک خارچنده اولان بویله بر طاقم آتارک زوالدن قورتلمسی نصل امید اولنور ؟ لسان ادبیاتی آ کلامغه عوام مقتدر دکلدر که اصول اداره مز خطابته مساعد اولسه دخی تأثیرندن استفاده ممکن اولسون . حتی ادبیاتمز نطق دینیه جک بر اثره مالک اولدندن بشقه مکالمه ده

اگرچہ ادبیات ، مأمورینہ کورہ ماہہ الاستحقاق اولمدینی مسلمدر ؛ اما بر قسمی اولان انشانک تداول معاملاتہ واسطہ۔ منفردہ اولسی جہتیلہ ادارہ دولتجہ دخی وجود وانتظامی الزمدر .

سوزك احوال وجدانیہی تحویلده اولان تاثیر بلیغنه مبنی بر بیوک فائده سی دخی ملتک حسن تربیتنه خدمتیدر کہ حقیقت حالده لفظاً ادبیاتک مأخذ اشتقاقی ادب ایسه معناً ادبک مصدر انتشاری ادبیاتدر دینیلہ بیلور . زیرا ایکی مغاسیلہ ادیبانہ یازلمش بر اثر ، مکارم اخلاق ایچون اولیلہ بر قانون معتبردر کہ هر کس بالاختیار اطاعتنه مائل و او جهتله یالیکز وجودی محافظه احکامنه کافل اولور .

بوندن بشقه توسیع قریحہ یه خدمتی جهتیلہ معارف ادبیہ افیکارک دخی معلم اولی عد اولنور . حتی بو مطالعه ایله بعض ارباب دانش فیکرک کجانی لسانک کلندن بیلمشدر . حقیقت بوکا بر برهان استقرائی دکلیدر کہ فطرتلری طبیعتہ موجب افتخار اولان اجله حکمانک همان جمله سی محاسن ادبیہ ایله تزین لسان ایدن ملتر بلغاسندن ظهور ایتشدر .

بو قدر فنون دقیقه وحوادث کونیه نک تدوین و تعلیمنده کی سهولت کلامک وضوح واختصار وحسن ترتیبی کبی قواعد ادبیہ یه رعایت سایه سنده حاصل اولدینی ایچون ادبیات ، معارفک دخی احتیاجات اصلیه سندن صاییلور . برده اتحاد ، مدنیت ملتک بر مشخص مثال ذی حیاتیدر کہ لسانی ادبیاتدر . او جهتله

توصیف نہ لایق قدر — شرح و ایضاح ایچون خاصیت مقالک حقایقہ عارف اولان نیجہ اصحاب هنر تقریضات عدیدہ انشاد ایلمکدہ در . حتی ادبای حکمادن بری محاسن ادبیہ فوائدنی محاکمہ ابتدیکی سرودہ معلومات کثیرہ و وقوعات غریبہ و بلکہ کشفیات جدیدہ بیله بر اثرک بقاسنہ زمین امین اولہ میہ جغنی بیان ایلد . کدن صکرہ دیرکہ : « بونلر انساندن خارج شیلر اولوب بیان ایسه عینیلہ انساندر »

بومعا : به باقیلنجہ اخلافنہ ادیبانہ بر اثر بر اقلنر ماهیت انسانیه سنی حیات ابدیہ ایله انسانیتہ خدمت ایچون استخلاف ایتمش اولیور . بویله بر خیر الحلف صاحبنہ کورہ نہ بیوک شرفدرکہ بنی نوعی ایچینده الی الابد یاد جمیلنی صاقلار . بر صورتده کہ انقلابات عالم بر ادیب کاملک نامنی سنک مزارندن افنا ایتمسه . ینہ سرنامہ آثارندن محایده مز .

سوزک ابقای نامدن بشقہ اجرای مرآمده دخی خدمتی بر درجده درکہ تحویل افکارده تأثیر نطق . شمشیر قهرہ غالب اولدینی تجارب عدیدہ ایله ثابت اولمشدر . حتی زحمشری مقدمہ تفسیرنده کلامک شاتی تأیید ایچون دیمشدرکہ « ظهور اسلامده سیف شریعتہ قارشو طوران متعصبین عرب ، حکم بلاغته مقاومت ایده مدیلر . »

واقعا افکار عمومیه نك حصه دار حکومت اولدینی یرلرده قوه نظر صاحبی اولان بر بلیغ ، ملتک قوه عسکر احتیاجندن وارسته بر حاکم نافذ الکلامی حکمنده بولنور .

جسم لطیفدر ، که بیکرجه سنه لر کچسه طراوت نوجوانیسنه زوال ایرشمز ؛ اما حیثیت کالی اعتبارنده بولنان صحت مآلیله تناسب اندامی حکمنده اولان ترتیب انتظامی برنده اولمیدر، که هرکس عنندنده محبوب قلوب و او حال ایله هر زمانده ممدوح و مرغوب اولایلمسون .

اگرچه سیرت ظریف اولنجه صورت لطیف اولماسده تقایصدن معدود اولماق لازم کلور . فقط آثار ادیبیه تی بلاغت مؤدا ؛ فصاحت ادا احتیاجندن وارسته ایدمز . زیرا بر تألیف که حسن افاده دن محروم اولور ؛ حاوی اولدینی حقایق ، چیره دستی ، اتحال ایله مهارت قلمیه اصحابنک ملک یمینی صرمسنه پک قولای انتقال ایده بیله جکی ایچون محفظه سز جوهر حکمنده در .

خلاصه بشرده دائم اولان کالدر ؛ جمال متحول اولور . حال بوکه اثرده قائم اولان مقالدر ؛ مأل منتقل اولور . فقط مادام که ماهیتک تغیری وطبیعتک حسن افاده دن تنفری عدیم - الاحتمالدر . بر اثرک ابدیتنه مأل صحیحنک مقال فصیح ایله اتحادی کافل اولور .

بوکا بر برهان مؤیددر که عصر مزده ترقیات معارف اثریله قدما ی فلاسفه نک افکار حکمیه سنی - که هیولای عرفان تعریفنه صادقدر - جرح و اصلاح ایچون ماهیت کالک دقایقنه واقف اولان بونجه ارباب نظر تعریضات شدید ایراد ایتمکه ایکن ادبای سالفه نک آثار قلمیه سنی - که مزایای وجدان

ادبیات حقنده بعض ملاحظات

اجزای بشر جالب تعجیل فنادر
باقی اثر موجب تحصیل بقادر

(لننامه)

حقیقت انسان ایچون سرعت زوالده مثل سائر اولان لذت حیانتک ثباتسنز لغمه مقابل کله جک بر نعمت وار ایسه اوده بی نوعنه بر یادکار عمر اهدا ایدهرک نفع ناس ایله خیرناس اولق شرفنی - که وجودک فضیلت صحیحه سیدر - الی الابد محافظه ایله جبر مافات ایتسکدر .

آثار بشریه ده ایسه سوزدن پایدار بر بر کذار یوقدر ؛ چونکه اک زیاده رصانت معموریتله معروف کشورلری بیله دور زمانه غور زمینه کچورسه ینه خاطره انامده جایکیر اولان بر بیت متین رغبت اسلافدن حمایت اخلافه انتقال ایدهرک دنیا طور قجه خللدن امین قالور .

واقعا ، مادام که سوز تعاطی افکاره واسطه در ؛ و مادام که تعاطی افکار انسانیت مجسمه دینلمکه شایان اولان تمدن عمومی مناسبانه رابطه در ؛ کلامک فائده سی ، بشرک نوعیتله قائم و بناء علیه بر کوزل سوز ناطقیته برابر دائم اولور .

ایشته کلام ، مداوله تصور خدمتته قدرتدن مؤکل بر

هیچ بر خسته نك صحتی قابل اولمیه جفنی ده بیلیر سگیز نیجه بر بوداعیه
 منفعت ، نیجه ربو آرزوی استقلال ! طبابت مقامنه کلشکن سز
 عین علت اولدیکیز خسته لغنده آیاق ترندن مستفید اولمغه کوز
 دیکمک و اولد کد نصرکه اشیا سنی چالوب صاتمق ایچون والده سنک
 اتلافه چالشمق قنغی انسانه یاقیشیر! لعنت او اخلاق خبیثه یه که
 اوچ کونلک صفا ایچون آلتی بوز ییللق بر دولتک خرابنه سبب
 وله رق نامنی الی الابد عالمک محکمه وجداننده مظهر نفرین ایدمه.

[حریت ، ۷ کانون اول ۱۸۶۸]

بشقہ بر شيئہ اقتدارى يوق اھالينك حالى نعوذباللہ . برى قھوويہ چيقوبدہ عجباً بوکون نہوار نہيوق ديسہ مجبسدہ چوريمك مقرر ايشتہ دولت عليه نك « خستہ آدم » نامنى قزانہرق کندينہ نسبت بر اوافق فارہ حکمنده بولنان قرہ طاغدن بيلہ تيرل تيرل تترہ ديکي زمانلردہ بوزمانلردر .

تاصيلات مشروحه دن اکلاشيليرکہ خلقک اُسکي حريتى وشرعک اولکي حکومتى ہر نہ وقت اعادہ اولنورسہ دولت او وقت علتدن قورتيلور بز اويلہ بر زماندديزکہ نحاتمز ايچون حکمہ دینلديکجہ ، قانون و (ہر نہ عنوان ایلہ اولورسہ اولسون) مأمور دینلديکجہ ، خدمتکار و فقط اھالی دینلديکجہ « حاکمیت مشروعه » معنلری اکلاشلملیدر .

بعضيلیری « خلقک حريتى ابتدا کمال معرفتہ محتاجدر » و بعضيلیری دہ « حريتى زمانک اقتضا سسنہ کورہ درجہ درجہ ويرمیلدر » دیرلر .

برنجی سوز « شو خستہ نك قورتلسى طبابت او کرئمسنہ محتاجدر » ايکنجی ادعا ايسہ « نہ مزہ لازم شمدي بز خستہ لکک دوامی سایہ سندنہ راحت ايدييورزیا باقہ لم خستہ شکایتہ باشلاسون قولم آغرييور دیرسہ مرہم سورہ رز، باشم آغرييور دیرسہ روح قوقلادیرز، اويلہ اويلہ خستہ لق کيدر بزدہ تعيدشمز دن قالمائز » ديمکدر ای اطباى دولت ! شو وطن کہ عمومک مشترک والده سيدر الکزده زار زار ايکليور عناصرک معاونتنہ مراجعت ایتہ دن

حکومتده اوقونور ، خواجه افندی همان فرمانی مباشرک‌الندن آلور بونک حکمی خلاف شریعتدر پادشاه شرعه مخالف فرمان کوندره من بز (نهی عن المنکره) مأمورزدیه رک فرمانی پارملر اوحدتله قالمصره قدر اختیار غربت ایدر . فاتح مرحومک مآثر جلادتندن زیاده شان سلطتی اعلا ایده جک وقایعندندرکه کوردیکی حقارت اوزرینه استادینک حقی تسلیم وشانته بر قاتدها تعظیم ایدرک آچقلر بوجقلر رجالر نی ازلرله مصردن جلبنه اهتمام ایلر . کوریلیردن برینه بر طاقم عجزه ورته کلیر ولیرینک کندندن اولکی صدر اعظم طرفندن بغیر حق قتل اولندیغنی دعوا ایلراوده مرافعه شرعیه نیک اجراسندن صکره صدر اعظمی باحکم شرعی قصاص ایلر .

ایشته وقتیه بر کوچک عشیرتدن بر خلافت کبر اتشکیل ایدن و صدمات جلادتیله دنیایی تتره دن دولت علیه نیک زمان اقبالی بوزمانلر ایمش .

یا شمدی نه زماندیز ؟ او یله بر زماندیز که باب عالی قانون یاییور باب عالی حکم ایدیور باب عالی اجرا ایللیور اجرا آته ینه باب عالی ناظر اولیور پادشاه دیسه ک ، باب عالی اکلایشیلیور . قانون دیسه ک کذلک ، مجلس محکمه دیسه ک کذلک ، اهالی دیسه ک هیسج برشی اکلایشلیور .

علمادن بر ذات استانبوله کلیر ، وعظ ایدر نصیحت یازار دها طهارتتی بیلمز بر طاقم مستبدان دولت طوتدقلری کبی آ ناطولی یه نفی ایدرلر پادشاهک کندی خانداننه ظلم ایتمکدن

بورالزندہ . شو اوچ سؤالک تفصیلاتنه کیریشلسه مجلدانه صیفمزر
فقط کلیاتندن خلاصه بحت ایتک مناسب کورلدی :

خسته لغنک حقیقی قلت رجال ، قلت مال ، قلت عسکر ،
قلت اسباب والحاصل قلت ، قلت ، قلت . هرشیده قلت آنک منشأی
ایسه استبداد حکومتدر . نیچون دفع ایده میوریا ؟ حکیملری که
عین علتدر اطرافنه طوپلانان برطاقم بیلانرله سوز برلکی
ایتمش بر آرز قلدانسه حکیملر اشارت ایده جک بیانز نلر هان
صوقغه یوتمغه قالقیشه جق اوده کندی سایه سنده تعیش ایدن
و آنک فاسندن صکره قوندوره بویامقله بیله کچنمکه . مقتدر اوله میان
حکیملرک انتباه حاصل ایتمسنه انتظاراً بر مدتدها توقف ایدوب
طوریور فقط بیچاقده کمیکه طیاندی بر آزدها بویله سوررسه
خسته ، الی آیاغی باغلی قالبده ایکلیه ایکلیه اولمکن ایسه وار
قوتی بازویه کتوره رک وییلانی ملانی کوزینه آلهرق نهایت
درجهده بر حرکته تشبث ایده جکننده شبهه یوقدر .

شمدی باقلم نصل اولورسه بو خسته لکی دفع ایده بیلیر ؟
بومعلومدرکه بزم دولت وقتیه هر نه قدر ظاهرأ حکومت مستقله
صورتنده کورینور ایسهده حقیقت حالده بیاغی حریتک درجه
افراطنه وارمش بر حکومت مشروطه ایدی . علما حکم ایدر
پادشاه و وزرا اجرا ایلر اهالی سلاح بدست اولهرق بواجرایه
ناظر بولنوردی .

منلا کورانی مرحوم تفتیش اوقاف مأموریتیه بروسهده
بولندینی زمان فاتح سلطان محمد اورایه بر فرمان کوندرر ، مقام

« خسته آدم »

تعبیری فرانسز لر بیننده او یله بر وجود معنوی یه علم اولمشدر که باشی ، اور وپا دیدیکمز دولتخانه مدینتک اک کوزل بر نقطه سنه یاصلا نمش وکندی اوچ قطمه نك اک مهم موقعلرینه اوزانمش کنج ، دینج ، کوزل ، دنیا طور دقجه یشامغه مستعد بر قوجه یکیت ایکن جان چکیشوب یاتور . بچاره نك نامی ایسه دولت علیه در .

« آغلامز می باقوب احوال پریشانمزه »

« دل و جانیه سون دولتی ملتی »

« نیجه زار اولمیه لم سلطنتک حاله کیم »

« نه زماندر چکیور صدر وفؤادعلتی »

یاز بومزمن علتلری دوشونه لم ده خسته مزک حیاتندن قطع امید می ایدم ؟ خیر دولت بر شخص صدر اما شیخص معنویدر . ابن خلدونک دیدیکی کبی او یله عمر طبیعیسی فلانی یوقدر حتی صدر وفؤاد دپدیکمز علتلرده حقیقت دکل بر قوری عنوان و نامدن عبارتدر او « خسته آدم » یالکیز مقتضای طبیعته کوره حرکت ایتسه هم صحت بولور هم قوتلنیر هم دنیا طوز دقجه عمر سورر .

یاخسته لغنک حقیقتی ندر ؟ نیچون دفع ایدم میور ؟ نصل

اولورسه دفع ایدم بیلیر ؟ ها ایشه مسئله نك جان الهجق یری

كلياتك

برمجي زيب

٢

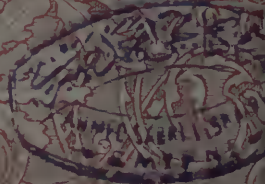
مفاتيح الدنيا والآخرة

جزء

٢

استنبول
سلاطین مطبعه سی
١٣٢٧

کلیات کمال

برنجی ترتیب اسامی آنا ایکنجی ترتیب

۱۲ کتابدر ۷ جلددر

اسامی	غروش	اسامی	غروش
جلد جزؤ	۳	[۱] رونان مدافعه نامه سی . . .	۳
۲۵ ۵ [۱] عثمانی تاریخی	۵	[۲] قاره بلا	۵
۱۰ ۲ [۲] تاریخ اسلام	۲۰	[۳] مقالات سیاسیہ و ادبیہ و روایا	۲۰
[۳] آثار پراکنده	۱۰	[۴] وطن، کلنہال، عاکف، زواللی جو جق	۱۰
هر جزؤك فیثائی (۳) غروشدر	۲۵	[۵] اشعار کمال	۲۵
	۱۲	[۶] جلال الدین خوارزمشاه	۱۲
کتاب کتاب اوله زرق برنجی ترتیب } هر ایکی آیدہ بر .	۲۰	[۷] مکاتیب خصوصیه دن برنجی جلد	۲۰
جزؤ جزؤ اوله زرق هر ایکنجی ترتیب } اون بش کونده برنفر اولنه جقدر .	۷,۵	[۸] اوراق پریشان مجموعہ سی .	۷,۵
	۲۰	[۹] منتخبات محررات رسمیه	۲۰
ایکی ترتیبده برابر اوله زرق صرہ سیله منتظماً طبع و نشر اولنور .	۷,۵	[۱۰] جزمی و انتباه	۷,۵
	۲۰	[۱۱] مکاتیب خصوصیه دن ایکنجی جلد	۲۰
	۵	[۱۲] تمقیب و تخریب خرابات رساله لری و سائرہ	۵

ابونه شرائطی

مقسطاً تأدیہ ایڈلک شرطیله ابونه
شرائطی

یکونی بشین اوله زرق تأدیہ ایڈلک
اوزره ابونه شرائطی :

غروش

۲۱۶ اثرلر اداره خانہ دن آلتق و بشین اوله زرق یارم
ومتعاقباً هزارچ آیدہ بر یارم بشر لیرا تأدیہ
ایڈلک شرطیله .
۲۴۰ پوسته اجر تشدن طاولایی تقسطلر ۶۰ لغروش
اوله زرق بشین ۳ مجیدیہ و هر اوج آیدہ ۳ مجیدیہ
و برلک شرطیله اقامتکاهه کوندرلک اوزره .

غروش

۲۰۰ اداره خانہ دن آلتق شرطیله .
۲۲۵ درسعات و ولایات و ممالک اجنبیه ایچون
پوسته اجر تشده داخل اوله زرق اقامتکاهه
کوندرلک شرطیله .

بوجزؤك فیثائی (۵) غروشدر
طشره ایچون پوسته اجر تشی ضم اولنور .

احسان فلان لازم دکل شو او ستمزه کی کولکه کی قالدیرسونلر
 ده بزده برآز ایصینه لم ، بزده برآز نفس اله لم . جانیلری ،
 قاتللی ، کرید عاصیلرینی ، یونان حیدودلرینی محکمه اوکنه
 چکدیلر . حالاده چکیورلر . محاکمه سنر نفی اولمق ، محاکمه سنر
 حبس لسانه اوغراق ، محاکمه سنر معیشتدن آیرلمق ، محاکمه
 سنر آچ براقلمق یالکز بیچاره مأمورلرله غزته جیلره مخصوص
 بر بلا مید . ؟ اما اداره نك عدالتنه امنیتنر یوقمی ؟ اگر اولمق
 لازم کلسه یدی هیچ افکارمنری بوقدر سر بست سویلکه جسارت
 ایده مزدك .

[دیوژن : ۹ آغستوس ، ۱۲۸۸]

سبب تصور ایدم‌امشدك، چونكه قولاق قویروقدن بحث ایتدك قپاندق، برنده قولاقدر بحث ایتدك برشی دیمدیلر . « خزینه فاره » دیدك قپاندق « خزینه موشامبه‌سی » « فاره اوتی » دیدك برشی دیمدیلر. غزته‌مرك نهایتنه ایکی رسم قویدق قپاندق اوست طرفنده آلتمش بر و ۷۴ نومرولی نسخه‌ده‌دخی اوزون قولاقلی بر رسم نشر ایلدك برشی دیمدیلر !

ایشته مطبوعات نظامنامه‌سنك خالی . ایشته قرارنامه‌لرك تأثیری . . . شمدی اومارمسیکرکه قرارنامه‌لر بوندن صکره ده بقا بولسون ؟ هیهات ! بز برطاقم بیچاره‌لرزه که کوپده اوطورمغه ، آغاچ یاپراغندن اثواب کیمکه ، قباحتمز اولدیفی وقت هردرلو جزایه قائلز . فقط الله ایچون اولسون هیچ برسبب کوسترلندن دیلمیزی کسمکه بینمزی ازمکه هله آچلقدن معده‌مزی حرکتسنز برانغه اقدامک بر فائده‌سی وارمیدر ؟

بزم سقراط شاگردلی دیرلردی له « هیچ کیمسه سوز سویلکه و باخود یازی یازمقله عمومده افکار حاصل ایده‌مز . اولسه اولسه عمومک افکارینه ترجمان اوله بیلیر شم‌دیکی اصحاب درایت‌ده » هر حکومت افکار عمومی بیلمکه محتاجدر « دیورلر .

حقیقت حال بویله ایسه افکار عمومی حکومته بیلدیرمک ایچون غزته‌لر کی برلسان صداقت موجود ایکن آنی قویاروب ده رینه تحقیق افکار خدمتی ایفا ایچون جاسوس دینیلان اوزون قولاقبری قولانمق‌ده‌نه لطافت تصور اوله بیلیر ؟

لغو ایتمدی حتی تعطیل ایلمدی. آنک حکمنجه واقعا بز دولت علیه نك دوست و متفق بولنان حکمدارانہ طوقنور الفاظ و تعبیرات استعمال ایده میه چکنز فقط « فرانسه جمهوری رئیس موسیو تیه ر جنابلری وقعهٔ اخیرہ ده مدخلی اولمق تهمتيله تحکوم اولانلردن سکز اختیار خاتونله اونر اوزن ایکشیر یاشنده بش چو جوغی لطفاً و تنزلاً قورشونه دیزدیر مشلردر » دیه بیله چکنزیا !

واقعا وکلای سلطنت سینه یه طوقنور سوز یازمیہ جغز (یازمق ده ایسته مه یز) لکن « فلان ذات فلان مأموریتده ایکن فلان فعلیله فلان نظامی اخلال ایلمدی » دیمکه مقتدر اوله جغزیا !

واقعا خصمانه و متعرضانه لسان قوللانه میه جغز « قوللانغی ده کیم دوشونیور » انجق حد و ادب داخلمده اوله رق هرشیدن بحث ایتمکه مأذونزیا !

قرارنامه لر ایسه اکا نسبت « زرقای عرب » دینلمکه شایسته در حتی تولد آیتدیکی کون استانبولده اوچ غزته بردن محو اولدی .

آندن صکرده محاکمه سزجه سبب سزجه تعطیل ایدیلان غزته لارک مقداری ایسه بوندن بر آز اول کوردیکمز تبدلردن پک ده کیرو قالمز دکلی ؟

هله بز بر قاچ کره قیاندق بوکا اکثر تعطیللر مرکز و یا ظهور- لرمزک ۴ عددلی بر نومرویه تصادف ایتمسک شامتندن بشقه بر

«مطبوعات نظامنامه سی»

قانون ندر؟ نظام ندر؟ آئی حکیمانہ تعریف اتمک
عبرتہ یاقیشور اگر بردہا چیمہ بیلیرسہ
اما تعریقی صحیح اولزمش. اوراسنی دہ حقایق دوشونسون،
اگر عبرت بردہا چیقنجهیه قدر یشامغه مقتدر اولورسہ
بنده اول تصورات ایله اوغراشور حکماندن ایدم برفائده
کورمدم، برشی بیلمدیکمی بیلمکدن بشقه برشی. بیله مدم
شمدی یالکز کوزیمک کوردیکی عقلمک ایردیکی احوالی
دوشونیورم.

بناءً علیه بنم اعتقاد بجه «قانون ونظام حکمی دائمی
الجریان اولان او امرسنیه حضرت پادشاهیدن عبارتدر»
چونکه دستور او یله دیور.

لکن اتعاب افکاری وسعم درجه سنه کوردیکم حالده شونی
ادراک ایدم میورم که مطبوعات نظامنامه سی نامیله حکمی دائمی
الجریان اولمق اوزره صدور ایدن او امرسنیه ک جریان حکمی
دائمی صورتله قرارنامه لر نصل تعطیل ایدم بیلیر؟ وکیلک رأیی
اصیلک اراده سنی اجرادن اسقاط ایدم بیله چکنه دائر یونان
سوفسطایه سندن بیله بقاعده ایشتماش ایدم.

اما بز نظامنامه دن ممنومی بز؟ طوغریسی ارانیرسہ پکده
ممنون دکلز دینیله مز. نظامنامه مملکت مزده هیچ برغزتینی

اولان قلمبده کی صلابت بی رحمانه سایه سندهینه اولاد وطندن کنج اختیار ، قادین ، چوجق اللی آلتمش بیک کشی تلف ایدرک مملکتده ، اطرافنی علو صارمش آرسلانرک سکوتی کبی بر اسایش ادامه سنه مقتدر اوله بیلمشدر .

آوستریا ، برقاچ سنه در مجارستانه برنوع استقلال بخش ایدرک ، حکومتی حریت سایه سنده تأمین ایده بیلدی .
اسپانیا ، ظلمندن مشتکی اولدیغی بر متعصب حکومتی دفع ایلدی .

فقط شو بر عصرک انقلاباتی آره سنده دخی فرانسه جه ظهور ایدن ایکی صوری جمهور استمنا اولورسه آوروپانک هیچ بریرنده سیاستک قواعد اصایه سنه متعلق بر بیوک تغیر ظهور ایتمه مش ومشهود اولان کشا کشلرک جمله سی بریرک حلقنی بر خاندندن دیگر خاندانک اداره سنه نقل ایتمکن عبارت قالمشدر .
[عبرت : ۶ کانون اول ، ۱۲۸۸]

اولہ بیلہ جک اولیلہ برتسکلیفی جائنہ منت بیلیردی . فقط بدانندہ
فرانسہ اتفاقا کبی بتون آوروپائی سلا حلدیرہ بیلہ جک بر مخاطرہ یی
اخطار ایتک اقتضا ایدہ جکی ایچون یا لکنز ناپولیونی آوودہ رق
آرادہ ممکن اولان استفادہ دن محروم اولماق ایستدی ا کادہ
طبیعتیلہ موفق اولہ مدی .

روسیہ یہ کنتجہ معلوم برشیدرکہ : بودولت ہیچ بروقت
معهود وصیتنامہ نک احکامنی اجرایہ چارہ تحیسندن کیری
طوراماز . حالوکہ ملک نک وسعتی ، عسکرینک کثرتی مسلم
اولغلہ برابر زمانزدہ محاربه پک چوق اسباب مدیتدن استعانہ یہ
محتاج اولدیغی ایچون روسیہ نک شیمدیکی حاہ آوروپا اوزرینہ
غالبانہ برتشبثہ قیام ایدہ بیللمسی محال کیدر . مسلسکی هرکسہ
معلوم اولدیغندن قولایلقلہ اتفاقلرہ گیرہ بیللمسی دخی قابل
اولاماز . مثلا آوستریا ایلہ حرب ایتسی لازم کلسہ اون اون
بش کون ایچندہ آوستریا دولتی موجود اولان تیمور یوللر
سایہ سندہ حدودہ التی یوز بیک کیشی ایندیرہ بیلیر ، روسیہ
ایسہ اوقدر زمان ایچندہ التمش بیک کیشی بیلہ سوق ایدہ من .
دولت لردن بریلہ اتفاق ایدہ جک اولسہ دنیا یرندن اوینار . ایشتہ
بومطالعہ لرہ بناء تشبثات استیلا جہانبانہ - فی ، آوروپایہ کوستردیکی
اسایش پرورلک پردہ سیلہ سترایدرک آسیای شرقینک ضبطنی
اخص آمال عد ایلدی .

فرانسہ محاربه سنک ختامندن صکرہ ریاست ادارہ سنہ کتیردیکی
پیرجهان دیدہ نک مرور زمان ایلہ تحجر ایتمش دینلمکہ شایان

حکومتك بالطبع وسعت واستقلالی آزالدینی جهتله انکلتره وکلاسی طوغریدن طوغری به انکلتره دولتک منفعته طوقمیه جق صورتده ظهور ایده جک هر درلو مسائله عدم مداخله یولنه دوکلمشرا ایدی .

روسیه دولتی ایسه تشبثات استیلا جویانه سندن بتون عالمی ییلدی دیغنی و هر نه وقت سلاحه صاریلیرسه قارشوسنده کسر شوکسته کافی بر اتفاقی مهیا بوله جغنی قریم محاربه سنده پک آغر تجربه لرله تیقن ایلدیکندن بر مدتدر آوز و پاچه همتی ، لهستانده غلیان ایدن آتش حمیتی حامیلرینک قانیله سوندریمک کبی بعض تدابیر تحفظیه ایله برابر اویانوب کلان افکار اتحاددن اسلاولر ایچون دخی بر حصه چیقارمق حصولرینه حصر ایلدی برده پروسیانک آوستریا علینه حاصل ایتدیکی غلبه کلیه دن صکره فرانسه به قارشو اتحاد ایتدیکی مسلك لاابالیانه و کوستردیکی تمایلات خصمانه اوزرینه ناپولیون پرنس بسمارقه رغماً محاربه به قیامی شان و اقبالنک لوازم قطعیه سندن عدایتمکله برابر آرزو ایتدیکی غلبه یی پک ده سهولتی کورم دیکندن حین حاجتده استناد ایده جک بر متفق تحریسنه قالمشوق و بو خصوصه روسیه یی هر دولتدن مساعد کورمک جهتیه بر مقدمه موالات اولمق اوزره کریدک یونانه ترکی ذهننده قرارلشدیرمشدی . اول دخی بیان اولوندینی اوزره کرید عصیان اخیرینک سبب حقیقیسی بودر . روسیه ایسه ممالک عثمانیه نك طاغیلمسنه مقدمه

زمینه کچیررجه سنه ازهرک ایکی قوجه ایالتیله درت میلیون فرانقندن محروم ایتدکن صکره، قرون وسطاده تشکل ایدهرک بتون آوروپانک متبوع اعظمی عد اولنسان ومؤخرأ تبدلات زمان ایله زوال بولان، آلمانیا ایمپراطورلغنی دخی تجدیدایلدی . شمدی آلمانیایمپراطورلغنی حکومتلرک متبوعی دکاسه اک بیوکید . هریری اداره داخلیه جه بر استقلال حالنده بر اقلقه برابر آلمانیا اداره عسکریه وخارجیه سفی بریره جمع ایتمک یوللو اختیار ایتدیکی قاعده سالمه به نظر آتفاقک پک قولایلقه یوزوله بیلمسی دخی قریب الاحتمال دکلدر .

هیچ شبهه یوقدرکه بوموقفیت جلیله نک برنجی سببی پرنس بسمارک درایت فوق العاده سیدر . فقط شونی ده انکار ایتیمکه آلمانیا نک تعلیم عسکری و اخلاق ومعارفجه بولندیجی حالده واتحاد امم فکری نک اورالرجه بر طاقم کوچوک پرنس لری منافع ذاتیه لرینک بر چوغندن محروم اوله جقلرینی بیلدک لری حالده پروسیایه مطاوعت کامله ده بولنمغه مجبور ایده جک قدر حاصل ایتدیکی تأثیر ایله انکلتره و روسیه نک برخیلی وقتدن بری طوتدقلری مسلتک دخی بوباید پک بیوک یاردیملر ایتمشدر . چونکه انکلتره جه . موازنه دولیه نک دائما میل وتعدیلنی النده طوتمق دنیاده اک زیاده التزام اولنان مقصددن ایکن ، اهالیسی ثروت وتجارتی تزید ایتدکجه پواتیقنک بتون بتون آسایشنی التزامه باشلا دقلری وخلقک حریت واستراحتی چو خالدجه

حدود طبیعیہ دن محروم اولدینی خالدہ کندندن بیوک اوچ دولت آراسنه صیقشمش بولدی . داخلآ تنظیمات عسکریہ سنہ اعتماد ایتدی وحتی حربیه موازنه سنی تنزیلدن محافظه ایچون هر مخاطره بی کوزینه آرق مبعوثان امتله بیک درلو مجادلہ لره کیریشدی . خارجدہ ایسه ذاتآ بر زماندنبری آلمانلر آرسنده موجود اولان وایمپراطور ناپولیون طرفندن هریرده ترویج اولزن اتحاد افکارینی اقصای مقصد عد ایدهرک تصویرینک اجرا سنہ ایسه شنزویق هولستاین مسأله سیله ابتدا ایلدی .

بوابده دایمارقه به قارشو نائل اولدینی غلبه بی آلمانیا نامی و آوستریا اتفاقیه وجوده کتیرمش ایکن نتیجه سندن ترتب ایدن فوآندی ، یالکیز روسیایه حصر ایتدیکنه امعان نظر ایدن بعض دور اندیشلر مشار الیهک اتحاد بهانه سیله روسیا قرالغنی آلمانیا ایمپراطورلغنه تحویل ایتک عزمنده پولندیغنی کشفه باشلامش ایدی . پرنس بسمارق ایسه بومسأله ده حاصل ایتدیکی تجربہ لره تصور اتنک رقابین اجرا سنہ برقات ده ایقین حاصل ایتدیکی کبی بعض کریز کاهلی مواعید ایله فرانسه بی اغفالہ دخی موفق اولقله ناپولیون ، اطرافنی احاطه ایلین عفات وغرور ایچنده «فرانسه نک قلیجی نه طرفه دونر ایسه غالبیت ده اوجانبه میل ایدر» کبی بر طاقم طفره فروشلقلره مشغول اولوب صور مقدمه ایکن سادو محاربه سنی قزاندی ، شمال اتفاقی تشکیل ایتدی ، نهایت فرانسه بی عسکر یاغنی آلتنده زیر

مع مانیه ینه ناپولیونک غلبه سی سایه سنده لومباردیایی قزاندیلر .
بویله خلاف مأمول بر استفاده دن صکره چوق کچمکسزین
قونت قاور وفات ایتمش ایسه ده کیندن صکره دخی فکرینک
ایتالیاده ادامه خیاتنه موفق اولمق جهتیه ، ایتالیا حکومتی
اوستریا علمینه قیام ایتدیکی ایکنجی محاربه ده ینه قرده دریا ده
برباد و پریشان اولدینی حالدیه پروسیانک احراز ایتدیکی غالبیلر
صره سنده قوجه ونیک ایالتی خصمنک الندن قورتاردی .
ایکیندن دخی وقتیه معاونت کوردیکی فرانسه و پروسیا یکدیگری ایله
محاربه یه قیام ایتدیکی زمان دخی شکر کذارانه بریطر فلق
الترامیله برابر ظهور ایدن فرصتی دخی انتهاز ایدرک رومایی دائره
اتحادینه ادخال ایلدی .

ایتالیاحکومتنک واصل مقصد اولنجه یه قدر هیچ بر زمان کلان
بر فرصتی ترک ایتما مکده و وقتسز ظهور ایدن بیک در لوهی جاندرک
هیچ برینه منجذب اولما مقده کوستردیکی تبصر و مکانت حقیقه
دنیه ده پک آزمی کورینن مهارت لردندر .

آلمانیاه کلنجه پروسیا دولتک رونق اقبالی ، بیوک فره دریق
کبی نوادر روزکار دن بر ذات اداره سنده و یاخود فرانسه یه
قارشى عموم آوروپانک اتقاقی کبی بر حادثه فوق العاده ایچنده بولندینی
زمانلره مخصوص ایلدی .

پرنس بسمارق ریاست اداره یه کلدیکی زمان پروسیایی ،

محافظهٔ حال حاضر اصولی زیر و زبر ایتمکه استعداد کوستردیکی
 صرمده عالمک پک آزی تشدیره بیلدیکی اعظمدن ایکی صاحب
 فطانت سایه نده پولتیقه نك بو انقلاب مغویسندن ایتالیا ایله آلمانیا
 استفاده ایلدی که فرانسه ایله ایتالیا، پاپانک حومت جسمانیه سنی دخی
 افنا ایتمکله قنولک مذهبک حامیسی صفتیله جهانک هریرنده
 اعمال ایلدیکی نفوذدن و آلمانیا، محاربهٔ اخیرینی قزاقمله غالب
 مطلق صورتنده آوروپاچه اجرا سنه قالدشیدینی مرجعندن
 محروم ایلدی .

ایتالیانک بولندیغی حال اتحادی وجوده کتیرنججه بقدر مظهر
 اولدیغی بختیارلق تاریخ انسانیته بلککه هیچ برملته نصیب
 اولمامشدر . قونت قاورک درایت فوق العاده سی سایه سنده
 اوچنچی دردنچی درجه ده کی کوچوک دولتلرک الک حکم سزلرندن
 معدود اولان ساردنیا حکومتی قریم محاربه سنده دول ثلثه نك اتفانه
 داخل اولق جهتیله پارس قونفرانسنده کندیسینی دول معظمه دن
 عد ایتدیرمش و بوضورتله عموم ایتالیا تاجنی استحصال ایتمک
 بر مقدمه وجوده کتیرمش ایدی .

مشارالیه دولتنک یوایتقه سنه بو قدر ماهرانه بر نقطهٔ ذهاب
 تعیین ایتمکله برابر عسکرینه اقتضا ایدن قدرت و سطوتی دفعهٔ
 اعطایه بالطبع مقتدر اوله مدیغندن ، آوستریا علیه فرانسه ایله
 بالاتفاق اعلان ایلدیکی محاربه ده ایتالیا نلر یالکیز بر میدان غوغا سنه
 کیریشه بیلمش و آنده دخی فنا حالده منہزم اولمشلر ایدی .

قیام ایستیکی عبثیات شویله طورسون، یالکیز اوروپاده اتحاد امم فکریته ویردیکی رواج انتباهسزلغنی پک قولای کوسترر ذاتاً کافه افرادی متحد اولان و اطرافنده بولنان اقوامک اتحادسزانی سایه منده غلبه و عظمتجه بر مرتبه علیاده بولنان فرانسزلیک حکمدارینه کوره اتحاد امم حامیلکنه قالقشمقدن نه فائده حاصل اولوردی؟ حرکاتنده احتیاج ایستیکی تناقصلر دنیایه کلان رجال حکومتک هیج برندن صادر اولمامشدر دینلسه پکده مبالغهیه حمل اولوناماز. بر طرفدن ایتالیانک اتحادی ایچون آوستریایه بر قوجه محاربه آچمش ایکن دیگر طرفدن سادواونیش ایالتلرینی فرانسهیه الحاق ایلیهرک و پاپانک حکومت جسمانیه سنه حامی چبقارق ایتالیای اتحادینه آوستریادن زیاده مانع اولدی. بر طرفدن شرق مسألهسی ایچون روسیه قارشیسینده ایکی یوز بیکندن زیاده عسکر تلف ایتمش ایکن، دیگر طرفدن مملکتین و صربستان و قوره طاغ و سوریه و کرید حادثه لرنده کی تحریکات و مداخلاتیه دولت علیه بی اضرار ایتمکده روسیهیه تفوق کوستردی. بر طرفدن قتولیک مذهبک واستقلال امم فکرینک حامی مطلق کینورکن، دیگر طرفدن لهستانی روسیهنک آتش قهری ایچنده محو اولمقدن منع ایتمک ایچون تأثیرسنر بر مخارودن بشقه هیج بر تشبته قیام ایتمدی.

هرنه ایسه ناپولیونک میداننه چبقاردیغی مسالک آوروپاجه

و داخلاً دوق دومورانی کې بر طرف اصحاب درایتک معاونته مظهر اولدقدن بشقه عمجه سندن قالان شهرت و عظمتک آحاده و یردیکی مفتونیت و فرانسه نك تزید ثروت و ممکنته اداره سنك ایتدیکی خدمت قوتیله اورالرجه دوام انتظامه موفق اولدیغندن و خصوصیه قدرتی بر قاج قات کو ستر مکده فرانسر لک طبیعت فخرارانه سندن پک بیوک معاونتله اوغرا دیغندن کیده کیده پولتیقه جه مرجعیت معنویه بتون بتون آکا انتقال ایتمشدی . حتی بتون حکمدارلری دعوت ایتدیکی قونفره ، اکر انکتره وکلا - سنك تبصری مانع اولیوب ، ده فعله چیقمش اوله یدی کندی سنك معنوی متبوع جهان اولسی مقرر ایدی .

مع مافیه اقبالنك پارلاقغندن انظار دقتی خیرلانیانلره کوره ناپولیونک پولتیقه جه اوله پک ده بیوک بر اقتداره مالک آدم اولدیغنی ، اوغراشدیغنی مسائلك همان کافه سندن استمدال ایتک پک کوچ بر شی دکل ایدی . عننك انتقامی آله جق یوللو بر طنطنه فخرارانه ایله قریم محاربه سنه قاریشیدی . بر طرفدن روسیه نك برأ قوتی کسر ایدرک أوروبا اوزرینه مکنت عسکریه جه منفرد قلمغه چالش مقبله برابر مجرد اولان اقتدارینی حین حاجتده انکتره علمبنده استعماله صاقلامق کې زوالوجهین بر صورت حرکت اختیار ایدرک درت دولتک باشلادیغنی بر تشبئی یوزده طقسان درجه نتایج مأموله دن بری بر اقمغه سبب اولدی .

اوروپانک خارجنده مکیسقا ایمپراطورلغی کې فعله چیقارمغه

غائب ایتك كبی خسار لردن بر وقت خلاص اوله بامشدر .
قونت نسلرود آوروپا و شرقده ظهور ایدن مسائلهجه ،
روسیه نك اعلاى نفوذنده بر موفقیت دائمیه نائل اولدیغی
و خصوصیه دول متفقه اردولرینك فرانسیه هجومی صرہ سنده
روسیه ایمپراطوری ایچون بر ریاست مغویه حاصل ایتمده
وقز اقلرك سونكولرینی ادرنه و تبریز كینار لرنده كوسترمكه میدان
بولاجق قدر شرقك حالندن آوروپایی اغفال ایلمكه و مجار
مسأله سی مناسبته قوجه آوستریا دولتی عادتاً روسیه یه التجا
ایتدیرمكه خیلی مهارتلكر كوستردیكى حالدده دولت علیه ایله آوستریا
بیننده اولان معاهدات عتیقه نك بر فقره سنه استناد ایدرك مجار
ملتجیلرینك استردادینه قالشقمقده مساعدۀ زمانی لایقوله تقدیر
ایتكمزین كشادینه قیام ایتدیكى قریم محاربه سنده رشید پاشانك
رجحان ذكاسی آلتنده از یلش و آندن صكره حكم و نفوذندن
هان بتون بتون عازی اوله رق وفات ایتمشدر .

بودیپلوماتلر آره سنده یالكر انكلترده لورد پالمستون
كندینه بر فرقه پیدا ایدرك ، خصمسیله دائماً غالبانه اوغراشیر
و وفاتنه قدر عالم انسانیقی پنجه تصرفنده تدویر ایدن احباب
اقتداردن عد اولنورد

پالمستونك آوروپاچه مرجع کلیات امور عد اولندیغی
صره لرده ایدیكه ، ایمپراطورلغه واصل اولان اوچنچی ناپولیون
دخی پولتیقه عالنده فرانسیه نك نفوذینی قوتلندیرمكه باشلادی .
مشارالیه مبادی ظهورنده خارجاً انكلترونك دوستلغنه

آوروپانك اوتہ سنده بریسنده بر خیلی فرقہ لڑ حریت و جمہوریت نامیلہ سلاخہ صارلمش و حکومت مستقلہ نك همان کافہسی آجال موعودہ لرینی مشاہدہ ایتمشہ سنہ بر دہشت و حیرت ایچندہ قالمش ایکن جمہورک ادارہ موقتہ سنہ تعیین اولنان ذاتلر ، هیچ لزومی اولمدینی حالہ . سادہ دلانہ بر بیطرفلق اعلان ایدرک انقلاب فرقہ لرینی ، قارشو طور دقلری حکومتلرک پنچہ قہرندہ از دیر دیکندن فرانسنہ نك دولتلر نزنده حیثیتسنزلکی بو حال ایلہ برقات دہا تزیاد ایلدیکی کبی انقلاب فرقہ لرینی نظر نده دخی ذرہ قدر اعتباری قالمش ایدی .

مترئسخ ایسہ آوستریانك ریاست حکومتندہ پك چوق زمان طور مش و پولتیقہ جہ کرک کندی حکومتنہ و کرک موازنہ دولیہ یہ بر خیلی خدمتلر ایتمش ایسہ دہ ، ادارہ داخلہ یہ اصول استبدادی نہایت درجہ دہ التزام ایلدیکندن ، حریت طرفداراننك صدمات ہیجاننہ بر درلو مقاومت ایدہ میہرک مسندینی غائب ایتدکنن بشقہ بر آز زمان ایچون اغترابہ مجبور اولمشیدی !

بو سقوطدن صکرہ کرک مشاز الیہک و کرک مسلکننک بر دہا ریاست حکومتہ عودتی قابل اولہ مدینی ایچون آوستریا ادارہ داخلہ جہ . اولدجہ استبداددن قورتلش ایسہ دہ خارجاً بر قاچ سنہ یہ کلنجہ یہ قدر نفوذ و اقبالی کآن لم یکن حکمنده قالہرق اختلالات داخلہ — نی باصدیرمق ایچون روسیہ نك حمایہ سنہ سیغنمق کبی مذلتلردن و فرانسنہ و پروسیا قارشوسنده اوغر ادینی مغلوبیتلرلہ ایتالیا دہ کی منافعی و آلمانیا دہ کی ریاستنی

يکي عصر من پوليٽيقيهي تاريخنک براو فاجق فهرستی

معلومدرکه فرانسه انقلاب عظيمی ، قوت فکر و ضرب - دست ايله مبسأنی مدرکات بشره ويرديکی تزلزلر ، معاملات دوليهي دخي تالاسندن لرزه ناک ايدرك اوروپاي هرچ ومرج ايدن هيچانلر اردسنده فرانسه ده تاله ران ، آوسترياده مترنج . روسيه ده نسلرود وانکلتره ده بلر ستون اوروپا پوليٽيقيهي ادارده متفردانه بر مهارت اظهاريله ملک متمدنيه بريکی موازنه وديپلوماسي به بريکی مسلك تعيين ايشلر ایدی .

فرانسه پوليٽيقيهي . خلقك مشرب تجدد پسندانهي حکمنجه بالطبع دائما تاله ران النده قله ميوب انک زوال نفوذندن صکره ايسه فرانسه حکومتک اعتبار خارجيسي بيانگي درجه يه اينمش وهله مصر مسأله سنده دول معظمه نك پوليٽيقيهي قارشو يالکيز باشنه بر مسلك مخالفت انخاذايتديکی ايجون ايشک تسويه سنده رأبي بيله صورلماش ایدی .

برده هر طرفجه فرانسه ، افکار سربستينک مرکز انتشاری ، اوراده ظهور ایده جک بر حکومت جمهوريه ايسه ، ذ انک هر جهتنده بولان طرفداران حریتک حامی مطلق بيلنديکنندن . لونی فليک خلعتی موجب اولان جمهور ميدانه چيقار چيقمار

لکن کریددن زباده اصل تأسف اولنه جق برشی وارکه بو مقوله ایشلر اولوب طور مقده یعنی دولت متبوعه مزك و حقیقتده ملت معظمه مزك. هر عضو رنده هر کون برر تازه یاره آچیلوب اولوم یتاغنده یا تمقده اولدینی حالده هیأت ملت بعض مناسبتسز اوهامه تابع اوله رق کویا هیچ کندینه تعلق ایتمز کبی بر وظیفه سزك یوزی کوسه تر مکده بولونمسی در . ایشته اك تأسف اولنه جق شی ده بودر چونکه حرص اقبال و جمع مال دردی انسان ایله برابر یر ادلش علت دائمه لردن اولوب هر عصرده و هر دولتده مسند حکومت ونفوذه کلنلرک اکثریسی منافع ذاتیه لرینی فوائد عمومیه یه ترجیح ایده کلش اولدقلردن بونلرک قوتی تعدیل ایچون قارشولرینه دیگر بر قوت قونلق لوازم طبیعیه دن عد اولنمشدر . بونک ایچوندرکه شریعت احمدیه « وشاورهم فی الامر » نص صریحی ایله اصول مشورتی امر ایدر ، بونک ایچوندرکه آروپا دولتلی مجلس شورای امترک ارایی یله حرکت ایدر لر حقیقتده حکومت امتک حقیدر ، زیرا حکومت امت ایله قائمدر حکومته آخیه و یرن و عسکر و اقتدار و یرن امتدر دیمک درکه حکومت ، امت طرفندن اجرای نفوذ و احکامه مأمور خدمتکاردر . اصل حاکم هیات امتدر بر ملت که اللهم امرینه و پیغمبرینک شرعنه و قواعد عقل و حکمتک جمله سنه مغایر اوله رق حقوق حکومتی آرماز چکدیکی بلالر کندی کسب یدی اولدیغندن آجیوب تأسف ایتمکدن بشقه برشی دینه مز فقط ایلروده باشنکله جک عقوبتتلر اشناسنده حاله ترحم ایدنده بولنمز و کندی دوشن آغلاماز .

اوله رق قلعه لر داخلنده سفیل و سرکردان سورینه رک ترک جان
ایدن علیل و اختیار و اطفال و نسوان و فقر اوضع قای اهالی، بونلرک
ایادی اشقیاده خاک ایله یکسان ایدیلان املاک و اشیا و اراضی
و اشجار و نقودی، سوق اولنان عساکر مهمات و ادواتی ایله
مصارف نقلیه لری، سوزده آطه بی آبلوقه ایدن سفن حربیه مک
کور و مهمات سائره مصارفی و ارسال اولنان مصطفی نائی
پاشا، حسین عوننی پاشا، عمر پاشا و سرور افندی و بالذات صدر
عالی و طاقم دائره لری مصارف و خرج راهلری و هر هفته کیدوب
کلان یاور حربلرک و بونلره و یریلان عطایا و خرج راهلرک
مقداری بر کره نظر مطالعیه آنسوب برده میدانده اولان
نتیجه کوزدن کچیریلورسه، قلبنده ذره قدر انصاف و انسانیتی
اولان ایچون اغلاماق و سبب اولانلره لعنت ایتمک قابل
دکلدر

یا نصل اغلاممز. یا نصل سبب اولانلره لعنت اولنمز که هم بوقدر
جان و بوقدر مال تلف اولدی همده کرید الدن کیدیور برده
فضله اوله رق آلتی یوز سنه دن بری ابا و اجداد مزک قانلری بهاسنه
قزانوب بزه میراث بر اقدقلری عثمانلیق نام شجاعت اتسامنی
ضایع ایدوب، آنک یرینه عثمانلیلر بتمش کتمش بونلرده هیچ
جان قالمش زیرا ایکی ییل اوغراشدیلر بر قاق بیک دیرتی
مقوله سی یونان چاقینلرینی آطه دن دفع ایده مدیلر، یکر می بش
قطعه سفینه حربیه ایله ایکی یونان تکنه سنک جزیره به کیدوب
کلینی منعه مقتدر اوله مدیلر عنوانلرینی ده قزانوق. ایشته باب عالینک
اتخذ بیوردینی تدابیر حکیمانک نتیجه سی بورایه چیقدی

ايکنجی نسخہ مزده مخصوصاً موضوع بحث ايديلوب ذکر اولنان جمهورک محاربه داخله سندن قورتيه رقی آورپا ايله اولان مناسبات تجارتنه مدار امنيت اوله جق و آوروپانک احوال عموميه سنه پارمق صومغه سببیت ویره جک بر موقع طومغه احتیاج کورمسی و کرید جزیره سی بحر سفیدک وسطنده اوله رقی آوروپا آسیا و آفریقا قطعہ لرینک سواحلنه متقابل و متعدد لیمان و اورمانلری و محصولاتی جهتیله حرب و تجارت سفینه لرینک بارندرلمسنه و قطعات مذکورہ ايله حفظ معاملات تجارته بک قابل و بر کره بوراسی اله کچیریلیرسه آوروپا امورینه مداخله ماده سی دخی بالطبع حاصل اولسی و بومقصدہ روسیه دولتی طرفدن رواج کوسترلمسی اوزرینه آمریقایلیرده کرید ایچون ابراز حیت اولمغه باشلادینی و بو حاله قارشی یونانیلرک مساعی واقعه سی نه درلو نمره کوستره جکی و روسیه نک اصل پولتیقه سی نهدن عبارت اولدینی بر تفصیل یازلمش ایدی ایشته شمدی بزم بو استحرارجمزک مقرون اصابت اولدیغنک عالیمی کورلمکه وذات حضرت صدارتپناهینک تقریرنده کی سوزلرک یالان اولدینی اکلاشلمغه باشلادی. کاشکی قضیه بر عکس اولوب بز یالان سویلمش اولسه ق و عالی پاشانک دیدیکی طوغری چیقسه ایدی و عادتی اوزره شمدی او اوطانمورسده بز اوطانسه ایدک

کرید غائبه سنک بدایت ظهیرندن بو آنه قدر محاربه لرده وخته خانه لرده تلف اولان عسکر، ودار و دیارندن مهجور

یونان قومیته سی لزومی اولان آچقه نی آوروپاده بولسان روم
تجارندن اعانه صورتیه طوبلامقده ایکن ایکی آیدن بری بونلر
طرفندن بر آچقه کوندرلیور یا بو عسکرلر نصل یازیلیور؟ بو
مهمات جدیده نه ایله تدارک اولنیور؟ بو پاره نره دن کلیور؟
زواللی باب عالی متصل یونان قاینه سندن فرانسه وانمکلتریه
فریاد وشکایتلر ایدوب اعاده مهاجرینه موافقت استحصاله
چیلار غالباً بو معاونت نقدیه نی دخی یونان دولتندن ظن
ایدیور حال بوکه یونان دولتی آخره اعانه بر طرفه طور سون
قرال یورکینک آیلغنی بیله ویرمکدن عاجز اولدیغندن تحفیف
مصارف ایچون یقینده آنی دخی متوفی قرال اوطنونه بکزه دهه -
جکی روش حالندن آکلاشیللیور فرض ایدلم که روسیه
دولتی دخی بو باده ظن آلتنده در . لکن آنک احوال مالیه سی
او قدر بوزوق و ترتیب و تجهیزینه اوغراشدیغنی اردولر وعساکر
بحریه و مهمات حربیه او درجه مصرفه محتاجدرکه معاونتک
یا لکنز آکا انحصاری بعید الاحتمال کورینور بنا برین بز بو
تشبثله آمریکا جمهوریتنی دخی کلیت اوزره مشترک ظن ایدیورز
وبوکا مبنی مسأله نك بدایتندن بری کوروب سویلکدن خالی
اولدیغمز کبی کریدک اعاده آسایشی جزوی مدته حاصل
اوله جنی امیدندن واز کچوب ایشک بوندن صکره کسب اهمیت
ایده جکی و بلکه بالاخره کرید الدن کیده جکی خوفنده
بولنیورز. حتی آمریکا جمهوریتنک کرید آطه سی حقننده ظهوره
کلان نیت جدیده سنک اسباب معنویه سی و صورت تشبثاتی اون

کیرویه اعاده ایدیلر و حالا اولونمقدمه در . تمامی حصول
 آسایش ایچون تقدیر اولنان جزوی مدت ایسه اون آیه بالغ
 اولدی و فاملیا نقلی خصوصنک دوامی ایله دخی تدابیرمتخذة
 صدارتپناهینک مثمر اوله جنی شهیدن آزاده ایدی . کرید
 غزته سنک هر نسخه سی اجرا آت جلیله جناب وکالتپناهی
 و تشبثات و اقدامات حضرت ولایتپناهی ایله شراره عصیانک
 محو اولمق حالنه کلدیکی تبشیراتیله طولدیریلیور . یا نیچون بو
 مسأله بیتمدی ؟ یا نیچون تمامی آسایش حصوله کلدی ؟ عالی
 پاشا حضرتنلری دشاهی و عالمی آلداتمق ایچون رسماً یالانمی
 سوبلیدی . یوقسه اثنای مأموریتنده بر ایشه موفق اوله میوب
 صدارتی الدن قاپدیرمامق ایچون ایشلری یارم یمالق یوزی
 اوستنه براقه رق استانبوله عودتنده بو سوزلرله محجوبیتنی ستر
 و تاویل ایتمک می ایستدی ؛ والحاصل هر نصل معنی ویرلسه
 یالان ینه یالاندر . زیرا بزکریده جریان ایدن احوالی اورادکی
 مخبرلرمزدن و کرید حقه نده دوران ایدن پولتیقه یی دخی
 آوروپا غزته لریدن بر تفصیل آکلایورز بونلرک خلاصه سنده
 کرید آسایشی اعاده اولتمق شوپله طورسون بتون بتون الدن
 چیقیمسی مقدماتی کوریلیور چونکه طاقم طاقم یکیدن کوکللی
 عسکرلر یازیلوب شیرادن واپورلرله نقل اولتیور ذخایر و مهمات
 کوندریلیور مقدا یازیلان کوکللورله یالکز برقاچ آیلق پشین
 ویریلوب کوندریلورکن شمدی البسه ده ویریلیور حال بوکه
 مقدا کرید عصیاننه معاونت ایچون شیراده رسماً تشکل ایدن

بیه کرید مسأله سی تازه لندی

ذات عالی حضرت صدرتپناهی، کچن سنه کریده عزیزیمتله
اجرا بیورقلری اصلاحات نافعہ اوزرینه قلمه آلوب خاکپای
شاهانه به تقدیم وترجمه سنی دول متحابه به رسماً تبلیغ ایلدکلری
تقریرده :

اگرچه کرید جزیره سنک کافه جوانب وانحاسنده آسایشک
تماماً اعاده اولوندیغی خبرینی شمیدین خاکپای هایون خلافتپناهیلرینه
عرض و تقدیمه موفق اوله مدم ایسه ده عهده بندکانه تودیعنه
مساعده مکارم افاده حضرت کیتی ستانیلری شایان بیوریلان
مأموریتک کرید عصبانی طرفدارلرینک و آنلرک کرک بوراده
و کرک آوروپاده ایناندرمه چالشدقلری آدملرک ظنی کبی بی
حاصل قلمدیغی تأمینات قطعیه سنی تکراره جسارت ایلم .
مقتضای اراده سنی حضرت پادشاهیلری اوزره اتخاذ اولنان
تدابیرک فاملیا نقلی خصوصنک انقطاعی حالنده نتیجه سریعه
ومکمله سی کوریله جکی و بونک دوامی ایله دخی مشمر اوله جنی
شاهدن آزاده اولوب فقط تمامی حصولنی جزوی مدت تأخیر
ایده بیله جکی درکاردر)

بیورلمش ایدی . یدی سکز آیدن بری کریددن یونانستانه
فاملیا نقلی خصوصی آوروپا دولترینک همت متفقانه لری ایله
منع اولندی . حتی اولجه نقل اولسانلرک بر خیلیسی دخی

تصدیقات فکریہ نیک حقیقتی اثباتہ امکان اولدینی کبی حسیات
 وجدانیہ نیک ماہیتی، عوارضی کوسترمک دخی محالدر . بزم
 « انسان نیچون سور؟ » سؤالنه « وجداننه صور! » جوابندن
 بشقه سوزمز یوقدر . « انسان نصل سور؟ » دیانلره ایسه
 « پک مراقلی اولدینی خالدہ هندک ، یونانک ، رومانک ، عربک ،
 عجمک ، ترکک ، اوروپانک آثار ادبیہ سنی تتبع ایت ، بلکه
 وجدانکک حسیاتنه مرأت اعطاف اوله جق برائر بولورسک! »
 دیمکله اکتفا ایدرز .

مصراعی مانجه کوزیمه دنیاده هیچ برشی کورونمز اولور .
 فقط ینه خیال یار قارشیمده طوروردی .
 بعض کیجهلرده مهتابه نگاه ایدردم : مهتاب ! اوزمه
 تابعدر ، بناء علیه ضیاسی او قدر شدتلی دکلدر . مهتابه باقدج
 کوزمک اوکنده ینه جانام کورینوردی . فقط رنگی ، ضیاسی
 اویله خیرت بخش نظر اوله جق صورتده کورونمزدی ، مهتابی
 کورنجه کوزلیمه یاش کلزدی ، بالعکس کویکه فرح طولاردی .
 دنیا کوزیمه قرارمزدی ، بالعکس کیجهلری ایدینلق اولوردی ،
 بو جهتله مهتابی ده اک خفیف اک لذتلی کچیردیکم ایام وصاله
 بکزه دیردم . شعرای سالفه نیک ائارنده مهتاب ایله ، خورشید ایله
 برچوق عاشق لک محاوره لرینی حاوی منظومه لره تصادف ایتمدم ،
 فقط هیچ برینی کنندی حسیاتمه موافق بوله مدم .

کیجهلری اویومغه مقتدر اولدیغم ایکی ساعت ظرفنده
 رؤیاده کوروردم . اما نه رؤیا ! هر نه حالده ، هر نه موقعده بولنسم
 دایما سودیکم یانمده بولنوردی . حتی بعض کره کوزیمی آچاردم
 یارمک یالکز خیالی بولوردم ، انسکله ده اکتفا ایدردم . بعض
 کرده اعاده رؤیا امیدیه کوزلیمی قپاردم !

مشهوداته کلنجه : پک چوق عاشق کوردم . فقط یارینی
 نصل سودیکنی نیچون سودیکنی اکر ازدواج سئالسه استئنا
 اولنورسه — محبتک نتیجه سندن نه مأمول ایلدیکنی بیلیر کیمسه
 کورمدم ! بونسکله برابر عاده ، خلقة ازدواجی قابل اولیه جق
 پک چوق ادملر بیننده پک قوتلی محبتلر کوردم . ما حاصل

مشهور داتمه ایسه غریب بر حاله تصادف ایتدم :
 احبایمدن ... برینی سوردی و حتی یاننده نامی آکلسه چهره سی
 میت رنگنی باغلاردی ، مع مافیله سودیکی یاننه کلدیکی کبی
 ییلان کورمش درجه ده نفرت کوستردی . سینی اکلایه مدم
 صوردم ، اوتنه کندن بریکندن قصقانیرمش و کندی یاننده
 بولندجه چکدیکی عذابک یاننه کلدیکه انتقامنی آلیرمش !
 صدهده یعنی حسیاته کله لم بن سودیکمک یانندن آیریلنججه
 دنیا بکا زندان دکل عادتا بر « طمع دنیا سی » اولوردی . جمالی
 خیالده بر کونش ، محبتی کوکلده بر مهتاب ! تا او یقو وجودمک
 قوتنه غلبه ایدنججه به قدر کیجه لی کوندوزلی نورلر ایچنده
 مطالعات و تخیلاتمه صرف ذهن ایدردم . بو مشاغل ایچنده
 اده صره سودیکمک وجودینی ضیادن دوکولمش بر شمه عدان ،
 جمالی کونشدن آیرلش بر علو ، صاچلرینی ابر سحر دن یره
 دو شمش بر پارچه ، کوزلرینی او آفاق لطافتلره منضم اولمش ایکی
 روح ثانی عد ایدرجه نه تمثاله حیران اولدیغمی انکار اتمم .
 حتی بعضاً کونشه ناقاردم ، صاریلق ، نورانیلک ، ساترک علاقهرلیه
 سودیکمه بکزه دیردم کوزلرینی او نور الهی به دیکردم عاقبت
 یا باقینک :

« خورشیده باقسه کوزلری خلقک طولاکلیر ! »

قولنججه کوزلرم یاشلرله طولار ویا براز ده اصرار

ایدرسه ممدوح فائقک :

« چشمه دنیا طار اولور خورشیده ایتدیکه نگاه ! »

طبیعت مختلف ایمنی . برانسانک حدقه چشمه ویاخود لوحه
خیالنه عکس ایدن کوزل سولمز وحتی کورونمز ایمنی ، اورالینی
کیم دوشونور . .

برابر بولندیغ زمان اک بیوک سبب تعجیزم اولان شیلردن
بری ده بکا متعلق بر آرزوسی اولوب اولدیغنی سورمق ایدی .
چونکه ذهنمی طوبلامق ایستدجه دائما ملاحظه ایده بیلدیکم .
سودیکمک بر خدمته محتاج اوله بیله جکنی ویاخود بر طرفدن
خوف اوزره بولندیغنی دوشمنک ایدی . برنجی مسأله خاطریمه
کلدجه وجداننده کی حسیاتی :

قائم جان ویرمهکه جانا اک ادنامیلکه ،

طالب اول هر مقصده دنیا ده بن موجود ایکن !

بیتمده خلاصه ایتمک ایستردم ! ایکنجی مبحثی دوشوندجه
ذهمنده :

« شانه کر کالئک بر تلنه ویرسه ضرر

چوپ شمشاد بیتن یرلری سوزان ایدرم !

مألنی حسب حال ایدرم .

محبتک بر طور حسیاتی دوشونولوسه انسان ایچون

« قدرله نیچه لشمک » ممکن اوله مدیغندن سودیکنی هر مقصدینه

نائل ایتمک فابل اولامیور . فقط حسیات عاشقانه سنه تعلق ایدن

تعدیاته قارشی طورمق « بعون الجمیل » دائما ممکن اولیور .

مسموعانه قالیرسه سودیکنی کوردیکی کی قارشیننده غشی اولانلر

وارایمش بن بر کره بایلدم . فقط حالم اوله اوزون سورمدی .

نفسمده تجربه ایتدیکم علاقہ لر غریب ایدی . بیلیم اعتماد بیوریلورمی ؟ آسلسله دوشورمه مک ایچون زمان وصالدن باشلا یه لم : سودیکمی اکثر کونلر ساعت درت ایله بش آره سنده کوروردم . بو زمان موصلت بکا فردوس اعلانک بر برینه منجذب ایکی روح ایچون ترتیب اولنمش بر شهر آینی حکمنده کلیردی ! نه طرفه باقسم کوزیمه او یله کلزار فلان دکل ؛ عاداتا مافوق الطیعماندن بر طاقم هیاکل کورونوردی . بر حالدہ کہ حدقه چشمه هر نه عکس ایتسه سودیکمک کوچولمش بر تصویری صانیردم . زمان موصلتندہ اخص آمالم سودیکمی نمون و نتیجه آمالم مخزون ایتک ایدی . چونکه فنا حالدہ قصقانیردم . بر درجه ده کہ کویا وجودمک هر عضوی بندن آیری بر شی ایش کی آنی کوردیکی ایچون ، آنی سودیکی ایچون قلبی پارمک ایستردم . بعض کره جمالنه باقدقجه کندینی بشقه سنکده سودیکنی دوشونوردم . آه او حالدہ : « انصاف اولنسه بزده رقیق رقیب یز : » حقیقتی هیبچ خاطر مه کلزندی .
دائما :

هر که کوید عاشقم آتش زند بر جان من

زان که میترسم که باشد عاشق جانان من !

خیالاتی دوشونورده رقابت و یا تعمیر صحیح حیلہ عادتا حسد سائقه

سیله کوزیمه کیم کورینورسه محو ایتک ایستردم ، زیرا اعتقاد مجه بر آدم

سودیکمک جمالی — واو کوزومک بیکنده اولسون — بر کره

کوردکن صکره دنیا ده بشقه برینسی سوومک محال ایدی . اما

قولاقدن علاقه مسأله سنده کوچ اعتماد ایده بیلیریم . چونکه معلومام مسموعات نتایجندن عبارتدر . « لیس الحیر کالعیان » مسأله سی ایسه معلومدر .

محبتک بر نوعی دها واردر که غایت آغیر کلیر . بو نوعی ایسه مؤاخذات حکیمانه نظرندله ائتلافدن عد اولمق ایستتمش وحتی بعض کتب حکیمهده « انسان کوره کوره آلیشیر ، آلیشه آلیشه سور . » سوزی بر قاعده حکیمه صورتنده کوسترلمشدر . بو قاعده ایسه کوره نك دیدکاری عقاید باطله خلاصه سنک مقتونی اولانلره قارشی وجدانی بر سد سدید اوله بیلیر . فقط اعتقادجه سودیکینه ایکی اوچ بیل کورشدکدن صکره علاقه ایدنلره ، کثرت الفتدن طولایی بر ذوق روحانییه واصل اولمشلردر دیه میز چونکه انسان اولور ، بر نازنین ایله سنه لجه کوروشور سومکی خاطرینه بیله کتیرمز . انسان اولور سنه لجه کوروشوب ده سومکی خاطرینه کتیرمدیکی بر کوزلی بر کونده سور ! فقط حیون بعضیسی بر کوروشده سور ؟ ایچوز کیمیسی سنه لجه کوروشدن صکره یا آغر آغر و یا خود دفعه سومکه باشلار ؟ بورالینی حل ایتک ، فکر انسانییه بر ناطقه مخصوصه ، وجدان بشره بر لسان بیان ویرمدکجه حاصل ارله ماز . . .

عشقک تأثیراته کلنجه : اوده افرادینی جامع وخصوصیه اغیارینی مانع بر شکله تعریف اولنه ماز . بو خصوصده برنجی درجهده سولاییه بیله جکمز حسیات و بعض کرده مسموعات و برده مشهورانددر .

سات و مشہودات دن استدلالاً ملاحظات آتیہ نک ایرادینہ باشلاروق .
 « خدما صفا ودع ما کدر . »

عشقك، بعضیسی صرف نا کہانی اولور. سویله جك برچهره یه
 همان برکورو شده مفتون اولانلر اوزون اوزادی الفتدن
 صکره محبت ایدنلر قدر اولسون چوقدر . برکوزل کوز جذب
 قلب ایتکده بیک قات مؤثر اولدیغی کبی برحس آشنا نظر دخی
 قلبه رهبر محبت اولمقده برمتخیل فکردن بیک قات سرعتلیدر .
 ابتصار ادیبانه سفی قلبك مستور اولان یرلرینه ایصال ایتکده
 اولدقجه بیوک برمهارت کوسه تردیکی جهته ، آروپا ارباب
 تدقیقنه کوره دنیانك اک بیوک شاعر لرندن معدود اولان
 (شکسپر) ك « رومه ئووژولیه ت » نامیله ترتیب ایتدیکی اویوننده
 بربرینه حصم جان ایکی خاندان ایچنده پرورده اولمش بردلی
 قانلی ایله بر قیزك نظره واحده ده یکدیگرینه حاصل ایتدکلری
 ایتلای فداکارانه یی هر درلو نتایج حکیمانه وشاعرانه سیله برابر
 معرض تماشاده جلوه ساز ایلمسی ، بو محبت نا کہانی حقیقتنی بیان
 ایچون درظن اولنور .

ادبای شرق ایسه بویولده اولان اعتقاد لرینی ایلری کوتوره ك
 ایچلرندن بری « الاذن تعشق قبل العین احیانا » دیمشدر .
 ترکیه ده دخی « قولاقدن عاشق اولمق » امثال مشهوره دندر .
 بکا قالیرسه ینه بر معتاد نتیجه محسوسات و مشهوداتم اوزرینه
 بنا ایدرک دیرم که : علاقه نا کہانی واقعدر ؛ چونکه بر کره
 نفسمده حس ایتدم ، بر قاق کرده احبابمده کوردم . فقط

نه در لو تاثيراتى كوريلور ؟

تجارب محسوسه و مشهوره من اوزرينه يالكز اندن بحث ايديه بيله جگيزه .
 بحثه ابتدادن اول شو معذرتك ايرادينه دخى لزوم كوريرز كه خورشيد
 منور هر معكسده بررنك ديكر ، هر منظرده بر رونق آخر كوستردىكى
 كې هر قلبك صيقل انجلاسى اولان حسيات علويه دخى مساوات حالنده
 اولمديغندن او بارقه آسمانى بر چوق كوكلنرده بزم دكل بلسكه دنيايه
 كيمسه نك خيالندن كچه مشر طاقم اطوار ايله اثرينى كوستره بيلير .
 جهان انسانيتك كافه حقايقى بيلمك هيچ رفكره كوره ممكن
 اولمديغى كې بو عالم شهود ايچنده عوالم غينك برانموزج مصغرى
 اولان شو اوفاجق قلبك دخى ، كرك حكيمانه و كرك ادبانه
 بر تاريخ طبيعى ويا تشریح معنويسنى يازمق كيمسه نك وهله بنم
 كې بر عاجزك افتدائى داخلنده دكلدر . حتى تاريخ و اخلاق
 و حكايه و اويون كې اللى آلتمش قدر ملل متمدنه نك ، اللى
 آلتمش بيكى متجاوز اوله رق المزه كچن تاليفاتنك اكثرى ،
 كوكل ديديكمز خزينه الغيب اسرارك حالندن بحث ايتمش . مع مافيه
 هيچ برى عموم نك دكل ، حتى بر مسأله سنك حالنه مقتدر اولماش
 بر طاقم ملاحظات و وجدانيات شـخصيه قيبلىندندر . او جهته
 معنوياته متعلق كافه حقايق كې شذوذى قواعدينه بيك درجه
 غالب اولان محبت خصوصنده ايراد ايديه جكمز مباحثك كندى
 دركات ادراكاتمز دائره سنده بولنديغى پيش نظر دن آير ماملر .
 بنى اصحاب مطالعه نك دقت مخصوصه لرينه حواله ايدرك محسوسه .

شمول اوزرہ پیش نظرہ آلتنجہ بزم ایچون یالکیز تصوری ممکن
اولہ بیلیر، فقط قیاس ایله تصدیقی قابل اولہ ماز.

حتی حکمتک معلم ثانی و شیخ الزینس اولی عداولان ابن

سینایی ،

« لقد طفت في تلك المعاهد كلها

وسيرت طرفي بين هذا المعالم .

ولم ار الا واضعاً كف حائر

على ذقن اوفارغامن نادم .

کبی مایوسانه فریادلرله حقیقتک وسعت و عظمتنه قارشی رو-
بزمین عجز ایدن سبب ، ادراکات بشرک احاطه کلیانده کی ضعفی
نتایجندن اولمق اغلب احتمالدر .

افادات مشروحه دن ا کلاشدی که . جذبۀ الهیه ، علاقه
روحانیه ، تمایلات حیوانیه و انخدابات مادیه و طبیعیه کبی دینی
و حکمی و وجدانی و فنی عشقه ترتب ایده بیله جک نه قدر
مسائل و ارایسه نظر حکمتک جمع ایله مشاهده لرینه چالشمق
ابعاد نامتناهیته ک حاوی اولدینی مکنوناتی دور بین ایله کورمک
داعیه سی کبی بر خیال محال اولور . بناء علیه عشقندن بحث
اولند قجه انسانک کندی ادراکات و وجدانیاتی و بلکه تجارب
و مشهوداتی داخلنده اداره افکار ایتسی ضروریاتندن اولور .
دیمک که بزم سویله به بیله جکمز شیلر عشقک انسانی اولان جهاتنه
و آنددخی — ماهیتندن قطع نظر — عوارض مترتبه سندن حالاتنه
عانددریعی آدمک قلبنده نه در لو ظهور ایدر و ظهورندن صکره

هر کججه هر یرده روشندر نشان حسن و عشق !
 کبی تخیلات ایله حسیات محبتی انسانیتدن بهیمیته قدر ایصال
 ایتشلردر. فقط ظن اولندیغنه کوره بودر لو افاده لر هند حلاماسندن
 (بیدبای ک) کلیله و دمنه (و فرانسه ادباسندن (لافونتن) نک
 « قورت و قوزی » حکایه سی کبی صفات بشریه یی مجاز و استعاره
 طریقله مخلوقات سائرده ارئه دیمکدر .

مع مافیله بعض حکما حیوانانده عشقک وجودینی ادعا
 و تجارب حکمیه ایله - اشینک هلاکنده چقتلشمز و یا خود هلاک
 اولور - قوشلرک وجودینی اثبات ایده رک ادعالرینی خیالات
 شاعرانه دن عالم بحث و مناظره یه ادخال ایلدیلر . فقط حیوانلرده
 دخی کندیلرینه مخصوص بر نوع روح اولدیغی حکمیات اسلامیه ده
 مسلم وحتى بوخاصه روح حیوانی تعبیریه معروفدر . مشهود آتمز
 ایچنده ابداع مخلوقات اولان روح انسانی کبی بر قوه کلیه یی بر آوج
 طور اغه احسان ایدن صانع حکیمک ، عنایاتندن روح حیوانی یه
 دخی میل محاسن کبی بعض خواص احسان ایتش اولسی
 استبعاد اولنه ماز . شو قدر وار که اومیلک صاحبی اولان حیوانات
 عندنده معلوم بر حس نتایچندن اولدیغنی دخی پک قولای ادعا
 ایده میز . چونکه جماداته بیله قوه جاذبه قانونلرینه اتباع
 و مقتنایسه انجذاب کبی سببی مجهول و تغیری ممتنع بر طاقم
 حالر کور ییورز . عجب بو انجذابلر ، بومیللر هپ ماهیت عشقک
 نتایچندمدر ؟ یوقسه جنس مخلوقاتک هر نوعنده ظهور ایدن
 آثار بشقه بر خاصیت نتیجه سیمیدر ؟ بر مساله بودر جهلرده

طاقم احبابك سرگذشتلرندن استدلالاتاً يقين حاصل ايتديكمندن حال آشنا اولانلرك وجداننه مراجعت ايدر. برصبينك محبتنده علاقه شهوت تصورينه امكان وارميدر؟ يوق ايسه صبيلرده حاصل اولان برحس خالصانه ، بالغ ورشيد اولان انساناي بشرده نيچون ظهور ايتسون؟

اماصينك ، بالغك قابنده حاصل اولان بو محبت نهدر؟ ويا نيچوندر؟ دينيلير ايسه بوكا جواب ويره مدن عجز مزي ينه تكرر ايدهرز . شوراسني ده علاوه ايلرزكه : مادامكه عشق روحايدر . ومادامكه روح كبي مجرداتك تعريفى منطقاً ممكن دكلدر . انك عوارضندن اولان خواصك ماهيتى تبيين ايتك دخى قابل اوله ماز . محبتى شهوته اساس طومتق ايستينلرك بطلان ادعالرني اثبات ايچون هر محبتدن شهوت وهر شهوتدن محبت تولد ايتديكي وبالعكس يوقايرده دخى سويلنديكي وجهله ، غير رشيد اولان صبيانده متعدد عشق آثاري كورنديكني ايراداتك كفايت ايدر . عشق ديديكمز حال نتيجه خيال ايسه خيال ديديكمز ماده دخى مجرداتدن وبناء عليه تعريف قبول ايتين ماهياتدن اولديني ايچون ينه حقيقت عشقى ميدانه قويقدن عجز مز ثابت اولور .
اوت بعض شاعرلر مز:

خنده كاله دكل كلشنده آه عندليب

منتشر در گوشه گوشه داستان حسن وعشق

وياخود :

شمعه خالى قلامش بر جان فدا پروانه دن

از جمله شرقده عشقک غایت شاعرانه بر تمثال خزینی اولان
 بخنون عامریک لایله ابتلاسی مکتبده ابتداء ایتدیکی، یالکیز
 نظامیلرک، جامیلرک، فضولیلرک، سید وهیلرک تخیلات ادبیه لر-
 ندن حاصل اولمش بر حکایت دکل بر چوق مورخلرک اثباتنه
 چالشدینی و حتی صاحب تذکره (داود ضریر) کبی حکمانک
 دخی تحقیق و تصدیقنه مظهر اولمش بر روایتدر .

فرانسه نیک الة مشهور حکما سندن (ژان زاق روسو)
 « قونفسیون دوقوآ » نامیله معروف و بزم عادات و اصطلاحاتزه
 کوره « محاسبه نفس » و یاخو د « نامه اعمال » کله لریله بر درجه یه
 قدر ترجمه سی قابل اولان اثر بی نظیرنده دهاصبی ایکن مبتلا اولدینی
 محبتلری تعریف ایدر .

روسوایسه ، ینه او کتاینده مجرد هر حالی حتی اوزره بیان
 ایچون خرسزلغه وارنجیه قدر ارتکاب ایتدیکی و یاخود ایتک
 ایستدیکی کافه قبایحی میدانه قویمش و حتی کتابنک مقدمه سنده ،
 دیوان محشره واروبده اعمالنه دائر بر خطاب عزتیه مظهر اولنجه
 جواباً او کتابنی عرض ایتک ایستیه جکینی بیسان ایلش ایکن
 عشقه متعلق او یله بر یالان سولسنه عقل قائل اولماز . بو حال
 بخنونک . روسونک مخصوصاتند نمیدر ؟

اگر قوله اعتماد بیوریلورسه ، حقایقیت نامنه تأمین ایدرم که
 بنده برنجی علاقیه اوغرا دیغم زمان سکیز یاشنده ایدم . مقاله
 عاجزانه می او قومغه تنزل ایدن ارباب مطالعه ایچنده صباوت
 ایله محبتی جمع ایتمش پک چوق ذوات بولنه جغنه کوروشدیکم بر

نه مناسبست ! حالا وجدانمك حقیقتنی بیلیمکه مقتدر اوله مدق، حالا ایکی بیك سنه دن بری كل یوم بوقدر ابنای جنسمك وجو- دلری تشریح نامنه پارچه پارچه ایدیلوب طور رکن اعضای مرکبه مزدن بر طاقنك حیاته جهت لزومنی او کر نه مدك ! بو عجز ایله معنویاتی می کشفه مقتدر اوله بیله جکز ؟ اولسه اولسه او قدرت معنویه نك آ نارندن بر قاق لقردی سولیه بیلیرز. وارسون بعض اطبا، عشق ایچون، حجاب حاجزه عارض بر علتدر دیسون حجاب حاجز عشقك تر قیسنه علت اوله بیلیر. فقط عشق، اعضای بدنن بر علت آ نارندن اولسه کرکدر .

بعض آدملر بیلیرمکه : اون بش سنه دن بری اون بش کون پنجه محمتن قور تلمدیلر فقط اون بش ساعت اولسون نتیجه ابتلا دینله جک بر اضطراب جسمانی به دوشمدیلر . بونلر ابنای بشر آره سنده طوپراغی مرمر و یادمیر معدنندن آلمش بر موجود منفرد دکل ایدیلریا !

بعض کلیاتده « عشق، ایلیکی شهوتدن بو کولور ، کنیدیسی خیال ایله طوقونور بر رنگین قماشدر . » یولنده کنایه لی ایهاملی تعریفلر کور یلیور . خیالک محبته یاردم ایتدیکنی، آز چوق محبت و یا اصحاب محبت کور مش اولانلرک هیچ بری انکار ایتمز . شهوته کلنجه : آنکده بعض علاقه لرده تأثیری امور مسلمه دندر . فقط شهوت محبته ، هانی بزم کبی ارباب دنیا ایچنده کی محبته سبب مستقل اولدیغنی ادعا ایده بیلیرز. بو بایده تجر بیاتدن بر چوق دازل دخی کوستره بیلیرز .

محبت

از الله جميل يحب الجمال

عجبا لسانم زده کاه عشق ، کاه محبت ، کاه علاقه سوز لرزیده
افاده اولتمق ایستیلن خاصیت عجیبه نهدر ؟ بیلمدیکمز شیئی
زهدن او کره نه جکمز ؟ الهامات قدسیه وسائنحات فکریه دن دکلی ؟
کتب شرعیه یه باقیورز ، مفخر موجودات علیه الصلوة افندمزی
انبیای عظام ایچنده محبوبیت صفتیه ممتاز کوریسورز ، بوقدر
مکونات طبیعیه نک علت ایجدادی عشق اولدیغنی آکلایورز .
ترجمان الغیب حقیقت اولان انسان تصوفدن « خدا عاشق ،
رسول عاشق ، بتون کون ومکان عاشق ! » کبی حوصله سوز
ادراک اوله جق نیجه نعمات آتشنک ایشدیسورز . برسودای
طاهر ایله نیجه بیک داغ ایله مبتلا اولان بر قلب متأثر ایله بر
کره بکی بر حقیقت تحریسنه عزم ایدرسه ؛ بر قاچ بیک دفعه
خطیئات سابقه سنی اونوتمه ضرورت کورن بر ذهن متفکر ،
اوله عرش اعلاى الوهیه قدر اتصال ایتمک کبی بر حالک عمومیت
اعتباریله حس وتقدير وتعریف وتصویرینه زهدن مقتدر اولسون ؟
برم کبی محبوب اولان عجزه نک حالی ، تحقیق ماهیاتده
یا تشریح وجدانه ویانظر یا تبحر یء برهانه چالیشمقدر . عجبا
بز او واسطه لرله ماهیت عشقی میدانه چیقاره بیلیرمی ز ؟ . . .

حال بویله ایکن ، اکثر احوالک تعدیلنه چالشمقده اولان ممالک عثمانیه ده ، رتب ملیکیه بی ابقا اتمک اسکیدن قالمش و فقط معمارلک ترقیات حاضر سنه تطبیقاً تغیر و تعمیرینه لزوم کورومش اولان بر خانه ک اک مکمل سالوننده ، بر قاووقلق بر اتمق قییلندن دکلی در ؟

مسائل سیاسیه نک نظریات و تطبیقاتنده ، کالی مسلم اولان بعض فضائل ، تا دولت علیه نک بدایتدن بری خلقک قولاغنی طولدیرمش اولان وزارتک ایسه صرف استحقاقه حصیرینی شمذیلک دولتک نظام اداره سنجه لازم کورورلر .

بز ایسه سائر رتب ملیکیه احما اولندقدن صکره وزارتک بقا و یازوالنده بر بیوک محذور و یا فائده کورنلردن اولمدیغمز ایچون مسأله نک او قدر تعمیقی لازمه دن عد ایتمه یز بر کره اوته کیلر لغو اولنسونده خلق عندنده نظراً و خدمه قدری عالی اولان بر قاچ ذاته خطابده بک و یا افندی دینیه جککه پاشا و مخبرده : حمیتلو و یا غیرتلو دینیه جککه دولتلو دینلسون ، ایشک بو قدرینه بیک جان ایله قائلز . وزارت لازم دکل ایسه آنیده اخلافتز دوشونه بیلیر .

[عبرت : ۱۴ تشرین اول ۱۲۸۸۰]

ویا بر کیمسه ایله الیش ویریش ایدرسه کاه اولور که اسکی دره بکلرینه رحمت اوقودر .

بورتبه‌لر ایسه رتب عسکریه کبی ، دشمن قارشوسنه کوکس کره رک ویا رتب علمیه کبی مدرسه ده دیرسه ک چوریده رک حفظ وطن ویا ترقی کالات اوغورنده اختیار ایدلمش فداکارلقلره بدل دکل ، یالکیز بر ذاتک بر وقت فلان ایشده بولنش اولمش ویا خود بر ذاته منسوب بولنمش نتایجدن حاصل اولمش بر امتیاز اضافیدر . اکر بولدیغی خدمتمده وظیفه سنی لایقیله ایفایتدیسه لایقیله وبلکه لایق اولدیغندن زیاده معاش اکا بدل کافی اوله مزمی؟ اکر بر ذاته منسوب ایسه نسبتی ایچون اوذاتدن کوردیکی التفاتدن بشقه نه مکافات آرامغه حتی اوله بیلور ؟

حالا بزده دخی رتبه سز ویا کوچک رتبه ده مأمورین کرام کوریلور که ، معیتلرنده رتبه لی ویا بیوک رتبه ده ذاتلر استخدام اولنیور .

سلسله رتبه موجود اولان بو تشوش ایله ، جریان مصالحجه لازم اولان سلسله مراتبه ویا خود مأمورلرک حیثیتنه قطعاً خلل کلدیکی یوقدر .

بحمداه رتبه لرک حالی بر درجه یه وارمشدرکه ، بونک کبی وسائل غروره اک زیاده اهمیت ویرنلر بیله ایکی کون نصره فوقه کندندن کوچوک رتبه لی ویا هیچ رتبه سز بر آدم کله جکی مخالعه سندنمیدر، نه در کویولردن بشقه کیمسه نک یاننده ، تانیه نندن ، اصطبل عامره سندن بحث ایده میور .

وکلادن اولمش و وکلا ييننده دخی بر صورت مخصوصه ده کسب امتیاز ایتمش ذاتلر بیلیمورز که بریره والی ایدلمک ارزو اولندجه کثرتده بولنان بونجه وزراتی خدمتسز براقه مامق مطالعه لری او بولده اولان استحقاق پرور لکلره مانع اولمشدره نفوس زائنده دن اولدینی حالده هر نصلسه بر کره رتبه بالایی احراز ایتمش اولان بش اون کشی بی دولت ، اون بشر یکر میشر سنه ، اون بشر یکر میشر بیک غروش معاش ایله بسله مشدر . حالا دخی بر کره آدینه پاشا والقابنه سعادتلو دینلمش اولنلرک تعیشنه چاره بولمق ویا مطالبنه دفع لین یولنده جواب آرامق وحتى صباح وقتلری و تعطیل کونلری او طه لری صفه لری یقینه جق درجه ده کثرتده اولان زیارتلرندن قور تولمق وکلای فخام ایچون اعظم مشاغدر دینلسه مبالغه یه حمل اولنه ماز .

خزینة دولت ایسه! اصحاب رتبه یه پیوده ویردیکی معاشرلر دن اودرجه لرده متضرر اولمقده درکه وقتیه بونلره اعطا اولنورکن لزوم سنزلکی و مصرفک کثرتی ایچون لغو اولنان مجوه نشانلرک خساری شمیدیکی مصرفک برایکی آیلغنه آنجق تقابل ایده بیلور . بوندن بشقه بعض یرده وهله طشره لرده اکثریت اوزره محاکم او کنده مظهر رعایت اولور لر حق لر نده بر دعوی و قوعو بولورسه مدعی خصمنک جلی ایچون آیلرجه قپو قپو طولاشه رق برویا بر قاج تذکره سامیه استحصال ایتک ایچون بیک درلو مشقته بیک درلو ضرره اوغرامق مجبوریتنده بولنور . هله طشره لرده بر قپوجی باشیلغنه نائل اولانلر اکر بر کویه کیدر .

طریق علما ، بنیان دولتک اک بیوک ارکانندن ویتشدیر
دیکی ویتشدیره بیله چکی اصحاب عرفان ایسه اصلاحاتک کقوی
استناد دکاهلرندن اولغله برابر طریقک قانون مراتبی افادات
حوادث ایله رخنه دار اولمقدن چنبرلی طاشمه مشابه کورینور .
آثار عتیقه دن اولدینی ایچون بقاسنی کوکلر ارزو ایدر ،
حال اصلینسه ارجاعی ممکن اوله ماز ، اصلاحنه مهارت کامله ایله
باشلانمزسه بابتون بتون مندرس اولور و یاخود باشلار باشلامز
برپارچه سی ییقیلور تعمیرینه تشبث ایدنلری ازر . فقط بو
اصلاحه حسن نیت و مهارت و حقانیتله تشبث اولنوبده معامله
استحقاقه توقیق ایدلمک ایسته نیلیرسه علمای کرام عندالشرع
وضع شریفک مساواتنه و وحیثیات نبویه نك علائق دینه دن
بولندیغنه و اشرف علمای عثمانیان سلف صالحین حضراتنک
دائما تدریسدن قضا دهن مشیخته و فضا افتادی تدریسه انتقال
ایده کلدکلرینه و فی حد ذاتها رتبه علمدن اعلا برتبه اولمدیغنه
هرکسدن زیاده واقف اولدقلری ایچون او یله بر میزان عدل
حق موجود ایکن ، علمای کرامجه رتبه و قدم آرزولری کنیدی
کندینه ساقط اوله جغنده هیچ شبهه من یوقدر .

رتب ملکیه یه کلچسه : بولر نه بر لزوم کوریلور ،
نده الغاسندن بر محذور تولد ایده بیللمک احتمالی واردر .
بوقدر خلاف معقولات و مخل مساوات اولان بر حالک دفعنه
هیچ بر مضرتی اولسه بیله فائده منزلکی سبب کافی دکلیدر ؟
حال بوکه بیک درلو مضرتی ده میدانده طور ییور . صکره لری

دائماً رتبه اعتباریله ویرلدیکی کبی، ضابطلک خدمتی حد ذاتنده دائمی و جنحه سز معذولیتدن مصون بولمسنه نظر آرتب عسکر-یه نك بتون بتون لغوی و یا خود بالفعل خدمتده بولمغه حصری قابل اوله ماز .

صدترضیه ارسلان پنجه لی ، ملک یورکلی قدامی مجاهدینه که مثلاً « سیف الله خالد ابن ولید » کبی ، ایکی سنه ایچنده بر آووج عسکرنه قوجه جزیره العربی ارتداددن بالکلیه تطهیر ایتدکن بشقه بازوی آهینی ایله روم و عجم ملتک بررکن ثباتنه یابیشه رق برقاچ صدمده ایکیسنی ده بتون بتون اندر اسه یاقلاشدر مش اولان سر عسکر لری بیله مأموریتلرندن عزل ایدیلور معیتده بولنان برنفر یرینه تعیین اولور ، کندی نفر اوله رق انک معیتنه ویریلیدی .

بو حالده دخی صکره کی خدمته ، اولکی مسندنن زیاده مشتاق ایمش کبی امکاتک منتهای حدودینه وار مش دینیه بیله جک بر شوق و غیرتله وظیفه سنی ایفا ایدردی .

اولیله بر قوم شریف ایچنده رتب عسکر یه نی قالدیر مق دکل ایفا ایده بیلمک محال کورونور .

فقط حیف که بحث ایتدی کمز دور لر زمن ماضیدر ، انک تقلیدی دینیه جک بر حالده ظهورینه مشتاق اولدیغمز دور استقبال ایسه پک بعید کورونور . ایشته رتب عسکر یه نك لغونده بحث ایتدی کمز استی حاله شمدیکی حال مزه و قریب اولان استقبال مزه قیاس ایله در .

رتبه‌ار

بومعلوم درکه افراد بشر ، مساوات حقوق ایله مجبول اوله‌رق فضائل ذاتیه‌نک ویردیکی حیثیت و مساند حکومتک اقتضا ایتدیردیکی مطاعتدن بشقه ، هیچ کیمسه ایچون کرک حقیقی و کرک اضافی برامتیاز بولنه‌مازکه حقه مطابق اولسون . شو قدر وارکه اوامر حکومت بر مرکزدن هر طرفه طاغلمق ایچون وسائطه و بو وسائط دخی آمریت و مأموریتک درجانی تعیین ایدر بر سلسله‌ی ترتیه احتیاج قطعی کوستر دیکی ایچون قرون اخیره حکومتلرنده رتبه مسأله‌سی میدانه چیقمش وهله بزده ییکچریلرک حدوشیله برابر ظهور ایدره‌ک متعاقباً مالیکه صنفه و سلطان سلیمان زماننده علمایه دخی سرایت ایتمشدر . هله رتب مالیکه من اوللری عدداً ایکی اوچه و توجیهاً یتش سکسان کشی‌یه منحصر ایکن ، تنظیماتدن صدکه نوعی اون بش اون التیه بالغ اولدی واره صره برصلای عام ایله آچیلان یغمالر مناسبیله شهرلریمزده بولنان اصحاب مراتبک عددی هان رتبه‌سی اولیانلره تقریب ایلدی . واقعا اداره عسکریه‌نک ال‌بیوک بر قاعده‌ی انتظامی ده سلسله‌ی مراتبنده کی قوت و حیثیت اوله‌رق بر ضابطلک رتبه‌سی بحق قزاقمق دخی وطن اوغورنده نفسنی بالذات تهلکیه آتمقله حاصل اوله‌جمنه و تقاعد معاشلری

حاله و سایر بونک کبی خصوصانه دائر اوتهدن بریدن بر طاقم آرا و افکار ایشیدلمکده ایسهده ذاتاً معارف حربیهدن بهره‌دار اولوق شرفنه نائل اوله مدیغمزدن بو بایده مطالعه بیانی ایچون کندیمزده اصلا صلاحیت کوره میز .

یالکمز ملتتی سون و دولتتک اعتلای شانی آرزو ایدن حمیت . پروران وطنک عمومیه برابر شو تعمیم تعلیم و اتحاد اداره عسکریه خصوصلرینک پک آزمان ایچنده ظهورینی جانندن کوکلدن سیک درلو تحسین و ستایشلرله آقشلامغه فوق الغایه امیدوار اولنلردنیز . بر کره بو مقصد حاصل اولوب ده بعض داستانلرده کوریلان هیاکل آسمانی کبی کره ارضک باشی بر قطعه سنه یاصلامش ، وجودی بر قطعه سنه صارلمش . و آیاقلری دیگر بر قطعه سنه اوزانمش اولدینی حالده غنوده سکون و آرام ایکنینه پیرامنده طولاشمغه پک قولایلقله جسارت اولنه میان سطوت عثمانیه قوای موجوده سنی جمع ایدرک سیلکنور . میدان ظهوره چیقارسه اوزرینه کلن دشمنی دائماً برحق ملیون سونکی ایله قارشیه به بیلور و خارجهده نفوذ ایله توسیع قدرت و تجارت . اسلامک معارجه اتحاد و افکارینه خدمت و داخلده بر طاقم یولسز کمرکار و حقسنز معاهده لرک اسقاط حکمیه تزئید ثروت و مکنت، کبی مقاصد عالیه بر بر بو مقدمه ثروتک عقبندن کلور ، ظهور ایدر .

بناءً علیه دولتمز ایچون اک برنجی مقصد بالاده بیان ایتدیگمز ایکی لازمه سطوتک نتیجه حاصله چالشمقدر، دیناسه ظننمز چه

خطا ایدلمش اولور . [عبرت : ۹ تشرین اول ، ۱۲۸۸]

حقیقت حالده دخی مثلاً مصر ویا تونسک آریجه بردشمنی
 اوله بیلمسی هر دلو احتمالات عقلیه دن خار جدر .
 مصر دولت علیه مکنه التحاق ایتدی ایده لی طوبی بر کره
 کندی کندینه محاربه یه قیام ایلدی . اوده بزم علیهم زده ایدی . تونسک
 ایسه خود بخود سلاحه صارلدینی هیج بر تارنخده مسبوق دکلدر .
 بو حالده سلطنت سنیه بیوک ضابطانی کندی طرفندن نصب
 اولمش و نقراتی کندی خدمتی ایچون سلاح آلتنه آلمش اولان
 ایالتین اردولرینک اداره عمومیه و بلکه ترتیبات تفصیلیه سنی
 طوغریدن طوغری یه نظارت مخصوصه سی آلتنه آلمق استدیکی
 حالده — چونکه بالاده دخی بیان اولندیغی اوزره بو ایالتلره
 اداره داخلیه لرنجه عسکرک لزومی اولمدیغندن و بوباده
 کوستریله بیله جک تردد شاید سوا بقیه نسبت ایدیلورسه چیرکین
 چیرکین بر طاقم معالره حمل ایدیله بیله جکندن — بحق ویا بالفعل
 بر مانعه یه اوغرا نلقدن احترازه محل یوقدر ظن ایدرز .
 هله ایالتینک ریاست اداره لرنده بولنان ذواته خلافت سنیه
 جانب عالیسندن امور داخلیه جه عاطفه احسان ایدیلان بعض
 مساعداته بو اداره عسکرینه ک هیج طوقنور یری یوقدر .
 مثلاً باویرا ویا ووتمبرغ حکمدار لری مملکتلرنده والیاک
 دکل عادتاً پادشاهلق ایدیورلر ، حال بوکه اداره عسکریه لری
 پروسیانک دست تصرفنده در ، بونکلده استقلالرینه قطعاً
 خلل کلدیکی یوقدر .
 عسکر لکجه مدت استفاده و نظامات موجودیه واسلخنک

کوزدن کچیریلورسه بونلرده مذهب تعصبنک ویا یونان واسلاو اتحادلری کبی جنسیت نمایلاتنک، اوروپا پولتیقه سی آلتتده استنلدکجه برمسآله چیقارمغه آلت اولمقدن بشقه، بر تاثیر کوریله مز. بناء علیه هر نه وقت اداره مز خلقی صحیحاً ممنون ایده جک برحاله کلورسه هانکی جنس و مذهبده بونلورسه بولنسون بتون ابنای وطنک اللرینه بی پروا ایکنه لی تفنکلی تسلیم ایده بیلورز. اوزمانی ایسه پک قریب کورمکده اولدیغمزدن عموم ابنای وطنک شان دولت و فوائد مملکت محافظلغنده هیچ بری دیکرندن کیرو قالمیه جغنی امید ایدرز.

خرستیاندن آله جق عسکرک دشمن قارشوسنده قره قوله ارسالنده ودها سائر بعض نظامات حریده برطاقم محاذیر و مشکلات تصور اولدیغی ایشیدیلور. فقط بونلرک جمله سی تفصیلاتدن اولدیغی ایچون باب والای سرعسکری چاردرلینی بولمده استحالیه تصادف ایتمز ظن ایدرز.

مادامکه روسیه دولتی قزان تانارلرینی بزه قارشو سوق ایده بیلور، بزه بالقان بلغارلرینی آکا قارشو کوندرمکه مقتدر اوله بیله جکمزد هیچ شبهه اولنسون.

امتیاز وراثته نائل اولان ایالاتمزدکی عساکر اسلامیه به کلجه عبرتک قانمهدن اول برقاچ نسخه سنده ایما اولنمشدی که بونلر مجرد و بلاقید و شرط خدمت پادشاهیده بولمق ایچون سلاح آلتنه آلمشلردر. امتیاز فرمانلرینه باقلدیغی حالده بصورت هر برنده صراحة کورینور.

هیچ بری یوقدرکه انکار ایلسون .

یالکز بونده خدشه رس افکار اولان جهت خرسیتیانلرک
دها عسکرلکه آ لشمامش ایکن و اوتاده بروده کوستردکلری تمایلات
استقلال جویانه میدانده ایکن ، وطنک کافل حیاتی اولان
سلاح مدافعه یی اللرینه تسلیم ایتمکد . تصور اولنان محذورلردر .
واقعا ایشه سطحی نظرله باقلدیغی حالده بویله وطننه
ایضنامش ملیونلرجه نفوسی معلومات عسکریدایله سلا حاندیرمق ،
قلیجک قبضه سنی دشمن اننه تسلیم ایتمک قییلندن کورینور .
فقط بر آز تعمیق نظر اولنورسه آ کلاشیلورکه اوقدر نفوسک
شمدی یه قدر ایصینه مدیغی شی ، ذات مملکت ویا ذات حکومت
دکل ؛ برطاقم معاملات اداره درکه ، تأثیرات طاقت اندازانه سی
خرسیتیانلردن بشقه مسلمانلری ده برقاچ یرده و برقاچ کره
ملتمزک صفات معروفه سندن اولان تحمل وسکونت حالتندن
چیقارمشدر .

مجربات حکمیهدندرکه دنیا ده افکار دینه ، حرکات بشرک
اک بیوک سائقلرندن بریدر . فقط بر تضیق ویا مقاومه تصادف
ایدر سه شدتی اوزمان کوسترر . یوقسه بر قوم ویا فرقه راحت
وعدالت ایچنده یشایوب طوررکن جنس ومذهب نامیله مادر
وطنک جدرلرینی پاردرلرجه سنه ملکک بر پارچه سنی عمومندن
آیرهغه قالدشمق انسان ایچون احوال طبیعیه دن دکلدر .

ملکمزده خرسیتیانلق نامه ظهور ایدن اختلاللردوشنیلور
ویاخود شرق مسأله سنه دائر نشر ایلدیکمز مقاله لر بر کره دها

— ولو عثمانی افرادندن اولسون — ینه روسیہ نك اوتوز میلیون
 ذکور دن الاجنبی عسکره بالطبع یالکنز باشنه مقاومت ایدمه من .
 خصوصیه المانی محاربهٔ اخیرہ سنک حاصل ایتدیکی تجارب اوزرینه
 هر حادثهٔیه مطمئن اوله رق قارشو طور منی آرزو ایدن خلقك ،
 هر شیدن اول یکر می یاشندن یتمش یاشنه قدر کافهٔ افرادینی تعلیمی
 بولندیر مق احتیاج فقط عیسنده اولدینی تبین ایتدیکی ایچون دول معظمه .
 نك هان جمله سی عسکرلك وظیفه سنی استثناء قبول ایتمه جك صورتده
 تعمیمه چالیشیور لر . بزم ایچون دخی بویوله کیرلمدجکه مستعد
 اولدیغمز مصونیت و حیثیتی تمامیله قزاقمق ممکن دکلد ر .
 چونکه هیچ بروقت عمومأ سلاحلانش بر قومه یالکنز
 اردو ایله مقاومت اولنه من .

عسکرلك وظیفه سنک تعمیمی پیش نظره آنلدینی زمان
 اول امرده ظهور ایدمه جك مسأله خرسیتیان فردن عسکر المق ماده سیدر .
 عسکرلكك یالکنز اسلامه و حتی ترکلره انحصاری خلافت
 سنیه نك عصبيت اصلیه سی اولان بوفر قهیه نفوسجه خیلی ضرر لر
 و یردیکنی و مملکتده بر طاقم اقوام چادر لرده ، حیوان رعیه
 و دیگر بر طاقم قوم لر دخی تجارت و صنعت و زراعه له مشغول
 اولوبده ، یالکنز ترکلرک دائماً سلاح بدست اوله رق حدود
 ممالکک هر طرفنی دور ایله بونلره قواصلق ایدر کبی بر حالده
 بولمنسندن طولایی مساوات حقوق و اعتدال ثروتجه پک بیوک
 رخنه لره اوغرانلدیغنی و بویله بر حال غیر طبیعیک بقا بولمسند
 وهله باعث بقا اولمسند امکان متصور اولمادیغنی . عقلامزدن

حربیه جه او وقتلر ظهور ایدن کشفیات جدیددن محرومیتی ایدی .

یاقریم محاربه سنده اردولرمن منتظم ورؤسامن معارف حربیه ده ماهر ایدی، سلستره وقارص محاصره لرنده عسکرمنک کوستردیکی جلادت فوق العاده دللرده داستان اولمش، حالا آوروپاده ولولهسی ایشیدیلور، بوده نیچون حق ووطنمزی محافظه ایچون دول غریبه دن استعانه یه محتاج اولدق؟ هییچ شبهه یوق که بوکا باعث، ملکمزده عسکرک وظیفه سنک برفرقه یه انحصار اتمسی واداره عسکریه نک برمرکزده انحاد اتمسی در.

بر کره دوشونلسون؛ وقتیله بتون دنیای قلیج لری اوکنده لرزه ناک ایدن یکیچریلر واقعا بر مذهبه ایدیلر، فقط جنساً مملکتده قاچ فرقه وارسه جمله سندن ترکیب اولنورلردی .

رایت عثمانیان التنده مستنظل امان اولان خرسه تیانلر برقاچ غروش بدل ایله دکل، اولادلرینی یکیچری قشله لرینه تودیع اتمکله محافظه وطن وظیفه سنه اشتراک یدرلردی کردلر، عربلر نه وقت اله سلاح آلورلرسه دولت عسکری علمینده دکل، المانیایوایران اردولری قارشوسنده قوللانمق ایچون آلورلرایدی . مصرده کی، تونسده کی عساکر اسلامیه بشقه فیکره، بشقه کیفه تابع دکل خلافتک طوغریدن طوغری یه اجرای فرمانه حاضر ایدی . شمعی ایسه عیجاً قرعه یه داخل اولان ایالات عثمانیه ده کی اسلامک نفوس ذکوری بش میلیون کشی یه انجق بالغ اوله بیلور . بش میلیون نفوسک چیقاره بیله جکی اردولر

دو نمامزہ غلبہ آیتدی ، جبر مافات ایچون ترسانہ لرمزده بش
 آی ظرفنده آلتی یوز کمی پیدا اتمککه موفق اولدق . مدنیتک
 شمیدیکی تسهیلات و معاونتیلہ برابر دنیاہ ہانکی حکومت بو عظمتده
 بر قوۃ قاہرہ ابرازینہ مقتدر اولہ ییلیر ؟

ملکمز و بلکہ پایتختمزک هر گوشه سنده بر جلالی و یازور با
 فرقہ سی ، اوکنہ ہرنہ تصادف ایلسہ آتس و خونہ غرق
 ایدوب طور دینی اعصار فترندہ بیلہ ، بر قاچ کرد یکر میشر
 اوتوزر سنہ بر قاچ دولتک مهاجمات متوالیہ سنہ مقاومت
 کوستردک . هیچ برندہ شہرت جلا دتمزہ ذرہ قدر خلل کلمدی .
 دنیاک بشقہ ظرفلرندہ بویلہ بر اقبال کورلمشیدر ؟

یوز سنہ دن زیادہ یوز بیک درلو مصائب اختلال و بار مظالم
 آلتندہ ازلدن سکرہ یکر می سنہ قدر بر حسن ادارہ مالک
 اولدق . همان براز راحت ایدر اتمزینہ استانبولدن چیقان
 یوز الای بیک کشیلک بر عثمانلی اردوسی ویانہ استحقاقاتک
 پیشکاعندہ دہشت نمای ظہور اولغہ باشلادی .

بر بشقہ یردہ دہادینامش ایدی کہ شومسلک حمیتدہ شہید اولان
 اجدادمزک کمیکاری مزارلرندن چیقارلسہ ملکک هر گوشہ سنده
 قوجہ قوجہ اہرام و بلکہ حدودمزی دشمن تعرضدن وقایہ یہ
 کافی اولہ جق قدر استحکام پیدا اولور . یا بز بو قدر عظمتمز ،
 بو قدر غیر تمز نہ برابر صکرہ لری روسیہ ایلہ اولان محاربات
 اربعہ مزدہ نہ ایچون اودر جہ لردہ صدمہ لرہ اوغرادق ؟ معلو -
 مدرکہ بوکاسب ، عسکر مزک انتظامسزلغی واردولر مزک فنون

تيمور هجومي کي طاغئري ، طاشئري ، دولئري ، ملئري تا اسانندن قوپاره رق بربرينه چارپه چارپه محو وپريشان ايمک لازمه شاني اولان برکردبادي ، قليجنه اتمکا ايدر يولوو بر انحنای جزؤى ايله کپيرمش اولسون .

بز روم ايلي و آناطولى شبيه جزيره لرنسک يالکز سيل روان کبي اوته سنه بريسنه طاغلمش بر حالده بولنورکن اون ، اون ايکي کره بتون اوروپانک اوزرمزه دوکديکي اهل صليب عمانلرينه مقاومت ايتدک . يالکز غليانلرينه مانع اولمق دکل بياعى منبعلريني قوروتدق ، تاريخلرده بو قدر امتداد ايمش بر غالبيت مطلقه وارميدر ؟

مصر ايله کردستان و حجاز ايله بر برستاني درت سنه ايچنده رايه اقبال عثمانيان آلتنه آلدق . دنياده بو درجه سرعتله حصوله ککش بر فتح ميين هيچ بر قومه ميسر اولمش ميدر ؟

ولوله اقبال عثمانيانى دنيا نك هر جهته ايصال ايچون « انا فتحنا » كويان اوله رق اطرافه طاغيلان عثمانلى قهرمانلرينك ، دائما بارستون غالبيتنده اعلا ايتديكي شانلى ، شانلى باير اقلريمز شمالاً ويانه بر چلرنندن ، جنوباً هند ساحل لرنندن ، شرقاً تبريز صحرا لرنندن ، غرباً جبل الطارق جوار لرنندن آفاقى نيجه بيك هلال شفق پوشه غرق ايلديكنى دوشندكجه ؛ صحیحاً دنياده مرد ايدك و مردلكدده فرد ايدك ديمكدن ، بشقه خاطر لره نه كلير ؟

اوروپانك قواى مجموعه سى يونان ساحل لرنده بريوك

عسکرلک

بز اول عالی مهم ارباب جدو اجتهادز کیم
جهانگیرانه بردولت چیقاردق برعشیرتدن
بز اول نسل کریم دوده عثمانیانز کیم
نخردر سراپا مایه من خون شهادتدن

عثمانیلرک فضائل عسکریه سنی انکار ایدنلر وار ایسه ،
دعوالرینک اثبات بطلاننه دنیانک اوچ بیوک قطعه سی (اوزرینه
و اوچ بیوک دریاسی کنارینه قوریلان و وسعتجه بتون جهان
ایچنده آنجق اوچ درت مثل بولنه بیلان کشور عظیمی کوسترمک
کفایت ایدر .

بز بو خاک فیاضک برقاریش یرینی اجدادمزدن بولمدق .
بز او بحار جواهر فشانک بر آرشون ساحلنه نهرلر کبی خون
ایشار ایتمدن نائل اولمدق .

تاتارک صدمات هجومه قارشو محافظه استقلال و حریت
ایچون ماوراء النهر دن آت آرقه لرینی کندیلرینه تحت روان
جلادت بیلهرک، آق دکز کنارینه قدر چکیلوب کلن برفرقه عثمانلینک
ایکی عصر ایچنده اوچ قطعه یی قلیج لرینک حکمنه کردان داده
انقیاد ایتمسی آیت سیف کبی بر معجزه باهره عد اولنسه روا
دکلیدر ؟

دنیاده هانکی ملت واردرکه دهامقامنده یرلشمه مش ایکن،

ایله، بر حکومتک نافع و یا مضر اولدیغنی استدلال اولنه ماز .
 ایچلرندن ایستدیکنی — و یا تعبیر عیحیحیله ایستمدیکنی —
 نشر و بلیکه تصورایتدیرمه مکه « الی ماشاء تعالی » مقتدر قالمسندن،
 قیاس و نسبتی محال عد اولنه بیله جک درجه لرده اهون اولدیغنده
 ظنمزجه بر عاقل یوقدرکه اشتباه ایلسون .

[حدیقه : ۱۲ تشرین ثانی، ۱۲۸۹]

ثالثاً : هر مملکتده بولنان قدرت تشریعک و وظیفه سی مملکتک
حالی لایقیه تقدیر ایده رک اوراچه مضر اوله بیله جک افکار
و افعاله قانونی سد ایتمکدر . مکمل بر قانون یاپینجه قصداً هم
یا کلش هم مضر بر فکر نشر ایتمک پک کوچله شیر . خطاء
بویله نشر وقوع بولورسه اختیار ایدنلری تأدیب ایتمکده هیچ
بر مانع قالماز .

رابعاً : تشریعک دائره سی بر حدایله محدود دکدر . فرض
ایده لم که مضر اوله بیله جک بر فکرک بر یولده نشرینه مانع
اوله جق جزا تعیین اولنماش ده قانونک اوجهتی ناقص
قالمش ؛ بر مضر تلی فعل ظهور ایدنجه در حال آکا قارشوده بر
فقره نظامیه نشر ایدیه بیلیر .

دینیلیرسه که ، صکره دن نشر اولنان نظامک حکمی ، سوابقه
جاری اوله میه جغندن بوتدیر حدذاتنده مؤثر کورنمز .
بزده جواب ویریزکه :

بر آدم فکرآ ، نسانا ، قلمآ ، تحریراً حدذاتنده ممنوع
اولسی لازم کله جک بر فعلی ، قانونک نقصان بولنسنندن
استفاده ایله اختیار ایدرسه . مادام که اوفعلک تکررینه میدان
بر اقلما مق قابلدر ، حکومتجه اوتدیره مراجعتله اکتفا لازم
کلیر .

هله بر آدمک بر دفعه لک اوله رق بر خطرلی فکرده بولند یغندن
ویا بر خطرلی فکری نشر ایتمکندن طولانی اتهام ایدیه مه مسی

کتابه ایله سویلر . آکاده مقتدر اوله مزسه معما ایله آکلاتیر ،
تصویر ایله کوسترر ، حاصلی البته برطریق بولور ، مقصدینه
نائل اولور .

بر آشچینک کرید فتحی ، ترید قافیه سندن استفاده ایله
بر پادشاهه - ممنوعیت خلافت اوله رق - بیانہ مقتدر اوله بیلدیکی
مشهوردر .

هرکیم ایسترسه کرید ترید قافیه سی قدر معناسز بر مناسبت
بوله رق فکرینی اظهاره مقتدر اوله بیله جکینی ده دنیا ده هیج
بر عاقل انکار ایده مز .

احوال مزه دقتله باقم . حافظه مزه مراجعت ایده لم ، عجباً
تصوری دکل حتی نشری منع اولنمش بر فکر بوله بیلیرمی یزکه
حقنده وقوع بولان ممنوعیت جاری اولمش اولسون ؟

بو حالده « دنیا ده بر جمعیت ایچون فوق العاده مضر اوله بیله جک
فکر لرده واردر ، آنلرک نشرینه ده ممانعت اولنمش ونمی ؟ »
دینیلورسه بزده دیرزکه :

اولا : رشید پاشا مرحومک ، پارس معاهده سی علیهنده
اولان لایحه سنده دیدیکی کبی « هرکس مجنون اولمدیغندن »
بر فکر ، تامیله حقیقته مقرون اولمقدجه بیکده بر کره کندی
عمومه قبول ایتدیره مز .

ثانیا : بر فکرک تصویرینی ویاخود انتشارینی منع ایتمکن
ایسه سوء تأثیراتنه میدان ویرمه مک بیك قات قولایدر .

میدانی فن کلامه براقیدیلر . شمدی ممالک اسلامیه نك هیج بریرنده آنلردن ویاخود اوقیلدن اولان بر چوق مذهبلردن اثر بیله کوریله میور .

اورویاده قتولیک اعتقادینک اکه اهمیتسز برجهته طوقنه جق نه قدر مذهب دینی و حکمی ظهور ایتدیهسه اوزر لرینه اودهشتلی انکیزیسیون مسلط اولدی . اشکنجه بی، دیری دیری آدم یاقق ، آغزه اریمش قورشون آتمق حدلرنده بیله طومدی . مخصوص آلت ایجاد ایتدی ؛ بر طاقم ییجاره لک تا اولوم درجه سنه کئنجیه قدر هر کمیکنی آری آری قیردی، ینه مظلومنی ، اولادینه باقار جه سنه همتلرله شفا یاب ایلدی . صکره ایکنجی، اوچنجی، دردنجی دفعه یه قدر ینه کمیکلرینی قیردی . بو قدر اذالر، بو قدر بلالرله برابر دائما غلبه ، قاتولیک مذهبسک علیهنده بولنانلرده قالدی . حالاده آنلرده قالور .

بر چوق عقلا ، بو حقیقتی پیش نظره الهرق دیمشلردر که فکر انسانیده بر غریب خاصه کوریلور ، حریتنی اظهار ایتمه باشلاینجه ، اکر یک شدتله اوزرینه واریلور سه کسندده اولان علوماهیتی بردن بره کمالیه ادراک ایدر ، قارشوسنده هر نه درلو قوت موجود اولوسه اولسون مقاومتن چکمز ، حتی یوزده طقسان نسبتنده غالب اولور ؛ تضیقی آز کوردیکی زمان ایسه حصمنک ضعفنی آکلار ، فاره ایله اوینایان کدی یاوروسی کبی اکلنیر یولده بر حرکت باشلار . مثلاً استدیکی بر شیء جدی سویلکده مضرت کورر سه

عبرتین اوله جق وقایع مشهوره دندرکه شمسک استقراری ،
 کرده نك دوری حقیقده (قوپرنیق) ك میدانه قوبدینی قول
 حکیمانہ بی دلائل ریاضیه ایله اثبات ایدن مشهور (غالبه)
 بو اعتقادندن طولایی - هر - حقیقی مخالف دین صورتنده
 کوسترمکله معروف اولان - رهبان گروهی طرفدن الحاد ایله
 اتهام اولنور . اکر تائب و مستغفر ارمزسه ، طاعون انسانی
 دینلمکه شایان اولان معهود انکیزیسیونک پنجه سنه دوشه جکی
 کندبنه اخطار ایدیلیر ؛ اقباسی ، اجباسی ، شاکردانی ،
 آشنالری مسلط اولورلر ؛ تهدید و الحاح قوتلرینک سوقبله
 کلیسایه کیدر ، برطاقم تشریفات عظمی آره سنده قولنک خطا
 اولدیغنی اعتراف ایدر ، ایستدکلری کبی « تائب و مستغفر »
 اولور . فقط کلیسادن چیقارکن ینه افکارنده اولان حریت
 طبیعیه غلبانه باشلار ، بردرلو کندینی آله مز ؛ یاغنی برقاچ کره
 یره اوررده : « معافیله ینه دون کره در » دیر .

پک قانلی ، پک خطرلی ، پک متعدد تجربه لرله ثابت اولمشدرکه
 فکرده غلبه ینه مجرد فکرک شانندن در . مادیات ، تعدیات افکار
 اوزرینه تسلیط اولنججه باروته طوققان آتشی و یاخود بخاره
 حددن زیاده اجرا اولنان تضییق حکمنی و یرمک مقرر در .
 برکره تاریخلری کوزمزنک اوکنه آلام ، وقتیله اسلامده
 زندقه چیقدی ، الحاد چیقدی ، طبیعیون ظهور ایتدی .
 تناسخیه ظهور ایتدی . هیچ برینک اوزرینه قیلیچ چکمیدیلر ،

حریت افکار

انسانک حریتی، مختار اولدیغندن ، اختیاری ایسه، صاحب فکر بولدیغندن کلیر .

بو بدهت کوز اوکنه آلتیجه تمامیه تسلیم اولنق اقتضا ایدرکه هر درلو خواص بشریه یه اولدیغی کی حریته دخی اساس، قوه مفکره در .

یا هر کار مزده وجودینی ادعا ایتدیگمز حریت، فکر کردن متولد اولنجه فکرک وجودینی انکار ایتک ، صفر دن عدد تشکل ایده بیلیر دیمک قیلندن اولمازی ؟

دنیا ده هانکی ماده واردرکه کندینک مالک اولدیغی بر خاصه یی محصولی ویا تعبیر آخرله اثری اولان دیگر بر ماده ده ایجاد ایده بیلسین ؟ بو قدر دلائل نظریه یه نه حاجت! تطبیقات میدانده طور و یور .

بر آدمک ، ولو طاشلرله بینی از یلسون ، فکر نجه قناعت ایتدیکی تصدیقاتی تغییر ایتک قابلیدر؟ ولو خنجرله یورکی پاره لیسون، وجدانجه تصدیق ایتدیکی معتقداتی کوکلندن چیقار مق ممکن اوله- بیلیر می ؟ دیمک که نقلی ، عقلی ، حکمی ، سیاسی ، علمی ، ذوقی هر نوع افکار ذاتا سربست ، ذاتا طبیعیدر . دیکشیر سه کیمسه نک اجباریه دکل ، طبیعتک الجاسیله دیکشیر .

باشنده ایکن ایشتمش ایدم؛ جادی مزاردن چیقنجه عزرائیله وکیل اولور ایتمش، او حکایه خاطریمه کلدی .

بن بونلری دوشونوب طورر ایکن او هیبتلی، وقارلی آدم لر جادی بی اورته لرینه آدی لر ، یو کسکجه بریره طوغری چکلدی لر، کیتدی لر . بتون مملکتک طاشلرینه ، طوپراق لرینه وارنجه یه قدر هر ذره سی لسانه کلدی : « الحمد لله محکمه جادینک یقاسنی الدن بر اقبور . یوقسه بو جمعه ایرتسی کونی قورتیلوب ده مزارنده راحت قالسه یدی کیم بیلیردها نه لره جسارت ایدر ایدی ! » دیمکه باشلادی . درت باشنده ایشتمش ایدم . جادی لری جمعه ایرتسی کونلری مزارلرنده بولور لر ، جمعه ایرتسی کونلری اوزر لرینه اعلام او قور لر ، جمعه ایرتسی کونلری یاقار لر ایتمش . او مثل خاطریمه کلدی .

بو حالده او یاندم . معبر معبر طولاشدم . جادی بی یاقدی لر می ، یاقه جقلمی ؟ بر درلو تحقیق ایدمدم .

دیوژن — چوجق الله لایقکی ویرسین . بکا قاره قوشک رؤیاسنده چکدیکم اذیتلری خاطریمه کتیردک . حالا تیرل تیرل تیریورم .

چوجق — قورقه دیوژن ، بو قدر دهشتلی رؤیالر چیچک علتی کبی انسانه وانسانیمه عمری ایچنده بر کره کلیر ایتمش . بن حکیملره صوردم . تسکرری محالدر دیور لر .

[دیوژن : ۱ ایلول ، ۱۲۸۸]

باشلادی .. دیرکن هوا قرار دی .. قنڈیلر یاندی .. صکرہ
ینہ هوا آچیلدی .. اورتہده (جادی دیریلیور) دیہ بر فریاد
قوپدی . اطرافه باقدم . کیمی کوردمسه اعضاسنک هربری
آری آری تتره مکده، ایدی .

ینہ هوا قرار دی . بولندیغ یر بوغاز ایچی کبی ایکی طرفه
آرلدی . شمال طرفده جادی دیرلدی . ، جنوب طرفده
«جادیسک اعلامی او قونہ جق ، وجودی چالی ایله چرپی ایله ،
ترکله ... فلان ایله یاقیله جق» صدالری عیوقه حیقمقنه ایدی .
بو حالده ینہ هوا آچیلدی ، اطرافه باقدم کیمسه لر یوق .
اوزاقدن طالغه چاغلدیسی کبی دزین دزین برسس کلکه باشلادی .
دقتله دکادم، ینہ «جادی کایور ! جادی کایور» دیورلردی .

دقت ایتم : اوتهدن بر طساقم وقارلی ، هیئتلی آدمیر
کلکه باشلادی ، اطرافده اولان بر ایکی کشی بو آدمیری
کورنجه : «ایشته جادی ، ایشته انسالر ایچنه قاریشمش» دیه
بر ولوله قویار دیلر .

دقتله باقدم . ایچلرنده بری وار . یوزی قرمزیمی ، قرمزیمی ،
قرمزى ! بر آشی بویاسی فوجیسنه ایکی آباق طاقمشلرده
کز دیر یورلر ، صاندم بش یاشنده ایکن ایشتمش ایدم ؛
جادی قان طلومنه بکزره دیرلر ایدی . بونی کورنجه اوروایت
عقلمه کلدی .

دها دقتله باقدم . قیافتی قورقونجیمی ، قورقونج ! صانکه
ظلم یاخود اولوم جانلارمشده اورتده کز یور . قیاس ایتم . اوچ

دیوژن — ایشته بکم ... کلیور بکم ... آی افندم ...
سندہ بزی اوتہ کی غز تہ لره چویر دک ... عاداتا کندیکه طالق او وقلق
ایتدیریورسک آ ...

چوجق — ینہ می حد تلندیکنز ؟

دیوژن — یوق ... استغفر الله ... هانی بر آزده ایشیمزه
باقسق دیرم ... ایشته مائی اوچور تمده کلدی .

چوجق — اوستنده یازسی یوق . فرانسز مالی دکل .
لکن نه ایسه ... بن جادی بی کوردم ... اما نصل کوردم .
رؤیاده کوردم .

دیوژن — ای ...

چوجق — الله خیر لره تبدیل ایلسون . بر غلبهک ..
بر غلبهک ... بر غلبهک ! بن ده صانکه ایچارنده بولنشم .
هرکس جادی کله جک ... جادی کله جک ... جادی کله جک
دییه ... سویلشیور لر ، کولیشیور لر . حتی بایراملاشیور لر دی .
بن کندی کندیمه : جادی کله جک ده ، نه اوله جق ؟ بو قدر
سونمه نک معناسی نه در ؟ دییه تعجبده ایکن ، جادی کلیور ..
جادی کلیور ... جادی کلیور ، یوللو بر فریاد قوپدی ..
کیمسه نک بکزنده قان قالمدی .. هرکس « بوجادی وطنی ده
یوده جق .. ایپی طوتانی ده یوده جق » دیه سویلنمکه باشلادی .
بن .. نه تلاشک حکمتی آ کلایه بیلدم .. نه لقر دیلرک معناسنی ..
عمر مده باشمه کله مش درجه لره حیرت لره اوغرام . بن او یله
آلیق آلیق اطرفه باقنرب زور رکن هرکس برر برر طاغلامغه

چو جق — اوح بنم پاپاغان ديوزنجكم ! . اوح بنم قناريا
 ديوزنجكم ! اوح بنم اوح بنم قيوير جق قوزيسى
 ديوزنجكم ! آدم ! يالوارىورم . نهيه او قدر قاشلرىكى چاتىورسك يا!
 ديوزن — اى بك اعلا، بك اعلا! .. شو حيوان تشبىهلريله
 التفاتى براقلمده ايشمزه باقلم .

چو جق — بن جادى يى كوردم
 ديوزن — هانكى جادى يى ؟
 چو جق — ايشته جادى يى ...
 ديوزن — تخف شى ! زرده كوردك ؟ نصل كوردك ؟
 چو جق — سويله نم ...
 ديوزن — ليك

چو جق — سويله نم يا ... اوح يا ... اوح جق يا ... سنك
 دنيا دن خبرك يوق يا ... اوح يا اوح جق يا ...
 ديوزن — اى صكره نصل ايدرز ؟

چو جق — دمىن قوغويوردىكز يا ! ... براقير كيدىرز .
 ديوزن — سن بيليرسك ... اما كىتمسهك ابي اولور ...
 كل شو جادى يى نصل كوردىكى سويله ده يازالم .. شكر دن ،
 يمشدن برشى ايسترمىسكز بكم ؟

چو جق — بر ليوناطه اصهارلا باقالم . . ديوزنك برده
 مجموعه سنى كتير . بركدى شرقىسنك نوطه سى ... بر مونته -
 قريستو .. ها كرچك برده مائى كاغدىلى اوچورتمه ايسترم ...
 شمدىجك ها ! .. يوقسه بالله براقير قاچارم .

کچی کوزل دیوژنچکم ! شکرلر کچی طاتلی دیوژنچکم ! طارمله
آیول بن فنا برشی سویلدم .

دیوژن — چوجق، صیرناشمه ! سنکله اوغراشمغه وقتم
یوق ، آکلاشلدیمی ؟

چوجق — دیوژن ، سویلیه جکم لقردیلری یازمزنسک
اما، کوپکی قیرارم ، عمرم اولدقجه قارشیکده طورر ، کولکله
ایدرم . اسکندرک نه قدر سـالاحی ، افلاطونک نه قدر کتابی
وارایسه کتیرر برر باشکه اوریرم . آغلارم ، آغلارم ،
آغلارم ؛ کوزلریمی بومروق کچی شیشیریرم . دوکنورم، دوکنورم،
دوکنورم ؛ وجودیمی پستیل کچی چوروکلر ایچنده براقیرم .
بابامه کیدرم ، آنهمه کیدرم ، خالهمه کیدرم ، دایمه کیدرم .
امام افندی یه کیدرم ، ناطور خانمه کیدرم ؛ دیوژن بی دوکدی
دیرم ، قیامتلی قویا بررم . سنی بردها محله دن کچیرم . واللها !
اگر یامازسه م کوپکدن آلچق اولایم .

دیوژن — والسلام ! به چوجق بزمله زورک نه ؟

چوجق — زورم نه می ؟ بن غزته یه یازی یازه جغم ،
آکلادکی ؟ غزته یه یازی یازه جغم . ترکجه دن بشقه لسان بیلمم .
شمدی چیقان ترکجه غزته لرینک هسی ده قلمی کور دکنکی .
حقه بی دیلنچی چنانغی ، کاغدی « مقامک جنت اوله » پوصله سی
ظن ایتشلر . بن سائله یدکچی اولام . آنک ایچون سکا کلیورم .
سن ینه نه ایسه دلی طولو سویلیورک !

دیوژن — ها ! ...

« ديوژن » دن بر مقاله

يالباق شيطان ياناز چوجق . . . ياراماژ چوجق . . .
صيرناشيق چوجق دون ينه مطبعه مزه کلس-ونمی ؛
تو نهده قاره بلایه چاتمشر ! بردرلو يق-امزی الن-دن
قورتارمق ممکن اولامادی .

ایشته محاوره مزی یازی-ورم . سز بزم یرمده اولکزده
رد ایدیکنز .

چوجق — قوزوم دیوژن . . . برشی سویلیه جکم، یازی
ویرسهك . . . نه اولورسك ؟ آیولجق . . . ایشنه کاتبسکه
هوسم وار. سنی چوق آدم اوقیور ، آنک ایچون یازدیغ شیلرک
اوقوندیغنی کوردکجه هوسلنیورم . بزم مینی مینی دیوژنچکم . . .
یازاجقسنك دکی ؟

دیوژن — یازامام یاوروم . سن بزم غزتهنك لسانی
بیلیمیورسك، هپ سنك ایستدبکک کبی شیلر یازارسهق — هانی
شمدی دیوژنی چوق اوقویورلر دیمیورمیدک — صکره هیچ
اوقویان قاز .

چوجق — هله شوکاباق . صانکه سنك غزتهنك لسانی ده
برشیمی ؟ عقلسکه کنی سویلیویوررسك ؛ اولور کیدر .
دیوژن — سن آغزیکه کنی سویلسکه باشلادک . شورادن
سلامتله کیدرمیسک ؟

چوجق — اوح . . بزم مس-خره دیوژنچکم ! پاموق کدیله

براق، جفک میراث کچمسه تأسفدن عبارت اولسون! موجودینی
 اتلاف ایدوبده عائله سنی آج براقانلر یاورولرینی یین کدیدن
 پکده اهون شیر دکندر . واقعا بویولده اولان سوزلر تنبله
 تکلیف خدمت وسفیهه حسن نصیحت کی تعجیر نوعندن کلیر .
 فقط عقلی اولان شوندن احتراز اتملیدرکه قول یرینه فعلیات
 انسانی انتصاحه مجبور اتمسون ! آجی سوز فاسکک سله سندن
 اهوندر .

طیب یداوی والطیب مریض

امکلا، سعیر هپ بهوده در « دیر لر .
 آما ! هر حال ایچون فاعل حقیقی جناب حقدر . لیکن
 بونکه سعیدن ال چکمک رزاق کریمی کندیسنه خدمتکار ظن
 ایتک قبیانندن اولور .

« لیس للانسان الامعی »

کو کدن مائده ایتک بر معجزه ایدی، کچدی . بزاسبابنه
 تشبث ایتلی بز که اللهده تأثیرینی خلق ایلسون . اکر هرکس
 چالشمقندن ال چکسه ایدی ، دنیاده مودتن بشقه نه قالیردی ؟
 اکر هرکس انه کچی تلف ایتسه ایدی، عالمک عدمدن نه فرقی
 بولوردی ؟

زده بیلیریز؛ انسان برغانله سزکچن زمانلرینی دوشونور، برده
 نتیجه سی معلوم اولان استقبالنه نظر ایدرسه بو « یالان دنیا » نی
 خواب وخیال نوعندن کورور . لیکن بر کره ده اوزرینه
 ضرورت چوکش بر فلاکت زده یه صورلسون که حیات
 دیدیکمز نه دهشتلی بر حقیقت ایش ! « حسیس ، می ایچنک
 خزینه داریدر . « دیمشلمر . اوله در ! شو قدر وار که « تئللرده
 عالمک دینلجیسی ، سفیهلرده شونک بونک ایرغایدردر . « دینلسه
 یالان اولماز .

قدرتک واریسه حالکی دائمآ صفا ایله کچیر ! فقط چالیش که
 استقبالده او (نشئه) نک خمارینی چکمیسه سک . بوکون یاری آچ
 طور مق یارین نامرده محتاج اولمه دن خیر لیدر . ممکن اولورسه
 بوتون عمر کده ذوقکی ترک ایتمه ؛ آنجق دوشون که اولادکه

بوکونک محصولدن یارینه بر سرمایه نقل ایتمهک چالیش ! بوکونکی واریمی بولان بن دکلی یم ؟ یارین نیچون بوله میهیم ؟ دیه جک قدر آفات عالمدن امین اولانلرک — اشرفیت انسانیه زرده قالیر — حس مشترک آتارندن اولان احتیاطده بیله قارنجهدن دون بر صافدل حیوان اولدقلرینی اعتراف ایتمک لازم کلیر .

مستقبلده کی حالی امنیت آلتنه آلمق ایکی قزانوب بریمکه

اولور .

« زمان آلتوندر » دیرلر . فقط اوده وقتک قیمتنی لایقیله تقدیر ایتمک دیمک دکلدر . بر دقیقهده یوزبیک آلتون قزانیه بیلیر ، لکن ۱۰۰ ملیون آلتون انسانه بر دقیقه بی قزاندره ماز . حال بویله ایکن نه اغر بدرکه ینه وقتنی غائب ایتمک ایچون یوزلرجه ، بیکلرجه آلتون صرف ایدنلرده بولتور ! . . .

زمان مایه معیشت ، سمی منبع حیاتدر . آدم زمان سایه سنده کچینیر ، سمی ایله یاشار . بو حالده زمانی سهیه صرف ایتمیوبده معطل طورانلر ایچون طوپراغک آلتیله اوستنده نه فرق اوله بیلیر ؟ راحت دوشکی یر یوزینه چیقمش مزار دکلده نهدر ؟

ابدال مساعیده قصور ایتمه که اولمش

وابسته بو عالمده سکونک حرکاته

موتی یاقیشیر وار ایسه راحت دوشکننده

اقدام وتحمل کرک ارباب حیاته

بزده قلندرانه براعتقاد واردرکه « هر نه پاپارسه الله پاپار ،

شبهه یوق ! آدم بر کون البته فوت اولور . لکن دنیایه اولمک ایچون کله مشدر . اکر اولمک ایچون کلمش اولسه ایدی قضا هر کسی رحم مادر دن مزار عدمه دوشور یردی . شبهه یوق ! انسان هر مذلتته تحمل ایدر . لکن مذلت ایچون یرادلامشدر . اکر مذلت ایچون یرادلمش اولسه ایدی قوه فاطره عبث یره هبمزه چالیشمق استعدادینی و یرمزدی . دیرلرکه « بو قیصه جق عمر ایچنده نه یاپیله بیلیر؟ » زمانی ابدیته نسبت ایدر ایسهک نه قدر اوزون اولسه لمحّه بصرکی قالیر . انجق بزم حاملزه قیاس اولننجه و قتمز — حسن استعمال اولنورسه — یشامق ایچون کافیدر . بو قدر جق بر مدت حیات ایچنده درکه ، ابنای جنسمزدن بر طاقم اصحاب سعی ، عالم انسانیته — تا قیامت باقی اوله جق — نیجه اثرلر یادکار ایتمشلردر .

« عیش و نوش ایله بو کون آ که غم فردایی »

« سکا اصهارلدیلر می بو یالان دنیایی ؟ »

قولنه اعتبار ایدر میسک؟ یاسن یارینی دوشمنزسهک یارین سنی کیم دوشه نه جک؟ طوتهلم ، دنیایی سکا اصهارلدیلر ، سن کندیکی کیمه اصهارلدک که عمریکی عیش و نوش ایله کچیره جکسک؟ اطرافزه بافهلم ، ذهنمزه مراجعت ایدهلم ؛ مشهود اتمزده ، محفوظ اتمزده هر نه بولور سهق جمله سی یارینی دوشونلرک آثاریدر . یالکز حال ایله مشغول اولان عمرلر هپ زمانمکزک عثمان غیر-متناهیسی ایچنده محو اولوب کیتمشدر . ینده محو اولور کیدر . اکر ایسترسهک که بر کونک بر کونکدن اعلا اولسون ؛

نه صفا تصور اولونه بیلیر ؟

بر عاقل دها شباننده اختیاراتار. چونکه ایشسز چکن زمانک دقیقه سی ساعتدن اوزوندیر .

بر سفیه نه قدر یشارسه عمرینه طویمه دن نیادن کیدر . چونکه لهویات ایچنده چکن وقتک ساعتی دقیقه دن قیصه در . بز نیجه میراث یدی بیلیرز که اوزاقدن حالته باقلسه حظوظاته مستغرق ظن اولنور . حال بوکه او بیچار، بوتون عمرینی بر اکلنجه بولغه حصر ایدرده ینه لذائذ عالمک بر یله خشنود اوله ماز ! هر نه ذوق ایله مألوف اولمق ایسته سه قدحی انه آلیز آلماز یوزینی بورشد بر مغه باشلایان عیاشلر کی دها مبدأ تذذده کولکی استکراهدن خالی دکلدیر . امکسز اکلنجه طوزسز طعامه بکزر .

انسان کندی سعیه یله یشاملیدر که زمانک قیمتی بیلسین ، حیانتک لذتی طویسون .

بز او آدمه نصل بختیار دیرز که هم هر لون عمر گذشته سینه تأسف ایدر طورور، هم ینه ایام حیات بیتمز توکنمز بر مدت مجازات ایش کی ، وقتنی کچیرمه کچالیشیر ! سعینک پرورده سی اولان بر آدم ایسه هیچ اکلنجه آرامغه محتاج اولمز . چونکه اکلنجهده ایش بولنماز اما ایشده اکلنجه موجوددر . هله وقت کچیرمکی اصلا دوشونمز . زیرادریغ که وقت کندی کندینه کچر، کیدر . یوقسه آنک کذرائتی تسریعه چالشمق بر عاقلک کاری دکلدیر . « الله کاسبلری سور . » شو سبیه که مخلوق ممتازی اولان انسانک حیاتی، راحتی کسب ایله در .

نسبتیه تحدید ایدرسه ، عمری دائمی اولان انسانیت فنا بولور .
 دنیانک هر زرسنه کیدلسه مشقتمزجه ناز و نعیمه مستغرق
 اولمش نیجه بک زاده لر کوریلیور و آنلرک حالنه باقیمنجه بختیار
 اولمق بختیار طوغمغه توقف ایدرمش یوللو حسرتلر چکیلیور !
 باقم عییا بوتحسرتلر و امیدر؟ عجا اوناز و نعیمده کوردیکمز
 آدملر حالجه غبطه کشلردن اعلامیدر؟

البته دکل . چونکه انسان ایچون بخت دینیلن شیدک
 حقیقتی ، قدرتک ذهنه قولنه احسان ایتدیکی خاصهلردن ، بختیارلقی
 ایسه ، او خاصهلرک حسن استعمالندن عبارتدر . هیچ بر ثروتی
 متصرف اولی کتم عدمدن برابر کتیرمه مشدر . ذنیاده مال
 اطلاق اولنور نه وار ایسه اقدام ایله طوبولانیر ، سعی ایله وجوده
 کایر . بو حالدن طولانی مضایقه یه ثمره عطالت ، ضرورته
 محصول سفاهت دیمک روادر . یاباری سفاهت و عطالتک
 بومشقتلریله برابر آرزویه دکر بر ذوقی اولسه !

عطالت ایچنده سفاهت ، مزارستانه قورولمش بر مجلس عشرت
 کیدر؛ آکا ملازمت ایدنلر جسمانی هر دللو مسرتنه اوغرارلر .
 فقط نشاطه بدل خزندن بشقه روحانی بر تأثیری بوله مازلر .
 اوت ! عطالت موتک کوچوک قرداشی ، سفاهت حیاتک
 بیوک دشمنی در .

عطالت ، انسانک وجودینه صارلمش بر بیلانه بکنزر ،
 سفاهت ایسه او بیلانک الواننده اولان زینت قییلندن در .
 بویله بر قید ایچنده طور مقده و بویله بر زینتله اکلنمکده

سعی

احرث لدنياك كانك تعيش ابدا
واحرث لاخرتك كانك تموت غدا

هم یارین ایچون موته حاضر لنمق، همده هیج اولیه جک کبی
تحصیله چالشمق بر بیوک قاعده حکمتدر، که سعادت حالک
اساسی آنک حکمنه اتباعدن عبارتدر .

البته انسان دقیقه بدقیقه موته منتظر اولنجه ذخر آخرتی
تدارکده قصور ایتمز. لکن حیاته برحد تصور ایتمکی حالدهده
برکون آج قالمق مخاطره سنه دوشمش اولور . چونکه آدمه
بر آن اولومدن امان اولدیغی کبی حیات ایچون عمر طبیعی دخی
برحد معین دکلدر . باخصوص که انسان فنابولور اما انسانیت
دنیا طور دقجه باقی در .

برکره دوشونهلم! دنیاده یکی طوغمش چوجقدن عاجز
برشی وارمیدر؛ بچاره بو مختخانه به بیک در لواحتیاج، بیک درلو
استعداد ایله کلمش. حال بوکه ایکی ضعیف قولندن بشقه لوازمی
تدارک آلتی یوق! هوا مرحتسز، برودت ورطوبتیه جانیه
قصه ایدر. طوبراق خسیس، لازم اولان جواهر اثماری
سینه حرصده صاقلار. بویله ایکن هر احتیاجنی استیفایه، هر
استعدادینی اظهاره موفق اولیور. بوکا مدار اولان اسباب،
هپ بزدن اول کلنلرک ثمره غیرتی دکلدر؛ اولیه ایسه اسلافه
اولان دین تشکر منی اخلافه ایفا اتمک لازم کلزمی؟

حقیقت! انسان فانی اولدیغی حالده ینه حیات ابدیه مظهر
اوله جق کبی چالشمیلدر. یوقسه هر کس سعینی مدت حیاتی

اولغه هیچ اهمیت ویرمه یین برذاتی شمدی نظسارت مقامنده کورمکدن شونلری امیدایدیورزکه بوندن بویله اجنبی نفوذی حفظ جابه واسطه ایدلنز .

بوندن بویله جزوی وکللی برامتیازه نائل اولان ایالاتمز طرف سلطنتدن حقلرنده ابدال اولنان مساعدات صریحه داخلنده طوتیلور وحتی بومساعدات ایچنده خلافت اسلامیه وسلطنت عثما- نیه نك حیثیت ومنفعتته مغایر برشی وارایسه حقانیت قوتیه لغو ایدیلیر .

معاهده لریمزك اجنیلیرده، هر درلوقواعد عدل وحتی اخلال ایده جك صورتده ویردیکی امتیازلر ، محکمه لریمزك حسن انتظامی سایه سنده زائل اولور. دولت علیه دخی هیج اولمازسه ایتالیا قدر اولسون دول معظمه دن اولدیغنی امور خارجه ده بحق نفوذینی اعمال ایله اثبات ایدر . رشید پاشایی آرامغه دکل ؛ برده ادنیایه کلسندن احترازاً تر به سنك قدوسنی آچیق براتمامغه ، اخلافنی ایسه الی آخرالدوران خیال وخاطره کتیرمه مکه باشلارز. مع مافیله بومیدلردن اول تنظیمات ونظاماتمزى هرکیم آباق آلتنه آلدیسه تنظیمات ونظاماتمزك نچه سنه ویریلوبده استقبالمزك امنیتتی تمیه ایچون حالنز لایقیله تأمین اولنسه یعنی بحث ایتدی کمز اون بر ایک اوروپاچه حاصل ایتدیکی تأثیرلر برهمت مؤثره ایله ازاله ایدلسه ایدی کندیمزى دنیاده اک بختیار اولان قوملردن عد ایدر ایدک .

چونکه دنیا ده هبچ بر حکومتک حالی دیگرینه بکزه مدیگی
 کبی روسیه نك اداره سی ده بزمله قطعاً قیاس قبول ایتمز. آنک
 دخی ایستیوبده یاره مدیغی و ایستیوبده یاپدیردینی شیلر وحقی
 اورویابه قارشو دکلسه کندی ملتته قارشو اولسون حیاتی
 مخاطره یه قویه جق نقطه لر واردر .

هله بز بحث ایستدیگمز اون بر آی ایچنده او قدر اجلمزی
 آرایه رق کزمش ایدک که مرحوم جمیل پاشا بیله استانبوله
 کلدیگی زمان، اگر اسکی اداره بر آزدها سورمش اولسه دول
 غربیه طرفندن کندی تبعه و محمیلرینی و بلسکه عثمانلی ملکنده
 بولان خرستیانلری محافظه ایچون ساحلاریمزه دونما سوق اولنمق
 کبی دولت علیه نك الكبیوک بالار ایچنده بیله دوچار اولمدیغی
 بر حقا رته اوغرایه جفنه دائر هر طرفدن بر چوق اخطارات
 آلدیغنی هر یرده و هر کس یاننده سویلر طوروردی .

ینه صد دیمزه رجعت ایدم؛ شرق مسأله سنک طبیعی بر طاقم
 اسبابدن دکل، بعض جزو یاتک و هله بر چوق منافع شخصی نك
 منافسات دولیه به بر میدان جولان آچمندن ظهور ایدد کلدیگی،
 بالاده ایراد ایستدیگمز مباحث اعتقاد مزجه بتون بتون علنیته
 چیقارمغه کافیدر .

حکومت حاضر دن و خصوصیه خارجه مستشارلنی کبی
 کبی ایکنجی درجه ده بولان بر موقعک حیثیتی بیاغی بر آروپا
 نظارت اجنبیه سی درجه سنه ایصال ایدن و او حیثیتی محافظه ایچون
 مصر خدیویت جلیله سیله برابر عالی پاشا نك تقدیرینه مظهر

برونی قاناتسہلر قیامتلیر قوبار .

مادام کہ جہانہ غلبہ مطلقہ سی مسلم اولان عالم مدنی طو تدینی اصولک تحویلنه اجبار ایتمکده قدرت مفقوددر؛ او اصوله، آرده کندی حقمری غائب ایتمہرک، اتباع ایتمکہ مجبور اولدیغمری لایقیله بیلملیز و احتیاطکار ایسهک حرکتمری ضرورتک بو یولده اولان الجآنسه توفیق ایتمکہ چالشملیز .

یوقسه شمالک تشجیعمانه قایلوبده مثلاً وقتیلہ آو-تریادخی روسیہیہ استناد ایدہرک آنک قوتیلہ مجار اختلالنی باصدیردی . حال بوکہ صکرہ لری او استناددن محروم قالدینی ایچون مجارستانده عادتاً برھیأت مفرزه پیدا ایلدی . روسیہ ایسه بوکون نشر ایتدیکی قانونی یارین اجرادن اسقاط ایدیور . لہیلرک معا . هدات دولیہ ایله اولان برچوق حقوقی کندی قانلرندہ غرق و نابود ایلور ، بزده روسیہیہ کندی مزہ حامی معنوی اتخاذا ایلسهک ، بلغارلہ مذہب نامنه بر حدود تعیین ایتسهک ، ارمنی قتلہ ایکلرینک فرقه سنی قتولیک طائیدقلری بر بطریقک مطاوعتندہ بولمغہ اجبار ایلسهک ، دیگر فرقه سنک بو مقصدی استحصال ایچون فرانسه و پروسیہیہ عربضہلر کونده ردرک مداخلہ لری دعوت ایتمکہ مساعده کوسترمیہرک تنظیماتی لغو ایتسهک ، نظامانک حکمنہ اتباع ایلسهک . حاصلی روسیہ حکومتی کبی ہر ایستدیکمری پایسہق ، ہر ایستہ مدیکمری یابدیر مسہق نہ لازم کلیر ؟ دیدیکمز حالہ کندی اعدامنزہ کندی المزلہ فنوی ویرمش اولورز .

ویا خود رو-چقدہ بر ویابر قاج بطریق بولندیر مق ہم کافی وہم
 حقانیتہ مطابق ایکن کویا دنیاہ آریجہ بر بلغار مذہبی وارمش
 کی مملکت ایچندہ بر بلغار بطریق بلکی میدانہ چیقارلدی وحتی
 امور روحانیہ نک برقید جسمانی ایلہ تحدیدی محالات عقلیہ دن
 ایکن بو بطریق حکومت دینیہ سنہ بردہ حدود وضعنہ قالیشدہ .
 عالی پاشانک حسونستلرہ کوستردیکی مساعدانہ قارشی، آتی
 حسونستلرہ دلی باشی یولندہ برحمایہ فوق العادہ اظہار اولندی؛
 قتولیک مذہبنک رئیس روحانیسی طرفدن قتولیک
 طائقدلری حالہینہ اومذہبہ بولنمق ادعاسیہ انتخاب ایتدکلری
 آدم رسماً قتولیک بطریق صفتندہ طانمق ایستلدی وحتی
 حسونستلر بیلہ بواعتقادک قبولنہ اجبار ایلدی .

دولت ذاتاً امور خارچیہ دن اولان ویاخود خارجه تعلق
 بولنان مسائلی بویولده اداره ایدرسہ جنس ومذہب وتعبص
 ومدنیت کی مسائل اصلیہ دن دکل، عادتا برکویک ویاطاغ باشندہ
 برمناسترک شکایتدن بیلہ برشرق مسألہ می تولد ایدہ بیلیمک اک
 زیادہ احتمالہ قریب اولان حالردندر .

چونکہ دنیاہ ہرشیئک برحدی اولدینی کی اوروپادہ کی
 افکار عمومیہ نک مسائل خارچیہ دہ تاثیرسزلکی دخی اومسائلک
 تعلق ایتدیکی دولتلی آرزوق عدالتہ وحکم زمانہ مطابق
 برادارہ منتظمہ آلتندہ بیلیمسیلہ مشروطدر . مثلاً مملکتندہ
 بیکلرجه یہودی بی تضییق ایدرلر؛ اوروپانک مداخلہ سی یالیکز
 حمایت ونصیحت دائرہ سندہ قالور . چیندہ براوروپالی یہودینک

هیچ اولمازسه اداره عسکریه سنی برلشدرمکه واقوام عثمانیه ایچنده تعدادی قابل اوله میه جق صورتده موجود اولان و بر طاقمی عدالت و مساواته طوقونمقده بولنان حقوق مکتسبه ایچون بر چاره بولمغه مقتدر اوله بیلیردی و بوتدیر ایله دولت استقبالنک اقبالنی تأمینده موجود اولان قوتلرینی بر قاچ مثلنه ابلاغ ایتمش اولوردی .

هیات !! بو تشبثات منجیه به بدل هرشیدن اول اغراض شخصیه اوغورینه هر درلوقواعد حقانیت پامال ایدیلهرک وقانون ونظامدن بحث اولندقجه بر ریشخنداستهزایله، شمدی اوله شیلرک حکمی یوقدر، بزاجرات آراز و بیلدی کمزی یاپارز؛ دینیلهرک کلخانه خطنک، اللرده موجود اولان احکام عدالتی یاردپاره ایدلدی، آیاقلر آلتنه آلتدی .

بوصورت ایسه شمال پولتیقه سنجه قترینه نک اک مشهور غلبه لرندن بیوک بر مظفریت ایدی؛ چونکه دولتی بلکه قترینه زماننده اوغرامدینی بر مزلقه اضمحلاله کتیرمشدی .

بونکله ده فراغت اولنددی؛ افاده مرآمده دخی ایما اولندینی اوزره، بتون بتون عقاب شمالی قنادیله اوچمغه باشلانندی. مثلا بلغارلی روم بطریقخانه سنک تسلطندن قورتاروبده آره دقلری مساعدات مذهبیه دن بهره دار ایتمک مطلوب ایسه روم مذهبنک استانبول، واسکندریه و قدس وانطاکیه بطریقی وارمنیلرک بر استانبول، بر قدس بطریقی اولدینی و بونلرک اوتوردقلری یرلرک نامیله ذکر اولندینی کبی بلغارلر ایچون دخی اوخزیده و یا قابه

۳

بو مقاله نك موضوعی كه چكن اون بر آى ظرفده معاملات
خارجنه مزك صورت جریانیدر، دولتك ادوار اداره سنه نسبتله اك
جزوی وظاهرده اك اهمیتسنز اولقله برابر، حتی محمودنانی وكلاسنك
پولتیقه سندن بیله دهها نااهلانہ برطرز ایله اداره اولمش وبقاواستقلالی
بوتون دنیا ایچون الزم اولان قوجه بر سلطنتی برطاقم تشبثات
خسیسه ایله بیاغی استیلا مخاطرهنه قدر یاقلاشیدر مشدی .
حال بوكه ذكر ایتدیكمز اون بر آى صحیحاً دولت علیه یی
مستعد اولدینی مرتبه نفوذ و اهمیته واصل ایتك ایچون اك
مساعد بر زمان ایدی .

چونكه آلمایاده پرنس بسماركك تهیه ایتدیكى قوه قاهره،
ناپولیونی بر لیاقت فوق العاده ایله لایق اولدینی حقیقی دنائت
و مقهوریته نزیل ایتك جهتیه ، اوروپاده لزومسنز اوله رق هر
كسك ایشنه قاریشیر بر متغلب مسلط قلاماش وحتی استیلای
عالم افكارندن هیج بر وقت تبری ایتمین روسیه دوستمز بیله
آلمانیانك منویات صحیحهنی ادراكدن عجزی جهتیه قومشورلینه
بر نكاه تبصرله بافقدن بشقه هیج برشی یاپه مامق ضرورتنه دوشمش
اولسنه نظراً باب عالی مدبرانه و خیر خواهانه بر مسلک اختیار ایتك
ایسته مش اولسه ایدی؛ مثلاً اوروپاچه حاضر لانتقمده اولان
تشبثات متنوعه ایچنده بیوك بیوك اتفاقنره كیرمكه وعموم مملكك

حریت طرفدارانك خصوصتی جلب ایدہ جگنر .

ایتالیادہ حکومت و اہالینك فکری علممزدہ بولنہ جق
 پروتستان ویا اورتودوقس یعنی روم مذہبنده نہ قدر دولت
 و ہیأت وار ایسہ ہیچ بریسی حرکتزدن ممنون اولیہ جق .
 بویولده اولان فائدہ ایلہ مضرت بر برینہ نسبت اولنورسہ
 آرارندہ اولان فرقہ عالی پاشانك دکل، دیادہ الکعادی بر آدمک
 نظرندن بیلہ قاچہ میہ جق درجہ لردہ فاحش کورینور :

بوکادہ او قدر استغراب اہ لئسون ! انسان عاجز بر مخلوق قدر ؛
 احتمال کہ بو مسلک، پاشانك وفاتی موجب اولان امراضدن
 وجدان و افکارنجہ حاصل اولان تشویشلر نتایجندن ایدی .

بزاورازی بر طرفہ براقہ لم دہ بر کرہ دہام مقصدیمیزی دوشونہ لم :
 بیك درلو هوسات و اغراض ایچندہ و بیك درلو نقایص
 و خطیئات ارہ سندنہ جریان ایدن شوقدر مسائل برر برر کوز
 اوکنہ کتوریلور ایسہ ہیچ بریسندنہ منافسات دولیہ و شخصیه دن
 بشقہ بر محرک توریلہ مز . جنس و مذہب و قومیت و استقلال
 دعواری شرقہ متلق ہر درلو مسائلدہ دائماً بر آلت اولہ کلشدر .
 عالی پاشانك وفاتندن صکرہ ملکمزدہ جریان ایدن احوال
 ایسہ بر کرہ کوز اوکنندن کچورملک لازم کلسہ دعوامز بتون
 بتور قابل انکار اولہ میہ جق بر حالہ کلیر ظن ایدرز . مع مافیہ
 غرتہ مزك حچمندہ اولان وسعتسزک بو بابدہ اولان ملاحظاتمزی
 دخی مجبوراً بر بشقہ نسخیہ تعلیق ایتدی رمشدر .

دائماً مصر و مصر ایکی قوتک تضییق آلتنده بولوندرینی یوز
بیک تجربہ لرله ثابت اولان حقایق دندر . عالی پاشا ایسه اداره یه
متعلق اولان بودرلو نکاتی لایق له بیلنردن ایدی .

خلافت اسلامیه نك پاپا ایله امتزاجندن اوروپاچه حاصل
اوله جق تأثیراته کلنجه آوستریا و فرانسه و ایٹالیا و اسپانیانک
قتولیک مذهبنده بولملمرینه نظراً بوندن برخیر ظهور ایدرکی
کورینورسده اولا برنجی مقاله مزده بیان اولندیغی اوزره
اوروپاچه افکار عمومیه نك مسائل خارجیه ده قوتی، استناد
اولنه بیله جک درجه لرده دکلدرد . ثانیاً فرانسه قتولیک اولمغله
برابر افکار عمومیه هر یردن زیاده اوراده . قتولیک مذهب نك
علیه نده در . ثالثاً آوستریا کک حکومت و کک خلق بولندقلری
حال اقتضاسنجه بوقدر جزوی برحادثه مذهبیه ایله اوغراشمغه
وقت بوله مز . رابعاً ایٹالیا قتولیک اولدیغی ایچون قتولیک
منفعتنه خدمت ایدرک پاپای تطیب ایتمک ایستر . فقط پاپانک
بر بشقه دولته هر نه نام ایله اولور ایسه اولسون مناسبت رسمیه ده
بولمسنی . حکومت ایچنده حکومت برعاقلک قبول ایده جکی
شیلردن اولمدیغی ایچون — هیچ بروقت ایسته مز . اسپانیانک
ایسه بورالرده و بلکه دنیانک هیچ بر یرنده ذره قدر نفوذی
یوقدر . دیمک که پاپا ایله مناسبات رسمیه ده بولمقدن اولسه اولسه —
هیأة تبدل ایتمکده و مسلسکاً وجهه عزیمتنی تبدیل ایتمکده
طالغهدن هیچ برفرقی اولمیان — فرانسه حکومتی نزدنده برمدوحیت
قزانه جغز . بوکا بدل ایسه ینه فرانسه نك امید استقبالی اولان

بدایت مسأله ده مروج کورنمش ایکن صکرده لری صورت تسویه نك تطبیقاتجه برطاقم محاذیر و مشکلات کوردیکندن ایشی نازمان وفاتنه قدر سورنجمه ده بر اقمشدی .

اوچنجیسی ایسه ارمنی قتولیکلری بیننده جریان ایدن و غزته لرمزك لساننده « حسونینست آتی حسونینست » غوغاسی دینیان و بلکه بر غزته نك لسانه آلمسنه شایان اولاجق اهمیتی بولنمیان معهود دعواده اختیار ایتدیکی صورت تسویه در که پولتیقه سنك اک یا کلش جهتی دینلسه یالان اولماز . چونکه اولنان روایات موثوقه یه کوره پاشا حسون طرفدارلرینی حمایه ایدرک و پاپا ایله بعض مقاولات رسمیه یه کیریشهرک خلیفه اسلام ایله خرسه تیانلق مذهبک رئیس روحانیسی بیننده بر امتزاج حصولندن اورویا جه پک بویوک تأثیرلر امید ایدرمش . مروی اولان بعض شخصیات بر طرفه بر اقلنجه مشار . الهک طوتدینی مسلیکک لزومنی بیان ایچون ایراد اولنان اسباب آره سنده بوندن بشقه معقل سوز ایشتمدک . واقعا عالی پاشا طوتدینی طرز ایله ارمنی قتولیکلرینک ایکی فرقه سی بیننده موجود اولان اختلافی بسلیهرک حکومه آندن استفاده ایتدیر . مک استدیکی دخی روایت اولنوردی . فقط بز بونی هیچ قبول ایتک ایسته میز . چونکه استبدادک اک بویوک وسائظندن اولان « تفرقه دوشور که حکومت ایده سک » قاعده شیطان پسندانه سی امور مذهبیه یه اصلا تطبیق اولنه ماز . بالعکس مذهبجه ظهور ایده بیله جک هر درلو اختلاف حکومتلری

بولنرک برنجیسی روسیه نك قره دکزده طوته حنی دونمایه
 دائر پارس معاهده سنده مندرج اولان فقره ایله بوغازلر معاهده -
 سنجه وقوع بولان تعدیلات اخیره درکه عالی پاشا عندنده
 اوروپانک قاریشقلغنه نظراً معین بولاماق قورسندن طولای
 روسیه طرفندن بو باده وقوع بولان تکلیفاتی مع التعدیل
 قبول یولنه کیتمک ضروری ایدی .

معاملات خارجییه ده عمق نظر و وسعت معلومات ایله
 متصف اولانلرک اعتقادنجه روسیه دولتک بومسأله ده اصل
 اوروپانک اوقدر قاریشقلمی آره سنده حاصل ایده جکی تأتیراتی
 تخمین ایده بیلمکدن عجز طیمیسایله برابر حرکت خصمانه
 مباشرت ایده بیلمسی، یالکز بر کره ایلرو آتلمش بولندیغی خالد
 قارشودن حیثیتنه طوقونه جق درجده بر مقاومت قویه
 کورمسنه توقف ایده جکی جهتله دولت ایچون آسایش ملترم
 اولنجه تکلیفی مع التعدیل قبول ایتمکله برابر تعدیلاتی ده مضر -
 تسز و بلکه موضوع بحث اولان احکام عهدیه دن بعض جهتلرله
 ده فائده لی بر یولده اجرا ایتمک قابل ایدی . مع مافیه بو مسأله
 دخی مثلاً سلطان محمود و کلاسی یدنده حل اولنان یونانستان
 ایشی و یاخود محمود پاشا صدارتنده حل اولنمش ظن ایدیلن
 بلغار مسأله سی کبی بوتون بوتون جاهلانه و نا اهلانه تسویه
 اولنمدی . موجود اولان فوائدیزدن بر آزشی غائب ایتدک
 ایسه بر آزینی و بلکه بر چوغنی ده محافظه یه مقتدر اوله بیلدک .
 ایکنجیسی بلغارلرک روم کلیسا سندن آیرلمسی درکه عالی پاشا

ینه پک بیوک کو چلکلر چکیلیرایدی .

هله شوراسنی هییچ خاطر دن چیق—ارمیهم که عالی وفوآد پاشالر، اللرینه کچن مسائلی حفظ جاه ایچون مماشاتسکارانه تسویه ایتمکله برابر هییچ بریسنه دین ومدذهب ویاجنسیت وملیت شکلی ویرمدیلر وهییچ بریسنده مهارتسنزلکه دلالت ایده جک وکندی منفعتلرنجه لزومک خارچنده کورینه جک بر فعللری مشاهده اولونمدی .

واقعا زمانلرنده بومصالحک کافه سنی ، کندیلرینی حیرتده براقه جق درجه لرده حسن تسویه ایتمکله مقتدر آدملر واردی آنجق آنلردن صکره ظهورایدن مسائیل سیاسیهنک حلنده دنیایی حیران ایده جک قدر سؤتدیرلرده کورولدی .

عالی وفوآد پاشالرک زمان اقبالنده سبب خارچیدن بتون بتون بری اوله رق یالکز برجده مسأله‌سی ظهور ایتمشدی . اداره سنده اک زیاده ضعف کوستردکلری وقعه ایسه او مسأله در دینیه بیلیر . چونکه آوروپا نظرنده تعصب شکلی المش او یله بر حادثه نک محلیجه حللی آوروپایی تعصب دن برائته ایناندر مق قابل اولمایانرک اللرینه بر اقلمامش اولسه ایدی احتمال که برانکلیر کمیسنک آتش حقارتیه رخنده دار ایتدیرمه مک قابل اوله بیلیردی . فوآد پاشانک وفاتیله عالی پاشانک ریاست اداره ده انفرادی معاملات خارجه مزجه بیوک بر تبدل حاصل ایتمه مشدر . حد ذاتنده دخی مشارالیهک منفرداً اوغراشدینی شیلر پک آزرده او قدر آزرده که بیاغی اوچ مسئله دن عبارتدر دیه بیلیرز .

یرلشدی. چونکه اتحاد ملل مسأله‌سی آنک قوتیله مسائل دولیه عدادینه داخل اولدیغندن بوفکرینک شرق طرفلرنده دخی رواجی عندنده ملتزم ایدی. بلغراد ناپولیونک خاطر ایچون الدن چیقارلدی. چونکه آنک بریوک آرزوسی ده شرق اوزرلرنده روسیه‌نک تفوذینه رقابت ایدی. خصم مزك صربلیله قزانديره مديغنی بر آرزوی کنديسی استحصال ایدرهك پولىتیه جه مرجعیت ذاتنه مخصوص بر مزیت اولدیغنی طونه کنارلرنده دخی طویورمق پك زیاده آرزو ایتدیكى شیلردن ایدی. قره طاغ ناپولیونک خاطر ایچون سگزر اون سنه لر تأدیسنر قالدی؛ چونکه خارجه حمایه مظلومین ولوله سیله داخلده کی مظلوملرینک فریادینی ناصدیرمق، پولىتیه سنک الك بیوک اساسلرندن بری ایدی. سوریه نك تأسیبات وتضمیناتنده ناپولیونک خاطر ایچون اوقدر افراط ایدلدی؛ چونکه قدس جوارلرنده برقتولیک هیأتی پیدا ایده بیلمک، الك بیوک واسطه تسلطی اولان رهبان گروهنی کندیته اسیر ایتک قیلندن ایدی. کریدمسأله‌سی ناپولیونک خاطر ایچون اوقدر اوزادی؛ چونکه ایمپراطور المانیا علیهنه روسیه ایله براتفاق عقیدنی فوق الغایه آرزو ایتک جهتیله دوستلغنی ارادینی دولته برجمیله اولمق اوزره کریدی یونانستانه ترك ایتدیرمک ایستردی. مع مافیه اعتراف ایتک لازم کلیرکه عالی وفوآد باشالر ناپولیونی حفظ اقبالارینه واسطه ایتمه مش اولسه لر ایدی فرانسه ده اوقدر مسلط بر حکمدار موجود ایکن بومسائلک تمامی تمامنه آرزوی دولته موافق اوله رق سرعت وحقانیتله تسویه سندن

دنیاك جزوی و كلی هرایشنه مداخله ایله هرزه وکیل كائناات
عنوان معروفك ماصدق مشخصی اولان ناپولیونه دوكلدیله
و آره صره آوستریا بده مرجعیت ویرمكدن خالی اولدیله.

بو مسلكك اك بیوك حطاسی دولت علیهك پولتیقه سنی،
مسلكسز برویا برقاچ شخصك آمانته تودیع ایتمكده ایدی. واقعا
رشید پاشاده همان هر فعلنده انكلتره به استناد ایدردی، فقط
انكلتره نك مسلك سیاستی فرانسه و آوستریا اداره نری كبی شخص
ایله قائم دكل برقاچ عصر دنبری یرلشمش و هر فرقه طرفدن
الزام اولنمش معین بر طریق اولق جهتیله مشارالیه كوره
استناد ایتدیكی قوتك ماهیت و تمایلاتنی ادراك ایدرك تدابیرینی
اكا توفیق ایتك قابل ایدی.

عالی و فوآد پاشارك مرجعی اولان ناپولیون بر كره شرق
اوزرنده اجرای مداخله و اعمال نفوذه آالشق قد نصكره قاریشمق
ایچون مسأله بوله مدخه ایجادینه قیام ایدرك بر طرفدن اك اول
كندنجه هرشیدن مساعد كوردیكی قتوليك فرقه لرینی و دیگر
طرفدن اوروی برهیجان دائمی حالنده بر اقمه واسطه ایلدیكی
قومیت فكر لرینی بو یولده آلت ایتمكده باشلادی. ایشته قره طاغ،
مملكتین و صربستان و سوریه و كرید حادثه لرینك ظهورینه سبب
حقیقی، هپ بوتخريكرك روسیه دیپلوماترلیله جزویت پاپاسلری
طرفدن اوته دنبری روم ایلی به اکیل مكدده اولان تخملمره پرورش
ویرمستدن بشه برشی دكلدر.

تعداد ایتدیكیمز مسائلدن مملكتین ناپولیونك خاطر ایچون

ایچون اجابی جزوی وکلی بعض فداکارلقلرله استعمال ایتمک جهتده اولان حصه‌لری خواجه‌لرندن قات قات زائد ایدی . رشید پاشا نفوذی آلتندن بری اوله‌رق اک اول‌تسویه‌سنه مباشرت ایتدک‌لری مسأله قره‌طاغک برنجی وقعه‌سیدر . بو قدر کلفتلرله تأدیبلری ایچون براردو سوق اولنمش ورایت اقبال عثمانی تا جبلک قلبکاهنه رکز ایدلمش ایکن یالکیز آوستریانک برالتاسنه قارشو کله‌میه‌رک تشبثی نتیجه‌سز براقدیلمر . هله‌پارس معاهده‌سنده محاربه‌دن استنتاجی قابل اولان فوآندک‌پک چوغنی هبا ایتدیلمر .

دولته مضر واقوام غیرمسلمه‌یه غیر نافع صورته ترتیب ایتدک‌لری امتیاز فرمانی پارس معاهده‌سی اجزاسنه ادخال ایلدیلمر . او زمانک اطوارینی رأی‌الیقین ادراک ایدن حقایق شناسلرک روایتنه کوره دیپلوماتلرمنزک بو خطیئاتی رشید پاشایه نعمت ناشناسانه بر رقابت ایچون اوروپا نظرنده ده‌ا زپاده مقبولیت قازانمق آرزوسندن نشأت ایتمشدر . حقیقت‌حال بویله ایسه رشید-پاشا‌کندی ایجاد ایتدیکی بر سلاح ممنوع ابله جریحه‌دار اولدیغی ایچون فعلنک جزاسنی کورمش دیمک اولور . اصل تأسف اولنه جق یر ایسه شرق پولتیقه‌سنده شخصی برطاقم رقابتلرک مناقشات دولیه‌دن زیاده سوء تاثیری کورلمش اولمسی در .

هرنه‌حال ایسه مشارالیه وفات ایدوب‌ده میدان استقلال بتون بتون بریکیلره قالنجه انکلتره‌نک نفوذینی آمال شخصیه یولنده استلیدیکی قدر استعمال ایده‌بیلیمک قابل اوله‌مدیغی ایچون

آهن‌دانه بر سلهء تکذیب ایله بتون بتون زیرزمینه کچیردی.
 بعض اصحاب تدقیق روسیه مسأله‌سنی، کندیسنگ بردها
 صدارته کلک ایچون اختیار ایتدیکی بعض تحریکات ضمنیه
 حمل اید لر. بوروایت صحیح ایسه رشید پاشانک صحیفهء شاننه،
 قیامته قدر ازاله‌سی قابل اوله‌میه جق بر لکهء نفرین براقه جغنده
 شبهه یوقدر. فقط بونکه دخی مسئله‌نی اداره‌ده و اوچ دولتک
 معاونت فعلیه‌سنی قزانمقده مشهود اولان مهارتنک ینه قدری
 زائل اوله‌ماز .

هله مملکتک اتحادی امرنده اکثر سفارتلرک تشبثانه
 قارشو کوستردیکی متانت، خصوصیه بومتانتک نتیجه‌سنده حائر
 اولدیغی موفقیت هم کندینک درایتی، هم‌ده پولتیقه مزک‌نه درجه‌یه
 قدر نفوذ خارجی آلتنده قالمسندن قورقیله بیله جگنی تعیین ایچون
 بر مقیاس صحیح عد اولنسه روادر .

شمدی بر آزده بووقایی برده اساس مسأله‌یه تطبیق ایده‌لم:
 عییا دولت علیه‌نک احراز ایتدیکی بو قدر غالبیتلر آره‌سنده
 اختلاف جنسیت کبی شرق مسأله‌سنک مولد طبیعیمی عداولنان
 اسبابده اگر صحیحاً اوخاصیت واریسه نهدن اقتضا ایتدی که
 هیچ برینک بر تأثیری کورلمدی ؟

رشید پاشا مکتبنده یتیشن عالی و فؤاد پاشا لر ایسه مشار-
 الیهک متروکات فکریه‌سنه وارث اولدقلرنده شبهه یوقدر. فقط
 تأسف اولنور که بومتروکاتک دولته متعلق اولان اموره‌کی
 متانت و مهارت جهتدن نصیبلری براز ناقص و محافظه اقبال

مهارت ابراز ایله « دوای برؤالساعه » صورتنده تنظیماتی
اعلان ایده رك و مملكتنده بشقه بر حامی بوله مدینی ایچون اجرا آتی
كفالت دولیه آلتنه آلهرق حكومت عثمانیهك ظلم واستبدادینه
دائر برقاق یوز سنه ایچنده نیجه یوزبیک القآت ایله آوروپاچه
حاصل اولان افكاری برقاق كون ایچنده عدم آبادنسیانه كوندردی
و حقوق تجارتی برچوق قیوددن تجرید ایله آوروپا ایله اولان
ارتباط سیاسیمزه برده اشتراك منفعت علاوه ایتدی وانكلیز
پولتیقه سنه استناد ایله مصری ینه حال قدیمی اوزره بر ایالت
شكلنه ارجاع ایتمهكه موفق اولدی.

ایشته بوجهتلرله دنیانك هر طرفنده مزارستان عدمه
یاقلاشمش بر جسم فرتوت عد اولنان دولت علیه دهها هنوز
مهر وجوده دوشمش بر طفل تندرست صورتنده كورونمكه
باشلامشدی .

مرحوم بوندن صكره دخی ریاست ادارهده بولندجه ینه
اختیار ایتدیكى مسلك متجددانهده دوام ایله تونس والیسنك
دولت علیه سفارتنه مراجعت اولتمقسنزین قبول اولندیغی ایچون
فرانسه دولته وسفیرمزه حقارت ایلدیكندن طولایی یونان
حكومتنه پروتستو ایده رك دولتك شاننی اعلا وحقنی استیفا
ایلدی. ملتجی مسأله سنده مرؤتمندانه برماتت ابراز ایله روسیه
و آوستریانك قطع مخابره بولنده كوستردكلری تهدیداته بیله قارشو
طورهرق عثمانیلرك مدنیت وانسانیتده حائر اولدقلمری مرتبه یی
آوروپایه لایقیله تصدیق ایتدیردی و دوستلرمزك اسناداتی بویله

یالکز ملک تقسیمنده دفعی ناقابل مشکلات ایلهر روسیه نك بو طرفله طوغری آقوب کله سندن عموماً جهان مدینه ترتبی ملحوظ اولان مخاطر لر بقامزه سبب اولوردی .

بر طرفدن ایسه مصرده محمد علی پاشا تجارت ملکیه یه مانع اولان سد لری تشبثات عاقلانه سیله زیر وزیر ایتدیکی کبی عسکرینی بر حمله ده کوتاهییه قدر ایصال ایتک بختیار لغنده نائل اولدینی ایچون فرانسه ده لوئی فیلیپ، حکومت اسلامیه یی مصره نقل ایدرک وروم ایلینک کنار حدودنده بولنان اوافق تفک اقوامی اوروپانک کفالت عمومیه سی آلتنده برر هیأت مستقله یه افراغ ایلهرک شرق مسأله سنه بصورتله بر صورت تسویه آرامقده و آوستریاده مترنیخ، ابتدای ظهورندن نهایت اقبالنه قدر، اختیارنده ثبات ایتدیکی محافظه کارلق مسلکی حکمنجه شرقدہ دخی حال حاضرک دوامنی آرزوایله برابر بوتننسنک حصولنی امید ایدہ . مدیکی ایچون اتخاذا ایدہ جکی خط حرکتک تعییننی ظهور اتدن بکلمکده وروسیه ده نیقولا شرقدہ هر دقیقه بدا ایتسی ملحوظ اولان انحلال عمومی حالندن استفاده اسپانی تدارکله ذوقیاب اولمقده ایدیلر .

یالکز انکلتره وکلاسی کندیلرینه پولتیقه تاریخنده هیچ امثالی کورلمه مش بر موقع امتیاز بخش ایدن احتیاط کارقلری و دوراندیشلکلری حسیلله بو بجران بلانک دفعی استانبولده فوق العاده بر مسلک مدبرانه اختیارینه متوقف کورمکده ایدی . رشید پاشا ایسه بو امراضک تشریح ماهیتنده حکیمانه بر

اصل غریب یری شوراسیدرکه دولت علیه نیک اوروپا ایله
 پولتیقه جه معامله یه باشلادیغی وقتدن بری امورخارجیه سنی اداره
 ایدنلر ایچنده هیچ کیمسه بولنماش ایدی که شرق مسائلنه منافع
 دولیه دن بشقه براساس آرامش اولسون .
 فقط دول غریبه نیک ممالک عثمانیه جه کرک تحریء منفعت
 و کرک اعمال نفوذده اتحاد ایتدکلری نقطه نظرلی و هر دولتک
 مسلیکندن مستفید ویا متضرر اوله جنی جهتلری اکل اولدراکه
 باشلایان رشید پاشا ایدی . آنک و اخلافنک پولتیقه جه طو تدقلری
 تداییر موقع محاکمه به کورسه ادعایمزک حقیقتی اصل او زمان
 بداهته چیقار . بوتفصیلات ایسه ، عبرتک حجی مساعد اولدیغی
 ایچون ، ایلروکی نسخه یه ترک ایدلدی .

[عبرت : ۲۲ ایلول ، ۱۲۸۸]

•
•

۲

رشید پاشا — مرحوم زماننک اجباری وکندینک درایت
 فوق العاده سی سایه سنده دولتک قوه متصرفه سی مقامنه کچدیکی
 زمان عثمانیلر ، اوروپا جه — روملرله روسیه لیلرک برقاچ عصرلر
 نثرندن خالی اولدقلری عزویات جهتیله — متعصب و ظالم و حکومت
 عثمانیه ایسه مستبد مطلق بیلندیکی ایچون هیأت ملیه مزک
 اضمحلالی آرزو اولنور و تجارت و اختلاط قبولرینک همان بتون
 بتون مسدود اولسی جهتیله منافع مدینتجه بوقطعه ده او یله بر
 هیأتک وجودینه قطعا لزوم کورلمز ایدی .

مصطفای ثالث دورینک اواخرندن محمودثانی زماننک اوائله قدر روسیه به درت کره اعلان حرب ایتدک، طوپنک قارشوسنه شیشخانه، تفنکک قارشوسنه یتاغان، سونکونک قارشوسنه صوپه، تدبیرک قارشوسنه حیلله، منطقک قارشوسنه شعر، ترقینک قارشوسنه وقوف، انتظامت قارشوسنه اختلال، اتفاقک قارشوسنه تفرقه، فیکرک قارشوسنه قاووق ایله کیتدک؛ بلکه هیج بر ملتده کورلمه مش دینیلله بیله جت وحتی عثمانلیلرک زمان اقباللرنده کوستردکاری مهارت وعظمته معکوساً متناسب اوله جق درجهده مادی ومعنوی بیک درلو هزیمتله اوغرادق، آوروپاده اولان ملکمزک همان نصفندن زیاده سنی غائب ایتدک .

محمودثانی پولتیقه سی ایسه اسکی مسلکک کافه فوآندن عاری و فقط هر درلو خطیثانی جامع اولمغله برابر اختیارینه چالش دینغی طرز جدیدک مبتدیکنه ترتب ایده جک نه قدر نقایصی وار ایسه هیج برندن قورتیله مامشیدی .

یالکیز اوزمانک حالی دوشمنک شرق مسأله سنک منافسات دولیه دن بشقه برمنشاً صحیحی اولدیغنی اثباته کفایت ایدر .
صربستان هانکی قومیت اعتباریله آیری بر حکومته نائل اولدی؟ یونان ملکی هانکی جنس نامنه وطن عثمانیدن آیرلدی؟ مصر هانکی مذهبده درکه خلافت اسلامیه به قارشو سلاح قالدیردی؟ ظلاماً بو قدر یرلرمزی ضبط ایدن روسیه لیلر هانکی مظلومی محافظه ایچون بزه معین اولدیلرده تابووک دریه قدر برفرقه معاونه کوندردیله ؟

بر حیدود ریثیسی کچی قره غول آلتئنده اوله رق داخل مسلکده تنسیب اولنان منفا سنه کوندردیکی کوز اوکنه کتیریلنجه عثمانلیلرک معاملات حربیه باشالادقلری زمان همتلرنده کوستردکلری علوتی مناسبات صلحیه ابتدا ایتدکلری وقت دخی تمامیه ابراز ایتمش اولدقلری آکلاشیلور .

یالکمز شوکا تأسف اولنیورکه احمدتاک دورینک مبادیسی بودرجه لرده رونقیاب اجلال ایدن مهارتیرپک آرزمان ایچنده بیگ درلو اسباب ایله معدوم اولدینی ایچون اودورک اواخرنده پروت مظفریت فوق العاده سنک حاصل ایتدیکی ثمرلر یالکمز برایکی سفارتک کوستردیکی ساخته ساخته نمایشلر ایله بتون بتون محو ایدلکن بشقه ایکی عصر ایچنده حدسنر حسابسنر فدا کارلقلرله اله کچورمکه والدن قاچر مامغه مقتدر اولنه بیلدی کمز بچار ملکی دخی ضایع ایدلدی .

محمود اول زماننده ینه عثمانلیلرک طالعی بریوک پرتو مظفریت ابراز ایدرک حدود شرقیه مزنی نادرکچی برجهانکیرک تسلطدن قورتاردق ، آوستریایی بلغرادک ترکنه، روسیه نی ازا ق قلعه سنک هدمنه اجبار ایتدک، آنجق عثمانلیلره مخصوص اولان پولتیقه مسلک سنک بونده کوستردیکی پارلاق، برچراغک سونمکه یا قلاشدینی زمن فوق المأمول بر قوتله علولنسی قییلندن ایدی . حیفاکه آندنصرکه دولتمزک سطوتی غروره و مهارتی خیالاته تحول ایدرک و عثمانلیلرک لازمه شانی عد اولنان مکانت احتیاطکارانه دخی راغب پاشا ایله برابر مزار عدمه کیره رک

صدارتنه قدر اطرافزده اولان دول غیر مسلمه ایله اختیار ایتدیکمز معامله جهاد و متارکه‌دن عبارت ایدی. سن وقوفه کیردکن صکره آچیلان مجار و لهستان و کریدسفرلرنده و کورپریلی ایله اوغلنک اداره ایتدیکی محاربه‌لرده شمشیر عثمانی اسکی شمشعه‌سنی تمامیه ابراز ایده‌مدیسه‌ده ملکا و حیثیه ذره قدر برخساره اوغرامدق و حتی قره مصطفی پاشانک ابتدا ایلدیکی ویانه سفری بیله لهلولرک نا کسانه و نا کثانه نقض عهده قیامی و اداره حربیه‌نک ریاستنه نه قدر صاحب اقتدار کجدیسه یادولتک ظلمنه و یا قضا قورشوننه و یا خود رقباسنک خیانتنه فدا اولدیغندن مغلوبیت عسکریه‌نک مدت مدیده دوامی جهتلیله ملکجه بعض ضایعاتی موجب اولقله برابر دولت علیه‌نک شان و اقبالنه طوقمامش و معاملات خارجییه‌مزی دیپلوماسی کریوه‌لرینه دوشورمکسزین ختام بولشدی .

ایشته دولتمزده بومسلك سلاح بدستانه‌نک منتهاسی و اوروپا پولتیقه‌سنه دخولمزک تاریخ ابتداسی، یوقاروده بیان ایتدیکمز محاربه‌دن برار زمان صکره ظهور ایدن پروت وقعه‌سی در .

بو وقعه‌ده دولت علیه‌نک بالطه جیلقدن کله بر وزیر، قوجه بر روسیه ایمراطورینی اسارتدن قورتلوق ایچون استدعای عاطفته و تیمور باش کبی مشهور بر جهانگیر خاسلاغنی ملک و اقبالی قور تارمق ایچون نیازحمایته مجبور ایتدیکی و بونلردن برنجیسنه عادی بر تاجر مستامن کبی قره‌غوللرک حمایتنه توصیه ایدر یوللو بر بیورلدی ایله مملکتی طرفنه و ایکنجیسنی اخلال آسایشه مهیا

اویناده بیله جک بر قوت ورزانتہ مالک اولمق لازم کلسه ایستدیکی ایالت حقنده روسیه نك لهستانده اختیار ایستدیکی معاملاتی سلمه السلام اجرا ایده بیلور و اوروپاده غلیان ایده جک افکار عمومی نك اولسه اولسه طاغ باشندن بر متهیج دریا - ایرایدنلر کبی یالکز اوزاقدن اوزاغه چاغلدیسنی ایشیدیر .

آنحقی غریبک افکار عمومی سنی بزجه علیهمزده بولندیر مامغه احتیاج مس ایستدیرن جهت اره صره استقلالیزی محافظه ایچون غریبک قوت مادیه ویا نفوذ معنویسندن استعانهیه مجبور اولیشمزدن عبارتدر .

ایشته ممالک عثمانیه خلقنک بر جنسدن عبارت بولنسی و اوروپاچه اسلامیت حقنده یا کلس بر اعتقاد موجود بولنسی و دولت علیه نك حین حاجتده مراجعت ایده جک بر قوت احتیاطه محتاج اولدیغندن طولایی اوروپاچه خوش کورنمکده مضطر اولسی دنیاده قوجه بر شرق مسأله سنک وجود و دوامنه علت اوله بیله جک اسباب طبیعی دن اولدیغنی ادراک ایچون مسائل سیاسییه بر از وقوفی اولانلرجه بالاده ایراد اولنان مباحثه بر قاق دقیقه امعان نظر کفایت ایدر .

شرق مسأله سنک ماهیتی تمامیه ا کلامق ایچون بر کرده سلطنت سنیه طرفندن اجنبیلرله طوتیلان معاملاتک تاریخی کوزدن کچیره لم :

معلوم درکه بز بورالره قلیچمزه طیانه رق کلدک ، قلیچمزه طیانه رق مالک اولدق ، ظهور یمزدن تا صقوللی مرحومک منتهای

زمانه توفیقاً تمامیه فعله چیقاریلور ایسه آوروپایه ممالک عثمانیهده جریان ایدن عدالتی تحسین و تحیرله آلقشلامقندن بشقه یاپه جق برشی قالمیه جغندن هیچ شهه بیورلسون .

افکار عمومیه یه کئنجه واقعا آوروپاجه براییکی یوز سنه دنبرو انسانک هر فردینه محبت و عاجزک هر نوعنی حمایت فیکرنده ولتمق ترقی موده لرندن معدود اوله رق شرقک هانکی کوشه سنده برسلاح باطلامش اولسه صداسنک عکسی غربک شرطرفندن همان طاغلیری طاشلیری بربرینه قاته جق کبی دهشتلی برولوله قوپارییور .

فقط و جدان بشرک تشریحیه اوغراشانلره معلوم درکه دنیاده هیچ بروقت افعال بشری ادارهده حسیات محسنه داعیه منفعت قدر تأثیر کوستردمز . بناء علیه هانکی مملکتده اولورسه اولسون افکار عمومیه داخلی برظلمه قارشو ایتدیکی فریادلرک فرضا اونده بری قدر مقاومت فعلیه یه قیام ایدرسه خارچی برمسألهده ولوله نک اون بیکده بری درجه سنده بیله فعلیات کورلمز . فرانسه وانکلتره خلقنک حکومتلرینه قارشو کوستردکلری متعدد شدتلرله مجارستان ونهستان و هند وقایعنده مفلوجلرکبی براینن جان خراسندن بشقه هیچ برحرکته قیام ایتدکلری دوشونیلور ایسه بالاده ایراد ایتدیکمز دعوانک تحقیقی ایچون بشقه بر دلیل آرامغه احتیاج قالماز ظن ایدرز .

حتی شوقدر دیه بیلیرزکه دولت علیه بوکون موازنه دولیه نک هانکی جهتنده بولورسه قارشویه تصادف ایدنلری یرلرندن

فلمننگدن تفريق ايلديكى صروده صربك ويونانستانك بزدن
آيرلديغنه باقوبده اوقوت وميلان ايتاليا و آلمانيانك منبع اتحادىنى
نهرلر كې قانلر دو كورك تحكيم ايلديكى بر زمانده دخى مثلا كريد
ومصرك وطن عموميدن افتراق ايد بيله چكنه احتمال ويرمك
استعداد زمانى بيلمه مكدور. اسلاميتى مدنيت حاضره ايله امتزاجدن
برى ظن ايدن اوروپا ليله ايسه بوفكر لر ينك بطلانى اثبات
ايتكدده هيچ صعوبت چكلمز. مثلا ممالك غربيه ايله اختلاطه
باشلا ديغمز زمانلر دها قانونك تعريف ومقصددن غافل بر طاقم
جاهلدره هر درلو ترتيب وانتظام واساس وقاعده دن معرا بر قاچ
خواطر يازدير وبده آدينه قوانين جديده دينيله رك كويا دولت
عليه نك حكومت دنيويه سنى حكومت دينيه سندن تفريقه بر طريق
آچلمش واوصورتله ممالك عثمانيه مدنيت حاضره دائره سنه
ادخال ايدلمش كې كوسترملك ايستينيله چكنه، بايبلان اصلاحات
صحيحه — كه على العموم فقهه مطابق وبلكه احكام شرعيه نك
اك كوچك بر فصلنده اولان قواعد وفوائد مدنيه بونلر ك جمله.
سنه كيفيت وكميته بر قاچ قات فائقدر. اگر شريعت نامنه اعلان ايدلمش
اولسه يدى وفقره سنك فقره سنه تطبيقى قابل اولميان معهود
قانون جزا فرانسه دستورندن استراق ايديله چكنه فقهك عقوبات
فصلى تدوين اولنسه ايدى اوروپاچه اسلاميته مدنيت بيننده
تضاد بولنديغنه دائر وجودندن شكايه اولنان فكر لر ك حصوله
بيله ميدان قالمزدى .

شمى ينه قواعد شرعيه، فقهك تعين ايتديكى اوزره حكم

اساسی ، صرف حکومتلر یئنده موجود اولان پولیتیکه رقابت و منفعتیله بعض اصحاب اداره نك حب جاه ابتلاسنه مستند اولدیغی يك قولای میدانه چیقار .

واقعا ممالک عثمانیه نك برچوق اجناسدن مرکب و هر جنس بر ویا بر قاچ مذهبه و هله بر برینه مغایر برچوق فکرلره تابع اولدیغنده و روم اتریا لر یله بلغار قومیته سنك تامیت ملکه طوقو- نه جق برر تمایل خصمانه ده بولندقلرنده شبهه یوق ایسه ده امتزاج اقوام عنوانیه عبرتک ۱۴ نومرولی نسخه سنده نشر اولنان مقاله ده دخی ایما اولندیغی اوزره مملکت مزجه موجود اولان اجناس مختلفه جغرافیا جه بولندقلری واقعه نظراً بر جسمک اعضای آلیه سی کبی بر برینه کچمش وانفکاک قدرتی بتون بتون غائب ایش بر حالده بولنهرق آره لر نده بر درجه یه قدر طولوجه بر موقع طو تانلر دخی هیاتلرنده اولان جزؤیت، ولو آز اولسون، مخلوطیت جهتلیله ینه استقلال اوزره یشامق قابلیتدن وهله او استقلاله نائل اوله بیلیمک قوتندن بتون بتون بریدرلر .

زمانمزده ایسه انسانیت هر درلو موانعی معدوم ایتمه که و هر درلو بدایعی ایجاد ایتمه قیام ایده رک بیاغی طبیعتک فوقه چیمقله اوغراشمقده و بو بولده احراز ایتدیکی مظفریتلری هب تعاون قوه غالبه سیله حاصل ایتمه که اولدیغندن تفرقه استعدادلری تمامیه غائب اولمغه باشلامشدر . بوجهتله مثلا اورویا جه افکار عمومیه نك قوت میلانی آلمانیا نك هان هر جزؤنی بر برندن و بلجیقایی

شرق مسأله سی

۱

ایکی عصر دن بری ینارطاغلر کبی هیبچ اومولمدینی بر زمانده آتیش انکیز غلیان اوله رق زلزله صدماتیله روی ارضک شکلنی تغیر ایتمسندن قور قیلان دواهی سیاستک بری ده شرق مسأله سی در. بونک ماهیتی، اوروپاده بولنه رق و دنیا نك هریرینی کنندی مملکتیله تطبیقه چالیشه رق تحقیق حال و کشف استقبال ایچون اتعاب فکر ایدن اصحاب قلمک نشر یاتنده آرانورسه، ممالک عثمانیه ده بولنان متلرک مذاهب و تمایلاتنده کوریلن اختلاف ایله برابر اسلامیتک مدنیت غریبه ایله امتزاجی غیر قابل ظن اولدیغندن و اوروپاچه افکار عمومییه بورالرده مذهب دعواسنک حقانیتی یامال ایتدیکنه ذاهب اولدینی ایچون ملکک هانکی طرفنده بر حادنه ظهور ایدرسه دائما مغدور عد ایتدیکی فرقه نی حمایه ایتمک ایستدیکندن تحدت ایتمش بر حال قیاس اولنور .

آنجق مدنیت حاضره یه بر شائبه عار اولدیغنی اعتراف ایله برابر مع الأسف ادعا ایدرز که امور اجنبیه نی اداره ایدن نظار تترک خفایا اورا قنی کوره بیلمک و یا خود مجالس وکلاده جریان ایدن مباحثی برکوشه دن دیکله مک ممکن اولسه شرق مسأله سنک دخی

PL

248

K45 F135

1904

923757

Kemal, Hamik,

نامق کمال

کلیات کمال

Mahallat-i Siyasu ve
Edebiye
برنجی زینب
۳

مقالات سیاسی و ادبی

استانبول

سلانیک مطبعه سی

۲۲۱۴۷

۱۲۲۹

کلیاتِ کمال

برنجی ترتیب

۳

مقالاتِ سنیہ و ادبیہ

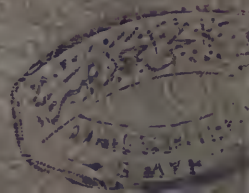
جزء
۱

استانبول

سلانیک مطبعہ سی

۱۳۲۷

BINDING SECT. SEP 22 1965

PL Kemal, Namik
248 Makālāt-i Siyāsīye va
K45M35 edebīye
1909

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY
